

టోల్స్టాయ్ సాహిత్యం :

Meriyana

మేరియానా

(న వ ల)

(Telugu Version for Tolstoy's
'The Cossacks')

అనువాదం :

లక్ష్మీ కాంతమోహన్

దాచేపల్లి ప్రచురణ

1956

VII
ప్రథమ ముద్రణ: జనవరి-1956

వెల: రు. 2-0-0

ప్రకాశకులు :

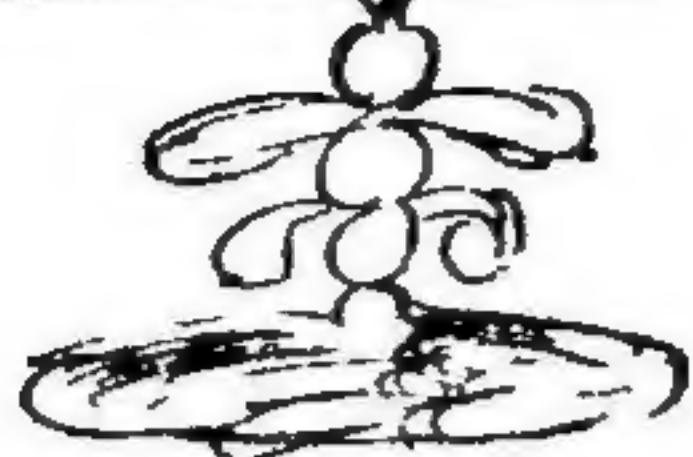
దాచేపల్లి కిష్టయ్య అండ్ సన్సు,

వెంకటేశ్వర బుక్ డిపో

హెడ్ ఆఫీసు: సికింద్రాబాదు.

బ్రాంచెస్: హైదరాబాదు-వరంగల్లు.

1

టాల్ స్టామ్ ని గురించి తెలుగు దేశంలోని మేధావులకు చాలామందికి తెలుసు. కాని సామాన్యపాఠకులకు తెలియదు. అందువల్ల యీ పీఠిక రాస్తున్నాను.

టాల్ స్టామ్ 1828 లో, రష్యాలో, యాస్నాయా పోలియానా అనే పూర్వో జన్మించెను. అతనిది జమీందారు కుటుంబం. చిన్న తనంలో మహాగడుగాయి. బల్లో శుభ మొదలుగా వుండేవాడు. అతనికి ప్రియవేటు ట్యూషన్ చెప్పే పంతుళ్లు “వీడ్వోర్తి భభ్రాజమానం!” అని తేల్చి పారేసేరు.

వినా అతని కాలేజీ రోజులు గడిచినాక 30 యేళ్ల అనంతరం అతని “మట్టిబుర్ర” అందర్ని ఆశ్చర్యంలో ముంచివేసింది. జ్యోతిష్యాలూ, జాతక చక్రాలూ బోల్తా కొట్టినాయి! “మట్టి” లోంచి “మణి” వుద్భవించింది!! బ్రహ్మాండమైన రచయితగా టాల్ స్టామ్ ప్రపంచ ప్రసిద్ధి నందేడు.

అతను కొంతకాలం సైన్యంలో పనిచేసేడు. ఆ రోజుల్లో తాగుడు, జూదం, వ్యభిచారం, వౌరజ్యం—అన్ని దుర్లక్షణాలూ—అబ్బినాయి. కాని, కథంతా అడిగాడు. రెండోవెపున జీవితంలో నరకం అతని కగుపించింది. అహంకారం, మోసం, కుట్రలు, హత్యలు—యిత్యాదులన్నిటినీ అతను చూసేడు. అదేసమయంలో బుద్ధునిబోధలు, కన్ ఫ్యూసియస్ సిద్ధాంతాలు, యేసుక్రీస్తు మొదలైనవారి వుపదేశాలు అతను పఠించేడు. క్రమేణా తనపై తనకే రోత గలిగింది. బుద్ధునిలాగా, యేసుక్రీస్తులాగా అతను జీవించాలనుకొన్నాడు.

అందుమీదట సైన్యంలోంచి వచ్చివేసేడు. తనకున్న 20 వేల యకాలూ రైతులకి పంచివేచ్చేడు. నిరాడంబరంగా జీవించాలనుకొన్నాడు. ఆదర్శమూర్తి అవ్వాలనుకొన్నాడు. రష్యాలో ఆనాడు కఠిక దారిద్ర్యానికితోడు నిరక్షరాస్యతగూడావుంది. దాని ఫలితం అజానం. యివి పోవాలంటే అక్షరాస్యత అవుసరమనుకొన్నాడు. కాని ఆనాడున్న పాఠశాలలు

ఆదర్శప్రాయమైనవిగావు. తానొకటి సాపించాలనుకొన్నాడు. సాపించేడు. కాని, ఆశలకీ ఆశయాలకీ భిన్నంగా జరిగింది. వున్న పాశాన యెడారిలో వరి పండుతుందా ? దానిమీద ఆ పాతశాల యెత్తివేయాల్సివచ్చింది.

తన చుట్టూవున్న జీవితంలోని దుర్భర పరిస్థితులు టాల్ స్టాయ్ మనసును పూర్తిగా మార్చివేసినాయి. వొకప్పటి వ్యభిచారి యిప్పుడు పాప పత్ని వ్రతుడు. అప్పటి హింసావాది యిప్పుడు అహింసావాది.....

జీవితక్షీరాన్ని మధించిన ఫలితంగా “సత్యమే దేవుడు”, “అహింసా పరమోధర్మః” అనే సూత్రాలు అతనికి అగుపించినాయి. యీ జీవిత రహస్యాన్ని బోధించటానికి అతను కలం పట్టేడు. నవల, చిన్నకథ, నాటకం, న్యాయం మున్నగు సాహితీరూపాల్లో అతను తన ప్రచారం సాగించేడు. మత బోధకుల్ని, భూస్వామ్య విధానాల్ని, నిరంకుశత్వాల్ని, యుద్ధాలను, హింసను చీల్చిచెండాడేడు. అయితే ఆయన అనేక అనాంతరాలను యెదుర్కోవాల్సి వచ్చింది. వొక వైపున ప్రభుత్వం మరోవైపున మతం ఆయన్ని అణగ తొక్కటానికి ప్రయత్నించినాయి. కాని వీరికీ టాల్ స్టాయ్ కీ హస్త మశకాంతరంవుంది. ఆయన్ని మతంనుంచి బహిష్కరించినా చలించలేదు.

టాల్ స్టాయ్ బ్రహ్మాండమైన ప్రతిభావంతుడు. ఆనాటి రష్యా, పూర్తిగా ఆకళింపు చేసికొన్న కళాకారుల్లో ఆయన అగ్రగణ్యుడు. అందువల్లనే “ఈయన భూమిమీద బతికున్నంతకాలం నేను దిక్కులేని పక్షిని, దురపిల్లను ! ” అని మాక్సింగోర్స్కి అన్నాడు. అందువల్లనే — ఆనాడు మాక్సింగోర్స్కివంటి కమ్యూనిస్టు అనుకూల రచయితలూ, ఛెకోవ్ వంటి ప్రతిభావంతులూవున్నా — లెనిన్ ఆయన్ని “రష్యన్ విప్లవ ప్రతిబింబం” అన్నాడు. అంటే రష్యాలో విప్లవం యెందుకొచ్చిందో తెలిసికోవాలంటే టాల్ స్టాయ్ రచనలు చదివితే తెలుస్తుందని అర్థం. అంత ప్రతిభావంతుడు (Genius) టాల్ స్టాయ్ !

టాల్ స్టాయ్ కి వీధిలోవున్న యిక్కటు చాలనటు యింట్లో ఆలిబిక్కటు గూడాపెరిగినాయి. యిల్లు యిక్కటం ఆలుమర్కటం అన్నట్లయింది. మొదట్లో ఆ భార్య భర్తలు చాలా అనుబొందికగానే వున్నారు. ఆయన భార్య యీయన రాసినవాటికి సాఫులు (Fair Copies) రాస్తూండేది. (“అన్నాకెరెనీనా” విషయంలో 7 సార్లు వోపికగా సాఫురాసింది.)

క్రమేణా వారి మధ్య కలహం పెరిగింది. ఆమె భోగి, ఆయన విరాగి. ఆమెకి స్తోత్ర పాఠాలుకొవాలి, ఆయనకి సూత్ర భాష్యాలు యిష్టం. ఆమెకి ఆస్తి కొవాలి; ఆయన వ్యక్తిగత ఆస్తి (*Private Property*) కి కట్టువ్యతిరేకి.

ఆయన యింటికి అనేకమంది—వందలు వేలు—మిత్రులూ, యాత్రీ కులూ వస్తూపోతూండేవారు. ఆమెకి అనుమానం, అసూయ (*Jealousy*) పట్టుకొన్నాయి. వారి నామె ద్వేషించింది. ఆమెకెంత అసూయంటే ఆఖరికి కన్నకూతుర్ని గూడా యింట్లోంచి వెళ్లగొట్టేసింది అసూయతో ! ఆయన తనపుస్తకాల్ని ప్రతిఫలం కోరకుండా పూరికినే అచ్చుకిచ్చేవాడు. ఆమెకది యిష్టంలేదు. ఆయన తనని యేవిషయం మీదనైనా కొంచెం వ్యతిరేకించితే ఆగ్రహంతో పిచ్చెత్తిపోయి ఆమె నేలమీదబడి దొంగుతూ చస్తానని బెదిరించేది. అలాగే ఆమెతో 50 సంవత్సరాలు కాపరంచేసేడు. అప్పటి కాయనకి 82 యేళ్లు వచ్చినాయి. వృద్ధాప్యంలో మనశ్శాంతిలేదు. యిక పూడలేకపోయేడు. నొకనాడు యెవరికీ చెప్పకుండా కైలెక్కి యెక్కడికి పోతున్నాడో తనకే తెలీకుండా బెలుదేరేడు. పదకొండు రోజుల తర్వాత నొక రైలుస్టేషన్ లో న్యూమోనియాతో అక్టోబరు 21వతేదిన (1910) అసువులు వదిలేడు.

2

కుష్టంలో ఆయన వ్యక్తిగతజీవితం అది. ఆయితే టాల్ స్టాయి యేమిరాసేడు ? ఆయనకెంత భ్యాతి యేలవచ్చింది ? కారణం యేమిటి ? ఆయన్నుంచి మనం నేర్చుకోవాల్సిందేమిటి ?

టాల్ స్టాయి తన సిద్ధాంతాల ప్రచారంకోసం సాహితీ రూపాల్లో దాదాపు అన్నింటినీ పుపయోగించేడు. ఆయన రాసిన గ్రంథాలు 100 చాల్యూములున్నాయి. ఆయన రచనల్ని గురించి, ఆయన కళని గురించి 23000-24000 గాదుసుమా !-పుస్తకాలురాసేరు విమర్శకులు !!! యివి చాలనట్లు, ఆయన యింట్లో ఆయనతోపాటు సంవత్సరాల తరబడి జీవించిన మిత్రులూ, యాత్రీకులూ ఆయన పెదవి కదిపితే కలమూ కాగితమూ

పట్టుకొని ఆయన వుచ్చరించిన ప్రతిమాటనూ రికార్డు చేసికొన్నారు. అవి తర్వాత బ్రహ్మాండమైన వాల్యూములలో ప్రచురితమైనాయి.

ఆయనచేసిన నూరువాల్యూముల రచనల్లోనూ “అన్నాకెరెసినా” “యుద్ధమూ: శాంతి” (*War & Peace*), “కోసక్కులు” (*The Cossacks*), “పునర్జన్మ” (*Resurrection*) అనే నవలలూ; “అజ్ఞాన ప్రభావం” (*The Power of Darkness*), “విజ్ఞానఫలము” (*The Fruits of Enlightenment*), “జీవచ్ఛవం” (*The Live Corpse*) అనే నాటకాలూ చాలాప్రసిద్ధిలో వున్నాయి. యిక చిన్నకథల విషయంలో యిదమిద్దమని చెప్పటానికి వీలేదు. అవి వందలు వేలుగావున్నాయి. కాగా అన్నీ అన్ని రత్నాలే. కాని, “మనిషికెంత భూమికావాలి?” (*How Much Land Does A Man Require?*) అనేకథా, “దేవుడు నిజమెరుగు; కాని ఆగి చూస్తాడు” (*God Sees the Truth; But Waits*) అనే కథా; యికా అలాంటివి మరికొన్ని బహుళ ప్రచారంలో వున్నాయి.

టాల్ స్టాయ్ రచనల్లో జమిందారులూ, భూస్వాములూ, రైతులూ, ఉన్నతోద్యోగులూ, పెద్దమనుషులూ—చాలా యెక్కువగా మనకగుపించు తారు. వారి సోమరిపోతనమూ, విలాసాలూ వయ్యారాలూ, వారి అహంకారమూ అవినీతి, వారిప్రేమలూ మోసాలూ—మొదలైనవి మనకగుపించు తాయి. వారిలోని బలహీనతల్ని టాల్ స్టాయ్ ద్వేషించేడు. విమర్శ, ఆత్మ విమర్శల (*Criticism & Self-criticism*) విషయంలో టాల్ స్టాయ్ చాలా కర్కశంగా వుంటాడనే విషయాన్ని మాక్సింగోర్స్కి, బెర్నార్డ్ షాలు నొక్కిచెప్పేరు. అందువల్లనే—ప్రఖ్యాత రష్యన్ రచయిత నికోలాయ్ గోగోల్ వలె సూటిగా గాకపోయినా—టాల్ స్టాయ్ ఆ వర్గాలవారిని వట్టి నిష్ప్రయోజకులుగా, సమాజానికి గుదిబండగా వుండేవారిగా చూపించి, “యిరుగో పెద్దమనుషుల్లారా! మీరు వైదొలగటం మంచిది!” అని హెచ్చరించేడు. ఆయన రచనల్లో హింసావాదం, వ్యక్తిగత ఆస్తివిధానం, భూస్వామ్య విధానం, పెట్టుబడిదారీవిధానం—తీవ్రంగా ఖండించబడి నాయి. ఆయన అభిప్రాయాలు సూటిగా తెలిసికోవాలంటే ఆయన రాసిన “కళంటే యేమిటి?” (*What is Art?*) అనే గ్రంథాన్ని చదవటం వుత్తమోత్తమం. (ఈ గ్రంథాన్ని ఆయన 15 సంవత్సరాలు కష్టించి రాసేడు.)

కాని, అన్నింటికంటే, యుద్ధమూ అదితెచ్చే వినాశమూ గురించి టాల్ స్టాయ్ విస్పష్టంగా వివరించేడు. ఆ విషయాన్నుంచి ఆయన త ఆ గాట పడాడంటే యుద్ధాన్ని గురించి ప్రపంచంలోకెల్లా అత్యుత్తమమైన నవల వొకటి (*War & Peace*) రాసేడు. ఆ నవలకు “యుద్ధమూ: శాంతి” అనిపేరు పెట్టేడు! యిటుచూడండి: “జలపాతం యొక్క శక్తిని ఫ్యాక్టరీలో వుపయోగపెట్టటంలో శాస్త్రం (*Science*) తోడ్పడిందనీ, మనం కొండలగుండా సొరంగాలుకొట్టామనీ, యింకా యేమేమో చేసామనీ మనకి చాలా ఆనందంగా చాలాగర్వంగా వుంది. కాని విచారించదగ్గ విషయమేమంటే ఆ జలపాత శక్తి శ్రామికుల యోగక్షేమాలకి వుపయోగించటం లేదనీ, తమ భోగవస్తువుల్ని, మానవ మారణహోమామాని కుపయోగించే ఆయుధాలను తయారించే పెట్టుబడిదారులు (*Capitalists*) మరి త ఫినికు లవటాని కుపయోగమాతూండనేది!” (*From What is Art?*)

ఆయన యింతచేసినా నినాదాలవారు (*Sloganic Jargonists*) కొంతమంది- పెఖనోవ్ లాంటి కమ్యూనిస్టులు—టాల్ స్టాయ్ పెట్టుబడిదారుల యేజంటనీ, ఆయన బోధలన్నీ వొకనాటకమనీ ఆయన్ని క్రూరంగా నిందించేరు. (మనదేశంలో గాంధీగారి విషయంలోనూ అదివో యింతేజరిగింది.) కాని, లెనిన్ ఆ వాదం తప్పనీ, టాల్ స్టాయ్ లో పరస్పరవైరుధ్యమున్నా, మహా కళాకారుడనీ చెప్పేడు.

—ర చ యి త.

మూసోక నగరంలో అంతా ప్రళాంతంగా వుంది. గడ్డ కట్టిన మంచు మీదగా కిరకిరమంటూ దొరి పోయే బళ్ళి చక్రాల ధ్వనులు ఆరు దుగా మాత్రం వీధుల్లోని నిశ్శబ్దతని భగ్నం చేస్తున్నాయి. కిటికీలు చీకటిగా వున్నాయి; వీధి దీపాలు ఆర్పేయబడినాయి. నిద్రతో జోగుతూన్న నగర మంతటా ప్రతిధ్వనించుతూన్న చర్చి గంటలుమాత్రం ప్రభాతాగమనాన్ని తెల్పుతున్నాయి. మధ్య మధ్య వొక స్టేడిబండ్లి ఇసుకలాగా వున్న మంచు గుండా నెరుసుకుపోయి బజారు దాటి మరోమూలకు చేరి ఆగిపోతోంది; అక్కడ బండ్లి బాడుగకోసరం కూచున్న బండ్లివాడు నిద్రాదేవి వొడిలో వారిగిపోతున్నాడు. వొక ముసలమ్మ చర్చిలో కెళ్ళింది. అక్కడ కొవ్వొత్తులు వెలుగుతున్నాయి; వాటి వెలుగు బంగారు మలామాచేసిన దిమ్మెలపై నున్న విగ్రహాల్లో ప్రతిబింబించుతోంది. స్త్రీ పురుషులు తమతమ పను లోకి పోవటానికి సిద్ధమవుతున్నారు. పెద్దమనుషులకుమాత్రం యింకా పొద్దెక్కినట్లే లేదు.

షెనెలియర్ రెస్టారెంటులో, మామూలుకు భిన్నంగా, దీపం వెలుగుతుండటం దాని తలుపు సందుల్లోంచి కనపడుతోంది. యెవరిదో స్వంత స్టేడిబండ్లి, మరికొన్ని గుర్రబృహ్మ ఆ రెస్టారెంటు గుమ్మంనద్ద నిలబడి వున్నాయి; వాటిలో మజిలీ ఆఫీసునుండివచ్చిన వొక మూడు గుర్రాల బండ్లి (ట్రోయికా) గూడా వుంది. ఆ బండ్లివాడు చలికి గిజి గిజి వణికి పోతూ నిండా కప్పకొని ఆ భవనంలో ఒకమూల వొదిగి కూచున్నాడు. చలిలో ముఖం ముడుచుకుపోయి వొక నౌకరు హాలులో కూచున్నాడు.

“యీ వాగుడువల్ల ప్రయోజన మేంటి?” అని అత ననుకొన్నాడు. “అదీన్నూ, అసలు నేను డ్యూటీమీదున్నప్పుడే యీ లొడలొడలు జరుగుతా యెందుకో?”

ప్రక్కనున్న వొక గదిలోంచి కంఠధ్వనులు వినవచ్చేయి. ముగ్గురు మనుష్యు లొక మేజాబల్ల చుట్టూ కూచున్నారు; ఆ మేజాబల్లమీద రాత్రి తినగా మిగిలిన తొక్కులూ, ద్రాక్ష సారా గ్లాసులూ, ఖాళీసీసాలూ చిక్కు రొక్కరుగా వున్నాయి. వారిలో వొకడు—సన్నగా, పరిశుభ్రంగావున్న

కొద్దిపాటి మనిషాకడు—ప్రయాణమై పోబోతూన్న తన మిత్రుని వంక
ప్రేమతో తన అలిసిపోయిన కళ్ళతో చూస్తున్నాడు. మరొకరు—పొడుగా
వున్న వొకతను—ఆరజాపుకొని సోఫామీద పడుకొని తన వాచ్ కీతో
ఆడుకొంటున్నాడు. అసలు ప్రయాణమై పోబోయేవాడొక కొత్తకోటు
తొడిగి ముందుకీ వెనక్కి పచారు చేస్తున్నాడు, తన చక్కని గట్టిగోళ్ళతో
బాదంకాయని పగలగొట్టటం కోసం మధ్యమధ్య ఆగుతూ. జేపురించిన
అతని ముఖంలో చిరునవ్వు రెపరెపమంటూ, ప్రకాశిస్తున్న అతని
నేత్రాల్ని వెలిగించింది. అతను వుద్రేకంలో మాటాడేడు; కాని, చెప్ప
దలచింది చెప్పలేక పోయేడు; చెప్పిందేదో అతని హృదయంలో దాగి
వున్న భావాన్ని వ్యక్తం చేయలేక పోయింది.

“చివరి కెలాగైతేనేం నేను నిర్మొగమాటంగా మాటాడ గల్గు
తున్నాను” అని అతనన్నాడు. “నా తప్పల్ని కప్పిపెట్టుకోటానికి నేను
ప్రయత్నించటం లేదు. కాని, కనీసం, నన్ను నే నర్థం చేసికొన్నట్లు నన్ను
అర్థం చేసికోమనీ, అంతేకాని అందరిలాగా తేలికగా చూడవద్దనీ కోరు
తున్నా. నే నామెకి అన్యాయం చేశానని మీరంటున్నారు” అని ఆ కొద్ది
పాటి మనిషిసంక చూస్తూ అతడు కొనసాగించేడు.

“అవును. ఖచ్చితంగా నువ్వావిడికి అన్యాయంచేశావు” అని ఆ
కొద్దిపాటి మనిషి అన్నాడు, తన కరుణపూరిత, నేత్రాలు మరింత కరుణపూ
రితమవుతూ, మరింత అలిసిపోయినట్లుగా కనపడుతూండగా.

“నువ్వలా యెందుకంటున్నావో నాకు తెలుసు. ప్రేమించబడటం
అనేదానిలో ప్రేమించటం అనేదానిలో వున్నంత గొప్ప సుఖం వుందనీ,
ప్రేమించబడటమే జీవిత పరమావధి అని నీ వూహ.”

ఆ చిన్నమనిషి తన కళ్ళు మూసి తెరిచేడు.

“నిస్సందేహంగా అంతేరా, అబ్బాయ్—కావలసినదాని కంటే
అది యెక్కువ” అని అతనన్నాడు.

“అయితే మరి మగనాడు మాత్రం తానెందుకు ప్రేమించగూడదూ?”
అని ప్రయాణికుడు ఆరంభించి హఠాత్తుగా మధ్యలో ఆగేడు, సాలోచన
గానూ జాలితోనూ తన మిత్రునివంక చూస్తూ. “యెందువల్ల? ప్రేమపుట్టదు

గనుక అబ్బా ... వుహూ... ఒకరిచేత ప్రేమించబడటం ఆ తర్వాత అపరాధి ననుకోటం దురదృష్ట మనుకో; యెందుకంటే అందుకు ప్రతిఫలంగా యిష్టంలేంది నువ్వేదీ యివ్వలేవు... వోరి భగవంతుడా!” అని అతను నిరాశగా తన చేయినాపేడు. “పనులు సక్రమంగా జరిగితే — కాని, అంతా తల్లకిందులుగావుంది; మనమనుకొన్నట్లు పనులు జరుగవు; వాటి యిష్టం వచ్చినట్లు అదో విడ్డూరంగా అవి జరుగుతాయి. అందాకా యెందుకూ? చూస్తే నేనే ఆ ప్రేమను దొంగిలించిన టగుపించుతాను! మీరూ అలాగే అనుకుంటారు. కాదని అనమాకండి; మీరలాగే అనుకొని తీరాలి. ఐనప్పటికీ, నేనుచేసిన బుద్ధితేని ఛండాలుపు పనులన్నింటిలోనూ — అలాంటివి నేను చాలాచేశాను — యీపనంటే నాకు పశ్చాత్తాపం అనేది లేదని అంటే మీరు నమ్ముతారా! యీ సందర్భంలోనూ నేను ఆమెతో కానాలని అబద్ధమాడలేదు. ఓం ప్రథమంలో నేను ప్రేమించానని నిజంగా నమ్మాను. కాని, తర్వాత, నేను పొరపాటు పడ్డాననీ, యిది నిజమైన ప్రేమగాదనీ, యీ వ్యవహార మిక కొనసాగించ లేననీ తేలింది. అయినా ఆమె మొండిపట్టు బట్టింది. నేను ప్రేమించలేకపోతే అది నా తప్పంటారా? నేనేం చేయగలను?”

“సరే, అదంతా ఆయిపోయిందిగా” అని అతనిమిత్రుడు నిద్ర రాకుండా వుండేందుకోసరం సిగరెట్లు ముట్టించేడు. అయితే దానర్థం యిదీ: “నువ్వెన్నడూ యెవర్ని ప్రేమించలేదు, ప్రేమించటమంటే ఏమిటో నీకు తెలీదు.”

ప్రయాణీకుడు చేతుల్లో తన తలను గట్టిగా వట్టుకొన్నాడు; యేదో చెప్పాలనుకొన్నాడు గాని మాటలు పెగిలిరాలేదు.

“యెన్నడూ ప్రేమించలేదు!” ఆఖరి కతనన్నాడు. “అవును, పూర్తిగా నిజమిది. నే నెన్నడూ ప్రేమించలేదు. కాని, నాకు ప్రేమించాలని వుంది. అన్ని కోర్కెలకంటే అది బలంగావుంది నాకు. అయితే మరి, ఆమాటకొస్తే, అసలు ప్రేమనేది వుందాంట? యెప్పుడూ యేదో అసం పూర్తిగా వుంటోంది. సరే, మాటలవల్ల ప్రయోజనమేంటి? నా జీవితం కలగాపులగం చేసుకొన్నాను. నువ్వెన్నడి నిజం — అదంతా గతం. మళ్ళీ యిప్పుడు నేనొక కొత్త తరహా జీవితం ఆరంభిస్తున్నా ననుకొంటున్నాను.”

“మళ్ళీ దాన్ని నువ్వు కలగాపులగం చేస్తావు” అని సోఫామీద పడుకొన్న పొడుగాంటి మనిషి అన్నాడు.

ప్రయాణీకుడు ఆ మాటలు వినలేదు.

“నాకు విచారంగా వుంది గాని వెళ్ళిపోవటమంటే హాయిగావుంది” అతను కొనసాగించేడు. “విచారంగా ఎందుకున్నానో తెలవదు.”

తన సంభాషణ తనకున్నంత ఆసక్తిగా మొదటివారికి లేదనే గుర్తింపు లేకుండా అతను అదే పనిగా తనని గురించి చెప్పకొసాగేడు. మానవుడు ఆత్మోద్దేశ్యం చెందినపుడు ప్రపంచంలో తనకంటే దివ్యమైందీ ఆకర్షణీయమైందీ యేదీ లేదనుకొంటాడు; అతనికి అప్పుడున్నంత అహంభావం మరెప్పుడూ వుండదు.

నొక యువక నొకరు గదిలో ప్రవేశించేడు.

“డిమిట్రీ ఆండ్రీయెవిచ్ గారూ! బండి మనిషి యిక నేమాత్రం ఆగడు” అని అతనన్నాడు. “రాత్రి పదకొండు మొదలు యిప్పటివరకూ గుర్రాలు నిలబడే వున్నయ్యి. మరిప్పుడు నాలుగు గంటలయ్యింది.”

డిమిట్రీ ఆండ్రీయెవిచ్ తన బానిసైన ఐవాన్ వంక చూసేడు. అతని తలకి చుట్టివున్న ఆరుమాలు, గొర్రె తోలుతో తయారుచేసిన ఆకోటు, ఆ నిద్రాముఖం నొక నూత్న జీవితంవైపు—శ్రమ, కష్టంతో నిండిన జీవితంవైపు—పిలుస్తున్నట్లున్నాయి.

“ఆరు బయలుదేరే వేళైంది” అని అతనన్నాడు, బిగించని కోటు కొక్కెలకోసం తడుముకొంటూ.

తొందరపడుతూన్న బండి మనిషికి మరో కొంచెం మామూలు ముట్టజెస్సాలనే సూచనని నిర్లక్ష్యంచేస్తూ, అతను టోపీపెట్టుకొని గది మధ్య నిలబడ్డాడు. మిత్రులు నొకరొకరు నొకసారి, తిరిగి మరోసారి, మళ్ళీ కొంచెం ఆగినాక యింకోసారి ముద్దుపెట్టుకొన్నారు. ప్రయాణీకుడు మేజాబల్లవద్ద కొచ్చి వాని మీదున్న షాంపేన్ గ్లాసును తీసికొని తాగి వేసేడు; తర్వాత, సిగ్గిలుతూ, నిరాడంబరంగావున్న ఆ చిన్నమనిషి చేయి వుచ్చుకొన్నాడు.

“ఆఁ. సరేగాని, యేమైనా నే నడిచెప్పేస్తేనే మంచిది !...నువ్వంటే నాకు మక్కువ గనక నీతో నిర్మొగమాటంగా వుండగలను. నువ్వామెని ప్రేమిస్తున్నావు—కాదా ? —నువ్వామెని ప్రేమిస్తున్నావని నేనెప్పుడూ అనుకొన్నాను.”

“అవును” అని ఆ చిన్న మనిషి అన్నాడు, మరింత ప్రకాశంగా చిరునవ్వు నవ్వుతూ.

“బహుశా—”

“క్షమించండి సార్. నన్ను దీపా లార్పేయ్యి మన్నారు” అని, వారి సంభాషణ వింటూ, దొర లెప్పుడూ ఒకే విషయాన్ని గురించి యెందుకు మాటాడుకొంటారా అని వింత పడుతూ, నిద్రమొఖంలోవున్న నౌకరు అన్నాడు. “బిల్లు రాయమంటారా, సార్ ?” అని, సమాధాన మేమొస్తుందో ముందే తెలుసు గనుక, పొడుగాంటి మనిషివంక తిరిగి అత నన్నాడు.

“ఆఁ” పొడుగాంటి మనిషిన్నాడు “యెంత ?”

“ఇరవైయారు రూబుళ్ళండీ”

పొడుగాంటి మనిషి వో క్షణంసేపు ఆలోచించేడు గాని యేమీ అనకుండా యిచ్చిన బిల్లుని జేబులో వేసేడు.

తక్కిన యిద్దరూ యింకా మాటాడుతునే వున్నారు.

“శెలవ్. నువ్వు మంచివాడివి !” అని ఆ చిన్న మనిషి అన్నాడు.

యిద్దరికీ గొంతులో యేదో అడ్డు పడినట్లయింది. వారు వసారాలో కెళ్ళరు.

“ఆఁ. అన్నట్టూ, బిల్లు యెప్పుడు చెల్లించారో చెప్పండి” అని పొడుగాంటి మనిషివైపు తిరుగుతూనే సిగ్గిలుతూ ప్రయాణీకుడన్నాడు.

“యేం ఫర్వాలా, యేం ఫర్వాలా” చేతితొడుగులు తొడుక్కొంటూ పొడుగాంటి మనిషి అన్నాడు; అని మళ్ళీ తలవని తలంపుగా యిలా అన్నాడు:

“నువ్వంటే నాకెంత అసూయగా వుంది !”

ప్రయాణీకుడు సైడిబండిలో కెక్కి, కోటు కప్పుకొని, తానంటే అసూయగా వుందన్న మనిషి కూచోటం కోసం కొంచెం జరిగేడు. “అలా అయితే రండి” అని అతను వణికే కంఠస్వరంతో అన్నాడు.

కాని, ఆ పొడుగాంటి మనిషి “శెలవ్, డిమిట్రీ. భగవంతుడు నిన్నా శీర్వదించుగాక! నా కోరిక—” అని మాత్రమే అన్నాడు. అతని కోరిక తన మిత్రుడు యెంత త్వరగా బైలుదేరితే అంత మంచిదనే దవటం వల్ల ఆ వాక్యం అతను పూర్తి చెయ్యనేలేదు.

వాక క్షణంపాటు అంతా నిశ్శబ్దంగా వున్నారు. తర్వాత వాక గొంతుక “శెలవ్” అంది, మరొకటి “తయార్!” అని అరిచింది, బండి సరాసరి వెళ్ళిపోయింది.

“హే ఎలిజార్!” అని మిత్రుల్లో వాకరు పిలవగా బండివాళ్ళు దడాలుమని లేచి నాలుకతో ఛుకఛుక ధ్వనులుచేస్తూ, కళ్ళెపు తాళ్ళు లాగేరు. బండి చక్రాలు గడ్డకట్టిన ఆ మంచుమీద కిరకిర మన్నాయి.

“ఓలెనిన్ భలేవాడు” అని మిత్రుల్లో వాక రన్నారు. “కాని కకేషియాకి పోవటం చూడు! అందులోనూ చిన్న వుద్యోగిగా! నేనైతే చచ్చినా ఆ పని చెయ్యను.....రేపు నువ్వు క్లబ్బులో భోంచేస్తావా?”

“అఁ.”

ఆ మాటతో యిక వాళ్ళు యెవరి దోవన వాళ్ళు పోయేరు.

ప్రయాణీకుడికి వెచ్చగా, వేడిగా కూడా, వుంది. కోటు గుండీలు తీసి అతను బండి అడుగు భాగాన కూచున్నాడు; వెంట్రుకలు దట్టంగా వున్న మూడు గుర్రాలు బండిని బలవంతాన లాగుతుండగా, బండి వాక చీకటివీధిలోంచి మరోచీకటి వీధిలోకి పోతూ, అతనెన్నడూ చూడని యిళ్ల ప్రక్కగా పోతోంది. దూరప్రయాణాలమీద పోయేవారు మాత్రమే యిలాంటి వీధులగుండా పోతారని అతనికి తట్టింది. అతని చుట్టూవున్న చీకటి నిశ్శబ్దంగానూ భయంకరంగానూ వుంది; కాని, అతని హృదయం మాత్రం యేవో గ్యాపకాల్తో, ప్రిమతో, పశ్చాత్తాపాల్తో, కన్నీటి భారంతో నిండివుంది.

Venana
Grandhalayam
2 Telugu.

“వారంటే నాకు మక్కువ, చాలా మక్కువ. చక్కని వాళ్ళు! చాలా చక్కని వాళ్ళు!” అని అతను మరల మరల అనుకో సాగేడు. అతనికి యేడ్వాలనిపించింది. అత నెందుకు యేడ్వాలనుకున్నాడు? అతనంత మక్కువగా వున్న ఆ చక్కని వాళ్ళెవరు? ఇది అతనికి బాగా తెలీదు.

అతను యిళ్ళవంక చూసి ఆ యిల్లో యీ యిల్లో అలాగో ఎలాగో అంత చోద్యంగా యెందుకు కట్టారా అని వింత నొందేడు; ఎందుకని తన కంటే యెంతో విభిన్నమైన బండివాడూ, ఐవానూ తనకి అంత దగ్గరగా కూచుని, చలికి పిడచ గట్టుకొనిపోయిన టంగువారుల్ని గుర్రాలు లాగు తుండగా తనతోపాటు పూగుతూ, కుదుపుళ్ళుబడుతున్నారా అని వొక్కో సారి అతనికి విచిత్రమైంది. తర్వాత మళ్ళీ, “వాళ్ళు చక్కని వాళ్ళు! వాళ్ళంటే నాకు చాలా మక్కువ!” అని సణుక్కొంటాడు. వొక తడవ యిలా బిగ్గరగా అన్నాడుగూడాను.

“దానిది యెంత తాకిడి! అది అద్భుతమైంది గాదా?”

అని పలికి తన నలా అనేట్లు చేసిందేదా అని వింతపడి తన నిలా ప్రశ్నించుకొన్నాడు.

“నేను మస్తుగా తాగి వున్నానా? యెంత చికాకు.....” నిజాని కతను రెండు సీసాల ద్రాక్ష సారా దాచి వున్నాడు గూడాను; ఐనా, కేవలం దాని ప్రభావమే అతని మనసుమీద లేదు. తన స్నేహితులు వుత్సాహంతోనూ, భిడియపడుతూనూ—అతని కగపడినట్లు మనఃపూర్వకం గానూ—యిచ్చిన వీడ్కోలుని అతను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొన్నాడు. ఆ కర సంచాలనం, ఆ మౌనాలు, ఆ హఠాత్తు చూపులు, తను బండిలో యెక్కినపుడు “శెలవ్” అన్న ఆ కంతస్వరం అదంతా అతను గ్యాపకం చేసుకొన్నాడు; పగిదర్పించిన యెదుగు బొదుగులు లేని నిష్కాపట్యాన్నిమననం చేసుకొన్నాడు; యిదంతా అతని దృష్టిలో చాలా ప్రాముఖ్యతగల విషయం: తన బంధు మిత్రులేగాక, తనంటే యింతకుముందు నిర్లక్ష్యంగా చూసే వాళ్ళేగాక, తనంటే శత్రుభావంతో వుండేవాళ్ళుగూడా తన నింతకుముందు కంటే యెక్కువగా ప్రేమించ దలచినట్లో—లేక మరణశయ్య మీదున్న

వాడిని క్షమించినట్లుగా—తాను ప్రయాణమై వెళ్ళేముందు క్షమించదలచి నట్లునుపించారు. “బహుశా కకేషియా నుంచి నేనెన్నడూ యిక తిరిగి రానేమో” అని అత ననుకొన్నాడు. తన మిత్రుల్ని మరింకెన్నో తలచు కొని అతని హృదయం ప్రేమతో వుప్పొంగింది. అతనికి తనపట్ల తనకే జాలి కలిగింది. అతనికి తన మిత్రులపట్లగల వాత్సల్యమో, లేక వొక స్త్రీపట్ల గల ప్రేమో — అతనింకా యే స్త్రీనీ యెన్నడూ ప్రేమించలేదు— అతని హృదయాన్ని కదిలించి, మెత్తపరచి అతని పెదిమెలమీదకి అర్థం పర్థంలేని మాటల్ని తెప్పించలేదు : అలా చేసిందేదంటే తనలోగల మంచి కంతకీ తనకు గల ప్రేమ. (తనలో మంచి దప్పితే మరేదీ లేదని ఆ సమయంలో అతని కగపడింది).

చదువు పూర్తి కాకముందే ఓ లెనిన్ యూనివర్సిటీ వదిలేశాడు; అతనెప్పుడూ పని చేసినవాడు గాదు (ఒక గవర్నమెంటు ఆఫీసు పేరుకు మాత్రం అతని. కొక ఉద్యోగం వుండేది); ఇరవై నాలుగేళ్ల వయసొచ్చే వరకి తన ఆస్తిలో సగం తగలేసేడు; అతను సాధించిందేమీ లేదు; ఆఖరి కేదన్నా బ్రతుకు బాట చూసుకోనుగూడా లేదు.

ధనికుడూ యువకుడూ ఐన రష్యనువాడు 1840 ఆ ప్రాంతాల్లో యెంత అడ్డూ ఆహారేమండూ వుండేవాడో, యితడుగూడా తన పద్ధతి మిదో యేట నుండీ అంత యిదిగానూ వుండేవాడు. ప్రత్యేకంగా అలా యెందుకు జరిగిందంటే అతని తల్లి దండ్రులు అతనికి చాలా చిన్న వయ సులోనే చనిపోయారు గనుక, శారీరకంగా గానీ, నైతికంగాగాని అత న్నేదీ బంధించలేదు. అతని కేలోటూ లేదు; యే బాధ్యతలేదు—తన యిష్టం, తనరాజ్యం. అతనికే కుటుంబమూ, యేదేశమూ, యేమతమూలేదు. అతనికి దేనిలోనూ విశ్వాసంలేదు, దేనినీ అంగీకరించలేదు. ఐనప్పటికీ, దేనిలోనూ అతనికి విశ్వాసం లేకపోయినప్పటికీ, అతనికి చిరాకూ, చిగబురలాడటం, బిగదీసుకు కూచోటం లేవు; తద్బిన్నంగా, అతనెప్పుడూ యేగాలికి పడితే ఆగాలికి కొట్టుకుపోయేవాడు. ప్రేమ అనే దేదీ లేదనే నిర్ణయాని కొచ్చినప్ప టికీ, అతనిముందర ఆకర్షణీయమైన యువ తెవరన్నావుంటే అతని హృదయం గతుక్కు మనేది. మర్యాదలూ, సర్యాదలూ, బిరుదులూ, హోదాలూ అంటే అతనికి అసహ్యం; ఐనా యే విందు సమయాన్నో ప్రిన్స్ సెర్జీ అతని

వద్ద కొచ్చి మర్యాదగా పలకరించితే సంతృప్తితో భుజాలెగరేయకుండా వుండేవాడు గాడు. అయినప్పటికీ తనని బంధించే దేదీలేనప్పుడు మాత్రమే అలాంటి భావాలకి లొంగి పోయేవాడు. తన వుద్రేకం తనని శరీర కష్టం వైపో, శ్రమలవైపో, జీవితంలో పోరాటంవైపో యీడ్చుతుందని అతను గ్రహించగానే సరాలున ఆ బాదరబందీనుంచి వెనక్కు తగ్గి స్వేచ్ఛగా వుండటానికి చూసేవాడు. అలా అతను ఘరానా సంఘ జీవితంతోనూ, సేద్యంతోనూ—తన జీవితాన్ని వొకప్పుడు దేనికి అంకితం చేయాలను కొన్నాడో ఆ సంగీతంతోనూ—తా నేమాత్రం విశ్వసించని ప్రేమతోనూ ఆటలాడు కొన్నాడు. బుడి బలానికీ, హృదయానికీ, విద్యకీ సంబంధించక, వొకసారి పోగొట్టుకొంటే మరెన్నడూ తిరిగి రానటువంటి ఆత్మతకి సంబంధించిన యువశక్తిని—తన జీవితాన్ని తీర్చి దిద్దుకు పోటానికి లేదా, లోకాన్ని తన కనుకూలంగా మలుచుకోటానికి మానవుడి జీవితంలో వొకే వొక సారి యివ్వబడే ఆయువ శక్తిని—యెలా వుపయోగించాలా అని అతడు వింత నొందేడు. అతను ఆ శక్తిని కళకీ, శాస్త్రీయ జ్ఞానానికీ వినియోగించాలా, లేక ప్రేమకీ, ఆచరణ యోగ్యమైన మరో పనికీ వినియోగించాలా ?

కొంతమందికి యీ ఆత్మత అనే దెన్నడూ వుండనే వుండదు. అలాంటివారు జీవిత రంగంలోకి ప్రవేశించినాక తమ మెడమీద యే కాడి పడుతుందో దాన్ని అంగీకరించి, తమ జీవితమంతా యిక దాంట్లోనే కప్పిస్తారు. తనలో వున్న సర్వశక్తిమంతమైన యువశక్తిని గురించి, వొక ఆశకోసరమో ఆశయం కోసరమో సంపూర్ణంగా ఆ పనిలో నిమగ్నమై కృషి చెయ్యగల తన శక్తిని గురించి, దూకొంటే వెనకొముందూ చూడకుండా అగాధ పాతాళంలోకి గూడా దూకించగల తన శక్తిని గురించి, ఓ లెనిన్ కి సంపూర్ణంగా తెలుసు. యీ శక్తి అంటే, అదేమిటో అసలతనికి తెలీకపోయినప్పటికీ, అతనికి గర్వం గూడాను; అందులో అతనికి ఆనందం వుంది.

ఓ లెనిన్ కి తనమీద మాత్రమే ప్రేమ వుంది; తన నలా ప్రేమించుకోకుండా వుండలేడు గూడాను; యెందుకంటే తనవల్ల అంతా మేలు దప్పితే మరోటి జరగదని అతని వుద్దేశ్యం; కాగా, అతను నిరాశపడటం యింకా సంభవించలేదు గూడాను. తన గత జీవితమంతా సరైంది గాదనీ,

యింతవరకూ జరిగిందంతా ప్రాముఖ్యత లేనిదనీ యేదో తలవని తలంపు జరిగిందనీ, తానింకా సరైన జీవితం జీవించటం కోసరం నిజమైన ప్రయత్నం చేయలేదనీ; పొరపాట్లూ గ్రహపాట్లూ, చిరజురలూ అన్నీ లేకుండా అచ్చం సౌఖ్యంతో నిండివున్న వొక నూత్న జీవితం యిప్పుడే ప్రారంభమవుతుందనీ తన గత లోపాల్ని గుర్తించిన మానవుడు మహదానందంలో అనుకొంటాడు. అలాంటి మహదానందంలో అతను మాస్కో వదలి పోతున్నాడు.

దూరప్రయాణాలమీద వెళ్ళేటప్పుడెప్పుడూ ప్రారంభదశలో మన మనస్సు మనం బయలుదేరిన చోటుమీదే వుంటుంది. తర్వాత హఠాత్తుగా యే మర్నాటి ఉదయాన్నో మనం ప్రయాణం చేస్తున్నపుడు మన మనస్సు మన పోబోయే చోటిమీదికి వొక్కగంతేసి గాలి మేడలు కట్టటం ఆరంభిస్తుంది. ఆలాగే ఓలెనిన్ విషయంలోనూ జరిగింది.

మాస్కో నగరం విడిచిపెట్టి మంచు కప్పివున్న విశాలమైన పొలాలున్నచోటికి రాగానే వాటి మధ్య తా నొంటరిగా వున్నందు కతను ఆనందించేడు. తన కోటును కప్పుకొని నిద్రమత్తుతో ప్రశాంతంగా అతను సెడ్లిబండి అడుగు భాగాన పడుకున్నాడు. మిత్రులనుంచి యెడబాటైనందు కతనికి చాలా విచారం కలిగింది. గత సంవత్సరం చలికాలంలో తాను మాస్కో నగరంలో గడిపిన దివాలు అతని మనసులో అగపడినాయి. తనకి వీడ్కోలు యిచ్చిన మిత్రుణ్ణి, తాము మాట్లాడుకొన్న యువతితో అతనికి గల సంబంధాన్ని గురించి అతను గ్యాపకం చేసుకొన్నాడు. ఆమె ధనిక స్త్రీ. “నే నామెని ప్రేమించానని తెలిసుండికూడా అతనెలా ఆమెని ప్రేమించాడు?” అని అతను అనుకున్నాడు; దాంతో పిచ్చి అనుమానాలు అతని మనసులో రేగినాయి. “మనుషులు నీతిలేనివాళ్ళు ఆలోచించిచూస్తే.”

తర్వాత అతను తన నిలా ప్రశ్నించుకొన్నాడు:

“నే నెన్నడూ అసలు ప్రేమించలేదెందుకని? ప్రతివారూ అదే అంటున్నారు. నేను అసహజమైన మనిషినా?”

తన మోహమదాంధతని అతను జ్ఞప్తికి తెచ్చుకోసాగేడు. తను ఓం ప్రధమంగా కులనీ సంఘంలోకి ప్రవేశించటాన్ని గూర్చి అక్కడ తాను

చాలాసార్లు కాలక్షేపం చేసిన తన మిత్రుడి చెల్లెల్ని గురించి అతను మననం చేసుకొన్నాడు. మొదటిసారిగా ఆమెని కలిసికొన్నప్పుడు మేజాబల్ల మీదున్న దీపపుకాంతిలో, కూచుని యేదో కుట్టుకుంటున్న ఆమె మృదు మధురమైన ముఖంయొక్క దిగువభాగం శోభాయమానంగా ప్రకాశించింది. యీడికగావున్న అప్పటి సంభాషణల్ని, అప్పుడు తనకి గలిగిన చిరాకునీ, తత్తరపాటునీ, ఆ ఆచారాల పట్టింపు ఆ బాధా అంటే తనకున్న అసహ్యతనీ అతను గ్యాపకం చేసుకొన్నాడు. “అసలుది యిదిగాదు యిదిగాదు” అని అతనినేదో కంఠస్వరం అదేపనిగా హెచ్చరించింది; నిజంగా అంతే జరిగింది గూడాను.

తర్వాత, వొక సుందరితో గలిసి మజుర్గా అనే నృత్యం చేసిన సంగతి నాతడు మననం చేసుకొన్నాడు.

“ఆ రాత్రి నే నెంత మోహంలో పడిపోయాను. ఎంత హాయిగా వుండింది! ఆ మర్నాటి వుదయం నిద్రలేచినపుడు నేను స్వేచ్ఛగావున్నా ననుకొనే సరికి నా కెంత నిరాశా నిస్పృహలు కలిగినయ్యాయి!! నాలో ప్రేమనేది పుట్టి నా కాళ్ళు చేతుల కట్టి పడెయ్యలేదెందుకని? ఉహూ.. అసలు ప్రేమనేదేదీ లేదు. తాను నక్షత్రాల నెంతగా ప్రేమించిందో — అంతకుముందు ద్యుబోనిన్ తోనూ, మార్ల్ తోనూ చెప్పినట్లుగా నాతో అదే పనిగా చెప్పిన ఆ పల్లెటూరిస్త్రీగూడా ప్రేమనేది కల్గించలేక పోయింది” అని అతననుకొన్నాడు.

ఇది అతని వ్యవసాయాన్ని గురించి గ్యాపకం చేసింది; యీ ఆలోచనలు గూడా చప్పగానే వున్నాయి. “వారికి నేనెంతకాలం గ్యాపకముంటాను?” అని అతను ప్రశ్నించుకొన్నాడు; కాని, ఆ “హరు” అనేవా రెవరో అతనికి తెలీనే తెలీదు. ఆ తర్వాత మరో ఆలోచన తట్టి అతను జింకి నడుక్కొనేటట్లు చేసింది: అది తాను ఆరువందల డెబ్బయి యెనిమిది రూబుళ్లు బాకీపడిన మష్యూర్ కేప్పెలెట్ అనే దర్జీపనివానికి సంబంధించిన ఆలోచన; బాకీ తీర్చటానికి మరో సంవత్సరం వరకు ఆగాలని బతిమాలిన తీరూ, అప్పుడతని ముఖంలో అగుపించిన కలవరం, సహనం అదీ అతని మనస్సులో కనిపించేయి.

“భగవంతుడా! ఓ భగవంతుడా” అని బాధతో నడుకొంటూ సర్పమని కోపం తెప్పించే ఆ దృశ్యాన్ని తన మనసులోంచి తోలెయ్యటానికి ప్రయత్నించేడు. “ఐనా, యింత జరిగినా, ఆమె నన్ను ప్రేమించింది!” అని, ఆనాటి సాయంకాలం తాము మాటాడుకొన్న యువతిని మళ్ళీ తల్చుకుంటూ అతను తనని ప్రశ్నించు కొన్నాడు. “నిజం. ఆమెని నేను వెళ్ళి చేసుకొనివుంటే బాకీలన్నీ పూర్తిగా తీర్చేసి వుండేవాణ్ణి; మరి యిప్పుడింకా నేను వాసిలీన్ బాకీపడే వున్నానయ్యే.”

తాను క్లబ్బులో పేకాడిన ఆనాటి సాయంకాలాన్ని గుర్తుకు తెచ్చుకొన్నాడు; ఆమె దగ్గరనుంచి అతను సరాసరి క్లబ్బాకి వెళ్ళి అవమానంతో కుంగిపోతూ వాసిలీన్ ని బతిమాలుకొన్నాడు; అతను నిష్కర్షగా నిరాకరించేడు. “వొక్క సంవత్సరం జాగ్రత్తగా ఖర్చుపెట్టుకొన్నానంటే ఆ వెధవ బాకీఅంతా తీరిపోతుంది!”

యింత నమ్మకం అతనికున్నప్పటికీ తాను ఎవరెవరికి బాకీవున్నాడో, యెంత బాకీ వున్నాడో, యెప్పుడెప్పుడు ఆ బాకీలు చేసాడో, వాటి నెప్పుడు తీర్చగలడో మొదలైన విషయాలన్నీ అతను అంచనా కట్టుకోసాగేడు. “అసలు చూడనియ్యి! మోరెల్ కిగూడా యింకా కొంత బాకీ వున్నాను” అని అనుకొంటూ అంత పెద్ద బాకీ చేసిన ఆ రాత్రిని అతను గ్యాపకం చేసుకొన్నాడు. అది జరిగిందొక యెరుకల నృత్యప్రదర్శనం వద్ద. దా నేర్పాటుచేసింది పీటర్సుబర్గుకి చెందిన పెద్ద మనుషులు — జారు చక్రవర్తి సహాయోద్యోగి సాష్కా అనేవాడూ, మరొకడూ, ఆ టడాయికోరు గాడిదానూ..... “యీ పెద్ద మనుషులు తమని గురించి తాము అంత పొంగిపోవటం మెందుకో?” అని అతననుకొన్నాడు. “తమ ముఠాలో కొకరిని చేర్చుకోటమంటేనే వొక పెద్ద గౌరవమని అనటానికి, అసలా ముఠాని యేర్పాటు చెయ్యటానికి వీళ్ళకేం హక్కుందంటి? చక్రవర్తిగారి మనుషులమనా? యితరుల్ని వెధవలుగా, శుంఠలుగా వాళ్ళు చూసే తీరు చూస్తే నిజంగా అసహ్యమేస్తుంది! ఐనా, వాళ్ళంటే నాకు ఆవగింజంతైనా లెక్కలేదని వాళ్ళకి చూపాను. అయినప్పటికీ నేను జారు చక్రవర్తిగారి సహాయోద్యోగి, కర్నూలావిన సాష్కావంటి వాడితో బాగా స్నేహితంగా వున్నానని ఆండ్రీకి తెలిస్తే అతను ఆశ్చర్యపడి చస్తాడు... అవును. ఆరాత్రి నేను అందరికంటే బాగా తాగి, ఆ యెరుకలవాళ్ళ కొక కొత్తపాట

నేర్పాను. అందరూ శ్రద్ధగా విన్నారు. యింకా బొచ్చెడన్ని పిచ్చిపనులు చేసి వుండేవాణ్ణి” అని అతననుకొన్నాడు. “ఐనా, నేనింకా చాలా చక్కని యువకుణ్ణి.”

ఓ లెనిన్ మూడో మజిలీవద్ద కొచ్చేసరికి ఉదయమైంది. అతను కొంచెం టీ త్రాగి, ట్రంకుపెట్టెలూ పార్సెలూ అవ్వీ సర్దుటంలో ఐవాన్ కి తోడ్పడ్డాడు. అతని ముఖం ప్రశాంతంగావుంది. యేది ఖచ్చితంగా యెక్కడుందో, డబ్బెక్కడుందో, యెంతవుందో, తన ప్యాస్ పోర్టు, ప్రయాణానికి సంబంధించిన కాగితాలవీ యెక్కడున్నాయో—అతనికి తెలుసు. అవన్నీ చక్కగా సర్దినామనే భావం అతనికి వుల్లాసం కలిగించింది. ఆ పెట్టే బేడలమధ్య అతను సర్దుకు కూచున్నాడు. ముందున్న ప్రయాణం అతనికొక చక్కని జల్సా దూరప్రయాణంగా కన్పటింది.

ఆ వుదయాన్నా, మధ్యాహ్నంలో కొంత భాగమూ అతను అంచనాలు కట్టటంలో గడిపేడు. యిప్పటికేకొన్ని మైళ్ళు ప్రయాణంచేసిందీ, తరువాతి మజిలీ కింకా యెన్నిమైళ్ళన్నదీ, టీ గానీ మధ్యాహ్నం భోజనం తీసుకొనే సరికి యెన్నిమైళ్ళు వెళ్ళేదీ, స్టావ్ రోపోల్ కి యెంతదూరమున్నదీ, మొత్తం ప్రయాణమింకా యెంత వున్నదీ.....

అదే సమయంలో, తనవద్ద యెంత డబ్బున్నదీ, యెంతమిగిలేదీ, తన బాకీలన్నీ తీరాలంటే యెంత కావాలిసిందీ, నెల జీతంలో యెంత ఖర్చు పెట్టాల్సిందీ అతను ఆలోచించి చూసేడు. స్టావ్ రోపోల్ పోవాలంటే మొత్తం ప్రయాణంలో యేడోవంతు పోవాల్సింటుందనీ, బాకీలు తీరాలంటే యేడు నెలలపాటు తాను జాగ్రత్తగా డబ్బు మిగల్చాల్సి వుంటుందనీ, తన మొత్తం డబ్బులో అది యెనిమిదో వంతునీ, అని అతను టీ వేళయ్యేసరికి లెక్కలు గట్టి సత్యప్తిపడి వున్న బట్టలు నిండా కప్పకొని బండి అడుగు భాగాన చాచుకొని పడుకొని నిద్రపోయేడు.

ఇకనుంచీ అతని వూహపోహలు భవిష్యత్తుమీదకి, కళేషియామీదకి, పోయినాయి. అతని కలలు అమాలత్ బేగ్ తోనూ, సిర్ కేషియన్ స్త్రీల తోనూ, పర్వతాలూ, వడిగల ప్రవాహాలూ, నిటంగావుండే కొండకొనలూ, ప్రమాదమూ మొదలగు వాటితో నిండిపోయినాయి. యిదంతా అస్పష్టంగానూ, గలిబిలిగానూ వుంది. ఐనా, కీర్తి సంపాదించాలనే ఆకాంక్ష,

రానున్న ప్రమాదమూ భవిష్యత్తుని గురించి అతనికి ఆసక్తి పుట్టేట్లు చేసేయి. కనీ వినీ యెరుగని ధైర్యసాహసాల్లో అందరికీ దిగ్భ్రమ కలిగించేలాగా లెక్కలేనంతమంది పర్వతవాసుల్ని తునుమాడుతూ జయించి పారేస్తున్నట్లొకసారి, మరోసారి తానే పర్వతవాసుడైనట్లూ రష్యన్ పాలననుండి స్వాతంత్ర్యం కోసరం పోరాడుతున్నట్లూ అతను కలగ న్నాడు. ఆ దృశ్యాలు స్పష్టంగా కనపడసాగగానే తాను బాగా యెరి గున్న మాస్కోవాళ్ళు రంగంలో కనిపించేరు: రష్యన్ల తోనో పర్వత వాసు ల్తోనో పోరాడుతూ సామ్రాజ్యం దున్నాడు; ఆఖరి కతని దర్జీవాడు గూడా వర్ణించ నలవిగానంతగా విజయుల విజయోత్సాహంలో పాల్గొం టున్నాడు! వీటన్నిటి మధ్యన, తానంతకుముందు పడిన అవమానమో, తపో, బలహీనతో తలపుకొస్తే యిప్పు డనేమాత్రం బాధ కలిగించటం లేదు: యెందుకంటే ఆ పర్వతాలూ, ఆ సిర్ కేషియన్ యువతులు, ఆ ప్రవాహాలూ, ఆ ప్రమాదాలూ మధ్య యీ తప్పులేవీ యిక జరగవని చాలా స్పష్టంగా తెలుస్తోనేవుంది. వొకసారి తాను వాటిని వొప్పు కొన్నాడు గనుక యిక వాటి ప్రమేయం లేనేలేదు.

అన్ని దృశ్యాలకంటే ప్రియమైన వొక దృశ్యం మాత్రం అతని ఆలోచన లన్నింటిలోనూ వస్తోంది: అది ఓ సన్నని నడుమూ, పొడుగాంటి జడలూ, గంభీరమైన అమాయకపు కళ్ళూ గలిగిన వొక సిర్ కేషియన్ బానిస యువతికి సంబంధించి నట్టిది. పర్వతాల్లో వొక యెత్తయిన చోట నొంట రిగా వున్న వొక గుడిసె గడపమీద నుంచుని ఆమె అతనికోసం చూస్తోంది. అతను ఆలిసిపోయి, ధుమ్ము కొట్టుకొని, నెత్తురుతో తడిసి, విజయుడై ఆమెవద్దకి తిరిగొస్తున్నాడు. ఆమె ముద్దులు, ఆమె మధుర కంఠస్వని, ఆమె భుజాలు, ఆమె అణకువ అతని హృదయాని కానందం గలిగించింది. ఆమె అత్యంత మనోహరంగావుంది గానీ నాగరికత లేని మోటుమనిషి. చలికాలంలో ప్రతి సాయంకాలం అతను ఆమెకి చదువు నేర్ప నారంభిం చేడు. ఆమె తెలివితేటలుగలదీ, విషయాన్ని వెంటనే గ్రహించేదీ అవటం వల్ల కావలసిన విజ్ఞానమంతా త్వరలోనే సంపాదించింది. యేం, యెందుకు కాదూ? ఆమె సులభంగా విదేశీ భాషలు నేర్చుకోగలదు; ఫ్రెంచి సాహిత్యంలోని మహాగ్రంథాల్ని చదివి అర్థంచేసికోగలదు; ఉదాహరణకి నోటర్ డామ్మడీపారిస్ ఆమెని తప్పకుండా మెప్పించగలదు. ఫ్రెంచి భాష

మాట్లాడగలదు గూడాను. గొప్ప కులీన సంఘానికి చెందిన స్త్రీకంటే అతి ధులగదిలో ఆమె సహజమైన ఔన్నత్యాన్ని ప్రదర్శించగలదు. నిరాడంబరంగానూ, శక్తిమంతంగానూ, ఉద్దేశకంఠానూ ఆమె పాడగలదు గూడాను. “యెంత అర్థంగాని వెధవపూహ!” అని ఆకస్మికంగా అత ననుకొన్నాడు. సరిగ్గా అదేసమయానికి బండీ గుర్రాలూ మార్చుకొనే మజిలీ వచ్చింది. అక్కడ తను మరోబండిలోకి మారి అక్కడివాళ్ళకి మామూలియ్యాలి.

కాని అతని పూహ లింకా అర్థంలేని ఆ “వెధవ చెత్త”కి అంటి పెట్టుకొనే వున్నాయి; మరోసారి అతనా యువతిని తల్చుకున్నాడు. విజయదై వొకసిర్ కేషియన్ సుందరితో చెటాపటీలు వట్టుకొని, జారు చక్క వర్తికి సహాయోద్యోగిగా నియమింపబడి రష్యాకు తిరిగి వెళ్తున్నట్లు అత డూహించుకొన్నాడు. “కాని ప్రేమనే వస్తువేదీ అసలు లేనేలేదు” అని మళ్ళీ అనుకొన్నాడు. “గౌరవాలూ, బిరుదాలూ అన్నీ వర్తి చెత్త. కాని ఆ ఆరువందల డెబ్బయి యెనిమిది రూబుళ్ల మాటేమిటి మరి? నేను జయించిన భూభాగంవల్ల నా జీవితమంతటికీ సరిపోయేదానికంటే యెక్కువ డెబ్బయి వస్తుంది. నేను దాన్ని యెవరికన్నా యిచ్చేయ్యాలి. కాని, యెవరికి? సరే, కేప్పలెట్కి ఆరువందల డెబ్బయి యెనిమిది రూబుళ్లు; పోతే తర్వాత సంగతి తర్వాత చూసుకోవచ్చు—”

అతని ఆలోచనలు గలిబిలిగానూ, తీరూ సారూ లేకుండానూ తయారయ్యాయి; అతని గాఢనిద్రని ఐవాన్ కంతస్వరమూ, బండీ ఆగిన ధ్వనీ చెడగొట్టేయి; సగం నిద్రలోనే అతను బండిదిగి తూల్తూ మరోబండిలోకి మారేడు; తిరిగి ప్రయాణ మారంభమైంది.

3

రష్యా మధ్యభాగంనుంచి దూరమైన కొలదీ గతాన్ని గురించిన గ్యాపకాలు తగ్గిపోసాగేయి. కేషియాకి దగ్గరౌతున్న కొలదీ అతని హృదయానికి ఉల్లాస మెక్కువవుతోంది. అక్కడే వుండిపోవాలనీ, యిక వెనక్కి తిరిగి రాగూడదనీ వొక్కొక్కప్పుడత ననుకొన్నాడు. “యిక్కడ

నేను చూసే ప్రజలెవరూ నిజంగా ప్రజలుగాదు. వీరిలో యెవరూ నన్నెర
గరు. వీ రెవరూ మాస్కో కులీన సంఘంలో ప్రవేశించి నా గతాన్ని గురించి
తెలిసికోలేరు. అలాగే వీరిమధ్య నే నేం చేస్తున్నానో మాస్కోవా ల్లెవరూ
తెలిసికోలేరు.” దారిలో తనకెదురైన యీ మోటు మనుషుల మధ్య,
మాస్కోలోని తన మిత్రుల్ని చూసినట్లు ప్రజలుగా చూడని యీ అనాగ
రిక ప్రజలమధ్య, గతాన్నుంచి తనకి సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ కలిగిందనే భావం
అతనికి కలిగింది. యీ ప్రజలు యెంతమోటుగా, యెంత అనాగరికంగా
అతనికి కనపడితే అంత స్వేచ్ఛా వాయువు లతను పీల్చగలిగేడు.

స్టావ్రోపోల్ మొత్తాని కతని అంచనాల్ని తలకిందులు చేసింది.
అంగళ్ళకి సైనుబోర్డు లున్నాయి. కొన్ని ఫ్రెంచి భాషలో గూడా
వున్నాయి; చౌకంలోవున్న గుర్రబృళ్ళలో స్త్రీలున్నారు; విశాలమైన
ఆ వీధిగుండా విలాసంగా నడుస్తూ వొక పొడుగాంటి వదులుకోటు తొడి
గిన వొక పెద్దమనిషి వచ్చే పోయే వారివరక చూస్తున్నాడు. యినంతా
చూసి అతని మనస్సు కుంగిపోయింది. “బహుశా యీ మనుషులు నా
మిత్రుల్ని కొంతమందిని యెరిగన్నారేమో” అని అతను ఆలోచించేడు.
మళ్ళీ అతనికి ఆ క్లబ్బా, అతని దర్జీ మనిషీ, జూదం, మాస్కో కులీన
సంఘం.....తలపుకొచ్చినాయి.

ఎలాగైతేనేమి స్టావ్రోపోల్ తర్వాత అంతా సంతృప్తికరంగా
వుంది. అంతా మనోహరంగా, అపురూపంగా, సాహసోపేతంగా వుంది.
ఆ కోసక్కులూ, ఆ బండి మనుషులూ, ఆ మజిలీ ఆఫీసులోనివాళ్ళూ
నిరాడంబరంగా అతని కగుపించేరు; వారితో మనసువిప్పి, వా రే వర్గం
వారా అనే ప్రమేయం లేకుండా, తాను మాట్లాడవచ్చు. తానిప్పుడు
హృదయపూర్వకంగా ప్రేమించసాగిన మానవజాతికి చెందిన మనుష్యులు
వాళ్లు; వాళ్ళు తనని మిత్రుడిగా చూసేరు.

డాన్ కోసక్కుల రాష్ట్రంలోనే అతను ప్రయాణించుతూన్న సెడ్జి
బండి మామూలు బండికి మార్చబడింది. స్టావ్రోపోల్ దాటినాక చాలా
వెచ్చగా వుండటంవల్ల ఓ లెనిన్ తన వున్ని తొడుగులు తీసేసేడు. అది
వసంతకాలం—శోభాయమానంగా, అనుకొన్నదానికంటే అద్భుతంగా
వున్న పసంతకాలం. రాత్రి ప్రయాణాలవల్ల ప్రమాదం జరుగవచ్చు

గనక పొద్దునకిచాక ప్రియాణం చెయ్యవద్దని కోసక్క అతనికి నలస
యిచ్చేరు. ఐదాన్కి ఏమిటోగావుంది; మందు దట్టించిన వొక తుపాకీ
బడిరో సిద్ధంగా వుండబడింది. ఓ లెనిన్కి ఉల్లాసం పెరగసాగింది. వొక
నుజిలీ ఆఫీసువద్ద ఆఫీసువాడొకడు యీ మళ్ళనే పబ్లిష్క్యోడుమీద జరిగిన
వొక దారుణ హత్యని గురించి వారికి చెప్పేడు. పోనుపోను వారికి
సాయుధులైన మనుషులు కనపడసాగేరు. “అయితే యిక్కడినుంచీ దాని
ప్రారంభమన్నమాట!” అనుకొని ఓ లెనిన్ తాగిదివరకి చాలాసార్లు
విన్న మంచుతో కప్పబడిన పర్వతాలు యెదురొంటి కోసం చూడసాగేడు.

చిట్టచివరికి వొకనాటి సాయంత్రం బడితోలేవాడు తన కొరడాతో
దిగ్బండలం వైపు చూసేడు. ఆతృతతో ఓ లెనిన్ మారంలోకి నిదానించి
చూసేడు; కాని, మకమక లాడుతూన్న ఆకాశం, మబ్బుల్లో సగం కప్పు
బడిన పర్వతాలు మాత్రమే అగుపించేయి. ఆతనికి కనపడిందలా బూడిద
వర్ణంగా, తెల్లగా, మెత్తగా వున్నలాగా వున్న దేదోమాత్రమే; ఆత
నెంత కళ్ళపొడుచుకొని చూసినప్పటికీ తాగిదివరకి యెంతో విన్నటువంటి
యెంతో చదివినటువంటి పర్వతాల ప్రత్యేకత యేమీ అగుపించలేదు.
పర్వతాలూ, మబ్బులు అచ్చం ఒకేతీరుగా ఆతనికి కనపడినాయి; తనకు
నమ్మకం లేనటువంటి బాచ్ సంగీతంకోని మధురత్వంలాగా, ప్రేమలాగా,
యీ పర్వతాల ధవళ శిఖరాగ్రాల సౌందర్యం గూడా వొక కట్టుకఫని
ఆతను అనుమానించసాగేడు. అందువల్ల యిక వాటికోసం యెదురు
చూడటమనే విషయాన్నతడు వదులుకొన్నాడు. కాని మర్నాటి ఉదయం
చక్కని గాలి స్వర్కకి నిద్రలేచి మామూలుగా కడినైపుకు చూసేడు.
ఆకాశం అతి నిర్మలంగా వుంది. ఇరవై అంగలదూరంలోనా అన్నట్లు
బ్రహ్మాండమైన స్వచ్ఛమైన తెల్లని శిఖరాలు కోమలమైన వంపుల్లో ఆత
నికి హఠాత్తుగా కనుపించినాయి; అద్భుతంగావున్న వాటి ఆకారాలు
దూరాకాశంలో స్పష్టంగా కనబడుతున్నాయి. అవి యెంతదూరాన్న
న్నాయో అతను గ్రహించేడు; అంతులేని వాటి మహావిశాలత్వాన్ని, మహా
సౌందర్యాన్ని ఆతడు చూసి యిది స్వప్నమేమో ననే భయం ఆతనికి
కలిగింది. కళ్ళు తుడుచుకొని వాళ్ళు విరుచుకొని చూసేడు. ఆ పర్వతాలింకా
అక్కడే వున్నాయి.

“యేమిటది ? యేమిటది ?”

“యేమిటేమిటి ? పర్వతాలు” బండితోలేమనిపి నిర్లక్ష్యంగా అన్నాడు.

“నేనుగూడా చాలాసేపట్నుంచీ వాటివంక చూస్తున్నా” అన్నాడు ఐవాన్.

“అవి అందంగాలేళ్ళా ? యీ సంగతి ఇంట్లో చెపితే వాళ్ళు నమ్మనే నమ్మరనుకో.”

ఆ నున్నటి రోడ్డుమీదుగా బండి వేగంగా పరుగెత్తుతూంటే ఉదయ సూర్యకాంతిలో పర్వత శిఖరాలు గులాబిరంగుతో ప్రకాశిస్తుండగా పర్వతాలు దిగ్బండలం వెంట పర్వెత్తుతున్నట్లున్నాయి. ఓలెనిన్ కి మొదట ఆశ్చర్యం కలిగిందిగాని తర్వాత ఆనందం గలిగింది. మైదానంలోంచే సరాసరి పుట్టిన మంచుతో కప్పబడివున్న ఆ పర్వతాల వరుస చూస్తూంటే వాటి మనోజ్ఞత అతణ్ణి పరవశుణ్ణి చేసేయి. ఆపాద మస్తకం అతను పులకితగా త్రొడయ్యేడు. యిప్పుడతని ఆలోచనలన్నీ ఆ పర్వతాల గంభీర నిశ్చలతమీదా, రాజశీలమీదా కేంద్రీకరించబడి వున్నాయి. అత నదివరకి అనుభవించిన లజ్జావమానాలూ, పశ్చాత్తాపాలూ, మాస్కోను గురించిన ఆలోచనలూ, కి కేషియానుగురించిన వెర్రిమొర్రీ వూహలూ—అన్నీ జాడ అనేది లేకుండా మాయమైనాయి. “అది ప్రారంభమైంది!” అని వొక గంభీర కంఠస్వరం చెబుతున్నట్లుగా వుంది.

అప్పుడే కనపడసాగిన టెరెక్ ప్రాంతం, ఆ రోడ్డు, ఆ గామాలూ, ఆ ప్రజలూ అదంతా యిప్పు డతని కెంతమాత్రం ఆసంగతంగా అగుపించటంలేదు. అతను ఆకాశంవంక చూసి పర్వతాల్ని గురించి ఆలోచించేడు; తనవంకో ఐవాన్ వంకో చూచుకొని, తిరిగీ పర్వతాల్ని గురించే ఆలోచించేడు. యిద్దరు కోసక్ రౌతులు, తమ వీపుల వెనకాల తగిలించిన తుపాకులు తాళయి క్తంగా అటూ యిటూ వూగుతుండగా, గుర్రాలు గోఘమ రంగుగానూ బూడిద వర్ణంగానూ వున్న వాటి కాళ్ళు ఒకదానితో నొకటి కలిసిపోతున్నట్లు మామూలు గ్యాలోలో పరుగెత్తుతుండగా, ఓలెనిన్ బండి ప్రక్కగా వెళ్ళిరు..... టెరెక్ అవతల వొక తారారు కుగ్రామంలోంచి పొగ లేస్తోంది... సూర్యుడు నడినెత్తిన వున్నాడు; నీళ్ళలో

తశుక్కుమని మెరుస్తున్నాడు.....రోడ్డువెంట వచ్చిన వొక తార్తారు బండి వారి దగ్గరకొచ్చింది; దాని పక్కన సుందర యువతులు నడుస్తున్నారు..... “అబ్రెక్కులు (సిర్ కేషియన్ బండిపోల్లు) స్టేప్పీమెదానం మీదుగా పరుశెత్తుతున్నారు; మరి సేనో, భయంలేకుండా యిక్కడున్నాను. నాకు యావనం, బలము, తుపాకీ వున్నాయి; పర్వతాలు గూడాను! ...”

4

టెరెక్ నది కొకపక్కగా షుమారు యాభైమైళ్ళ పొడుగునా, మార్పేమీలేని ప్రదేశంలో శె, బెన్స్ కో సక్కుల గ్రామాలున్నాయి. పర్వతవాసులకీ, కోసక్కులకీ మధ్యగావున్న టెరెక్ నది యింకా బురద నీటితో వుండి వేగంగా ప్రవహించుతోంది. మధ్య మధ్య బూడిదరంగునీలు (బురదమట్టి)ని రెల్లుతోనిండి పల్లంగావున్న కడి ఒడ్డుమీద పేరుస్తూ, నిట్రంగావున్న యెడమ ఒడ్డుమీద యుగాలతరబడి వున్న ఓక్ చెట్లనీ, చిన్న చిన్న పొదల్నీ చిక్కు రొక్కురుగా వున్న వేళ్ళతో నహా పెకలించి వేస్తూ ఆ ఒడ్డుని కోసిపారేస్తోంది. కడి ఒడ్డుమీద ఆల్స్ (తార్తారు కుగ్రామాలు) వున్నాయి. తార్తారులు రష్యన్లతో స్నేహితంగా వుంటున్నారు గాని యింకా అసంతృప్తితోనే వున్నారు. యెడమ నీటితీరంవెంబడి, నదికి అరమైలుదూరంలో, వొకదానికొకటి షుమారు మైళ్ళదూరంలో, కోసక్కు గ్రామాలున్నాయి. పూర్వం ఆ గ్రామాలు సరిగ్గా నది ఒడ్డుమీదే వుండేవి. కాని యేటేటా వుత్తర దిక్కుకి జరుగుతూ టెరెక్ నది ఒడ్డుల్ని కోసి పారేసింది. యిప్పు డక్కడ మిగిలినదల్లా శిథిలాల్లా, వాకపండ్ర తీగల్లో పొదల్లో చిక్కురు బొక్కురుగావున్న గిర్రనమైన పియర్ - ప్లం చెట్ల తోటలూమాత్రమే. యిప్పు డిక్కడెవరూ నివసించటంలేదు; అక్కడ ప్రాణి కోటి వున్నజాడ యేమిటంటే ఆ చోట స్వేచ్ఛగా తిగ్గలుగుతూన్న దుప్పలూ, తోడేళ్ళూ; కుందేళ్ళూ, మొదలగువాటి కాళి ఆనవాళ్ళు మాత్రం. అరణ్యంలో గుండా వొక గ్రామం నుంచి మరొక గ్రామానికి నిడుపాంటి రోడ్లున్నాయి. అరణ్యం పొడుగునా అక్కడక్కడా కావలి గోవురాలున్నాయి; కాపలావాళ్ళు ఆ గోవురాల మీదుండి కాపలా గాస్తుంటారు. అంత అరణ్యంలోనూ, యేడు గజాల వెడల్పునవున్న సుడ్రేత్రమైన వొక

చీలిక భూభాగం మాత్రమే కోసక్కలది. దాని అవతల నోగ్‌సైప్పీలోని యిసుక దిబ్బలశ్రేణి ప్రారంభమై ఉత్తరానికి చాలా దూరం వరకూ వ్యాపించి యెక్కడో అది ఆస్ట్రేలియా, టర్కీమేనియా, కిరిబాట్ సాట్ స్కాన్ సైప్పీలతో కలిసిపోయింది. దక్షిణాన, టెరెకోనది కవతల గ్రేట్ ఛెచెన్ యా, కోఛాకలోసోవ్ శ్రేణి, నల్లపర్వతాలు, మరొకశ్రేణి మంచు కప్పి వున్న పర్వతాల వరకూ వ్యాపించి వున్నాయి. ఆ పర్వతాల నెవరూ యింతవరకూ యెక్కలేదు.

సుక్షేత్రమైన ఆ చీలిక భూభాగంలో అనాదినుండి నుందరమూర్తులూ సాహసోపేతులూ ఐన గ్రెజెన్స్ కోసక్కలు నివసిస్తున్నారు; వారి జాతి వృద్ధినొందుతోంది. వారు సనాతన మతస్తులు.

చాలా కాలం కిందట సనాతనమతస్తులైన వారి పూర్వీకులు టెరెకో అవతలవున్న పర్వతాల మొదటిశ్రేణి (గ్రెజెన్) వద్ద, ఛెచెన్ల మధ్య నివాసం యేర్పరచుకొన్నారు. వారు తమ రష్యన్ భాషనీ, సనాతన మత భావాలనీ చక్కగా సజీవంగా అట్టిపెట్టుకొన్నప్పటికీ, తమ పిల్లల్ని ఛెచెన్ల కీయటం, వారి పిల్లల్ని తాముచేసుకోవటం సాగించి వారి ఆచారవ్యవహారాలనీ, జీవిత విధానానీ అలవర్చుకున్నారు. వారు యీ నాటికీ చెప్పుకొనే వొక కథ ప్రకారం- ఐవాన్ దీ టెర్రీయిల్ అనే జారు చక్రవర్తి యీ టెరెకో ప్రాంతాని కొచ్చేడనీ, కోసక్క పెద్దల్ని పిలిపించి టెరెకోకి యీవలవున్న భూభాగాన్ని వారి కిచ్చేసి రష్యాతో స్నేహంగా వుండాలిందనీ అందుకు బదులు తాను వారి మత భావాలనీ, స్వాతంత్ర్యానీ గౌరవిస్తానని చెప్పేడనీ అంటారు.

అనాటి నుంచీ తమకు ఛెచెన్లతో బంధుత్వం వుందని కోసక్కలు అంటారు. స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలూ, విరామం, యుద్ధమూ, దోపిడీ అంటే వారినున్న ప్రేమ వారి అపూర్వ లక్షణం. యొక్కల నడ్డుకోటం, చర్చి గంటల్ని స్వాధీనపర్చుకోటం, గ్రామాల్లో సైన్యాలమకాం వెయ్యటం—వీటిల్లో మాత్రమే రష్యన్ల ప్రభావం వుంది. తన సోదరుణ్ణి చంపిన ఘోర్ (ఛెచెన్ యోధుడు) పట్లకంటే, తన గ్రామాన్ని కాపాడానకంటూ తన యింటో మకాం పెట్టి చుట్టపొగతో ఆ యిల్లుని చుండాలి చేసే రష్యన్ సైనికుడి పట్ల కోసక్కకి యెక్కువద్వేషం వుంది. తన శత్రువైన

పర్వతవాసుణి అతను గౌరవిస్తాడు; కాని, ఆటవికుడుగా శమ స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాన్ని అణగద్రొక్కేవాడుగా రష్యన్ సైన్యకణి చూసి చాలా అసహ్యించుకొంటాడు. అతని దృష్టిలో రష్యన్ సైన్యం వాకవింత విదేశీ జంతువు. అలాంటి రక్కా యిక్కడ కొచ్చిన రష్యన్ చిల్లర వ్యాపారు ల్లోనూ, వలస వచ్చిన యుక్రేనియన్ వాళ్ళలోనూ అతను చాలామందిని చూసేడు; అసహ్యంతో వాళ్ళకి అనేక మారుపెల్లు పెట్టాడు కూడాను. చక్కగా బట్టలు వేసుకోటమంటే సిర్ కేషియన్లలాగా వేసుకోటమన్న మాట. మొదటి రకం ఆయుధాలు పర్వతవాసులవద్ద దొరుకుతాయి. మొదటిరకం గుర్రాలు కావాలంటే వాళ్ళనగ్గర్నుంచి కొనవచ్చు; లేదా చాటుగా దొంగిలించవచ్చు. యువ కోసక్కులకు తమకు తార్తారు భాషని గురించివున్న జ్ఞానమంటే మహాపాంగు; యేదైనా జిల్సా చేసే టప్పుడు తమలో తాముగూడా తార్తారు భాషలో మాట్లాడుకొంటారు. అయినప్పటికీ యీ విశాల భూమిలో వాకమూల దిగబడిపోయిన యీ చిన్ని క్రిష్టియన్ తెగ, అర్హాటవిక మహమ్మదీయులమధ్యా రష్యన్ సైనికుల మధ్యా వున్న యీ జాతి తామే అందరికంటే చాలా గొప్ప నాగ రీకులమనీ, అసలు మనుష్యులంటే తామేననీ అనుకొంటూ వుంటారు.

కోసక్కు తన కాలంలో యెక్కువ భాగాన్ని మిలిటరీ నాకా (బేట్ పోస్టు) లోగానీ, లేక వేటలోగానీ, చేపలు పట్టటంలోగానీ గడుపు తాడు. అతను చాలా అరుదుగా మాత్రమే యింటివద్ద కనపడ్తాడు. అతను గ్రామంలో కనపడటమంటే మామూలుకి భిన్నమన్నమాటే; యిక పూల్లోవుంటే జిల్సాగా గడపటమే పని. కోసక్కులతా యెవరికి కానాలి నిన ద్రాక్షసారా వాళ్ళు తయారు చేసుకుంటారు; ఇక తాగుడంటే వాళ్ళ దృష్టిలో “వాక పిచ్చ” అనేదిగాక అదొక శుభకార్యంలాంటిది; తాగక పోతే మతాన్ని వదులుకొన్నట్లే యెంచబడుతుంది.

శ్రీ అనేది తన బాగు కోసరం యేర్పడిన వాక పనిముట్టు అని కోసక్కు అభిప్రాయం. పెళ్ళిగాక ఆమె స్వతంత్రంగా వున్నంతవరకూ హాయిగా వుండొచ్చు; కాని, పెళ్ళయినాక మాత్రం తన భర్తకి తన జీవితాంతం వరకూ సేవ జెయ్యటమే ఆమె విధి; ప్రాగ్దేశపు శ్రీలాగా, కిమ్మన కుండా బండ చాకిరీ చేసి తీరాలి. కోసక్కు శ్రీమీద వున్న యీ కార్య

భారంవల్ల, పైకి చూడటాని కన్నివిధాలా ఆమె బానిసత్వంలో వున్నట్లు అగుపించినప్పటికీ, ఆమె శారీరకంగానూ మానసికంగానూ శక్తిమంతంగా అభివృద్ధిపొందింది. అంతేగాక, సామాన్యంగా తూర్పుదేశాల్లో వున్నట్లు, ఆమెకి పశ్చిమదేశపు స్త్రీకంటే కుటుంబం మీద చాలాయెక్కువ పలుకుబడి, విలువా వున్నాయి. వీధిలో ఆమె కే జోక్యం లేకపోవటం అనేది యింట్లో ఆమెకి పలుకుబడి, ప్రాముఖ్యతా యెక్కువవటానికి తోడ్పడింది.. కొంతవారన్నపుడు తన భార్యతో చనువుగా మాట్లాడటం నామర్దా అని కోసక్కు అభిప్రాయం. కాని, ఆమెతో వంటరిగావున్నపుడు మాత్రం ఆమె ఆ యింట్లో రాణిఅన్నమాటే. ఆతని యిల్లా ఆస్తి అంతాగూడా ఆమె బండ చాకిరీవల్లా, జాగరూకతవల్లా సంపాదించబడినట్టివే. శరీర శ్రమంటే వర్తినామోషీపని అనీ యే నోగేజ్జాలి కూలివాడో, స్త్రీయో చేయాల్సినదనీ అతనికి గట్టినమ్మకం వున్నప్పటికీ, తాను వుపయోగించుకొనేదీ, తనదని చెప్పుకొనేదీ యిదంతా ఆ శ్రమ ఫలితమేననీ, తనని బికారీగా చెయ్యాలంటే ఆ శక్తి తాను బానిసలుగా చూసే తల్లిచేతుల్లోనో, భార్యచేతుల్లోనో వుందని అతనికి సూచన ప్రాయంగా తెలుసు.

నిత్యమూ వుండే బండచాకిరీ, తన భజాలమీదవున్న బాధ్యతా గ్రెజెన్స్ స్త్రీకి స్వతంత్రమైన, వొక ప్రత్యేకమైన పురుషత్వ శక్తి, యుక్త యుక్త విచక్షణ జ్ఞానం, స్థిరత్వం, బలం చాలా అభివృద్ధి పొందించినాయి. చాలా సందర్భాలలో స్త్రీలే పురుషులకంటే చాలా తెలివితేటలుగలవారు; చాలా అందమైనవారు. ఆమె సౌందర్యం అనేది అత్యంత స్వచ్ఛమైన సీర్ కేషియన్ జాతి ముఖవర్చస్సు, ఉత్తరదేశీయ స్త్రీయొక్క విశాలమైన శక్తిమంతమైన శరీర నిర్మాణమూ కలిసిన వొక అద్భుత సమ్మేళనం. వారు సీర్ కేషియన్ దుస్తులు ధరిస్తారు: తార్తారు పరికిణీ, దిగువన ధగధగా మెరిసే అంచులు కట్టిన బిగుతుకోటూ, మెత్తని తోలుకాని స్లిప్పర్లు ధరిస్తారు. వారు రష్యన్ స్త్రీలలాగా రుమాళ్ళను తలచుట్టు కట్టుకుంటారు. పరిశుభ్రమైన పసందైన దుస్తులు వేసుకోవటం, యింట్లో అంతా చాలా శుభ్రంగా వుండటం వారికి అలవాటూ అవునరంగూడాను. గ్రెజెన్స్ స్త్రీలు, ప్రత్యేకంగా పెళ్ళిగాని యువతులు, పురుషుల్లో చాలా చనువుగావుంటారు.

కోవోంలిన్ స్క గ్రామం గ్రెజెన్స్ దేశానికి గుండెకాయవంటిదని అందరూ వొప్పుకుంటారు. యెక్కడికంటేగూడా యీవూల్లో పురా

తన గ్రేబెన్స్ ఆచార వ్యవహారాలు స్వచ్ఛంగా కాపాడబడివున్నాయి; తరతరాలుగా ఆ గ్రామస్త్రీలు తమ అపూర్వ సౌందర్యానికి కకేషియా అంతటా పేరుబడ్డారు. ఆ గ్రామీణులు తమ ద్రాక్ష తోటలమీదా, పండ్ల తోటలమీదా, పుచ్చకాయలూ, గుమ్మడికాయలూ, జొన్నా మొక్క-జొన్నా పొలాలమీదా, చేపలుపట్టటం, వేటాడటం మీదా, దోపిడీమీదా జీవిస్తున్నారు.

టెరెక్ నదికి యీ గ్రామానికి మధ్య రెండుమైళ్ళ కీకారణ్యంవుంది. గ్రామంగుండా వున్న రోడ్డుకి నొకపక్కన వొక నది ప్రవహించుతోంది; అవతలి పక్కనవున్న ద్రాక్షతోటలూ, పండ్లతోటలూ తర్వాత క్రమ క్రమంగా నోగ్స్టేప్పీ (గడిమైదానం) కి చెందిన ఇసుకదిబ్బలు ప్రారంభ మవుతాయి. ఈ గ్రామంచుట్టూ మట్టికట్టలూ, ముండ్లకంచెలూవున్నాయి. ప్రతి ముఖ్యమైన రోడ్డుకీ చివర్న రెండు స్తంభాలమీద యెర్రానికప్పువున్న వొక గేటువుంటుంది. వాటిల్లో దేని పక్కనో వొకదాని పక్కన యెప్పుడో వొకప్పుడు స్నాన్ ధీనపరచుకో బడి, తరతరాలు వాడకుండా ఆపర్మేవుంచ బడిన వొక పెన్స్ ఫిరంగీ వుంటుంది. తన యిష్టమొచ్చినపుడు వొక కాపలా వాడు తుపాకీ బాకూ ధరించి ఆ గేటుపక్కన నిలబడతాడు; వాడికి దయ వుంటే అప్పుడప్పుడూ అటు పోయే యే అఫీసరుకో సలాంచేస్తాడు. గేటు కప్పుకింద “200 ఇళ్లు. పురుషులు 697; స్త్రీలు 1012” అని రాసివున్న బోర్డువుంది.

భూమికి రెండు మూడడుగుల యెత్తువున్న దిబ్బలమీద కోసక్కుల కటిరాలున్నాయి; ఆ యిళ్ళకి చిత్రీకపని చేసిన పెద్ద కురుమాడు (gables) లున్నాయి; రెల్లులో ఆ యిళ్ళకప్పులు చక్కగా నేయబడినాయి. అవన్నీ కొత్తవి గాకపోయినా, నిట్కంగా, పరిశుభ్రంగా, రకరకాల ఆకారాలు గల యెత్తుపాటి తలనాకిటి వసారాల్తో వున్నాయి. ఆ యిళ్ళు యెక్కిడి తొక్కిడిగా వుండకుండా, వొకదానికీ మరొకదానికీ మధ్య చక్కని జాగాతో విశాలమైన వీధుల పక్కనా, గొండుల పక్కన శృంగారంగా నిలబడి వున్నాయి. ఇళ్ళ ముగిటవున్న చాలా తోటల్లో, ద్రాక్ష తీగలమధ్య యితర తీగలమధ్య, పొద్దు తిరుగుడు చెట్లమధ్య లేత ఆకుపచ్చని ఆకులుగల నల్లటి పోప్లార్లు (Poplars), కసిందచెట్లు యెత్తుగా సొగసుగా పెరుగుతున్నాయి.

విశాలంగావున్న గ్రామచౌకం (square) లో మూడు అంగళ్ళలో పొద్దుతిరుగుడు గింజలూ, గుమ్మడివిత్తులూ, చిక్కుళ్లూ, అల్లపు మిఠాయిలా అమ్ముతారు. వొక పోస్టారు వృక్షశ్రేణి వెనకాల, చుట్టూ ఎత్తుపాంటి దడివున్న యిల్లొకటుంది; అందులో రెజిమెంటల్ కమాండరుంటున్నాడు. ఆ ఇల్లు అన్నియిళ్ళకంటే యెత్తుగా, విశాలంగా వుంది. దానికి పెద్ద గాజు కిటికీలున్నాయి.

ఆదివారం తప్ప తక్కిన దినాల్లో ప్రత్యేకంగా వేసంగిలో, వీధులు నిర్మానుష్యంగా వుంటాయి. కోసక్కులు ఆ దినాల్లో డ్యూటీలో వుంటారు. యునకులు మిలిటరీ నాకాల్లో కాపలా వుంటారు; లేదా, దండయాత్రలకు పోతారు. యిక ముసలివాళ్ళు వేటాడుతూనో, చేపలు పడుతూనో, పండ్ల తోటల్లో వాటిల్లో ఆడవాళ్ళకి సహాయ పడుతూనో వుంటారు. పోతే యిక బాగా ముసలివాళ్ళూ, పిల్లలూ, రోగులుమాత్రం యింటివద్ద వుంటారు.

5

ఆ సాయంకాలాన వాతావరణం అద్భుతంగా వుంది; కకేషియాకి అది ప్రత్యేకత. సూర్యుడెప్పుడో పర్వతాల వెనకాల మాయమయ్యేడు; కాని, యికా వెల్తురుగానే వుంది. ఆకాశాన వున్న అరుణ కాంతిలో బ్రహ్మాండమైన ఆ ధవళపర్వతాల ఆకారాలు స్పష్టంగా కనపడుతున్నాయి. గాలి పల్చగా వుంది; కదలిక లేదు; దూరాన్నుంచి వచ్చే ధ్వనుల్లో నిండి వుంది.

ఆ గడ్డి మైదానంలో మైళ్ళ పొడుగున ఆ పర్వతాల నీడలున్నాయి. గడ్డిమైదానం, నదీ, రోడ్లూ నిర్మానుష్యంగా వున్నాయి. యెవరన్నా గుర్రపురౌతు మధ్యమధ్య కనపడితే మిలిటరీ నాకాలలోవున్న కోసక్కులూ, కుగ్రామాల్లోని ఛెఛెన్లూ అత నెవరూ అని ఆలోచించుతూ అతన్ని అనుమానంతో కనిపెట్టి చూస్తారు. రాత్రిళ్ళలో, వొకరిని చూచి వొకరు భయపడుతూ, ప్రజలు గబగబా యిళ్లకు పోతారు. ఇకనీ నిర్మానుష్యమైన ప్రదేశాల్లో నరభయం లేకుండా మృగాలూ పక్షులూ వాటి యిష్టమొచ్చినట్లు తిరుగుతాయి. ద్రాక్ష తీగల్ని పైకి కట్టుతూన్న స్త్రీలు పొద్దుగుకక

ముగ్గునే త్వరత్వరగా యిల్లకు చేరుకొంటారు. ఇక ఆ తోటలూ, పొలాలూ తమచుట్టూ వున్న ప్రదేశంలాగా ఖాళీగా, కదలిక లేకుండా పడి వుంటాయి.

ఈ రాత్రిపూట అలాంటి సమయాల్లో కాలినడకమీదా, గుర్రాలెక్కి, కిర్రు కిర్రుమనే యెడల బల్లెక్కి అన్న వేపులనుండి యిల్లకు చేరుకొంటున్న జనంతో బజారు కిటకిటలాడుతుంటాయి. చేతుల్లో చెట్ల బెత్తాలు పట్టుకొని, పరికిణీలు పైకి దోపి, వుల్లాసంగా పిచ్చా పాటీ మాటాడుకొంటూ ఆడపిల్లలు గడ్డిమొదానంనుంచి దుమ్ముతో దోమల్లో కప్పబడి ప్రానాహంలా వచ్చిపడుతున్న తమపశువుల్ని కలిసికోటానికి పరుగెత్తుతారు. బాగా పోషణవున్న ఆవులూ, బర్రెలూ తమతమ నెలవులకు పోతాయి. ధగధగ మెరిసే బిష్కెట్లు (చిగుతుకోట్లు) తొడిగిన స్త్రీలు తమ పశువులకోసరం వాటిమధ్య అటూయిటూ తిరుగుతూంటారు; వారి కేకలూ, నవ్వులూ ఆ పశువుల అరుపుల్లో కలిసిపోతాయి. యిదుగో డ్యూటీనుంచి శలవుమీద యిక్కడి కొక గుర్రపురౌతు వచ్చాడు; వొక కుటీరం వద్దకి స్వారీచేస్తూ పోయి, వంగి, కిటికీమీద తట్టేడు వెంటనే వొక చక్కని యువతి ముఖం ఆ కిటికీలోగుండా కనబడింది. ఆమె బైటికొచ్చినాక ముద్దులూ నవ్వులూ మెల్లగా వినపడినాయి. అదుగో చిరుగులబట్టలు కట్టుకొన్న నోగేజాతి కూలివాడు, యెత్తుపాంటి దవుడయెముకలు గలాడు, వొక కిర్రుకిర్రుమనే బండినిండా రెల్లకట్టలు వేసుకొని చిత్తడి నేలనుండి కేప్లెన్ దొడ్లోకి బండి తోలుకొచ్చాడు; యెళ్లని విప్పదీశాడు; అవి వాటి బరువాంటి తలలు విడిలించినాయి. అతను తారారు భాషలో తన యజమానిని పిలిచేడు. వీపుమీద వొక కట్టెలమోపుతో వొక పెద్ద బురదగుంట పక్కగా, దడులకి అంటిపెట్టుకొని వొక స్త్రీ అతి కష్టంతో నడిచిపోతోంది. ఆమె తన పరికిణీని తన తెల్లని కాళ్లపైకి బాగా యెత్తిపట్టుకొని నడుస్తోంది. వేట నుంచి తిరిగొస్తోన్న వొక కోసక్కు తన తుపాకి నామెవంకచూపుచూ, “ఆ పరికిణీని యింకాకొంచెం పైకెత్తరాదూ, సిగ్గులేని ముండా?” అని సరసంగా అన్నాడు. వెంటనే ఆమె తన పరికిణీని కిందకి వదలటంలో కట్టెలమోపు కిందపడి పోయింది. వొక ముసలి కోసక్కు తన లాగు పైకి మడుచుకొని నిండా తెల్లటి చేపల్లో గులగులమంటూన్న వలని మోసుకొని పోతున్నాడు. కోటుగుండీలు తగిలించనందువల్ల బూడిదవర్ణ రోమాల్లో

నిండివున్న అతని యెదుకొమ్ము కనబడతోంది. అడదోవని పోవటా కోసం తన పొరుగువాడి పడిపోయిన దడిలోంచి దూరేడతను. అతని కోటాక పుల్లకి తగులుకొంది. పొడుగాంటి యెందుకొమ్ము నొకదాన్ని యీడ్చు కొంటూ వొక స్త్రీ ఆ వీధివంట వెళ్లింది. వీధిమూలనుంచి గొడ్డల్లో నరుకు తూన్న ధ్వని ప్రతిధ్వనించుతోంది. పిల్లలు నవ్వుతూ పేల్చూ యొక్కడ కొస్తా సదాటునేల కనబడితే అక్కడ తమ బొంగరాలు తిప్పుతున్నారు. అనన రంగా చుట్టు తిరిగి రావటమొదలకని స్త్రీలు దళ్లు దాటి యిల్లకు పోతున్నారు. ప్రతిచిమ్మి నుంచీ కిజ్యక్ (గడ్డ, పేడా కలిసిన పిడకలు) ఘాటైన పొగ లేస్తోంది. ప్రతి యింట్లోంచి హడావుడిగా జరుగుతూన్న పనుల ధ్వని విననాతోంది.

కార్నెట్ (సేనాలో పతాకధారి) భార్య యింట్లోంచి గేటువద్ద కెళ్లి పశువులకోసం యెదురు చూస్తోంది. ఆమె కూతురు మేరియానా వీధిగుండా పశువుల్ని తోలుకొస్తోంది. పెదావిడ గేటు తెరిచి దోలేదో అప్పుడే ఒక పెద్ద ఆవు, వొంటినిండా దోమస్తూ అరుచుకొంటూ దొడ్లోకి పరుగెట్టింది. తమ పెద్దకళ్లతో తమ యజమానురాలివంక చూస్తూ తోకల నాడించుతూ, బలిసిన ఆవులు చాలా దాని వెనకాల వెళ్ళాయి. సుందరి మేరియానా తనచేతిలోని కర్ర నవతల పడేసి దభీమని గేటువేసి, పశువుల్ని వేరుచేసి వేటి కొట్టాల్లోకి వాటిని తోలటానికి వాటిమధ్య అటూ యిటూ పరుగెత్తింది.

“ఆ బూడ్సులు విడిచెయ్యవే, దెయ్యపుపిల్లా,” అని ఆమె తల్లి కేక పెట్టింది. “వాటిని అరగదీసి అరగదీసి దుంపదెంచి గంపకెత్తావు.”

దెయ్యపు పిల్లాఅని పిలవబడినందుకు యేమాత్రం నొచ్చుకోకుండా, ఆ మాట ముద్దుమాట వినట్లు పుల్లనంగా తనవని తాను చేసుకోసాగింది. తలకించుట్టిన ఆమె రుమాలు నుదుటిమీదికి జారింది; ఆమె గులాబీరంగు పరికిణీ, ఆకుపచ్చని బిష్కెట్ తొడిగివుంది. పశువుల వెనకాలే ఆమెగూడా చావిట్లోకి దూరి, లాల్చివుగా కూనరాగాలు తీస్తూ పాలు పిండసాగింది. “ఆఁ. అదీ. కదలకుండానుచో, చిట్టి. యెంత వడిగలదానివే! ఆఁ. ఆఁ. అదీ!” పని తొందరతోనే ముగించుకొని, పిల్లా తల్లి ఆనాటి పాలతో— రెండు నిండుచెంబుల పాలు—పాలూ పెరుగూవుంచే గదిలో కెళ్ళారు. ఆ గది చిమ్మిలోంచి పెద్ద పొగ లేచింది; అంటే పాలని కాస్తున్నారన్నమాట.

మేరియానా పొయ్యి మంటజెయ్యటం చేస్తుంటే, తల్లి గేటువద్దకి తిరిగింది. అప్పటికి చీకటి పడింది. కూరగాయల వాసనతో, పసుపుల కలపుతో, ఘాటైన కిజ్జికపోగతో గాలి నిండివుంది. పొయ్యి రాజెయ్యటం కోసం పక్కిళ్ళకి నిప్పుకోసం పోయిన స్త్రీలు మండుతూన్న గుడ్డపేలికల్లో బజార్న పరుగెత్తుతున్నారు. పాలు పిండినాక భారం తగ్గిపోగా ఆవులు గురక బెడుతూ నెమరువేస్తున్నాయి. స్త్రీలూ పిల్లలూ వొకరొకరు కీచురుగొంతుల్లో పిచ్చుకొంటున్నారు. పని రోజుల్లో పురుషుడి గొంతు విన పడటం అరుదు.

మగవాడిలాగా కనపడుతోన్న వొక పొడుగాంటి స్త్రీ యెదురింటి నుంచి వొక గుడ్డపేలికతో బజారు దాటి వచ్చింది.

“యేమ్మా, మీ పనయిదా ?”

“మేరియానా పొయ్యి మంట జేస్తున్నది. నిప్పుకొవాలా యేమిటి?” అని కార్నెట్ భార్య, పొరుగమ్మకి తాను సాయపడుతున్నాడుకు గర్వంతో, అన్నది.

ఆమె యింట్లోకెలింది. పనితో కాయలు గాచిన ఆమె చేతులు చిన్నచిన్న వస్తువుల్ని పట్టుకోటానికి అలవాటుపడనందున వొక అగ్గి పెట్టెని పట్టుకోబోయినప్పుడు ఆ చేతులు వణికేయి; అగ్గిపెట్టె అంటే కకేషియాలో అపురూపమైన వస్తువు! విచ్చా పాటీ కోసం, ఆ వచ్చి నావిడ గడపమీద చతికిల బడింది.

“అయితే మీ ఆయనకా బళ్ళోనే వున్నాడన్నమాట ?” అని అడిగింది.

“అవునుమ్మా. యికా పిల్లలకి చదువు చెపుతూనేవున్నారు. శెలవు లకి వస్తానని రాశారు” అని కార్నెట్ భార్య అంది.

“అబ్బో చాలా చదువుకొన్న మనిషమ్మా మీ ఆయనా ! నిజంగా అందులో మేలుందమ్మా.”

“అవును మరి.”

“మా లూకా యికా ఆ కాపలాపనిమీదే వున్నాడు. వాడు యింటికి రావటానికి శెలవు యివ్వనే యివ్వటంలేదు” అని పొరుగమ్మ

అన్నది, యీ మాట తన యిరుగమ్మకి లక్ష్యంలేవనే సంగతి తెలిసికూడా! లూకాని యీ మధ్యనే కోసక్కగా తీసుకొన్నారు. కార్నెట్ కూతురు మేరియానాను తన కొడుక్కి చేసుకోవాలని ఆమెకుంది. అందువల్ల తన కొడుకుని గురించి అదీ యిదీ చెప్పాలని ఆమెకుంది.

“అయితే అబ్బాయి యింకా కాపలాలోనే వున్నాడన్నమాట?”

“అవునమ్మా. కిందటి ఆదివారంనుంచీ నాడింటికిరాలా. ఫోమిష్కిన్ కిచ్చి మొన్నే నాడికి చొక్కాలు కొన్ని పంపా. అబ్బాయి బాగానే వున్నాడని అతనంటున్నాడు. ఆఫీసర్లుగూడా నాడంటే బాగా యిదిగానే వుంటారంట. వాళ్లు మళ్ళీ ఎబ్రెక్లకోసం చూస్తున్నారన్నాడు. అబ్బాయి సుఖంగా వున్నాడంటున్నాడు.”

“ఆఁ. భగవంతుడికి మొక్కుకో అందుకు.” కార్నెట్ భార్య అంది. “వూడ బెరుక్కునేవాడు” అన్నందుకు తగిపోయాడమ్మా.”

లూకాకి ఆ మారుపేరు నీటిలో ముగిపోయే వొక పిల్లవాణ్ణి రక్షించినందుకు—నీటిలోంచి “వూడ బెరికి” నందుకు—వచ్చింది. పొరుగావిణ్ణి సంతృప్తిపరిచేమాటేదైనా అనాలనే వుద్దేశ్యంతో కార్నెట్ భార్య ఆ విషయం వచ్చేట్లు అంది.

“ప్రతిదినం నేను దేవుడికి మొక్కుకొంటాను. మా వాడు మంచి బుద్ధిగలవాడు. అందుకనే నాడంటే అందరికీ యిష్టం. నాకున్న వొక్క కోరికా యేమంటే నాడిపెళ్ళి చూడటం. అదికొస్తా అయితే నేను దిగులులేకుండా హాయిగా చచ్చిపోగలను.”

“అయితే మరి పెళ్ళిగావాలంటే వూళ్ళో వున్న ఆడపిల్లలు చాల రేంటీ?” తన ముతకవేళ్లతో అగ్గిపెట్టెని జాగ్రత్తగా మూస్తూ కార్నెట్ భార్య డొంకతిరుగుడుగా అన్నది.

“కానాల్సినంతమంది, కానాల్సినంతమంది.” తలనూపుతూ లూకా తల్లి అంది. “మీ మేరియానా, అబ్బ యెంత చక్కటి పిల్లమ్మా! అలాంటిపిల్ల యీ చుట్టుపక్కల దొరకనే దొరక దనుకో.”

పొరుగింటావిడ లోపలి వుద్దేశ్యమేమిటో కార్నెట్ భార్యకి తెలుసు. లూకా అంటే ఆమెకి బాగానే యిష్టమైనప్పటికీ ఆ సంభాషణ మార్చా

అని అనుకుందామె. యెందుకంటే తాను కార్నెట్ భార్య; భనవంతు
రాలు; లూకా వర్తి మామూలు కోసక్కు. కొడుకు; అందులోనూ తండ్రి
చచ్చిపోయాడు గూడాను. అదీగాక తన కూతుర్ని అంత తొందర్లోనే
యెవరికో కట్టబెట్టటం ఆవిడకి యిష్టంలేదు. యిక యంతకీ అసలు విషయ
మేమంటే అలాచెయ్యటం మర్యాద గూడా గాదు.

“అవునుమరి. మేరియానా పెద్దదైతే మంచి పిల్లవుతుంది” అని
బెట్టుగా, బింకంగా అన్నదావిడ.

“సమ్మంభం కుదుర్చుకొని లగ్గంపెట్టుకోటానికి తొందర్లోనే మనుషుల్ని
పంపుతా” లూకా తల్లి అన్నది. “ద్రాక్షతోటల్లో పని పూర్తి గానియ్యి,
ఆపర్నే మేమొచ్చి నీతోనూ, మీ ఆయనతోనూ ఆ వ్యవహారమంతా
మాట్లాడతాం.”

“ఆ వ్యవహారంతో ఆయన కేంపని? నువు మాట్లాడాల్సింది నాతో”
అని సగర్వంగా కార్నెట్ భార్య అన్నది. “యేదెప్పుడు చెయ్యాలో
అదప్పుడు చెయ్యాలి.”

తన యిరుగింటమ్మ ముఖంలో కనపడుతున్న కరుకుదనంచూసి,
యిక అంతకుమించి మాట్లాడడం ఆవిడ కిష్టంలేదు గాబోలునని, పొరుగిం
టావిడ తన గుడ్డపేలికకి నిప్పు ముట్టించుకొని లేచి నుంచుంది.

“సరే మమ్మల్ని మరచిపోమాక. నేచెప్పినదాన్ని గురించి ఆలో
చించు” అని ఆమె అంది. “యిక నేను పోనాలి. పోయి పొయ్యి
రాజెయ్యాలి.”

మండుతూన్న పేలిక నూపుకొంటూ ఆవిడ బజారు దాటుతుండగా,
మేరియానా యెదురై తల వూపింది.

“అబ్బా! ముచ్చటైన పిల్ల! చక్కగా పాటుబడుతుంది”
పోతూన్న మేరియానాను కళ్లతో అనుసరిస్తూ ఆవిడనుకొంది. “యింకా
యెంతపెరగాలో? యిప్పటి కెప్పుడో పెళ్లయ్యి చక్కగా కాపరం చేస్తుండా
ల్సింది గాదా? మా లూకాకి దాన్ని చేస్తే—”

కాని, మేరియానా తల్లికి ఆవిడకుండే అగచాట్లు ఆవిడకున్నాయి;
మేరియానా వచ్చి పిలిచేవరకూ ఆమె గడప కదలకుండా కూచుని దీర్ఘ
లోచనలో పడిపోయింది.

6

సరిగ్గా సూర్యా సమయం అయ్యేముందు, టెరెక్ నది వాడుకి దగ్గరున్న సిజీ పోటోస్కోకు చెందిన మిలిటరీ నాకాఫోని కొపలా గోపురంమీద 'వూడెరికే' లూకా నుంచునివున్నాడు. గోపుర మీదున్న ఇనుప కమ్మీలమీదకివంగి కనుబొమలు ముకుళించి, నది అవతలవున్న దూర ప్రదేశంలోకి తేరిచూస్తున్నాడు; మధ్యమధ్య కిందకిచూస్తూ కిందవున్న తన కామ్రేడ్సుతో మాటాడుతున్నాడు. మంచులో కప్పబడిన శిఖరాల చాటున మాయమవుతున్నాడు సూర్యుడు. దూదిపింజల్లాంటి మబ్బులపైన వున్న ఆ శిఖరాలు సూర్యకాంతిలో తెల్లగా మెరుస్తున్నాయి. పర్వత పాదాలవద్దవున్న మేఘసముద్రం పోసుపోసు బాగా నల్లబడుతోంది. గాలి నిర్మలంగా వుంది. ఆ దట్టమైన అరణ్యంలోంచి చల్లని గాలి వైలు దేరింది; కాని, నా కావద్ద మాత్రం యింకా వుష్టంగానేవుంది. ఆ సాయం సమయపు గాలిలో కోసక్కుల కంఠధ్వనులు స్పష్టంగా, బిగ్గరగా ప్రతిధ్వనించుతున్నాయి. నిశ్చలంగా వున్న ఆ నదీతీరానికి వేగంగా ప్రవహిస్తోన్న దాని మురికినీటి అలలకి చాలాభేదం కనిపిస్తోంది. అక్కడా యిక్కడా వున్న తడియిసుకా, లోతులేచోటవున్న యిసుకా గోధుమ రంగుగా మెరుస్తున్నాయి. కొపలా స్థలానికి సరిగ్గా యెదురుగావున్న నది వాడు నిర్మానుష్యంగా వుంది. నదికి పర్వతాలకి మధ్య విశాలంగా తెరలు తెరలుగా తెక్కలేని రెల్లుదుబ్బులున్నాయి. కొంచెం కుడిపక్కన వొక ఛెఛెన్ కుగ్రామమూ, గుంపుగుంపులుగా వున్న దాని మీదైయిస్తూ, గరాటు గొట్టలాగావున్న వాటిచిమ్మీలు కనపడుతున్నాయి. లూకా చురుకైన కళ్లు ఆ కుగ్రామంలోని పొగగుండా చొచ్చుకుపోయి అక్కడ యెర్రటి, నీలపు దుస్తుల్లో అటూయిటూ కదుల్తున్న ఛెఛెన్ స్త్రీలు చూడగలిగేయి.

అబ్రెక్కులు (ఛెఛెన్ బందిపోట్లు) నదిదాటి యేసమయాన్నయినా రావచ్చునని అనుకొంటున్నారు. యెందుకంటే—ప్రత్యేకంగా ఇది మేనల. అందులోనూ అరణ్యం బాగా గుబురుగా వుండి దాటడానికి వీలేకుండా వుంది. యిక నది అంటే లోతులేదు. కొన్నికొన్నిచోట్ల గుర్రమెక్కే తేలిగ్గా దాటిరావచ్చు. అంతేగాకుండా, కొద్దిదినాలక్రితం రెజిమెంటు

కమాండరు దగ్గర్నుంచి వొకడు సర్క్యలర్ పట్టుకొచ్చేడు: స్కాట్లవల్ల తెలిసిన కొత్త సమాచారాన్ని బట్టి యెనిమిదివంది అబ్రెక్కులు టేరెక్ నది దాటి రావటానికి తయారవుతున్నారని, కనక చాలా మెనుకువగా కాపలా గాయాల్సిందని ఆ సర్క్యలర్ లో హెచ్చరించబడింది. నవప్పటికి ప్రత్యేక కాపలా యేమీ యేర్పాటు చేయబడలేదు. కోసక్కులు తాము యింటిపద్ధి వున్నట్లుగా ఆయుధాలు ఫరించకుండా, గుర్రాల్ని టెడీలో అట్టే పెట్టకుండా, చేసలు పట్టుతూ వేటాడుతూ తాగుతూ తందనాలాడుతూ కాలం వెళ్లబుచ్చుతున్నారు. వొక్క- కాపలా మీదున్న సెంట్రీవాని గుఱిం మాత్రం జీనూగీనూ వేయబడి తయారుగా వుంచబడింది. దాని కాళ్లకు బంధాలున్నాయి. అది పొదల మధ్య తిరుగాడుతోంది. పట్టా కత్తి, మస్కెట్ తుపాకీ, యూనిఫారం ఫరించి తయారుగావున్నదల్లా ఆ వొక్క సెంట్రీ మాత్రమే. పొడుగ్గా, నన్నగావుండి, బాగా పొడుగాంటి వీపూ చిన్నకాళ్లూ చేతులూ గల్లిన కార్పొరల్ తన బిష్పెత్ గుండీలు విప్పదీసి, కళ్లుమూసుకొని వొక గుడిసె గడపమీద కూచుని తన తలని వొక చేతినుంచి మరొక దానికి వూపుతున్నాడు. అతని ముఖంలో సోమరి తనం చికాకూ కనపడుతున్నాయి. వయస్సు ముదిరిన కొక కోసక్కు ఆ నది పక్కన పడుకొని అది విసుగు పుట్టించే ధ్వనితో తన పక్కగా ప్రవహిస్తుంటే దానివంక సోమరిగా చూస్తున్నాడు. అతనికి వెడల్పాంటి నల్లగడ్డం వుంది; అందులో అక్కడక్కడా తెల్లటి వెంట్రుకలున్నాయి. తక్కిన కోసక్కులు గూడా ఆ వేడిమికి తట్టుకోలేక సగం నగ్నశరీరాల్తో ఆ నదిలో తమ బట్టలు గుంజుకొంటూనో, లేక, వేడి యిసుక తిన్నెలమీద చాచుకొని పడుకొని కూన రాగాలు తీస్తూనో వున్నారు. యెండకి ముఖం నల్లబడి పోయిన వొకడు వొక గోడ పక్కన తెగతాగి పడివున్నాడు. వొక గంటా రెండు గంటలు ముందక్కడ నీడవుంది; యిప్పుడా నీడ పోయి యెండ తీక్షణంగా పడుతూండక్కడ.

కాపలా గోపురం మీదున్న “వూడపెరికే” లూకా యెత్తుగా అందంగా వుంటాడు; షుమారు యిరవైయేళ్ల వయస్సు; అంతా తల్లిపోలిక. అతని ముఖమూ, మొత్తం శరీర నిర్మాణమూ గొప్ప శారీరకబలాన్నీ, మనోబలాన్నీ చూపుతున్నాయి. ఇటీవలనే అతనా కాపలాదళంలో చేర్చుకోబడి నవప్పటికి అతని భావప్రకటనా, అతని నింపాదితనం, కోసక్కులకు ప్రత్యేక

మైన పెళ్లియీడు అతనికి వచ్చిందనీ, ఆయుధాలు పట్టటం నేర్చిన మనుషులకి మలే అతనూ తయారయ్యేడనీ, తనని గుఱించి తానేమాత్రం తక్కువ అంచనా కట్టుకోవటం లేదనీ తెలుపుతున్నాయి. అతను తొడిగిన వదులు పొంటి సిర్ కేషియన్ కోటుకి కొద్ది చిరుగులున్నాయి; ఛెఛెన్ ఫ్యాషన్ లో టోపీని తల వెనకాల వొకపక్కకి పెట్టేడు; అతని ఇజ్జాన్లు మోకాళ్లకిందకి వదులుగా చుట్టబడి వున్నాయి. అతని దుస్తులు సొగసుగా యెమీలేవు; కాని జిఘిట్ (ఛెఛెన్ యోధుడు) అదొక ప్రత్యేక తరహాగా నీటుగా వేసు కొన్నట్లు అతనా బట్టలు వేసుకున్నాడు. జిఘిట్ పొంటి మీదున్న వాటిలో ఆయుధాలు మాత్రమే విలువగలవి. కాని వాళ్ళి అపరిశుభమైన బట్టలు యెవరికీ చేతగాని రీతిలో అదొక ప్రత్యేక తరహాగా, వేసుకొని వాటికి బెల్లులూ గిల్లులూపెట్టి నీటుగా వుంచుతారు. యీ తరహాని కోసక్కు గానీ, పర్వతవాసుడుగానీ వెంటనే గుర్తు పట్టేస్తాడు. స్వచ్ఛమైన జిఘిట్ కున్న బడాయి లూకాకివుంది.

పట్టా క తిమీద వొక చెయ్యివుంచి కనుబొమలు ముడిచి దూరాన్న వున్న తార్తారు కుగ్రామం వంక అతను కనిపెట్టి చూస్తున్నాడు. వొక్కొక్కటి తీసుకొని చూస్తే, అతని తీరు తెన్నులు సుందరమైనవిగావు. కాని, అతని గంభీరమైన నడవడికా, సూక్ష్మబుద్ధిని తెలిపే అతని ముఖాన్నీ, నల్లగా వున్న ఆ కనుబొమల్ని చూస్తే, “అబ్బ! యెంత ఫసందైన కుర్రాడు?” అని యెవరూ అనుకోకుండా వుండలేరు.

“అక్కడ ఆటూ యిటూ హడావుడిగా తిరుగుతున్న ఆ ఆడాళ్లని చూడు!” ప్రత్యేకం యెవరినీ సంబోధించి అనకుండా అతను కీచురు గొంతుతో అన్నాడు.

కింద చాచుకొని పడుకొన్న నాజరు వెంటనే తలెత్తి యిలా అన్నాడు.

“వాళ్లు నీళ్లకెత్తుండి వుండాలి.”

“వొక గుండు పేలిస్తే తమాషా యెట్లా వుంటుందో?” నవ్వుతూ లూకా అన్నాడు. “భలే పరుగెత్తుతారు!”

“అంతదూరం అనలది పోదోయ్”

“అని అనుకొంటున్నావన్నమాట! నా తుపాకీ కాల్చినంటే వాళ్ళ తలల మీదుగా పోతుందనుకోమరి.” తన చుట్టూ బుంయ్ మంటూన్న దోమల్ని చిరాకుతో తోలి పారేస్తూ లూకా అన్నాడు. “వాళ్ళ పండ గొచ్చినపుడు గిరీఖాన్ యింటికెళ్ళి వాళ్ళ బీర్ రుచెట్లావుంటుందో చూడాలి.”

పొదలో యేదో గలగలమంటే కోసక్కులు అటు చూసేరు. మచ్చలు మచ్చలుగా వున్న వొక సంకరజాతి వేటకుక్క, నేలని వాసనచూస్తూ, తన బొచ్చుతోకని ఆడించుతూ, అక్కడికి పరుగెత్తుకొచ్చింది. అది తన పొరుగువాడైన ఇరోష్కామామ కుక్కని లూకా గుర్తుపట్టేడు. వెంటనే పొదగుండా అసలు వేటగాడే యిటురావటం అతను చూసేడు.

ఇరోష్కామామయ్య పర్వతమంత మనిషి. తెల్లటిగడం. అంతమనిషి ఆ అరణ్యంలో యెవరూలేరు. అతనిభజాలూ, యెదుర్కొమ్మూ యెంత వెడల్పుగా వున్నాయంటే అతను పెద్దయెత్తరి మనిషిగా కనపడడు. అతనిది అంత తీరూ సారూగల శరీరం. అతను చిరిగి చీలికలైన రెతు తొడిగే కోటుని తొడుక్కొనివున్నాడు. రొండి దగర కోటుని జొడ్లోకి దోపేడు. నలిగిపోయిన వొక మేకపిల్ల చర్మపుటోపీ తలమీదుంది. కాళ్ళకి ముతక తోలు ఇజార్లు తాళ్ళతో కట్టబడివున్నాయి. అతని భుజంమీద జీవంజీవక పక్షు (pheasants) లకి కనపడకుండా వుండేందు కుపయోగించే వొక తెరా; వొకచిన్నడేగా, చేగకి యెరగావాడే వొక కోడిపిల్లా వున్న సంచీ వున్నాయి. రెండోభుజంమీదున్న తోలుపటకాకి అప్పుడే వేటాడిన వొక అడవిపిల్లి తగిలించబడివుంది. అతని నడుంవెనకాల బెల్టులో యేవేవో చాలా చిన్న చిన్నవి దోపబడి వున్నాయి: తుపాకి గుళ్ళున్న చిన్న సంచులూ, మండుగుండూ రొట్టే; దోమల్నితోలటానికొక గుర్రపుతోకా, రక్తపు మరకలున్న ఒరలోవున్న వొక పట్టాకత్తి, రెండు జీవంజీవక పక్షులూవున్నాయి.

“పరుగెయ్, లాం” అని అతను ఆ అరణ్యంలో ప్రతిభ్రమించేట్లు బలమైన మందస్వరంలో అరిచేడు. తర్వాత తన బ్రహ్మాండమైన మస్కెట్ తుపాకిని (యిలాంటి రకాన్ని కోసక్కులు “చెకుముకిరాయి” అంటారు) భుజంమీద పడేసి, టోపీతీసి పెక్కెత్తేడు:

“బాగావున్నారటోయ్, అబ్బాయిలూ?” అతను సరసంగా అడిగేడు. ప్రయత్నమేమీ లేకుండానే, నది అవతలవున్న యెవరో పిలుస్తున్నంత బిగ్గరగా అతని కంఠస్వరం బైటికి దొర్లుకొస్తుంది.

“అవును, చాలాబాగున్నాం మామా!” అన్నివైపులనుంచీ యువ కంఠస్వరాలు పుల్లాసంగా అన్నాయి.

“వార్తలేమన్నావుంటే చెప్పండోయ్” చొక్కాచెయ్యి వెనక భాగంలో తన యెర్రటి ముఖంమీది చెమటను తుడుచుకొంటూ ఇరోష్కా అరిచేడు.

“నేను చెపుతానుండవే” అని నాజరు తన భుజాన్నీ, కాలినీ చివుక్కున కదిలించుతూ అన్నాడు. “అదుగో ఆ చెట్టుమీద పేద్దరాబందు వుంటాంది. పొద్దుగూకగానే యిక బయలుదేరుతుంది.”

“ఆరి పోరా పోస్కోలాడా!” అన్నాడు ముసలాడు ఆ మాట నమ్మలేక.

“నిజం. నీ కెందుకు, నువ్విక్కడుండి కాపలాగాసి చూడుమరి” అని పల్లికిలిస్తూ, తన పట్టువదలకుండా, అన్నాడు నాజరు.

తక్కిన కోసక్కులు నవ్వేరు.

అసలు నాజరు యే రాబందునీ చూడలేదు; కాని, యువకోసక్కులు మాత్రం ఇరోష్కా మామయ్యని యేడ్చించుకుతినాలనుకొన్నారు.

“యెందుకా వెధవ్వాగుడు?” గోవురంనుంచి లూకా అరిచేడు.

దాంతో వెంటనే గమ్మున పూరుకొన్నాడు నాజరు.

“సరే సరే, దానికోసరం కాపలాగాస్తా” అని ముసలాడు అనగా కోసక్కు లందరికీ సంతృప్తి గలిగింది. “సరేగాని, అడివి పందుల్నేమైనా చూశారంటోయ్?”

“అదీ సంగతి. అడివి పందులకోసరం కాపలాగాయి!” అని, ముందుకివంగి తన వీపుని రెండుచేతుల్తోనూ గోకుకొంటూ, కార్పొరల్ దడాలున అన్నాడు. మనసుకి

అబ్బెక్కుల్ని వేటాడడానికి గాని అడివిపందుల్ని వేటాడడానికిగాదు, మామా! నువ్వేమీ వినలేదనుకొంటా, విన్నావా?" అని పళ్ళికిలిస్తూ, కేవలం అనవుసరంగా కనుబొమలు ముడుస్తూ అతనన్నాడు.

“అబ్బెక్కుల సంగతా నువ్వనేదీ? వుహూఁ. నేనేమీ వినలా” అని ముసలాడు జవాబిచ్చేడు. “చూడూ, నీదగ్గర ఛిఖీర్ యేమన్నా వుందా? కొంచెం తాగితే బాగుంటుంది. బాగా అలిసిపోయా. వేటాడిన దాన్ని దేన్నో వొకదాన్ని నీకు కొద్దిరోజుల్లో పట్టుకొస్తాగా. నిజం. వూఁ. కానియ్. కొంచెం యిలా యివ్వు. అబ్బాయి మంచాడు గాదూ!”

“అయితే వేటమాంసం కోసరం పొంచుక్కుచున్నావన్నమాట?” ముసలాడు అడిగినదాన్ని నిర్లక్ష్యంచేస్తూ, కార్పొరల్ ప్రశ్నించేడు.

“అంటే యీరాత్రి కాపలాగాస్తానన్నమాట” అని ఇరోష్కా జవాబిచ్చేడు. “పండక్కి- దేన్నయినా చంపొచ్చు ననుకుంటున్నా. అప్పుడు నీభాగం నీకొస్తుంది. భగవంతుడితోడు.”

“ఇదుగో మామా!” గోపురంనుంచి లూకా బిగ్గరగా అరిచేడు. అందరూ పైకి చూసేరు. “యెగువ యెటిపాయవద్ద అడివిపందులు మంద లకి మందలుండయ్యి. వొట్టుమరి! మొన్న మనవాళ్ళలో వొకడు వొక మంచిదాన్ని కాల్చేశాడు. నిజం” అని అతడు తన మస్కెట్ తుపాకి వీపున తిరిగి సర్దుతూ ముగించేడు. అతని కంఠస్వరం అతను సరసాని కామాట అనలేదని తెలుపుతోంది.

“వోహూ! అయితే ‘వూడబెరికే’ లూకా యిక్కడున్నాడన్న మాట” పైకి చూస్తూ, ఇరోష్కా అన్నాడు. “యెక్కడ కాల్చారన్నావ్?”

“అయితే నన్ను నువ్వింకా చూడలేదన్నమాట? నేను చాలా కొద్దిపాటి మనిషిని. కాదూ? దాన్ని ఆ గొయ్యిదగ్గర కాల్చాడు” అని లూకా నిజంగా అన్నాడు. “మేము నడిచిపోతుంటే పొదల్లో పెళపెళమని వినపడింది. కాని నా తుపాకీ మేముంటుంది; అందుకని ఇల్లూ కాల్చాడు. ఇప్పుడు దూరంగాదు. నీ కెందుకు

కార్పొరల్ వంక తిరిగి “మోసీవ్ మామా, కాపలా మార్చే పైమైంది” అని దృఢనంకల్పంతో అని, తుపాకి భుజానపెట్టి, ఆజ్ఞ కెదురుచూడకుండా గోపురం నుంచి దిగిరాసాగేడు.

“దిగిరా” లూకా దిగి రావటం మొదలెట్టినాక కార్పొరల్ అన్నాడు. “గుర్కా, యిప్పుడు నీవంతు కాదా? కానియరా, అబ్బాయ్” చుట్టూ చూస్తూ అతనన్నాడు. తర్వాత ముసలాదివంక తిరిగేడు.

“నిజం. నీ మిత్రుడు లూకా మాంచి నిపుణుడయ్యాడు. నీకు మల్లే యెప్పుడూ వేటకోసరం పొంచుక్కుచుంటున్నాడు. యిక అతన్ని ఆపే సంగతే లేదనుకో. అందాకా యెందుకూ, మొన్ననే వొక అడవి పందిని చంపాడు గూడాను!”

7

సూర్యుడ స్తమించేడు. చీకటిఛాయలు అరణ్యపు టంచునుంచి వేగం గావ్యాపించుతున్నాయి. కోసక్కులు భోజనానికై ఆ గుడిసెలో చేరేరు. ఇరోష్కా మాత్రం తానొక్కడే ఆ చెట్టుకింద డేగకోసరం కాచుకుకూచుని, యెరగావుంచిన కోడిపిల్లకాలికి గట్టిన తాడుని లాగుతున్నాడు. నిజంగా ఆ చెట్ల కొమ్మల్లో డేగవుందిగాని, యెరమీదికి అది దూకలేదు.

జీవం జీవకపక్షులకోసరం గచ్చపొదల్లో లూకా తాపీగా వుచ్చులు పన్నుతూ, వొకపాట తర్వాతొకపాట పాడుతున్నాడు. కొండంత శరీరమూ, పెద్దపెద్దకాళ్ళు చేతులూ వున్నప్పటికీ, మోటువనినీ, మృదువైనవనినీ రెంటినీ అతడు నేర్పుగా చెయ్యగలడు.

“హీ, లూకా!” అని వో కీచురుగొంతు దగ్గర్నున్న పొదనుంచి వినవచ్చింది. “అంతా అన్నాల కెల్లారల్లేవుంది” యింకా బతికున్న వొక జీవం జీవకపక్షిని చంకలో పెట్టుకొని, పొదలగుండా తంటాలుపడుతూ నాజరు కాలిబాటమీద కొచ్చేడు.

లూకా తనపాటని దదాలున ఆపేసేడు.

“దాన్నెక్కడ పట్టావోయ్? పందెం, నా వుచ్చుల్లోగాదా?”

“యెవరుచ్చులో నాకు తెలవదు” అన్నాడు నాజరు. “బ. నీవేగావచ్చు.”

నాజరు, లూకా యిద్దరూ వొకే వయస్సు నాళ్ళు. లూకాకి మల్లే నాజరుగూడా క్రితం వసంతకాలంలో కాపలాదళంలో చేరేడు. నాజరు చాలా కొద్దిపాంటి మనిషి. గింగురుమనే కీచురుగొంతుగలాడు. అతనూ లూకా యిద్దరూ యిరుగు పొరుగువాళ్ళూ స్నేహితులూనూ.

“ఆ డెట్టుకింద గుంట పక్కనగామా? ఆ వుచ్చులు నావే. నిన్న వేశాను వాటిని.”

తార్తారులాగా కాళ్ళని వొకదానిమీదుగా వొకటివేసుకుని గడ్డిమీద కూచుని లూకా వొక వుచ్చుని పన్నుతున్నాడు. అతను లేచి నుచ్చుని, మెడసాచి కనుగుడ్లని భయంతో తిప్పుతూన్న జీవంజీవక పక్షివంక చూసేడు. దాన్ని తన చేతుల్లోకి తీసికొని దాని ముదురునీలంగావున్న బూడిద వర్ణపు తలని నిమిరేడు.

“భేష్. యీరాత్రి భోజనానికి దాన్ని కూర్చోండుదాం. చూడూ, దాన్ని చంపి బొచ్చుపీకెమ్.”

“మనమేతిందామా, కార్పొరల్ కి యిద్దామా?”

“అతనివంతు అతను బాగా తిన్నాడులే.”

“వాటినిచంపటం నాకిష్టంలేదు” అని కొంచెమాగి నాజరు అన్నాడు.

“అయితే యిలా యివ్వు దాన్ని”

తన పట్నాక త్తి వెనక భాగంనుంచి లూకా వొక మడతచాకుతీసి, చివుక్కున లాగేడు. ఆ పక్షి రెపరెప కొట్టుకొండి. అది తన రెక్కల్ని చాచే ముందే వణుకుతూన్న దాని శరీరంనుంచి నెత్తురుకారుతూన్న దానితల వదులుగా వేలుకాడుతోంది.

“అనీ సంగతి” నేలమీదకా పక్షిని విసిరేస్తూ లూకా అన్నాడు. “మాంచి కూరవుతుంది.”

ఆ పక్షిని చేతుల్లో పట్టుకొంటూ నాజరు కంపించి పోయేడు. “అరె లూకా, ఆ ముసలి దయ్యం మళ్ళీ మన్నిదాగుడు కాపలాకి పంపుతాడను

భామ్యుష్కిన్తవంతు. కాని అంతే దాక్ష సారాకోసం
అతను నిన్ను నన్ను యేరి పంపుతాడు యెప్పటికిమల్లే.”

“వేసుకొంటూ లూకా రక్షణశ్రేణి పక్కగావెళ్ళేడు.

“టైన్ దారం నీతోపాటు తీసుకురా” పోతూ అతనన్నాడు.

అతను చెప్పినట్లే నాజరు చేసేడు.

“నోరు విప్పినంటే యెటువంటి మనిషిలో వాడికి చూపిస్తానుండు.
తప్పకుండా చూపిస్తా” తన మిత్రుణ్ణి వచ్చి కలిసికొంటూ అతనన్నాడు.
“మేం పోమని చెపుదాం పట్టరా. బాగా అలిసిపోయామని చెపుదాం.
దాంతోసరి యిక. నువ్వు చెప్పు. నీమాట వాడింటాడు.”

“అసలేమిటి గొడవంతా? చెత్తవాగుడు! పూల్లోంచి మన్ని వాడు
పంపేస్తే వాడికేనప్పం. యెందుకంటే మనం అక్కడ జల్సాచేస్తాం. అసలైనా
యిక్కడ మనం మామూలుకాపలాలో వున్నామో దాగుడుకాపలాలో
వున్నామో తేడాయెంటి?”

“పూల్లో కెల్లా లనుకొంటున్నావా?”

“శెలవరోజున వెల్లా.”

“నీ దున్యాకా, ఫోమ్యుష్కిన్తో పోతూందని గుర్కా అం
టూన్నాడు” అని నాజరు హఠాత్తుగా చెప్పేడు.

“దాన్ని గంగలోగలవనియ్యి” అని లూకా గుర్రుమన్నాడు.
అతనివల్పు తలుక్మన్నాయి. “తొందర్లోనే యింకోపిల్లని పట్టేస్తా!”

“దాని మొగుడు యింటికొడ లేనప్పడు గుర్కావెల్లాడంట. వెళ్తే,
ఫోమ్యుష్కిన్ అక్కడ కూచుని బజీ తింటున్నాడంట. కొంచెంసేపైనాక
గుర్కావెల్లాడు. వాడు కిటికీ పక్కగా వెళ్తుంటే, “వాడు నెళ్ళి పోటం
మంచిపనైంది. బజీ తినవేం బుజీ? నువ్వు యింటికి పోనక్కర్లేదులే” అని
అది అందంట. యిక కిటికీ పక్కనవున్న గుర్కా భేష్ అన్నాడంట!”

“నాతో హాస్యాని కంటున్నావా మాట”

“వొట్టరా!”

కొంచెమాగినాక లూకా అన్నాడు.

“భేష్. దాన్ని గంగలోగలవనియ్యి. కావాల్సినంతమంది ఆడపిల్లలున్నారు. ఐనా, అనలదంటే నాకు రోత బుట్టింది.”

“నువ్వు చిచ్చరపిడుగువిరా. కాదా ? చూడూ, కార్నెట్ కూతురితో కాలక్షేపం చెయ్యరాదంటరా ? అదింకా యెవర్ని చూసుకోలా.”

లూకా ముఖం చిట్లించేడు.

“యే, మేరియానాయే యెందుకనీ ? యీ ఆడపిల్లలంతా వొకటిగా లేరా?”

“అదంతా యెందుకు ? వొక్కసారి అదెట్లా వుంటుందో చూడుమరి.”

“వో. తప్పకుండా. ఐనా పూల్లో కావాల్సినంతమంది వున్నారు.”

లూకా యీలవెయ్యటం ఆరంభించి ఆఫీసు వైపుకి తల వేళ్ళాడేసి సోమరిగా నడుస్తూ, పోతూపోతూ కొమ్మలనుంచి ఆకులుకోస్తూ పోతున్నాడు. వొక నున్నటి మొక్కని చూసి దడాలున ఆగి దాన్ని కోసి వేసేడు.

“యిదుగో. తుపాకిలో మందుకూరటానికి మాంచి కర్ర” అన్నాడు, దాన్ని గాలిలో ఝమ్మనిపిస్తూ.

ఆ మట్టి గోడల గుడిసెలోని నేలమీదున్న వొక పొట్టి మేజాబల్ల చుట్టూతా కోసక్కులు భోజనానికి కూచున్నారు:

“యీ రాత్రి యెవరి వంతు?” అని తెరిచివున్న తలుపుగుండా పక్క గదిలోని కార్పొరల్ కి వినపడేట్లు వొకరు అరిచారు.

“యెవరి వంతా?” సందేహంగా కార్పొరల్ ఆ మాట వునరుచ్చురించేడు. “ముసలి బర్ లాకు వంతులేపోయింది. ఫోన్యూష్కిన్ ది గూడాను. లూకా, నాజరూ పోవటం మంచిది. మరి ఎర్నెష్ట్ సంగతేమిటి ? యీ పాటికి ఖచ్చితంగా మేలుకొనే వుంటాడనుకొంటా ?”

“మరి నువ్వే యింకా మేలుకొంటివిగదరా !” అన్నాడు నాజరు మెల్లగా. అతని మిత్రులు నవ్వేరు.

ఇరుషోవ్ అనేవాడు తాని ఆ గుడిసె గోడపక్కన నిద్రపోయిన వాడు. సరీగా అదే సమయంలో అతను కళ్ళు నులుముకుంటూ, తూల్తూ, ఆ గదిలో కొచ్చేడు.

లూకా లేచి తన తుపాకీని భుజాన వేల్చాడేసేడు.

“యిక పదండిరా, అబ్బాయిలూ” లోనికొచ్చి తలుపు మూస్తూ కార్పొరల్ అన్నాడు. తనకింది వీళ్ళు తన మాట వింటారా అని స్పష్టంగా అతనికుండే సందేహాలు అతని కున్నాయి. “తినగానే పదండి. నాకు పై నుంచి ఆర్డరు వచ్చినాయి. లేకపోతే మిమ్మల్ని పంపేవాణ్ణిగాదు. కాపెన్ యే క్షణంలోనైనా రావచ్చు యిక్కడికి. అంతే గాకుండా, యెనిమిది మంది అబ్రెక్కు లప్పడే నది దాటారని విన్నా.”

“యిక వెళ్ళటం మంచిది.” ఇరుషోవ్ వొప్పదలగా అన్నాడు. “ఆర్డర్ టే ఆర్డర్. ఇలాంటి సమయంలో కొంచెం బాధలు తప్పవుమరి.”

అదే సమయంలో తన నోటిముందర ఆ జీవంజీవకపక్షి కాలాకటి రెండు చేతుల్తోనూ పట్టుకొని తన చుట్టూ జరుగుతున్న దానికేమీ చలించ కుండా, లూకా వొకసారి కార్పొరల్ వంకా మరొక సారి నాజరువంకా నవ్వుతూ చూస్తున్నాడు.

రాత్రిపడేవరకూ డేగకోసరం వృధాగా కాచుక్కుచున్న ఇరోష్టా కోసక్కులు బైలుదేరేముందు మకమకలాడుతూన్న ఆ గదిలో కొచ్చేడు.

“భేష్, అబ్బాయిలూ” అని తన ఖింగుమనే మంద్రస్వరంలో అత నన్నాడు. అతని కంఠధ్వని ఆ గదియొక్క యెత్తు తక్కువ సరంబీనుండి ప్రతిధ్వనించి తక్కిన కంఠస్వరాలన్నింటినీ మింగేసింది. “నేను అడివి పండులకోసం కావలా గాస్తా.”

8

బూర్నిసు (felt) వదులు చొక్కాలు తొడిగిన ఆ ముగురు కోస క్కులూ తుపాకీలు తమ భుజానపడేసి ఇరోష్టాతోపాటు బైలుదేరేప్పటికి బాగా చీకటి పడింది. వారొక గొయ్యిపక్కగా నడిచి తాము దాగుడు కావలాగానే చోటికి వెళ్ళేరు.

మొదట్లో నాజరు తాను రాను పొమ్మన్నాడు. కాని, లూకా అతని మీద యెగిరిపడే సరికి అందరూ కలిసి త్వరగా బైలుదేర గలిగేరు. కొద్ది దూరం వెళ్ళినాక ఆ గొయ్యి దగ్గర్నుంచి పక్కకి తిరిగి, రెల్లు దుబ్బుల మధ్యగా కనపడే కనపడకుండావున్న కాలిబాట వెంట నడిచి, వారు టేరెక్ నదిని చేరుకున్నారు. నది వొడ్డుమీద వొడ్డుకి కొట్టుకొచ్చిన నొక నల్లటి పెద్ద కొయ్యదుంగ వుంది. దాని చుట్టూ వున్న రెల్లు యీ మధ్యనే కిందకి పంచబడింది.

“యిక్కడాగుదామా ?” నాజరు అడిగేడు.

“యెందుకొగగూడదా ?” లూకా జవాబిచ్చేడు. “మీరిక్కడా గండి; నేనిప్పుడే వస్తా. యెక్కడికి పోవాలో ఇరోష్కాకి చూపించి వస్తా.”

“యీ చోటు భేషుగ్గా వుంది” అని ఇర్గుషోవు వొప్పుకొన్నాడు. “ఇక్కణ్ణుంచి మన మంతా చూడొచ్చు; కాని, మనం మాత్రం యెవరికీ కనపడం. భేష్. యక్కడికొచ్చాం, యిక్కడే వుంటాం. యిది మహా భేషెన న్తలం.”

నాజరు, ఇర్గుషోవులు తమ వదులు చొక్కాల్ని నేలమీద పరిచి, ఆ దుంగ వెనకాల కూచున్నారు. లూకా, ఇరోష్కాతో కలిసి వెళ్లేడు.

“అదెంతో దూరం లేదు” అని ముసలాడి ముందు కొస్తూ లూకా మెల్లగా అన్నాడు. “అవెక్కడికెళ్లిందీ చూపుతానుండు. నేనొక్కణ్ణీ ఆ చోటు నెరుగుదును.”

“నువ్వు భలే కుర్రాడివిరా” అని ముసలాడు తిరిగి మెల్లిగా అన్నాడు.

కొద్ది దూరం పోయినాక లూకా ఆగి నొక బురదనీళ్ళగుంట మీదకి వంగి యీల వేసేడు. “అవి నీళ్లు తాగటానికొచ్చే డిక్కడికే. చూశావా?” అప్పుడే నేలమీదపడిన వాటి కాలి గుర్తుల్ని చూపుతూ, దాదాపు యేమీ వినబడనంత మెల్లిగా అన్నాడతను.

“భలేవాడివిరా !” ముసలాడన్నాడు. “యీ దగరోనే యే బురద గుంటలోనోపడి అది దొర్లుతా వుంటుంది. యిక నువ్వు పోవచ్చు. నేనిక్కడే వుండి కావలాగాస్తా. అభివందనాలు పూడబెరికేవాడా !”

లూకా నేలమీదపరిచిన చొక్కాని తీసికొని, తన యెడమప్రక్కన వున్న రెల్లు దుబ్బులవంక అటూ యిటూ త్వరగాచూస్తూ, తన కుడిప్రక్కన వున్న నిట్రపు వొడ్డు కిందగా గిరగిరల్లో ప్రవహించుతూన్న టెరెక్ నది కేసి చూస్తూ, వెనక్కి తిరిగెళ్ళేడు. “యీ దాపులో యెక్కడో యే అబ్బెక్కో పొంచివుండి నన్ను కనిపెడుతూ వుండొచ్చు. లేదా, నన్ను చూసి మెల్లగా జారుకొంటూండవచ్చు” అని అత ననుకొన్నాడు. అకస్మాత్తుగా నీళ్ళలోంచి వినపడిన మర్కరశబ్దమూ గలగలమనే ధ్వనీ అతను తులిక్కిపడి తుపాకిపట్టుకొనేట్లు చేసేయి. వొక నల్లటి అడవిపంది అద్దంలాగావున్న నీటి పుపరిభాగంనుంచి దూసుకొచ్చింది. వెంటనే లూకా తుపాకి గురి బెట్టేడు. కాని, అతను కాల్చేముందే ఆ అడవిపంది రెల్లు దుబ్బుల్లో అంతర్ధాన మైంది. అసహ్యంతో వుమ్మేసి లూకా ముందుకు సాగేడు. దాగుడు స్థలంవద్దకొచ్చినాక అతనాగి మెల్లగా యీలవేసేడు. అతని బదులు ఈలరాగా తన కామేడ్చువద్ద కతను వెళ్ళేడు.

నాజరు వెచ్చగా ముడుచుకొని పడుకొని మాంచి నిద్రలో వున్నాడు. ఇర్గుషోవ్ వొకకాలిమీదగా వొకకాలు వేసికొని కూచు నున్నాడు. లూకా కూచునేందుకై అతను కొంచెం జరిగేడు.

“ఇది నిజంగా వాటమైన స్తలం. యిక్కడ కూచోటం గమ్మత్తుగా వుంది” అతనన్నాడు. “సరేగాని, అతన్నక్కడికి తీసికెళ్ళావా?”

“అదెక్కడుందో నేను చూపించా” తన వదులుచొక్కాని కింద పరచటానికి వంగుతూ లూకాఅన్నాడు. “యింతకుముందే వొకపేడ్ల.... సరీగ్గా నదిపక్కనిచూశా. అదే అయ్యుండొచ్చు. ఫెళఫెళశబ్దం విన్నావు గాదూ?”

“విన్నా. వినగానే అదేదో జింతువేసనుకొన్నా. లూకా అడవి పందినిదేన్నో కదలగొట్టాడు అనుకొన్నా.” తన వొదులుచొక్కాని కప్పుకొంటూ ఇర్గుషోవ్ అన్నాడు.. “యిక నేకొంచెం నిద్రపోతా” అని కొనసాగించేడు. “కోడి కూసినాక లెగ్గొట్టు నన్ను. మనకొక పద్ధతుం దాలి. నేకొంచెం నిద్రపోతా. తర్వాత నువ్వు నిద్రపో, నేను కాపలా వుంటా—అదీ పద్ధతి.”

“అది భేషేనపని; అయినా నాకింకా నిద్ర రాటంతేదు”
అన్నాడు లూకా.

ఆ రాత్రి చీకటిగా, వెచ్చగా, ప్రశాంతంగావుంది. ఆ పర్వతాల్లో
వొకటిగా కలిసిపోయిన వొక బ్రహ్మాండమైన నల్లటి మబ్బు ఆకాశంలో
చాలా భాగాన్ని కప్పేసింది. గాలేమీ లేకపోయినా అది మెల్లగా
యెక్కడికో కదిలిపోతోంది. అలల్లాగావున్న ఆ మబ్బుటంచులు నక్షత్ర
ప్రకాశితమైన ఆకాశంలో స్పష్టంగా కనపడుతున్నాయి.

టెరెక్ నదినీ, దాని అవతల మకమకలాడుతూ కనపడుతున్న
ప్రదేశాన్నీ సరాసరి తన కెదురుగా వున్నదాన్ని మాత్రమే లూకా
చూడగలుగుతున్నాడు. అతని వెనకాలా, పక్కల్నీ గోడల్లాగా రెల్లుదుబ్బు
లున్నాయి. మధ్యమధ్యన, కారణమేమీలేకుండానే, ఆ రెల్లు దుబ్బులు
వొకదాన్నో మరొకటి రాచుకొంటూ మర్మరధ్వని చేస్తున్నాయి. దిగువ
నుంచి ఆకాశపు వెల్తుర్లో చూస్తే కంపించుతున్న వాటి తల కుచ్చులు
కోమలమైన సూమాగుచ్చెట్ల కొమ్మల్లా అగపడుతున్నాయి.

లూకా సరాసరి నదివొడు చివర్న నుంచున్నాడు. దాని కింద
భాగాన టెరెక్ నది విసురుగా ప్రవహించుతోంది. దూరాన, నది మరింత
ప్రశాంతంగా ప్రవహించుతోంది. అద్దంలాగావున్న దాని ఉపరి భాగాన
లోతుతక్కువచోట్ల విసుగుపుట్టించే రేకధ్వనితో చిన్నచిన్న అల్లలేస్తు
న్నాయి. యింకాదూరాన, నీరూ, వొడ్డూ, ఆ మబ్బూ వొక చొరరాని
గాఢాంధకారంగా కలిసిపోయినాయి.

కొన్ని నల్లటి ఆకారాలు నదినీటిమీద పడివున్నాయి. అనుభవం
గల లూకా కళ్ళు వాటిని నదీప్రవాహం మోసుకొచ్చిన పెద్ద కొయ్య
దుంగలుగా గుర్తించినాయి. మధ్యమధ్య ఆకాశాన మెరుస్తున్న మెరుపు
నది నల్లటిఅద్దంలో ప్రతిబింబించుతూ యేటనాలుగా వున్న అవతలి
వొడ్డుని ప్రకాశించేట్లు చేస్తోంది. తాళయుక్తమైన రేధ్వనులు, రెల్లు
దుబ్బుల మర్మర శబ్దాలు, నిద్రించే మనుషుల గుర్గుగురుధ్వని, దోమల
ఝంకారం, నది గలగలలు, అప్పుడప్పుడూ యెక్కడో చాలా దూరాన్ని
హఠాత్తుగా మోగిన తుపాకిధ్వని వల్లనో, వొడ్డువిరిగి నీటిలో పడిపోతోన్న
మట్టిగడ్డల ఘోషల వల్లనో, లేక బుళుక్కుమని నీటిపై కెగిరిన చేప శబ్దం

వల్లనో, ఆ కీకారణ్యంగుండా ఢేళఢేళమని పరుగెత్తుతూన్న ఆడవిపందుల శబ్దంవల్లనో, చెడగొట్టబడుతున్నాయి. వొకగుడ్లగూబ రెక్కల్ని టపటప లాడిస్తో మీదగాపోయింది. సరీగ్గా లూకా తలమీద అది అరణ్యంవైపు తిరిగి తర్వాత రెక్కల్ని రెపరెపమనిపిస్తో వొక చెట్టుమీద చాలాసేపు రెక్కల్ని దడదడలాడించుతూ గుండ్రంగా తిరిగి ఆ తర్వాత కొమ్మలమధ్య చక్కగా చేరింది. తలవని తలంపుగా వినవచ్చిన యీ ప్రతిధ్వనికి లూకా కనుబొమలు ముడిచి చెవులు రిక్కించి వింటూ తన తుపాకీని తాకేడు.

రాత్రిలో చాలాభాగం గడిచిపోయింది. ఆ నల్లటిమబ్బు పశ్చిమ దిక్కుకి జరిగిపోయి నక్షత్రాల్లో వెలుగుతూన్న ఆకాశాన్నీ, పైకి తిరిగిన పసుపుపచ్చని చంద్రవంకనీ కనపడేట్లు చేసింది. చలి పెరుగుతోంది. పడకలో నాజరు కదిలి, యేమిటోగాణిగి, మల్లె నిద్రకుపడ్డాడు. లూకాకి వినగడగా వుంది. తన మడతచాకుని బైటికిలాగి అతను తన కర్రని తుపాకీగజం (ramrod) లాగా చెక్కనారంభించేడు. పర్వతాల్లో నివసిస్తోన్న ఛెచ్చెన్లను గురించి, కోసక్కులంటే వాళ్ళకెంత నిర్భయమైందీ, వాళ్ల అబ్బెక్కులు తనకు సూటిగానో మరొకచోటో నదిని దాటి యెలారాగలిగిందీ అతను గజిబిజిగా ఆలోచించేడు. అప్పుడప్పుడూ అతను తాను దాక్కున్నచోట నుంచి లేచి నదిని జాగ్రతగా పరిశీలనగా చూస్తున్నాడు. ఐనా, అక్కడేమీలేదు కనపడటానికి. క్రమక్రమంగా, నీటివంకా మకమకలాడే చంద్ర కాంతితో కనపడుతోన్న దూరపువొడ్డువంకా అతను చూచినకొలదీ, అతను అబ్బెక్కుల్నిగురించి ఆలోచించడం నూనివేసేడు. తన కామ్రేడ్సుని లెగ్గోట్టే సమయంకోసంమాత్రమే అతనిప్పుడు కాచుక్కుచున్నాడు. యింటికి పోవాలని అతనికి కోరికగావుంది. తన ప్రియురాలు (కోసక్కులు వొకరుంచుకొన్న ఆడమనిషిని అలాగే పిలుస్తారు) దున్యాకాని గురించి అత నాలోచించేడు; అతనికి కోపమూ ద్వేషమూ కలిగేయి. తెల్లవార వస్తోంది. వెండిలాంటి పొగమంచు నదీపై లేవసాగింది. గద్దపిల్లలు చెవులు రింగురు మనేట్లు యీలవేసి తమరెక్కల్ని టపటపమనిపిస్తున్నాయి. చివరి కెలాగైతేనేం వొక దూరపు గ్రామంనుంచి కోడికూత వినవచ్చింది; తర్వాత బిగ్గరగా దీర్ఘంగా మరో కోడికూత, ఆ తర్వాత చాలాకోళ్ళు కూసేయి.

“నాళ్ళని లెగ్గొట్టే వేలైంది” అనుకొన్నాడు లూకా; అతనప్పటికి తుపాకిగజం చెక్కటం పూర్తి చేసేడు. అతనికళ్ళు బరువుగావున్నాయి. అతను తన కామ్రేడ్సువంక తిరిగి యేకాళ్ళు యెవరినా అని చూసే లోగానే నదికి ఆవలిపక్కన యేదో ఘనైందని హఠాత్తుగా అతననుకొన్నాడు. గిర్రున అతను అటుతిరిగేడు. దిగ్గండలం యిప్పుడు చంద్రవంక కాంతితో బాగా ప్రకాశిస్తోంది. అవతలివాడు ఆకారమూ నదీ అతనికి కనపడినాయి. కొట్టుకొనిపోతూన్న కొయ్యదుంగ లిప్పుడు స్పష్టంగా అగపడుతున్నాయి. తాను ఆ నదిమీద జారిపోతున్నట్లూ, ఆ కొయ్యదుంగలున్న టేరెక్ నది నిశ్చలంగా వున్నట్లూ వోక్షణంపాటు అతనికి అనిపించింది. కన్నులు చిట్టించి యేకాగ్రతతో అతను చూసేడు. ముందుకి పొడుచుకొచ్చిన కొమ్మవున్న వొక పెద్ద నల్లటి దుంగ అతని దృష్టి నాకరించింది. పూగకుండా, అటూ యిటూ తిరక్కుండా నది మధ్యన కిందకి మృదువుగా జరిగిపోతూన్న దాని చలనంలో యేదో ప్రత్యేకతవుంది. అది సొంతం ప్రవాహాందిగువకి పోవటంలేదనీ, నదికడ్డంగా లోతుతక్కువ ప్రదేశంవైపు పోతూందనీ లూకాకి తట్టింది. అతను మెడసాచి దాన్ని పరిశీలనగా చూసేడు. ఆ దుంగ వొక లోతుతక్కువ ప్రదేశంవద్ద ఆగి విచిత్రంగా మరోదిక్కుకి మారింది. దుంగ వెనకాల యెవరిదో చేయి కనపడిందని లూకా అనుకొన్నాడు. “నేనొక్కణ్ణే వోఅబ్రెక్కుని కాలివేయెలావుంటుందో!” అని అతననుకొన్నాడు. వదిలడిగా, హడావుడేమీ లేకుండా, తుపాకి తీసి, తుపాకి గుర్రాన్ని నిశ్శబ్దంగా వెనక్కిలాగి, ఆ కొయ్య దుంగకి గురిపెట్టి, పూపిరి బిగబట్టి అతను సమయంకోసం నిరీక్షిస్తున్నాడు.

“నాళ్ళని లెగ్గొట్టను” అని అనుకొన్నాడతను. అతను వినగలిగేంత తీవ్రంగా అతనిగుండె దడదడ కొట్టుకోసాగింది. ఆ దుంగ హఠాత్తుగా ముందుకురికి నొడుకి తేలిపోసాగింది. “హరి భగవంతుడా! గురితప్పు తుందేమో!” అని అతను నిరాశతో అనుకొన్నాడు. నీటిపై తేలిపోతూన్న ఆ కొయ్యదుంగ ముందరిభాగాన నున్న గొరిగున్న వొక తార్తారువాడి తల మకమకలాడే చంద్రకాంతితో అతనికి సూక్ష్మంగా కనపడింది. సూటిగా ఆ తల కతను గురిపెట్టేడు. అది చాలాదగ్గరగా, తుపాకి నోటివద్ద వున్నట్లుగా అగపడింది. “ఖచ్చితంగా వాడు అబ్రెక్కే” అతను వుబ

లాటంతో అనుకొన్నాడు. అతను సర్దున పైకిలేచి మళ్ళీ గురిచూసేడు. యిప్పుడాతల ఆ దుంగచివర్న బాగా కనపడటంలేదు. తాను బాల్యం నుంచీ యెరిగున్న వొక కోసక్కు ఆచారంప్రకారం “భగవంతుని పేరుతో, యేసుక్రీస్తు పేరుతో” అని మెల్లగా పుచ్చరించి అతను తుపాకి మీట నొక్కేడు.

వెంటనే కళ్లు మిరుమిట్లు గొల్పేంత కాంతి వెలువడి రెల్లుదుబ్బుల్ని నీటినీ వెలిగేట్లుచేసింది. ఆ వెనువెంటనే నదిమీదుగా రింగురుమనేట్లు తుపాకి ధ్వని వినపడి, తర్వాత దూరాన్నెక్కడో పురిమిన పురుము ప్రతిధ్వనిలాగా ఆ ధ్వని మారిపోయింది. ఆ కొయ్య దుంగ యిప్పుడు పూగుతూ, అటూ యిటూ తొలుగుతూ ప్రనాహంవెంట తేలిపోతోంది.

“పట్టుకో. పట్టుకోమంటే!” తన తుపాకి దడాలున పట్టుకొని దాగిన స్తలంనుంచి పరుగెత్తివస్తూ ఇర్లుషోన్ అరిచేడు.

“నోరుముయ్, దద్దమ్మా!” బిగబట్టిన పళ్ళనందునుంచి లూకా మెల్లిగా అన్నాడు. “వాళ్ళు అబ్రెక్కులు!”

“యెవరిని కాల్చావ్?” నాజరు అదేపనిగా అడగసాగేడు. “యెవరిని కాల్చావ్?”

లూకా సమాధానమేమీ యివ్వలేదు. అతను తన తుపాకీలో తిరిగి మందు దట్టించుతూ కొట్టుకొని పోతూన్న కొయ్యదుంగవంక శ్రద్ధగా చూస్తున్నాడు. కొంచెందూరాన అది వొక యిసుకతినైవద్ద వొడ్డుపట్టింది. దాని అడుగుభాగాన నల్లగా పెద్దగావున్న దేదో కనపడింది; అది అటూ యిటూ ఆ నీటిమీద మెల్లగాపూగింది.

“యెందుకుకాల్చావ్? యేమీ చెప్పవెందుకని?” అని ఆ కోసక్కులు హఠంవేసేరు.

“వాడొక అబ్రెక్కుని మీకు చెప్పనేచెప్పాను” అన్నాడు లూకా.

“వెధవ్వేషాలెయ్యమాక, తుపాకి పేలిందా లేదా?”

“అబ్రెక్కు నొకణ్ణి కాల్చా. వాణ్ణే నేను కాల్చింది.” పుద్రేకంతో అతని కంఠస్వరం కంపించుతూండగా ~~వాణ్ణి~~ గొణిగేడు. యెగిరి నుంచుని ఆ యిసుకతినైవంక చూపేద

“వెధవ్వేషాలెయ్యమాక” కళ్లు నులుముకొంటూ ఇర్లుపోవు మళ్లి అదే మాటన్నాడు.

“వెధవవేషాలంటావు, నీ వుద్దేశమేంటి? చూడసలు! అటుచూడు!” అతని భుజాల్ని దడాల్ని పట్టుకొని అతను గుర్రమనేంత బలంగా అతన్ని ముందుకి లాగుతూ లూకా అన్నాడు.

లూకా చూపినవైపుకి అతనుచూసి అక్కడొక మనిషి శరీరాన్ని గుర్తుబట్టి అతను ప్లేటు ఫిరాయించేడు.

“చచ్చాంపో! యిక యింకా మరికొంతమంది రావొచ్చు” మెల్ల గాలిని, అతను తన తుపాకీని పరీక్షించసాగేడు. “వాడొక స్కాటు. తక్కిన వాళ్ళు యిప్పటికే యిక్కడికొచ్చివుండాలి, లేదా, అవతలివొడ్డున చాటటానికి తయారవుతా నన్నా వుండి వుండాలి—నామాటలు బాగా గుర్తు పెట్టుకో!”

లూకా తన బెల్టు వూడదీసి కోటు విప్పదీయసాగేడు.

“నువ్వు చెయ్యబోయేదేంటిరా, బడ్డా?” ఇర్లుపోవ్ అరిచేడు. “కనపడమాక. చావాలనుకొంటున్నావా యేంట్రా? వాడు చచ్చిపోయి వుంటే యెక్కడికీపోడిక. నాకు కొంచెం మందుగుండు యిలాయివ్వు. ఆ! నాజిర్ నువ్వు ఆఫీసుకి పరుగెత్తు. వుషారుగావుండు. వొడు పక్కగా మాత్రం పోమాక. పట్టుకొంటారు—నామాటలు బాగాగుర్తుపెట్టుకో!”

“వొంటరిగా పోతే నన్ను పట్టుకోటం! నువ్వే యెందుకు పోరాదురా?” నాజిరుకోపంగా సమాధాన మిచ్చేడు.

లూకా కోటు విప్పేసి, నదివైపు నడవసాగేడు.

“ఆగరా. ఆగమన్నా!” తుపాకిలో మందుపోస్తూ ఇర్లుపోవు అన్నాడు. “వాడు కదలటల్లా. నీకు కనపడటల్లా? చాదావు తెల్లారింది. మనవాళ్ళు వచ్చేవరకూ ఆగు. పరుగెత్తరా నాజిర్. భయపడుతున్నావు దేనికిరా? యేంఫర్వాలేదన్నాగా.”

ఇర్లుపోవు చెప్పవురా? కానియ్

నీటిలో దిగే ఆలోచనని లూకా విడిచిపెట్టాడు.

“మీ యిద్దరూ ఆఫీసుకి పరుగెత్తుండి. నేనిక్కడే వుంటా. గుర్రపు కాపలావాణ్ణి పంపమని వాళ్ళకి చెప్పండి. అబ్రెక్కు లిటాస్తే ప్రయత్నం చేసి మనం వాళ్లని పట్టేయ్యాలి.”

“భేష్. మనం ప్రయత్నం చెయ్యాలి. కాని వాళ్ళు తప్పించుకు పోతారు—నా మాటలు బాగా గుర్తుపెట్టుకో.” లేస్తూ, ఇర్గుషోవు అన్నాడు.

నాజరూ, ఇర్గుషోవు క్రాస్ (cross) చేసుకొని ఆఫీసుకి బైలు దేరేరు. వొడువెంబటిగాకుండా పొదలగుండా తొక్కుకొంటూ అడవి బాటవైపు సాగేరు.

“లూకా, వున్నచోటినుంచి కదలమాక!” ఇర్గుషోవు వెనక్కి తిరిగి చెప్పేడు. “నేను చెపుతున్నా—కన్నుమూశావంటే వాళ్ళు గొంతు కోసేస్తారునుమా.”

“మీరు పొండ్లోయ్. నాసంగతి నాకు తెలుసులే.” లూకా గొణిగేడు. తన తుపాకీని పరీక్షజేసి అతను తిరిగి నేలమీద కూచున్నాడు.

తన దృష్టిని ఆయిసుకతినైమీద నిలిపి, తన కామేడ్సుకోసరం యెదురుచూస్తూ అతను కూచున్నాడు. కాని, ఆఫీసు చాలా దూరం. అతనికి చిరాకెత్తుతోంది. అబ్రెక్కులు చల్లగా జారిపోతారేమోనని అతనికి ఆరాటంగా వుంది. క్రితంరాత్రి తననుంచి వొక అడవిపంది తప్పించుకొని పోయినప్పుడు మనోవేదన పడినట్లే, యిప్పుడీ అబ్రెక్కులు పారిపోతారే అని అతను ఆరాటపడుతున్నాడు. ప్రతిక్షణమూ యెవరో ఆ నదివొడుమీద కనపడతారనే ఆదుర్దాతో, అతను తనచుట్టూనూ అవతలివొడ్డవంకా అదేపనిగా చూస్తున్నాడు. తన తుపాకీని కాల్చటానికి తయారుగా వుంచే డతను. వొకవేళ తానే చంపబడవచ్చుననే ఆలోచన అతనికి తట్టనేలేదు.

9

బాగా తెల్లనారుతోంది. లోతు తక్కువ నీటిపై మృదువుగా వూగుతూ ఆ అబ్రెక్కు శరీరం యిప్పుడు స్పష్టంగా కనబడుతోంది.

ఇంతలో ఊతాతుగా రెల్లు మర్కరస్సుని చేసింది. తెల్లటి యీకల వంటి ఆ రెల్లు తలలు కదలటం ఆతను గమనించేడు. తనకి చాలా దగ్గరో పాదాల శబ్దం ఆతనికి వినపడింది. తుపాకీని రెడ్డీలోపెట్టి, “భగవంతుని పేరుతో, యేసుక్రీస్తు పేరుతో” అని ఆతను గొణిగేసరికి పాదభస్మని ఆగిపోయింది.

“హీ కోనక్! మామని కౌల్చమాక!” అని వొక గంభీర కంఠ స్వరం ప్రశాంతంగా అంది. ఆ వెనువెంటనే ఇరోష్కామామయ్య రెల్లు దుబ్బిల్లోంచి ప్రత్యక్షమయ్యేడు.

“హరి దేముడా! వెంట్రుక చాసిలో చచ్చిపోయేవాడివే!” లూకా ఆశ్చర్యంతో అరిచేడు.

“నువ్వు కౌల్చిందెందుకు?” ముసలాడు అడిగేడు.

అడవిలోనూ, నదివెంబటే ప్రతిధ్వనించిన ఆతని శక్తివంతమైన కంఠ స్వరం లూకా చుట్టూవున్న శబ్దతనీ, నిగూఢత్వానీ పారదోలింది. అంతా సుఖపుగా, విస్పష్టంగా ఆయినట్లుగపడింది.

“విను. నువ్వక్కడ వృధాగా కాచుకూక-చుంటే, నే నిక్కడొక అడవి మృగాన్ని చంపేశా!” నుంచుని తుపాకీని సరిజేస్తూ, సహజవిరుక్తమైన శాంతంతో లూకా అన్నాడు.

చిన్నిచిన్ని అలల్లేస్తూన్న నీరిపైన తేల్తూ, యిప్పుడు కంటికి స్పష్టంగా కనపడుతూన్న ఆ తెల్లటి వీపువంక ముసలాడు దృష్టి కేంద్రీకరించి చూస్తోన్నాడు.

“నాడు వీపుమీదొక కొయ్య నుంగ వేసుకొని యీదుతుంటే నేను చూశా.....ఆదుగో అక్కడచూడు! చూశావా? నీలపు లాగా, తుపాకీ, యింకా—నీకు కనపడటల్లా?”

“కనపడుతున్నాడేలే” ముసలాడన్నాడు. ఆతని ముఖవేఖరి నిశ్చలంగా, కఠినంగా వుంది. “నువ్వొక జిఘిత్సని చంపావు” అని, జాలిగానా అన్నట్లు, అతనన్నాడు.

“సరే, అసలు సంగతి విను. నే నిక్కడ కూచునుంటే అవతలిపక్కన దాదాలున వొక నల్లటి వస్తువగపడింది. వాడక్కడున్నప్పుడే నేను చూశా.. నీళ్లలో దూకుతూన్న మనిషిలాగా నాకు కనపడింది. అది విపరీతంగావుండే

అనుకొన్నా. తర్వాతాక కొయ్యదుంగ, చాలాపెద్దది, నీటిమీద తేల్తా వచ్చింది. అది నీటిలో కొట్టుకొని పోటల్లా; అడ్డంగా, మనవేపు వస్తున్నది. యింతలో దడాలున దానికిందొక తల అగపడింది. యిదేమిటా? అనుకొన్నా. గురిచూచి కొట్టాలనుకొన్నా. కాని, రెల్లుదుబ్బులడ్డంవచ్చినయ్యి. అందుకని నుంచున్నా. కాని, ఆ మాదర్చేదు చూశాడనుకొంటా నేను నుంచోటం. ఆపర్నే వాడు యిసుకతిన్నెమీదకి పాకి చుట్టూ చూశాడు. “తప్పించుకుపోలేవురా తా బేటిబురా!” అనుకొన్నా. అక్కడే వున్నాడు నేలమీద నక్కి చుట్టూచూస్తూ. నా గొంతు నేదో పిసికినట్లయింది. తుపాకిని రెడీలో అటేపెట్టి కదలకుండా నుంచున్నా. చూశా, చూశా, ఆఖరికి వాడు బయటి కీడుకొచ్చాడు. వాడు వెన్నెట్లోకి బయటి కీడుకొచ్చి నాక వాడి వీపంతా నాకు అగపడింది. “భగవంతుడ పేరుతో, రేసుక్రీస్తు పేరుతో” అన్నా. తుపాకి పొగగుండా, వాడు గిలగిల కొట్టుకోటం నేను చూశా. వాడు మూలిగినట్టు విన్నాననుకొన్నా. భేష్, వాణి చంపాగంగరా అనుకొన్నా. తర్వాత వాడు ఆ యిసుకతిన్నెమీదకి కొట్టుకొచ్చినాక వాడు స్పష్టంగా నాకు కనిపించాడు. లెగవాలని ప్రయత్నం చేశాడు గాని ఫలితం లేకపోయింది. కొంచెం అటూయిటూ తంటాలుపడి యిక కదల కుండా పడిపోయాడు. నాకంతా చాలా బాగా కనపడింది. చూడు, వాడు కదలటంలేదు. తప్పకుండా చచ్చివుంటాడు. వాళ్ళేవల్లయినా యింకా వుంటే పారిపోకుండా పట్టుకోటంకోసమని మనుషులకోసం మనవాళ్ళు ఆఫీసుకి పరుగెత్తారు.”

“అయితే అతన్ని చంపావన్నమాట?” మునలాడు విచారంతో ఆమాట తిరిగి అన్నాడు తలూపుతూ. “అతనిప్పుడు చాలా దూరానున్నా దూరా అబ్బాయ్.”

చెట్లకొమ్మలు విరుగుతూన్నధ్వనీ బిగ్గరగా అరుస్తున్న మనుష్యుల గొంతులూ నదీ తీరంనుంచి వినవచ్చేయి.

“హేయ్ ! ఆ చిన్న పడవ తెచ్చారంటాయ్ ?” లూకా అరిచేడు.

“నువ్వు భలేవాడివిరా, లూకా” అని కోసక్కుల్లో వొకరు అరిచేరు. “వాణ్ణి వొడ్డుమీదకి లాక్కురా !”

తాను బంపినవాడిమీద దృష్టి నిలిపి, లూకా తనబట్టలు విప్పదీయ సాగేడు.

“అగాగు! నాజరు చిన్నపడవని తెస్తున్నాడు.” కార్పొరల్ అరిచేడు. “వారే వెర్రిమొఖం! వాడు చచ్చినట్టు నాటకమాడుతున్నాడేమో; నీ పట్టా కత్తి పట్టుకుపోరా వెంబటీ” అని మరొకరు అరిచేరు.

“చెత్త!” పంట్లాములు లాగేసుకొంటూ, లూకా అరిచేడు. కార్పొరల్ చేసికొని గభాలున నీట్లోకి మునిగేడు. భారంగా గాలి పీలుస్తూ, తనవీపుని నీటిపైన బాగాయెత్తివుంచుతూ, తన తెల్లని చేతుల్తో విసురుగా యీదుతూ ఆ యిసుకతినైవేపు అతను ప్రవాహాని కడ్డంగా యీదసాగేడు. మాటాడుతూ అరుస్తూ కోసక్కులు నదివాడ్డుమీద గుమికూడేరు. కాపలాకోసరం ముగ్గురు గుర్రపురౌతులు వెళ్ళేరు. లూకా ఆ యిసుకతినైవద్దకి చేరగానే, వొకవంపువద్ద చిన్నపడవ కనపడింది. లూకా యిసుకతినైని చేరేడు. అతను నుంచుని, ఆ శవంమీదికివంగి, దాన్ని దొర్లించేడు. “నిజంగా చచ్చాడు!” అని అతను కీచురుగొంతుతో అరిచేడు.

ఆ ఛెఫెన్ కి తలగుండా గుండు దూసుకుపోయింది. అతను నీలి పంట్లమూ, వొకవొక్కా, సిర్ కేషియన్ కోటూ తొడిగివున్నాడు. వొక తుపాకీ, పట్టాకత్తి అతని వీపుకి కట్టుబడి వున్నాయి. వాటిమీదొక పెద్ద చెట్టుకొమ్మ కట్టివుంది. అది చూసే లూకా కంగారు పడ్డాడు మొదట.

“భలే గండుచేపని పట్టావుపో.” పడవమీద ఆ శవాన్ని వొడ్డుకి తెచ్చినప్పుడొక కోసక్కు అన్నాడు. ఆ శవం వొడ్డుమీది గడ్డిపై పడివుంది. కోసక్కులు దానిచుట్టూ వలయాకారంలో నుంచున్నారు.

“వాడు పసుపుచ్చగా లేడూ?”

“మనవాచ్చు వాళ్లకోసరం యెక్కడికెళ్ళాలో? తొంభైపాళ్ళు వాళ్ళింకా అవతలి వొడ్డుమీదే వుండి వుంటారు.”

“వీడు తప్పకుండా స్కాటు అయ్యుండాలి. కాకపోతే వొక్కడే యెందు కీడుకొస్తాడూ?”

“భలే మొనగాడు గాబట్టి అందరికంటే ముందొచ్చాడు. జిఫ్టుల్ వస్తాడనుకోండి!” తన తడిబట్టల్ని వొడ్డుమీద పిండుతూ బాగా పలు

కుతూ లూకా అపహాస్యంగా అన్నాడు. “చూడండి, గడ్డాన్ని నీటుగా కత్తిరించి రంగుపూశాడు.”

“చూడండి. వీపుమీదొకసంచి, దాంట్లో నాడి కోటూ వుంది.” కోసక్కుల్లో వొకరన్నారు. “అందుకనే తేలిగ్గా యీదగలిగాడు.”

“యిదుగో మనమిప్పుడిది చేద్దాం, లూకా” కార్పొరల్ తన చేతుల్లో ఆ ఛెఛెన్ మనిషి తుపాకినీ పట్టాక తీసి పట్టుకొని అన్నాడు. “ఆ కోటూ, కత్తి నువ్వుంచుకో. యీ తుపాక్కి నీకు మూడు వెండి రూబుల్లిస్తాను. చూడు, దీనికి కంతవుంది” తుపాకి గొట్టంలోకి వూదుతూ అతనన్నాడు. “దీన్ని గ్యాపకార్థంగా దగ్గిరుంచుకోవాలనుంది.”

లూకా సమాధానమేమీ యివ్వలేదు; ఈరకంగా బేరమాడటం అతన్ని కంగారు పరిచింది. కాని, దాన్నుంచి తప్పించుకొనేమార్గం లేదని అతనికి తెలుసు.

“వాణ్ణి గంగలో కలవనియ్యి” కనునూములు చిటిస్తూ ఆ కోటూని కింద విసిరేస్తూ అతనన్నాడు. “అది కాస్త మంచికోటన్నాగాదు. వొత్తి గుడ్డపేలిక!”

“ఐనా, పుల్లలు మొయ్యటానికి పనికొస్తుందిలే” అని కోసక్కుల్లో వొకరన్నారు. “మోసీవ్, నే నింటి కెళ్తున్నా.” కార్పొరల్ కి తానిచ్చిన బహుమతికి బదులుగా యేదన్నా రాబట్టే నిశ్చయంతో లూకా అన్నాడు.

“నరే సరే.” యింకా ఆ తుపాకీని పరీక్షిస్తూనే వున్న కార్పొరల్ అన్నాడు. “అబ్బాయిలూ, వీణ్ణి ఆఫీసు కవతలకి మోసుకుపదండి. కాని యెండ తగలకుండా పై నేదన్నా పాకవెయ్యటం మాత్రం మరిచిపో మాకండి. బహుశా సొమ్మిచ్చి శవాన్ని తీసికెళ్లటానికి ఆ పర్వతాలనుంచి యెవరైనా రావచ్చు.”

“యింకా యెండెక్కలేదులే.” యెరహోలన్నారు.

“మరి యే నక్కోవచ్చి శవాన్ని పీకుతుందనుకో” వొక కోసక్కు సలహాగా అన్నాడు. “అప్పుడు తిరుగుడే ననుకొంటా, కాదూ?”

“ఆఁ. తిరుగుడేమరి. శవాన్నొదిలించుకు పోటాకి చాల్లో న్చేదికాదు. కాపలావేద్దాం.”

“భేష్, లూకా” కాన్పొరల్ వుల్లాసంగా అన్నాడు. “నువ్వొక బొక్కెన వోడ్కా-సారా మనకుర్రాళ్ళ కిప్పించాలి. తప్పదు.”

“అవును. అది ఆచారం.” కోసక్కులు అంగీకరించేరు. “అలాంటి పసికూర్రాడు అలాంటి అబ్బెక్కుని చంపే అదృష్టం!”

“అదిసరేగానీ, యీ కత్తిని కోటుని యెవరుకొంటారు?” లూకా అడిగేడు. “ఛూ. కానివ్వండి. పంట్లాముగూడా తీసుకోవచ్చు. అది నాకు చాలా బిగుతవుతుంది. వీడు సన్నటి లంబీకొడుకు.”

వాకకోసక్కు ఆ కోటు నొక రూబుల్ కి కొన్నాడు. మరొకడు రెండు బొక్కెన్ల సారా ఖరీదుకి కత్తిని కొన్నాడు.

“ఆ. నారే అబ్బాయిలూ; యిప్పుడు మీరు తాగొచ్చు” లూకా అన్నాడు.

“వాక బొక్కెన సారా మీకిస్తా. చూల్లోంచి నేనే అది పట్టుకొస్తా.”

“ఆ పంట్లాంచి అడపిల్లలకి జేబురుమాళ్లు కుట్టించరాదటోయ్?” నాజరు అన్నాడు.

తక్కినవాళ్లు పగలబడి నవ్వేరు.

“యిక నాపండి!” కాన్పొరల్ ఆజ్ఞాపించేడు. “శవాన్ని తీసుకు పొండి. యీ ఛండాలాన్ని ఆ గుడిసెపక్క నుంచటం చూడు!”

“యింకా నుంచున్నారెందుకోయ్? వారే అబ్బాయ్, వాణ్ణి లొక్కుపడందా?” లూకా ఆజ్ఞాపూర్వకంగా అన్నాడు. కోసక్కులు లూకా తమ ఆఫీసరైనట్లు అతని మాటకి లోబడి, అయిష్టంగానే ఆ శవం కాళ్లు పట్టుకొన్నారు. కొద్దిదూరం వరకూ వారు దాన్ని నేలమీదయ్యాడ్చి, తర్వాత కొల్లొదిలేసేరు. అవి ప్రాణం లేకుండా తపుక్కున కింద పడి నాయి. వెనక్కితగ్గి వాళ్లు కొంతసేపు నిశ్శబ్దంగానుంచున్నారు. నాజరు వచ్చి వాడి కణతపై నున్న తుపాకిగుండు రంధ్రం చూడటానికి వాడి తలని సరిజేసేడు. “యెటువంటిదెబ్బో చూశారా? సరాసరి మెదడుగుండా నూసుకుపోయింది” అని అతనన్నాడు. “వీణ్ణి వాళ్ళు వదిలేసి చూరుకోరు. వీడి గ్యాపకార్థం డేదో ఒకటుంచుకుంటారు.”

దాని కెవరూ యేమీ సమాధాన మియ్యలేదు. తిరిగి నిశ్శబ్దదేవత ఆ కోసక్కులపై తన రెక్కల్ని విప్పి సాచింది.

పొద్దెక్కింది. సూర్య కిరణాలు మంచు బిందువుల్లో వున్న పచ్చి గడ్డినీ, చెట్ల ఆకుల్ని వెలిగించుతున్నాయి. నిద్రమేల్కొన్న అరణ్యంలో టేరెక్ యొక్క మర్మరధ్వనులు విననాతున్నాయి. ఉదయాగమనాన్ని ఆహ్వానిస్తో, జీవంజీవక పక్షులు అన్ని వేపులనుంచీ వొకదానో వొకటి పలుక్కుంటున్నాయి. నిశ్చలంగా నిశ్శబ్దంగా నిలబడి కోసక్కులు చని పోయిన మనిషివంక చూస్తున్నారు.

ఆ శరీరాన్ని, పొట్టమీద బాగా బిగించబడివున్న ఆ నీలి పంటాం తప్పితే మరేమీలేదు. సన్నగా గోధుమరంగుగా వున్న ఆ శరీరం యొక్క అవయవాలు బహుసుందరంగా వున్నాయి. కండలు తీరిన అతని చేతులు అతని పక్కల్ని బిగదీసుకొని పడివున్నాయి. సన్నగా గొరిగున్న అతని గుండ్రటి తల నీలవర్ణంగావుండి వెనక్కి పడివుంది. కణతమీదున్న గాయం నెత్తురుతో గడ్డకట్టివుంది. ఆ గొరిగిన తలకి భిన్నంగా అతని నుదురు సన్నగా యెండదెబ్బకి నల్లబడివుంది. గాఢగోలీలవలె కళాహీనమైవున్న అతని కళ్ళు పైకి యెక్కడికో చూస్తున్నాయి. నీటుగా కత్తిరించబడి యెర్ర రంగు పూయబడిన మీసాల కిందవున్న అతని సన్నని పెదిమలు మూలలకి విప్పారివుండి ప్రేమతో కొంచెం వెటకారంతో చిరునవ్వు నవ్వుతున్నట్లు న్నాయి. అతని చిన్నచేతుల్ని వున్నవేళ్ళని గోధుమరంగు వెంట్రుకలున్నాయి. వేళ్ళు లోపలికి ముడుచుకొని వున్నాయి. గోళ్ళకి యెర్రరంగు వేయబడింది.

లూకా యింకా బట్టలు వేసుకోలేదు. అతనిమెడ మామూలుకంటే మరింత యెర్రగావుంది; కళ్ళు మరింత ప్రకాశంగా వున్నాయి. నెడల్పాంటి అతనిచెక్కిళ్ళు ఆదురుతున్నాయి. అతనింకా తడిసేవున్నాడు. కనపడీ కనపడని ఆవిరిపొగ ఆ చక్కని వుదయ వాయువులో అతని శరీరం నుంచి బైటకొస్తోంది.

“వాదూ మనిషంటే!” అతని శరీరపు తీరు సోరుల్ని మెచ్చు కొంటూ లూకా అన్నాడు.

“అవును. వాడే నిన్ను పట్టుకునుంటే నీపని ఖాళీ అయ్యేది” అని కోసక్కుల్లో వొకరన్నారు.

ఇంతకు ముందున్న నిశ్శబ్దచేవత యెగిరిపోయింది. కోసక్కులు మాట్లాడటం, అటూయిటూ గత్తర బిత్తరగా తిరగటం మొదలైతేరు. అందులో యిద్దరు పాకకి కొమ్ములు నరకటంకోసం వెళ్ళేరు. తక్కినవాళ్ళు విలాసంగా ఆఫీసువైపు నడిచేరు. నాజరు, లూకా తమ యిళ్ళకెళ్ళటంకోసం హడావుడిగా తయారవుతున్నారు.

వొక అరగంటతర్వాత, టెరెక్ నది నీ గ్రామాన్నీ వేరుచేస్తున్న అరణ్యంగుండా చాలావరకు పరుగెత్తుతూ, ఆ యిద్దరూ యింటిదోవ పట్టేరు.

“ఆఁ. చూడూ. నేను పంపానని ఆవిడతో చెప్పమాక. పోయి, భర్తయింటివద్ద వున్నాడేమో చూడు. చూస్తావా?” లూకా కీచురు గొంతుతో అన్నాడు.

“నరే నరే.” నాజరు అణకువగా అన్నాడు. “యమ్మా యింటి గూడా వెళ్తాలే. మనకి మంచి ఛాన్సు. ఆ!”

“ప్రయత్నంచేసి నన్నావుచెపుతా.”

పూరుచేరగానే ఆ యిద్దరూ తెగతాగి సాయంత్రం వరకూ నిద్ర పోయేరు.

10

ఈ సంఘటనలు జరిగిన మూడోనాడు కకేషియా కాల్పుల రెజి మెంటునుంచి నోవోలిన్స్క్ గ్రామానికి రెండు దళాలు బేరినాయి. సామాను బళ్ళు పూడదీయకుండా ఆపర్మే గ్రామచౌకంలో నిల్చు న్నాయి. వంట వాళ్ళొక గొయ్యి తవ్వి తమకిచ్చిన కొయ్యదుంగల్లో త్వరగా అన్నం వండుతున్నారు. జీతాలిచ్చే సార్జెంట్లు సైనికుల జీతాల గొడవచూస్తున్నారు. సర్వీస్ కోర్ (Service corps) మనుషులు గుర్రాల్ని

క టెయ్యటంకోసరం కట్టుగొయ్యలు పాతుతున్నారు. సైన్యానికి భోజనం, వసతి మున్నగునవి చూసే ఆఫీసర్లు (Quarter masters) సైంకులకీ ఆఫీసర్లకీ పడకవసతులు చూపించుతూ, తాము తమ యిల్లవద్ద వున్నట్లుగా విలాసంగా అటూఇటూ తిరుగుతున్నారు. బళ్ళలో, గుర్రాల్లో, బారువీరిన మందుగుండు వాగ్గెనతో, జావ కాస్తూన్న పెద్దబానలో బజార్లు నిండిపోయివున్నాయి. కెప్పెనూ, లెఫ్టెనెంటూ, సార్జెంటుమేజరు ఆక్కడేవున్నారు. ఇదంతాగూడా ఆ సైనిక దళాలు మకాంచేయ్యాల్సిన గ్రామంలోనే జరుగుతోంది కనుక, ఆ దళాలకి యింటివద్ద వున్నట్లుగా హాయిగా వుండి.

ఈ కోసక్క లెవరు? ఈ సైనిక దళాలు తమ గ్రామంలో భారా యించటం వాళ్ళ కిచ్చమేనా? క్రైస్తవ మతంలో వాళ్ళ తేగకి చెందినవాళ్ళు? సైనికులు యీ ప్రశ్నల్ని పట్టించుకోనేలేదు.

జేబుల్లో తమ జీతపు డబ్బులు వేసుకొని, ఆలిసిపోయి, మోల్లంతా దుమ్ముకొట్టుకొని, సైనికులు చాకాల్లోనూ వీధుల్లోనూ మూగుతున్నారు. గ్రామస్తులకి తమ పట్లగల కోర్కాన్ని నిర్లక్ష్యం చేసేందుకు నిశ్చయించు కొని, సైనికులు యిద్దరు ముగ్గురుగా తమ తుపాకీల్ని ఖంగుమనిపించుతూ యిల్లలో దూరేరు. తమ వొంటిపై వస్తువులూ అవ్వీ గోడలకి తగిలించి, సంచులు విప్పదీసేసి, ఆడవాళ్ళతో సరసమాడుతున్నారు. వాళ్ళలో వొక పెద్దగుంపు తమకు ప్రియమైనచోట—జావకాచే పాత్రదగ్గిర—చేరింది. చక్కని ఆ గాలిలో కరిగినగాజులాగా—యెండమావుల్లాగా—పలుకుతూన్న నిప్పువంక తేరిచూస్తో, మొదట కనపడీ కనపడకుండా లేస్తూ తర్వాత ఆకాశంలోకి దట్టంగా లేస్తూన్న పొగవంకచూస్తో, వాళ్ళు తమ పొగ గొట్టాల్ని నోట్లోపెట్టి తాగుతూ రష్యన్లలాగా జీవితం గడపనందుకు ఆ గ్రామస్తుల్ని వేళాకోళం చేస్తున్నారు.

అన్ని దొడ్లలోంచి గడబిడగా నవ్వుతూన్న సైనికుల గల్ల తూ, తమ యిళ్ళూ వాకిళ్లని రక్షించుకొనే ప్రయత్నంలో సైనికులకి నీళ్ళూ ఎంట సామాగ్రి యివ్వటానికి నిరాకరించుతూన్న ఆడవాళ్ళ కీచురుమనే కోప ధ్వనులూ విననౌతున్నాయి. పిల్లలు తమ తల్లుల్నో వొకర్నొకరో అంటి పెట్టుకొనో, లేక సైనికులవెంట కొంచెం దూరంగా పరుగెత్తుతూనో భయంతో యిదేమిటో తెలిసికోవాలనే జిజ్ఞాసతో వాళ్ళ చర్యల్ని కనిపెడు

తున్నారు. ముసలికోసక్కులు యిల్లల్లోంచి ఖాళీకొచ్చి యిల్లముందున్న మట్టిదిబ్బలమీద నిశ్శబ్దంగా కూచుని కలవరంతో సైనికుల వ్యవహారాలు గమనిస్తున్నారు.

మూడునెలల కిందట కకేషియా సైన్యంలో వొక చిన్న పుద్యోగిగా చేరిన ఓలెనిన్ కి ఆ గ్రామంలోకెల్లా ఫసందైన యిల్లల్లో వొకటైన కార్మెట్ యిటు వసతికి చూపించబడింది. వొక ఐదుగంటల ప్రయాణం తర్వాత గార్జిన్లో తాను కొన్న కబార్డా గుర్రంయెక్కి అతను పుల్లసంగా ఆ దొడ్లోప్రవేశించేడు. తన యజమానిని కలిసికొనేందుకు ఐవాన్ హడా పుడిగా గేటువద్ద కెళ్ళేడు.

“యెలావుండబోతుందో యేముటో ఆ భగవంతుడికే తెలియాలండయ్యా!” అన్నాడతను.

“యేం? సంగలేమిటేంటి?” యీ గ్రామాని కందరికంటే బల్లతోగలిసి ముందువచ్చి యిప్పుడు జీవీరిజుట్టుతో చెమటలు గారుకొంటూ పెట్టే బేడా సర్దుతూన్న ఆ యువకుడివంక వినోదంగా చూస్తూ ఓలెనిన్ అన్నాడు.

ఓలెనిన్ మరోమసలగా కనిపించేడు. నున్నగా గొరిగిన మీసాలకీ గడ్డానికీ బదులు యిప్పుడు మీసమూ చిన్నగడ్డమూ వున్నాయి. రాత్రిల్లని పగళ్ళుగా కాలంబుచ్చే మనిషికుండే పాలిపోయిన రంగుకి బదులిప్పుడు చెక్కిళ్ళూ, నుదురూ, చెవుల వెనకాలూ యెండదెబ్బకి యెర్రగా వున్నాయి. విలాసార్థం సాయంకాలం వేసుకొనే దుస్తులకి బదులు మకిల గట్టిన తెల్లటి సిర్ కేషియన్ కోటు తొడిగివున్నాడు. గంజి పెట్టిన తెల్లటి కాలర్ కి బదులు యెండకి కమిలిన అతని మెడచుట్టూ అతని బిష్మెత్ కి సంబంధించిన యెర్రటి టఫేటా పట్టీవుంది. అతను సిర్ కేషియన్ బట్టలైతే వేసుకొన్నాడుగాని చక్కగామాత్రం వేసుకోలేదు. అతను రష్యన్ అనీ, జిఖుత్ కాదనీ, యెవరేనా చెప్పగలిగేవారు. అంతా బాగానేవుంది; కాని వికారంగా వుంది. అది మినహాయించివేస్తే—అతని రూపుచూపుల్లో ఆరోగ్యం ఆనందం, ఆత్మ సంతృప్తి పుట్టిపడుతున్నాయి.

“అవును. అది మీకు వింతగానే వుంటుందిమరి” ఐవాన్ అన్నాడు.

“కాని, కొంచెం యీ జనాభాతో మాట్లాడి చూడండి! వాళ్ళు మిమ్మల్ని

దగ్గరకే రానియ్యరు. అవీసంగతి ! వొక్కమాటగూడా వాళ్ళు మీతో మాట్లాడరు. యెలాగైనా వాళ్ళు మాన రష్యన్లకిమల్లేలేరు” యింటివాకిలి వైపు వొక ఇనుపపాత్రని విసిరేస్తూ అతను కోపంతో చెప్పటం ముగించేడు.

“గ్రామపెద్దతో యెందుకు మాట్లాడగూడమా మరి ?”

“వాడెక్కడున్నాడో నాకు తెలవదు” నొచ్చుకొన్నగొంతుతో ఐవాన్ అన్నాడు.

“మనిషివీ అంత తలకిందులయ్యావెందుకంట ?”

“అన్నిటిమూలకంగానూ—వాళ్లని భూతంమింగ ! యీ యింటి అసలు యజమాని యిక్కడలేడు. క్రిగాకి వెళ్లాడంటున్నారు. మరి ఆ ముసలిముండ వొత్తి చిల్లంగియుండ. హరి భగవంతుడా !” చేతుల్లో తన తలని పట్టుకొంటూ ఐవాన్ అన్నాడు. “తాము క్రిష్టియన్లమని వీళ్ళు చెప్పకొన్నా, వీళ్ళు తార్తారకంటే చెడుముండాకొడుకులు. వీళ్ళతోపోలిస్తే తార్తారు పెద్దమనుషు లనుకోండి ! క్రిగాకి వెళ్ళాడని వాళ్లంటున్నారు. క్రిగా— అంటే యేమిటో ? యీ వెధవమాట మనమెప్పుడన్నా విన్నా మాంట ?”

“అంటే మనం మన భాషలో వీక్ (డాము) అంటామే అదను కొంటా” అని ఓలెనిన్ అన్నాడు. “అయితే నీకేమీ బాగాలేదన్నమాట యిక్కడ ?”

“మీ గుర్రాన్ని నే నుపయోగించవచ్చా ?” అని ఐవాన్ అన్నాడు. యీ కొత్తరకం జీవితంపట్ల అతను చాలా గండ్రగోళ పడినట్లున్నాడు. కాని క్రమంగా తనవిధికి అలవాటు పడుతున్నట్లున్నాడు అణకువతో.

“అయితే తార్తారే చాలా పెద్దమనిషున్నమాట ? ఆ ?” ఓలెనిన్ గుర్రందిగుతూ జేనుమీద చేత్తో చదుస్తూ అన్నాడు.

“సరే. మీ యిష్టమొచ్చినట్లు వేళాకోళం చెయ్యండి. తొందర్లోనే నవ్వుకోటానికి కావాల్సినంత దొరుకుతుందిలే.” ఐవాన్ నడిచేడు.

“పూ. వుడికిపోమాకవోయ్” ఓలెనిన్ అన్నాడు. “వాళ్లతో నేను మాట్లాడతానుండు. యేమీ ఆందోళనపడమాక. నేనంతా యెర్పాలు జేస్తా. అన్ని వ్యవహారాలూ చక్కబడతాయనుకో.”

ఐవాన్ సమాధానమేమీ యివ్వలేదు; అసహ్యంతో తలవూపేడు. ఐవాన్ తన యజమానిగా మాత్రమే ఓలెనిన్ ని గుర్తించేడు. ఓలెనిన్ తన నౌకరుగా మాత్రమే ఐవాన్ ను గుర్తించేడు. మీ యిద్దరూ స్నేహితులుగదా అని యెవరన్నా వారితోకంటే ఆ యిద్దరూ ఆశ్చర్యపడి వుండేవాళ్లు. ఐవాన్—తమకి తాముగా ఆ సంగతియెరక్కపోయినప్పటికీ—ఆ యిద్దరూ స్నేహితులుగానేవున్నారు. ఐవాన్ కి పదకొండేళ్ళప్పుడు ఓలెనిన్ యింట్లో నౌకరు పనికి తీసుకోబడ్డాడు. ఓలెనిన్ కి ఐవాన్ వయస్సే. తమకి పద్దాను గేల్లు వచ్చినపుడు, ఓలెనిన్ ఐవాన్ కి చదువుచెప్పే వ్యవహారం తీసికొని ఫ్రెంచి భాషగూడా నేర్పేడు. తనకొచ్చిన ఫ్రెంచి భాషంటే ఐవాన్ కి చాలాగర్వం. యిప్పుడుగూడా, తనకి బాగా సర్దుగా వున్నపుడు, వెకిలినవ్వు నవ్వుతూ ఐవాన్ ఫ్రెంచిపాడి వాకటివేస్తాడు.

ఓలెనిన్ వసారా మెట్లమీదుగా పరుగెత్తిపోయి ఆ యింటి తలుపు తీసేడు. సామాన్యంగా యింట్లోవున్నపుడు కోసక్కుస్త్రీలు తొడిగేట్లు వాక యెక్కటి పరికిణీ మాత్రమే తొడిగిన మేరియానా తలుపువద్దనుంచి అవతలికి యెగిరిగంతేసి, తనవీపుని గోడకానించి, తనముఖానికి దిగువ భాగాన్ని వెడల్పాటి తనచొక్కా చేతుల్లో కప్పకొని నుంచుంది. మక మకలాడుతూన్న ఆ వెన్నెల్లో యెత్తుగా అవయవ సౌందర్యం అలరారు తూన్న ఆమె ఆకారాన్ని ఓలెనిన్ చూసేడు. యువకత్వంలోవుండే తీరని దాహంతో ఆతను ఆమె చొక్కాకింద కనపడుతూన్న గట్టి స్తన్యాలీన, నునుసిగ్గుతో జిజ్ఞాసతో తనమీద కేంద్రీకరించబడివున్న ఆమె పెద్దకళ్లనీ అతను గమనించేడు.

“నాకు కావలసిన మనిషి యీమే”నని అతననుకొన్నాడు. కాని, అతనికి మరుక్షణంలోనే తట్టిన ఆలోచనేమంటే “యింట్లోవారు యింకా వుంటారు”. అనెది.

అతను లోపలి తలుపు తెరిచేడు. పరికిణీ తప్పితే మరేమీ ధరించని మేరియానా తల్లి వీపు ఆతనివైపు పెట్టి వంగి పొచి వూడుస్తూంది.

“యిక్కడ వసతివ్యవహారమై వచ్చినమ్మా” అని ఓలెనిన్ ఆరంభించేడు.

ఆమె నడుం యె తకుండానే కకినంగా వున్నా యింకా అందంగానే వున్న తన ముఖాన్ని అతనివైపు తిప్పింది.

“యెందుకొచ్చా విక్కడికి?” యీ వచ్చిన కొత్తమనిషివంక చిటించిన కనుబొమల కిందగా వోరగంట చూస్తూ ఆమె గొలుమంది. “మేమంటే వేళాకోళమా? ఆ? మమ్మల్ని వేళాకోళంచేసే డెలాగో చెప్పతానుండు. మిమ్మల్ని మహమ్మారిమింగ_____”

ప్రయాణబడలికతో కకేషియా సైన్యాన్ని వ్రతిచోటా—ప్రత్యేకంగా తమ కోసక్కులు యుద్ధంలో వున్నారగాబట్టి కోసక్కులుండేచోట—హృదయపూర్వకంగా తమని ఆహ్వానిస్తారని యింతకుముందువరకూ ఓలెనిన్ వూహించుకొన్నాడు. అందువల్ల యీవైఖరి చూడగానే అతనికి దిగ్భ్రమకలిగింది. ఐనప్పటికీ వసరియేర్పాట్లకి గాను తాను అద్దె చెల్లించు కొంటానని వివరించి చెప్పటాని కతడు ప్రయత్నించాడుగాని ఆవిడ అతన్ని పూర్తిగా చెప్పనియ్యనేలేదు.

“యెందుకు నుంచున్నా విక్కడ? ఆ?” అని ఆమె రింగురుమనే కీచురుగొంతుతో అరవసాగింది. “మీ వెధవపొగాకుకంపు, మీ వెధవ మొఖాలూ యీ పీడంతా యెవడికి కావాలిక్కడ? యింటాయన వచ్చే వరకూ కొంచెమాగు. మీ చోటెక్కడో ఆయన చక్కగా చూపిస్తాడు. నీ వెధవడబ్బు నీ దగ్గరే వుంచుకో. అయితే మేము డబ్బుమొఖ మెప్పుడూ చూడలేదనుకొంటున్నావా? వెధవ పొగాకుతో యిల్లుంతా గలీజుగా గబ్బు కంపు కొట్టేట్టుచేసి, యీ ధండాలమంతా డబ్బిస్తే పోతుందనుకొంటున్నావు. యీపీడాకారమేంటో మాకు చూడగానే తెలుసు. నిన్ను గుండెల్లో కాల్చి! నిన్ను పొట్టలో కాల్చి.....”

“ఐవాన్ చెప్పిందే సరేందిగా కనపడుతూంది” అనుకొన్నాడు ఓలెనిన్. “తార్తారు వీళ్లకంటే చాలా మెరుగు.” అతని వెనకాల ఆవిడ తిట్లు దులిపి పోస్తుండగా, అతనా గదిలోంచి బైటకొచ్చేడు. అతను వెనక గదిగుండా పోతుంటే, యెర్రపరికిణీ కట్టుకొని కళ్ళవరకూ వచ్చేట్లు నుదుటిమీద రుమాలు కట్టుకొన్న మేరియానా ఆకస్మికంగా అతనిపక్కగా ఆనాకిటిగుండా బైటికి జారుకొంది. ఆమె విసుగుగా మెట్లుదిగి, ఆగి,

వెనక్కితిరిగి నవ్వుతూన్న ఆ యువకుడి కళ్ళవంకచూసి, ఆ యింటి మూల కెళ్ళి మాయమైంది.

నీటుగా దీటుగావున్న ఆమె నడక, నునుసిగ్గుతోవున్న ఆమె నల్లటి కళ్ళు, బిగువుగా మనోహరంగావున్న ఆమె శరీరం యింతకు ముందుకంటే అతని హృదయంపై గాఢంగా హత్తుకుపోయాయి.

“అవును. నాకు కావాలిసిన మనిషి తప్పకుండా యిగ్గో!” అని అతనిననుకొన్నాడు.

వసతి వ్యవహారంపై యింతకుముందు జరిగిన రాధాంతమంతా మరచి పోయి ఐవాన్ వద్ద కెళ్ళా అతను అదేపనిగా ఆ యువతికోసమై వెనక్కి తిరిగిచూడసాగేడు.

“చూడండి. అది వొక అడవిముండ గూడాను” ఐవాన్ అన్నాడు. అతను సామానుబండి పనిలో మునిగివున్న యిప్పటికి కొంచెం వుల్లా నంగా వున్నాడు. “వొర్తి అడ్డగాడిదముండ. వాటంగావుంది” అని అంటూ అతను పొట్టచెక్కలయ్యేట్టు నవ్వేడు.

11

మధ్యాహ్నం అయినాక చాలసేపటికి ఆ యింటి యజమాని చేపలు పట్టేచోటునుంచి యింటికి తిరిగొచ్చేడు. గదికి అద్దెయిస్తారనేసంగతి తెలిసి కొని అతను తన భార్యను సమాధానపరిచి, “ఐవాన్ కోర్కెలన్నిటినీ తీర్చేడు.

కొత్తనివాసంలో అంతా త్వరలోనే నద్దుబాటై చక్కగా వుంది. ఆ యింటివాళ్ళు తాము శీతాకాలంలో వుపయోగించే యింట్లోకిమారి, యీ వేసంగి గృహాన్ని ఓలెనిన్ కి నెలకి మూడు రూబుళ్ళ చొప్పున అద్దెకిచ్చేరు.

ఓలెనిన్ కొంచెం ఆహారంతీసుకొని నిద్రకు పడ్డాడు. తిరిగి సాయంత్రానికి నిద్రలేచి, వొళ్ళుకడుక్కొని, చక్కగా ముస్తాబై, భోంచేసి, సిగరెట్లు ముట్టించి, అతను బజారువైపునవున్న కిటికీపక్కన బైతాయించేడు. వాతావరణం అంతకుముందుకంటే చల్లగావుంది. చిత్తిరిక పట్టిన కురు

మాళ్ళ (gables) తో వున్న ఆ యింటినీడ ఆ దుమ్మురోడ్డుమీదగా యేట వాలుగాపడి యెదురుగావున్న యింటిమీదకి పాకింది. రైలుతో నేయబడిన ఆ యిల్లు అస్తమించుతూన్న సూర్యకాంతిలో మెరుస్తోంది. సైనికులంతా యొక్కడి వాళ్ళక్కడ సద్దుకున్నారు. పశువులు యింకా యిల్లకురా లేదు; గ్రామస్తులింకా తమ తోటల్లో పనులు చేస్తూనేవున్నారు.

కార్నెట్ యిల్లు దాదాపు పెద్దబజారు చివర్నవుంది. మధ్యమధ్య అతనికి టేరెక్ నది కవతల ఛెచ్చెన్యానుండో, తానింతకుముందే వెళ్ళివచ్చిన కుమైస్ మైదానానుండో తుపాకిధ్వని మెల్లగా వినపడుతోంది.

మూడునెలలపాటు బంగిరి బయల్లో జాగరణచేసిన తర్వాత యిప్పుడతనికి చాలాహాయిగా వుంది. దుమ్ముతో, అలసటతో కూడుకొన్న ఆ దండయాత్ర తర్వాత యిప్పుడతని ముఖానికి కాంతి, కాళ్ళు చేతులకి విశ్రాంతి, మనస్సుకు శాంతి, శరీరానికి పరిశుభ్రత వచ్చినాయి.

గడచిన దండయాత్రని గురించి, ప్రమాదాల్ని గురించి అతను తల్పుకొన్నాడు. తాను వాటిని వీరోచితంగా యెదుర్కొన్నాననీ, అందులో యెవరికంటేనూ తీసిపోలేదనీ, యిప్పుడు తాను సాహసోపేతమైన కకేషియా సేనలో వొకణ్ణనీ అతను గ్యాపకంచేసుకొన్నాడు. మాస్కోనుగురించిన అతని ఆలోచనలు యెంతదూరాన దిగపడిపోయాయో ఆ భగవంతుడే తెలియాలిక. అతని పాతజీవితం పూర్తిగా తుడిచివేయబడింది. వొక కొత్తజీవితం — ఇంతవరకూ యేపొరపాటూ గ్రహపాటూ లేని వొక సంపూర్ణ నూత్న జీవితం — ప్రారంభమైంది. ఇక్కడ కొత్తమనుషుల్లో వొక కొత్తమనిషిగా తానొక చక్కని కొత్తపేరు సంపాదించుకోగలడు.

అతని హృదయం వర్ణింప శక్యంగాని మధుర జీవితానందంతో నిండి వుంది. ఆ చిన్నగదిలో చుట్టూ చూస్తున్నో, శ్రేక ఆ యింటి నీడలో బొంగరాల ఆట ఆడుకొంటూన్న పిల్లలవంక కిటికీగుండా చూస్తున్నో, యెంత హాయిగా తానీ కోసక్కు జీవితానికి అలవాటు పడిపోయేదీ అతను వూహించుకొన్నాడు. మధ్యమధ్య అతను పర్వతాల వంక చూస్తున్నాడు. వాటి మహనీయ సౌందర్యం అతని గ్యాపకాలకీ, స్వప్నాలకీ యీషత్తు మహనీయతని కలుగజేసింది. తాను మాస్కోనగరం వదిలేప్పు డూహించుకొన్నట్లుగా.

గాక అతని నూత్నజీవితం అనూహ్యమైనరీతిలో కమనీయంగా ప్రారంభమైంది. “ఆ పర్వతాలు, ఆ పర్వతాలు, ఆ పర్వతాలు.....!”

“కుక్కన మేడ్డు
కూజా పట్టేడు
ఇరోష్కామామయ్య కుక్క నమ్మేడు!”

అని రోడ్డుమీద బొంగరాలు తిప్పతూన్న కుర్రాళ్లు అంతా వొక్కసారి పాట యెత్తుకొని బజారుమూలకి పరుగెత్తేరు.

“కుక్క నమ్మేడు
కత్తి యమ్మేడు
సారాకై సర్వమమ్మేడు!”

భుజాన తుపాకిబెట్టి, తన బెట్టుకి గుత్తిగా కొన్ని పక్షుల్ని వేల్చడేని ఇరోష్కా పక్కవీధిలోంచి అగపడగానే, కుర్రాళ్ళు గుంపుగా మూగుతూ అతన్ని చూసి పక్కకి తొలుగుతూ వొక్కసారి గొల్లుమన్నారు.

“అవును. అది సిగ్గుచేటుపనేరా అబ్బాయి. నిజంగా సిగ్గుచేటుపనే!” చేతుల్ని బలంగా చూపుతూ నడుస్తూ, కిటికీలవంక చూస్తూ అతనన్నాడు. “కుక్కని పోగొట్టుకోటం నిజంగా పాపపు పననుకో” ఆరాటంతోనే ఐనా అది పైకి కనపడకుండా అతనన్నాడు.

ఆ పిల్లల ప్రవర్తన ఓలెనిన్ కి చాలా ఆశ్చర్యం కలిగించింది. అంత కంటేగూడా భావప్రకాశమైన సూక్ష్మబుద్ధిని తెలుపుతూన్న అతనిముఖమూ, ఇరోష్కామామయ్య అని పిల్లలు పిలిచిన అతని శక్తిమంతమైన శరీర సౌష్ఠవమూ అతనికి మరింత ఆశ్చర్యం గలిగించేయి.

“వో తాతా! వో కోనక్!” అని అతను పిలిచేడు. “యిలా రా!”

ఆ ముసలాడు ఆగి అతనివంక తిరిగేడు.

“నమస్తే, బాబూ” అని తన తలనుంచి టోపీ యెత్తుతూ అతనన్నాడు.

“నమస్తే, బాబూ” ఓలెనిన్ బదులు పలికేడు. “యింతకుముందు ఆ పిల్లలరిచే చేమిటి?”

“ఆఁ. యేమీలేదు. వాళ్ళు నన్ను వుడికిస్తున్నారు. బినా దాన్ని నేనుపట్టించుకోను. అదినూ, వాళ్లెందుకు కాస్త సయ్యాటలాడగూడదా?” అని అతను శాంతంగావుండే వృద్ధులకి లక్షణమైన మధురస్వరంతో గంభీరంగా అన్నాడు. “మీరు యీ సైనికుల లీడరా?”

“వుహాఁ. నేనొక చిన్నవుద్యోగిని. సరేగాని, ఆ పక్షుల నెక్కడ పట్టారా?”

“అడవిలో.” తన వీపువెనకాల బెల్టునుంచి నెత్తురు మరకల్లో వేళ్లాడుతూన్న మూడు ఆడపక్షుల్ని చూపటంకోసం వీపుని కిటికీవైపు తిప్పుతూ అతనన్నాడు. “మీ రెప్పదూ వీటిని వేటిని చూడలేదా? కావాలంటే రెంటిని తీసుకోండి. యిచిగో.” రెండు పక్షుల్నీ తడు కిటికీగుండా అందించేడు. “మీకు వేటవచ్చా?”

“ఆఁ. దండయాత్ర సమయంలో నేను నాలుగు జీవంజీవకపక్షుల్ని వేటాడాను.”

“నాలుగు! మంచిదెబ్బే” ముసలాడు వెటకారంగా అన్నాడు. మీరు తాగుతారు గూడానా? మా ఛిభీర్ అంటే మీ కిష్టమేనా?”

“యేదైనా నాకిష్టమే.”

“భేష్. మీరు నరై నమనుషులు. మీరు నేనూ తోడబుట్టిన సోదరులుగా — క్యూనాక్ లుగా—వుంటామిక. మీరూ నేనూ.”

“లోనికిరండి” ఓలెనిన్ అన్నాడు. “మనం ఆ దాక్షిణసారా కొంచెం రుచిచూద్దాం.”

“ఓ తప్పకుండా. కాని మీరా పక్షుల్ని తీసుకొనితీరాలి.”

ఇరోష్కాకి ఓలెనిన్ నచ్చాడని ఇరోష్కా ముఖంలో స్పష్టంగా కనపడుతోంది. అంతేగాకుండా యితనివద్ద తాగటానికి సారా తేలికగా లభిస్తుందని ఇరోష్కా యిట్టే పసికట్టేడు. అందుకనే ఆ పక్షుల్నీ తని కివ్వటానికి నిశ్చయించుకొన్నాడతను.

పిలిచీ పిలవంగానే ఇరోష్కా ఆ యింటి గడపమీద ప్రత్యక్షమయ్యేడు. అప్పుడుగాని అతని బ్రహ్మాండమైన ఆకారాన్నీ, శక్తిని

ఓలెనిన్ గుర్తించగలిగేడు. మంచులాంటి తెల్లటి గడ్డంలో పొదగబడిన అతని యెరుపాంటి గోధుమరంగు ముఖంలో బండచాకిరీచేతా పెద్దవయస్సు వల్లా నాగేటి చాళలాగా వున్న రేఖలున్నాయి. కాని, అతని కాళ్ళనీ, చేతులనీ, భుజాలనీ యువకుడికిమలే కండలుతేరి వున్నాయి. అతని తల మీదున్న పొట్టిజుట్టుగుండా పెద్ద మచ్చలు అగపడుతున్నాయి. ఆంబోతు మెడమీద వలే, లావుగా దృఢంగా వున్న అతని మెడనిండా చిక్కిరి బిక్కిరిగా నుడుతున్నాయి. కాయలుగట్టిన అతని హస్తాలమీద దెబ్బలూ, గీతలూ వున్నాయి.

సునాయాసంగా అతను గడపదాటి, తన తుపాకి తీసేసి వొకమూల పెట్టేడు. సరాలున గదిచుట్టూ వోసారి చూసి ఓలెనిన్ కున్న సరుకూ సరంజూం విలువెంతో అతను చటుక్కున గ్రహించి వేసేడు. తర్వాత తన మెత్తని చెప్పల్తో చడీ చప్పడూ లేకుండా గదిమధ్యకు నడిచివచ్చేడు. ఘాటుగావున్నా రోతగాలేని సారావాసనా, తుపాకిమందువాసనా, యెండి పోయిన నెత్తురుకంపూ అతని వెనకాలేవచ్చింది. దైవ విగ్రహంముందు అతను వంగి నమస్కరించి, గడ్డం నిమిరి సరిజేసి, తర్వాత ఓలెనిన్ వద్దకెళ్లి, బరువుగా మకిలగావున్న తన చేయి సాచేడు.

“కోక్ షిలీ! అంటే ‘శుభదినం’ అని తార్తారు భాషలో అర్థం లేకపోతే ‘నీకు శాంతి గలుగుగాక!’ అని అర్థం.

“కోక్ షిలీ! ఆఁ. నాకు తెలిసింది” అన్నాడు ఓలెనిన్ అతని కరసంచాలనంచేస్తూ.

“ఆఁ. కాని నీకు తెలవదు. నరైన పద్ధతేంటో నీకు తెలవదు మొద్దూ!” అని నింద్యంగా తలూపుతూ ఇరోష్కాఅన్నాడు. “యెవరైనా కోక్ షిలీఅని నీతో అంటే ‘అల్లాలేసీ బోసన్’ ‘భగవంతుడు నిన్ను రక్షించు గాక’ అని నువ్వనాలి. అదిరా సంగతి తమ్ముడూ. అంతేగాని కోక్ షిలీ అనటంగాదు. కాని, నువ్వేమీ దిగులుపడమాక. అదంతా నే నీకు నేర్పు తారే. యిక్కడ మాఫూల్లో ఇల్యా అని మీ రష్యావాడొకడున్నాడు. నాడు భలేమనిషి, తాగుబోతు; దొంగ, వేటగాడు—అరే అల్లా, యెల్లాంటి వేటగాడని! సరే, వాడికి నేనన్నీ నేర్పాను.”

“అయితే మరి నువ్వు నాకు నేర్పబోయేదేమిటి?” యీ మసలా డంటే మరింత ఆసక్తి పుట్టుకురాగా ఓలెనిన్ అడిగేడు.

“నిన్ను వేటకి తీసుకెళ్లా. చేపలు పట్టటం నేర్పుతా. ఛెచ్చెన్లని చూపిస్తా. కావాలంటే నీకో కుర్చీదాన్ని మాట్లాడి పెడతా. అటువంటి మనిషిని నేను. నేను కొంచెం కుర్చీవాళ్లలోనేలేక్క” నవ్వుతూ అతనన్నాడు. “యిక కూచుంటాను, తమ్ముడూ. అలిసిపోయా. కర్గా?” తెలిసికొనే వుద్దేశ్యంతో అతనన్నాడు.

“అంటే యేమిటి?”

జార్జియన్ భాషలో ‘భేష్’ అని దానర్థం. నేనెప్పుడూ ఆమాట అంటాను. అదొక అలవాటు నాకు. కర్గా, కర్గా. అది నాకిష్టమైనమాట. ఆమాటని నేను అలా సరసంగా అంటాను. ఆ. యిక ద్రాక్షసారా మాటే మిటి, తమ్ముడూ? యేమీ తెప్పించవుమరీ? నీకు తైనాతీ సిపాయి వున్నాడుగాదా? హే, ఐవాన్!” అని అత సరిచేడు. “మీ సైనికుల పేర్లన్నీ ఐవాన్లేనే! నీ తైనాతీ పేరుగూడా ఐవానేనా?”

“ఆ. ఖచ్చితంగా ఐవానే. యిదుగో, ఐవాన్, యింటామె దగ్గర కెళ్ళి కొంచెం ఛిఖర్ పట్టుకొస్తావా?”

“ఐవాన్!.....వాళ్ళు ఐవాన్ అని పేరెందుకు పెట్టుకుంటారో? వీను ఐవాన్ అబ్బాయ్. వాళ్ళు వాడుతూన్న పీపాలోడి కొంచెం యివ్వ మని వాళ్లకి చెప్ప. యీ పూల్లోకల్లా భేషైన ఛిఖర్ వీళ్లదగ్గరుంది. గ్యాలన్లో నాలుగోవంతుకి నుప్పయ్యి కోపెక్కులకంటే యెక్కువ యివ్వ మాక. బాగా గ్యాపకంపెట్టుకో. యెందు కంటున్నానంటే ఆ చిల్లంగి ముండని నేనెరుగుదును. యెంతయిస్తే దానికంత ఆనందం.....మనవాళ్ళ కొంచెం మెతకబుద్ధిగలాళ్ళు. బుర్రలో గుంజలేనిరకం.” ఐవాన్ వెళ్ళి పోయినాక అతను ఆంతరంగికంగా చెప్పనారంభించేడు. “వాళ్ల దృష్టిలో మీరు మనుషులుగాదు; తార్తారులకంటేగూడా మీరు నాసిరకం. ‘విషయ లంపటులైన రష్యావాళ్ళు’ అని వాళ్ళు మిమ్ముల్నంటారు. యిక నా విషయంలోనో, నువ్వు సైనికుడివైనా, నువ్వు మనిషివి. అందరికిమల్లే నీకూ చీమూ నెత్తురూ వున్నయ్యి. నే నన్నది నిజంగాదా? మాటవరసకి ఇల్వ్యా,

నా క్యూనాక్ - వాడుగూడా సైనికుడే. కాని, రత్నమంటిమనిషి. అంతే గాదు నా చిట్టి? అందుకని యిక్కడ మా వాళ్ళకి నే నంటే మంట. కాని, జీలకర్ర వాసంతగూడా వాళ్ళని నేను లెక్కజెయ్యను. సరసమంటే యిష్టం గల మనిషిని నేను. యెవరన్నా నాకిష్టమే. నేను ఇరోష్కాని. అవును..."

ఆ ముసలి కోసక్కు ఓలెనిన్ భుజింమీద ప్రేమపూర్వకంగా చేత్తో తట్టేడు.

12

ఈ లోపల తన వ్యవహారమంతా నర్దుకొన్న ఐవాన్ యిప్పుడు భలే హాషారుగా వున్నాడు. అంతకుముందు కంపెనీ మంగలిచేత గడ్డంగిడ్డం చేయించుకొని తాను మాంచి యింట్లో మకాంపెట్టినందుకు గుర్తుగా తన పెద్దబూట్లలోంచి పట్టించివర్చని బైటికిలాగి వేసి నీటుగా తయ్యారయ్యేడు.

ఇరోష్కావంక, అతనాక జంతువై నట్లు శ్రద్ధగాచూచి నేలమీద ఆ ముసలాడుచేసిన మరకలు గమనించి తలనూపేడు. తర్వాత వొక బల్లకింద నుంచి రెండు ఖాళీసీసాలు లాగి అతనా యింటి యజమానురాలివద్దకెళ్ళేడు.

“నమస్కారం.” అమాయకంగా కనపడటానికి నిశ్చయించుకొని అత నన్నాడు. “మీవద్దనుంచి కొంచెం చిఫ్ట్ కొనితెమ్మని మా యజమాని నన్ను పంపించాడు. దయచేసి యీ సీసాల్లో పోస్తారా?”

ఆవిడ సమాధాన మేమీ యివ్వలేదు. ఆవిడ కూతురు వొకచిన్న తార్తారు అద్దంముందు నిలబడి తలకి వొక రుమాలు కట్టుకొంటోంది. ఆమె యిటు తిరిగిందిగాని తానుగూడా నిశ్శబ్దంగా వూరుకొన్నది.

“అందుకు బదులు డబ్బురూపేణా యిస్తానమ్మా” తన జేబుల్లోని నాణేల్ని గలగలమనిపించుతూ ఐవాన్ తిరిగి అందుకున్నాడు. “మమ్ముల్ని బాగా చూడండి. మిమ్ముల్ని బాగా చూస్తాం. అది అందరికీ క్షేమం.”

“యెంతగావాలి?” ఆవిడ దడాలున అడిగింది.

“గ్యాల్స్ నాలుగోవంతు.”

“పోయి అతనికి పోసి యియ్యమ్మా” అవిడ తన కూతురుతో అంది. “మనం నాడుతున్న పీపాలోది పోసియివ్వు.”

షి యానా తాళంచెవులూ, కొలతబుడీ తీసుకొని బైటకెళ్ళింది. ఐనాన్ ఆమె వెనకాలే వెళ్ళేడు. ఓలెనిన్ కూచున్నగది కిటికీపక్కగా ఆమె పోతూంటే, ఓలెనిన్ ఆమెనిచూపి యిలా అడిగేడు.

“యెవరా అమ్మాయి?”

ఇరోష్కా తన మోచేతితో ఓలెనిన్ని తట్టి కన్నుగీటేడు. “ఆగు” అని అతను కిటికీలోగుండా బైటికి వంగేడు. ఎహిక్కే అని అతను బిగ్గరగా దగ్గి, యిలా అరిచేడు:

“మేరియానా! ఓ మేరియానా! నన్ను ప్రేమించవటే, నాచిట్టి?” ఓలెనిన్ వంక తిరిగి అతనిలా మెల్లగా అన్నాడు:

“నరసమంటే నా కిష్టం!”

కోసక్ స్త్రీకి ప్రత్యేకమైన నిర్భీతి నడకతో జోరుగా చేతులూపు కొంటూ ఆ పిల్ల కిటికీ పక్కగా వెళ్ళిపోయింది. తల యిటు తిప్పకుండా ఆమె తన నల్లని పెద్దకళ్ళతో ఆ ముసలాడివంక నిదానంగా తేరిచూచింది.

“నన్ను ప్రేమించవే, నిన్ను సుఖపెడతానూ” ఓలెనిన్ వంక కన్ను గీటుతూ ఇరోష్కా అరిచేడు. “నేను సర్దాపురుషుణ్ణి. నేను కొంచెం కుర్ర వాళ్ళలోనే లెక్క. అచ్చం రాణీయే ఆ పిల్ల! కాదూ?”

“అందంగావుంది” ఓలెనిన్ అన్నాడు. “లోపలకి పిలుపు.”

“అహం. వద్దొద్దు, అదేమీ పనికిరాదు! అది లూకాని పెళ్ళిచేసికో బోతున్నది. లూకా చక్కని కోసక్కు, జిఘత్ అన్నమాట—మొన్న బందిపోటుని చంపినవాడన్నమాట. ఐనా యేంఫర్వాలేదు. నీకు అంతకంటే వాటమైన దాన్ని చూసిపెడతా. యెలాంటిదంటే నువ్వు దానికి సిల్కు బట్టలు, నగలు తొడుగుతావనుకో కిందనుంచి మీదదాకా. చిలకల కొలికిని చూచిపెడతా. నామాట నమ్ము.”

“నువ్వు, ముసలాడివి, యీ మాటలు మాట్లాడటమా! ? పాపం సుమా!”

“పాపమా ! పాపం అనేది యెక్కడుందనలు ?” సిగ్గుపడకుండా ఇరోష్కా అన్నాడు. “అందమైన పిల్లదానివంక చూడటం పాపమా ? అందమైన పిల్లతో గలిసి నడవటం పాపమా ? అందమైన పిల్లని ప్రేమించటం పాపమా ? మీవైపుని అంతేనా ? కాదు, తమ్ముడూ, అది పాపంగాదు. ఫక్తు అవుననం. భగవంతుడు నిన్ను పుట్టి చాడు, ఆ పిల్లనీ పుట్టించాడు; ఆయన మనందర్నీ పుట్టించాడు. పుహూః. ఆడపిల్లవంక చూడటం పాపంగాదు. అసలాడపిల్ల పుట్టించే అడుగు: ప్రేమి చబడేందుకూ, మగవాడికి ఆనందం యిచ్చేందుకూనూ. నా దృష్టిలో అంతేరా అబ్బామ్.”

యీలోగా మేరియానా పెరిమివాటి చల్లగావుంకే నొక కొట్టులోకి వెళ్లింది. ఆ కొట్టులో పీపాలున్నాయి. ఆచార ప్రకారం యెదో పార్థివనగొణిగి, ఆమె పాపవద్దకెళ్లి నొక గదిలో ఉండు నే ముంచింది.

ఐవాన్ గడపలో నుంచు పక్కకిలి చుకొని ఆమెని చూస్తున్నాడు. ఆమె వొంటిపైన, వెనక శిశువుగా పుడి మురిచుకున్న పైకి దోపబడిన వొదులుచొక్కా పొక్కటి మాత్రమే వున్న దుకతనికి చాలా వితగా అగపడింది. అంతేగాక ఆమె మెడచుట్టు వెండినాణ్యాలు వేల్చాడుతున్నందుకు ఆతనికి మరింత విడ్డూరంగా వుంది. రష్యాపద్ధతి కిది పూర్తిగా భిన్నమనీ, తనదేశంలో బానిసలుగూడా యిలాంటి వేషం చూస్తే నవ్వలేక చస్తారనీ ఆతననుకొన్నాడు. “యేది అందమైనా కాస్త కాలం గడపటానికి వాటంగా వుంది” అని అనుకొన్నాడు. “యీ సంగతి యజమాన్తో చెప్పాలి తప్పకుండా.”

“వెలుగు కడ్డం నుంచున్నావు దున్నపోతూ” మేరియానా ఒక స్నాయుగా కేకపెట్టింది. “నువ్వా బుడ్డి యిలా యివ్వటం మంచిది.”

ఆమె దాన్ని చల్లని యెర్రటి ద్రాక్షసారాతో నిలిపి ఐవాన్ కి అందించింది. “డబ్బుని అమ్మకిచ్చు” డబ్బుతోవున్న ఆతని దేలిని వెనక్కి లోకేస్తూ ఆమె అంది.

“అంత కోవమెందుకు, అందాలబరిణా ?” ఆమె పీపాని మూస్తూ డగా ఐవాన్ సరసంగా నవ్వుతూ అన్నాడు.

ఆమెగూడా నవ్వింది.

“నీ సంగతేంటి ? నువ్వంత దయగలాడివా ?”

“నేనూ మా యజమానీ చాలా మంచివాళ్ళం” లాలనగా ఐవాన్ బదులు పలికేడు. “మేము యెంతమంచివాళ్ళమంటే మేమున్నచోటలా జనం మాపట్ల విశ్వాసంగా వుంటారు. అదెందుకంటే ఆయన కులీనుడు.”

ఆ పిల్ల ఆగి శ్రద్ధగా వింది.

“మరి ఆయనకి పెళ్ళయిందా?” ఆమె అడిగింది.

“వుహూ.. ఆయన యువకుడు. పెళ్ళికాలేదు. యెందుకంటే కులీన వరానికి చెందిన సెద్దమనిషెవరూ యవ్వనంలో పెళ్ళి చేసుకోరు” ఐవాన్ గంభీరంగా అన్నాడు.

“యేమిటీ! దున్నపోతులాగావున్నా, పెళ్ళికింకా చిన్న బాలుడన్నమాట. ఆయన మీ అందరిపైనా నాయకుడా?”

“ఆయన చిన్న వుద్యోగి మాత్రమే. అంటే ఆయనింకా ఆఫీసరు కాదన్నమాట. ఐనప్పటికీ ఆయన గొప్పమనిషి. జనరల్ కంటేగూడా గొప్పమనిషి. యెందుకంటే మా కర్న లేగాకుండా ఆఖరికి జారుచక్కవ ర్తిగూడా ఆయనతో స్నేహంకట్టారు” ఐవాన్ సగర్వంగా వివరించేడు. “యీసైన్యంలో వున్న నెఫవలదరివంటి వాళ్ళం గాదు మేము. మా నాన్న వొక సెనేటరు. ఆయనకి నెయ్యికంటే గూడా యెక్కువ బానిసలున్నారు. ప్రతిదఫా మాకు నెయ్యిరూబుల్లు పంపుతారు. అందుకని ప్రతివాళ్ళకీ మేమంటే యిషం. యింకోడు కేట్టన్ ఆయినప్పటికీ వాడికి డబ్బుండక పోవచ్చు. దానివల్ల ప్రయోజనమేంటి?”

“యిక బైటకి పద. తాళంపెస్తున్నా” ఆ పిల్ల అతన్ని మధ్యలోనే ఆపింది.

ఐవాన్, పీలెనిన్ వదలి ద్రాక్షసారా తీసుకొచ్చి వెకిలినవ్వు నవ్వుతూ, “వాటమెన పిల్ల!” అన్నాడు.

13

ఈ లోగా గ్రామ చౌకంలో మిలిటరీ బాకా మోగింది. జనం పన్నుల్లోంచి యిల్లకి తిరిగొస్తున్నారు. బంగారపురంగు దుమ్మునిలేపుతూ,

గ్రామగేటులవద్ద మూగుతూ, పశువులమందలు అరుస్తున్నాయి. వీధుల గుండా, పెరళ్లగుండా ఆడవాళ్లు హడావుడిగా పశువుల్ని యిళ్లకి తోలు కెళ్తున్నారు. దూరపు హిమశిఖరాలవెనక సూర్యుడెప్పుడో అస్తమించేడు. పాలిపోయిన వొక నీలినీడ ఆకాశానా, భూమిమీదా పరుచుకొంది. నల్లనాతూన్న తోటలపైన నక్షత్రాలు మకమకలాడసాగేయి. వీధుల్లో సద్దూరదీ తగుతోంది. ఇక నారాత్రికి పశువుల్ని కట్టేసినాక ఆడవాళ్ళు వీధిమూలల్ని యిళ్లముందున్న మట్టిదిబ్బలమీద చేరి గుమ్మడిగింజలు వొలవ సాగేరు. పయసొచ్చిన ఆడవాళ్ళూ, ఆడపిల్లలూ, వొక ముసలాడూవున్న ముఠా వొకటి, ఆ అబ్రెక్కుని చంపిన తీరును గురించి మాటాడుకొంటున్నారు. ఆ ముసలి కోసక్కు ఆ కథ చెబుతూంటే, ఆడవాళ్ళు ప్రశ్నలు వేస్తున్నారు.

“అతనికి పెద్ద బహుమతి వస్తుంది. కాదా?” అని ఆడవాళ్లలో వొకరు అడిగేరు.

“ఆఁ. తప్పకుండాను. పతకంగూడా యిస్తారు.”

“మోసీవ్ అతన్ని దగాచెయ్యాలని చూశాడు—దురాశ ముండా కొడుకు! ఆ తుపాకిని తనదగ్గరుంచుకొంటే కిజ్లియర్ దగ్గరి అఫీసర్లు ఆ సంగతి విన్నారు.”

“లూకా పట్నంలో వున్నాడని అంటున్నారు” ఆడపిల్లలో వొకరన్నారు. “అతనూ నాజరూ యామాగ్గా యింటిదగ్గర వుత్సవంచేసు కొంటున్నారు. యిప్పటికి బొక్కెన్లో సగం సారా తాగారంటున్నారు.”

(యామాగ్గా పెళ్లికాని స్త్రీ. పోకిరీమనిషి. ఆమె దగ్గర రహస్యపు సారాబట్టివుంది.)

“వూడ బెరికేనాడు అదృష్టమంతా తానే వూడ బెరుక్కొంటాడు. వూడ బెరికే వాడన్నందుకు తగిపోయాడనుకో. కాని చక్కని కుర్రాడమ్మా. అందులో సందేహం లేదు. నీతి నిజాయితీగల కుర్రాడు” అని ఆడ వాళ్ళలో వొకరన్నారు. “అట్లాగే వాడి తండ్రిగూడాను. ఆయన్ని చంపి నపుడు వూరువూరంతా యేడ్చిందనుకో. అదుగో చూడండి—వస్తున్నారు” వాళ్ళవంక చూపుతూ ఆమె అంది. “తాగుబోతు ఇర్గుషోవ్ వాళ్ల వెంట వేలుకొడుతున్నాడు.”

బొక్కెనలో సగం సారా తాగినాక, లూకా, నాజరూ, ఇర్దుషోవు ఆడపిల్లలవైపు వస్తున్నారు. ముగ్గురికీ మామూలు కంటే ముఖాలు యెర్ర బడి వున్నాయి. బిగ్గరగా నవ్వుతూ, నాజర్ని పక్కటెముకల్లో పొడుస్తూ ఇర్దుషోవు తూల్తున్నాడు.

“పాడటం లేదెందుకే పిల్లలారా?” అతనిచేడు. “ఆఁ. కాని వ్వండి. మా కోపాట పాడమన్నా.”

“జిల్సాచేశావా?” ఆడవాళ్లలో వొకరన్నారు.

“మేమెందుకు పాడాలి? యిదేమీ సెలవురోజుకాదు” మరొకావి డంది. “నువ్వు పూటుగా తాగావు. కనక పాడటం నీ వంతే.”

ఇర్దుషోవు పగలబడి నవ్వి నాజర్ని మోచేత్తో పొడిచేడు.

“మీరు మొదలెట్టండి. నేనుగూడా పాడతా. అందులో మొనగాణ్ణిలే.”

“అంతా నిద్రపోయారా యేమే, అందాల బరిణిల్లారా?” నాజరు అన్నాడు.

“వుత్సవం చేసుకోటానికి మేముచ్చాం. లూకాకి కలిగిన ఆదృష్టం కోసమని మేము తాగుతున్నాం.”

లూకా ఆ కూచున్న గుంపువద్దకొచ్చి టోపీ పైకెత్తేడు. వెడల్పాటి అతని దపుడయెముకలూ, మెడా యెర్రగా వున్నాయి. అతను కదల కుండా నుంచుని మృదువుగా గంభీరంగా మాటాడేడు. కాని, అతని ప్రశాంతతలో నాజరువాగుమా సందడిలో కంటే చాలా జీవం, జవం వున్నాయి. ఆడుతూ ఆడుతూ, గురకధ్వనితో తోక వొక్కసారి ఝళిపించి కాళ్ళు నేలలో పాతుకుపోయినట్లు అకస్మాత్తుగా ఆగిపోయే గుర్రపుపిల్ల అతన్ని చూస్తే గ్యాపకమొస్తుంది. హాకటో అరో మాట మాటాడుతూ, నవ్వుతూన్న కళ్లతో ఆడపిల్లలవంకా తాగివున్న తన మిత్రులవంకా చూస్తూ అతను ప్రశాంతంగా ఆడపిల్లల మందర నిలబడివున్నాడు. సర్గ్గా ఆ సమయాన్నే, మేరియానా అప్పటికి పాలు పితకటం పూరి చేసి ఆ గుంపులో వచ్చి కలిసింది. అందరూ మాట్లాడటం ఆపేసేరు. లూకా నిదానంగా తన టోపీయెత్తి, ఆమెకి దోవయిచ్చి, తర్వాత వెనక్కు అడుగువేసి, వొక కాలు కొంచెం ముందుకి వుంచి, చేతి బొటనవేళ్లని బెల్టులో దోపి,

తక్కినవేళ్లతో పట్టా కత్తిని తాకుతూ, ఆమెముందు నుంచున్నాడు. అతని అభివందనానికి బదులుగా మేరియానా నెమ్మదిగా తలవంచి, తర్వాత దిబ్బ మీద కూచుని, తన వాదులుచొక్కా రొమ్ముజేబులోంచి గుమ్మడిగింజలు కొన్నింటిని బైటకి తీసింది. పళ్లతో గుమ్మడిగింజలు పగలగొట్టి పై పొట్టు పూసేస్తూ, లూకా ఆమెమీద దృష్టి నిలిపి నుంచున్నాడు.

“సరేగాని, యెంతకాల ముంటావు పూల్లో?” నిశ్శబ్దాన్ని భేదించుతూ ఆడవాళ్లలో నొకరడిగేరు.

“రేపు పొద్దుటివరకు” అన్నాడు లూకా.

“దేముడి దయవల్ల ఆ కార్యవల్ల నీకు మేలు కలుగ్గాక” ముసలాడు అన్నాడు. “నిన్నుజూస్తే నాకు చాలా ఆనందంగా వుందని నువ్వుచేముందే వీళ్లతో అంటున్నా.”

“నేనూ అదే అంటాను” తాగి మత్తుగా వున్న ఇద్దరూ అన్నారు. “మన ఆరిఫులవంక చూడండి” పక్కనే వెళ్తున్న పొక సైనికుడివంక చూపుతూ అతనన్నాడు. “మిలిటరీవాళ్లు వోడ్కా-అంటే నాకు యిష్టం. అది మంచి వోడ్కా.”

“అటువంటి భూతాలు మాయంబో ముగురున్నారు” వొక స్త్రీ అంది. “మా ముసలాయన గ్రామపెద్ద దగ్గరకెళ్ళాడు. వెళితే, దానికికే చేసేదేమీలేదని ఆయనన్నాడు”

“అహా! అయితే నీకు కొంత యిబ్బంది కలిగిందన్నమాట?” ఇద్దరూ అన్నారు.

“నీ కొంపతా చుట్టపొగతో గబులుకొను పుట్టిచట్టా నాల్లా?” మరో స్త్రీ అంది. “పెగట్లో యిష్టమొచ్చినట్లు తాగండి, యింట్లో తాగొద్దు, మాకాపొగ సరిపడదు” అని నేను అదేపనిగా వాళ్ళకి చెప్పుతా. వుహూం. గ్రామపెద్ద నచ్చి చెప్పినాసరే నేనందు కొప్పుకోను. అదీన్నూ, వాళ్లు దొంగలు గావచ్చు. గ్రామపెద్ద యింట్లో వాళ్లొక్కప్పుడూడాలేరు.”

“వాళ్లంటే నీకిష్టంలేదు” ఇద్దరూ అన్నారు.

“అంతేగాక, ఆడపిల్లలు వాళ్లకి పక్కలేసి, ఛిఛిరూ తేనే అంది చాలని అంటున్నారు” వొక కాలు ముందుకి పెడుతూ, లూకా లాగా టోపీని వొక పక్కకి వంచుతూ నాజరు అన్నాడు.

“భలే భేష్!” పగలబడి నవ్వుతూ, తనకి చాలా దగరగా కూచున్న వొక ఆడపిల్ల నడుముచుట్టూ తన చేతులు పోనిస్తూ, ఇర్లుపోవు వోండ్లపెట్టేడు.

“అదేమీ పనికిరాదు, యెద్దుమొద్దా” అని ఆపిల్ల కీచురుమంది. “వుండు. మీ నుసలిదాస్తో యీ సంగతి చెపుతానుండు.”

“పో చెప్పకో, పో” అత నరిచేడు. “నాజరు చెపుతున్నది పూర్తిగా సత్యం. అలాగని వొక ఆర్డరులోవుంది. వాడికి చదువాచ్చు. అదంతా పూర్తిగా సత్యం.”

అని అతను ఆ పిల్ల పక్కనున్న ఉస్సెంకా అనేపిల్లను గట్టిగా కౌగలించుకోసాగేడు.

“చేతులు దూరంగా తగత్తుకో, దున్నపోతా” అని, కొట్టటానికా అన్నట్లు తనచేయి నెత్తుతూ, గులాబీరంగు పెదమలుగలిగి బొద్దుగా వున్న ఆపిల్ల కీచురుమంది.

ఇర్లుపోవు వెనక్కితూలి, కింద పడ్డతపని చేసేడు. “భళిరా భన్నా! ఆడపిల్లలకి బలముండదంటారు, మరి యిది నిన్ను చంపినంతపనిచేసింది!”

“పో దూరంగా! యిక్కడి కెందుకొచ్చావ్ అక్కడ ఆఫీసునుంచి?” అని అరిచి ఉస్సెంకా ముసిముసి నవ్వు నవ్వుతూ తల అటు తిప్పకొంది. “అయితే నువ్వు మొద్దుకుమల్లే నిద్రపోతుంటే ఆ అబ్రెక్కు నిన్నుపట్టుకొన్నంత పనిచేశాడన్నమాట? ఆ? శని వదిలిపొయ్యేది వాడు నిన్ను చంపేస్తే!”

“మరి నువ్వు గోలపెట్టేదానివి గాదా?” నవ్వుతూ నాజరు అన్నాడు.

“యేమాత్రంగాదు!”

“దానిసంక చూడరా. నేనంటే దానికి ప్రేమలేనట్టు!” ఇర్లుపోవు అన్నాడు. “కాని అది గోల పెడుతుందిరా. కాదు, నాజరూ?”

వీరీ గొడవల్లోవుంటే అదేసమయంలో లూకా, మేరియానావంక చూస్తున్నాడు. ఆ పిల్ల తడబిడ పడుతున్నట్లు బాగా కనపడుతోంది.

“సరేగాని, మేరియానా, మిలిటరీ ముఖ్యుల్లో వొకరు మీ యింట్లో వున్నట్లు విన్నానే?” ఆమె దగ్గరకొస్తూ అతనన్నాడు.

యెప్పటిమాదిరిగానే మేరియానా వెంటనే జవాబియ్యలేదు. మెల్లగా కళ్ళు పెకె తిండి. యేదో ప్రత్యేకమైనది, యింతకుముందు చెప్పిన దానికంటే యేదో ప్రత్యేకమైనది, ఆ పిల్లమధ్యా తనమధ్యా వున్నట్లు లూకా కళ్ళు నవ్వుతున్నాయి.

“వాళ్ళ కేం, వాళ్ళ కేం పర్వాలా. వాళ్ళకి రెండు యిళ్ళున్నాయి” వొక ముసలమ్మ అంది. “యిక ఫోమ్యుష్కిన్ యింటి సంగతి చూడండి. నాడి యింట్లోగూడ వొక ముఖ్యుడున్నాడు. యిక నాడి సామాను గీమాస్తో ఆ యిల్లంతా నిండిపోయింది. యిక యెవరికీ అందులో ఖాళీలేదు. యింత మందని వొకపూరిమీద లోలటం యెన్నడైనా జరిగిందంట ? కాని, మనంచేసే దేమీలేదు దానికి. అసలీ మంద యెందుకొచ్చారంట యిక్కడికి?”

“వాళ్ళు టైరెక్టర్ నది కడ్డంగా చం తెన కడతారని విన్నానేను” అన్న దొక పిల్ల.

“నేనూ విన్నా” ఉస్టెంకావద్దకు పోతూ నాజరు అన్నాడు. “యేమ నంటే వాళ్ళొక గొయ్యి తవ్వబోతున్నారట. మగపిల్లల్ని ప్రేమించని ఆడ పిల్లల్ని ఆ గోతిలో పెడతారట” అని అతను కోతిపోజువేస్తే అందరూ నవ్వారు.

మేరియానా పక్కగావెళ్లి ఇరుగోపు వొక ముసలమ్మని గట్టిగా నాటేసుకోసాగేడు.

“మేరియానాని వాటేసుకోరాదా ? అది నీ పక్కనే వుండిగా. నొక్కొక్కరీని నువ్వు వాటేసుకొని తీరాలి” అన్నాడు నాజరు.

“వుహూం. నాముసల్లే అంతకంటే దిట్టమెంది” పెనగులాడుతూన్న ఆ ముసలమ్మని ముద్దెట్టుకొంటూ ఇరుగోపు అరిచేడు.

“అమ్మో నన్ను పూపిరాడకుండా చేసి చంపుతున్నాడమ్మో” అని ఆ ముసలమ్మ నవ్వుతూ కీచురుమని అరిచింది.

వీధి ఆ చివర్నుంచి వినపడిన తాళయుక్తమైన పాదధ్వని వారి నవ్వు లాటకి ఆటంకం కలిగించింది. వోవరుకోట్లు తొడిగి భుజాన మస్కెట్

తుపాకులు పెట్టిన ముగురు సైనికులు మందుగుండు వేగను దగర కాపలా కాస్తున్నవారిని పంపించేసి తాము కాపలా కాయటానికి పోతున్నారు. వారిలో వున్న కార్పొరల్ ఆశ్విక దళానికి చెందిన ముసలాడు. ఆ కూచున్న గుంపువంక కరుకుగా చూస్తూ రోడ్డుమీదనుంచున్న నాజరు లూకాలు తప్పకుండా దోవతొలగుతారనుకొంటూ అతను తనమనుషుల్ని సూటిగా రోడ్డుమీదగా నడిపేడు. నాజరు పక్కకి తొలిగేడు. కాని, లూకా కదలేడు.

“యిక్కడ మనుషులు నుంచున్నారయ్యా. మీరు అబ్బి తిరిగి పోవాలి” అని, తన వీపు సైనికుల వైపు తిప్పి, అసహ్యంతో తల యెగుర వేస్తూ కళ్ళు చిట్టించుతూ, అతనన్నాడు.

ఆ సైనికులు నిశ్శబ్దంగా, తాళయిక్తంగా అడుగు వేసుకొంటూ, వెళ్లిపోయేరు.

మేరియానా నవ్వింది. తక్కిన ఆడపిల్లలంతా వంతుకలిపేరు.

“మొనగాళ్ళు, కాదా?” అన్నాడు నాజరు. “పొడుగాటి గాగర్లు తొడిగే బృంద గాయకులకిమల్లే వున్నారు” అని అతను ఆ సైనికుల్ని అనుకరించుతూ కొద్దిదూరం నడిచేడు.

మళ్ళీ అందరూ విరగబడి నవ్వేరు.

లూకా నెమ్మదిగా మేరియానా వద్దకెళ్ళేడు.

“మీ ఆఫీసర్ని యెందులో వుంచారు?”

“కొత్తయింట్లో” మేరియానా జవాబిచ్చింది.

“అతను కుర్రాడా, ముసలాడా?” ఆమె పక్కన కూచుంటూ లూకా కొనసాగించేడు.

“ఆ సంగతి నే నడిగా ననుకొన్నావా? యింతకుముందే అతనికి ఛీఫీర్ తేబోతూ అతనున్న కిటికీపక్కగా వెళ్తూ అతన్ని చొక్కసారి మాత్రమే చూశా. అతనక్కడ ఇరోష్కాతో కలిసి కూచున్నాడు. యెర్రటి జుట్టుమనిషి. బండి సామాను తెచ్చాడు తనవెంట.”

అలా అని ఆమె రెప్పలు నాల్చింది.

“శెలవు దొరికినందుకు నాకు చాలా ఆనందంగావుంది” ఆ పిల్లకి మరింత దగ్గరగా జరుగుతూ, సూటిగా యికా ఆమెకళ్ళలోకి చూస్తూ లూకా అన్నాడు.

“యెంతకాలం వుంటావు పూల్లో?” కొద్దిగా చిరునవ్వు నవ్వుతూ ఆమె అంది.

“రేపొద్దుటివరకూ. నాకొక్కంచెం ఆ గింజలివ్వు” చేయిచాచుతూ అతనన్నాడు.

వెంటనే మేరియానా చిరునవ్వునవ్వి తన చొక్కా మెడపట్టీని విప్ప దీసింది. “అన్నీ తీసుకోమాక” అంది.

“అక్కడున్నంతసేపూ నీ ఆలోచనే. నిజం!” లూకా ప్రశాంతంగా, చాలా మెల్లగా అన్నాడు, ఆమె రొమ్ము జేబులోంచి గుమ్మడి గింజలు తీసుకొని తింటూ. తర్వాత, నవ్వుతూన్న కళ్ళతో, ఆమెకు మరింత దగ్గరగా జరిగి ఆమె చెవిలో యేదో రహస్యంగా చెప్పసాగేడు.

“నేను రానని నీకు చెప్పనేచెప్పా” ముఖం అటు తిప్పకొంటూ హఠాత్తుగా ఆమె బిగ్గరగా అంది.

“చూడూ, నామాటవిను” అని అతను మెల్లగా సణగసాగేడు. “నేన్నీకు...చెప్పాలనుకొన్నా...దేముడితోడు...రా...మేరియానా.”

ఆమె కాదన్నట్లు తలనాడించింది. కాని ఆమె చిరునవ్వు నవ్వు తూపుంది.

“మేరియానా, అమ్మ పిలుస్తున్నది. అన్నం తయారైంది” వారి వైపు పరుగెత్తివస్తూ ఆమె చిన్న తమ్ముడు కేకబెట్టేడు.

“వస్తున్నా” అని ఆమె జవాబిచ్చింది. “నువ్వు పరిగెయ్, నాన్నా, నాకోసం ఆగమాక. నేవస్తున్నా లే పద.”

లూకా నుంచుని తనటోపీ పెక్కెత్తేడు.

“నేనుగూడా యింటి కెళితే మంచివనుకొంటా. పొద్దుపోతున్నది” వచ్చే వచ్చే చిరునవ్వును ఆపుకోటానికి ప్రయత్నిస్తూ తెచ్చికోలు వైరాగ్యంతో అన్నాడతను. తర్వాత ఆ యింటి మూలకెళ్లి అంతర్ధానమయ్యేడు.

ఈలోగా గ్రామమీద అంధకారం అలముకొంది. మెరుస్తోన్న నక్షత్రాల్లో ఆకాశం అలంకరించబడి వుంది. వీధులు చీకటిగా నిర్మానుష్యంగా వున్నాయి. నాజరు ఆడపిల్లల్తోపాటు అక్కడేవున్నాడు. లూకా వారి దగ్గర్నుంచి నెమ్మదిగా నడిచి వెళ్ళేడు. తర్వాత హఠాత్తుగా పిల్లలాగా నక్కుతూ పట్టాక తి మోగకుండా వుండేందుకై చేత్తో పట్టుకొని, తన యింటివైపుకు గాకుండా, కార్నెట్ యింటివైపు, నిశ్శబ్దంగా పరుగెత్త సాగేడు.

అతను రెండువీధులుదాటి, వొక గొంధిలోకి తిరిగి, కోటుని పైకి యెత్తి పట్టుకొని, వొక దడి చాటున నేలమీద కూచున్నాడు. “నిజమైన కార్నెట్ కూతురు” అని అతననుకొన్నాడు. “కొంచెం కాలక్షేపం గూడా చెయ్యనియ్యదు ముండ. కాని, చెపుతానుండ.”

దగ్గరౌతున్న పాదాలధ్వని అతనిదృష్టి నాకర్పించింది. అతను చెవులు రిక్కించి విని నవ్వుకొన్నాడు. తల వంచుకొని, ఆ దడికంచెమీద తన బెత్తంతో టకటకమని ధ్వని చేసుకొంటూ, తొట్టుపాటు పడకుండా చరచరా సూటిగా మేరియానా అతనివైపు నడిచి వస్తోంది. లూకా లేచి నుంచున్నాడు. మేరియానా తులిక్కిపడి ఆగి, తర్వాత విరగబడినవ్వింది.

“నన్ను ఝడిపించావుగద దున్నపోతా! అయితే నువ్వు యింటికి పోలేదన్నమాట?” ఆమె అంది.

లూకా వొకచేత్తో ఆమె నడుము వాటేసుకొని, రెండోచేత్తో ఆమె ముఖాన్ని తనవైపు యెత్తేడు. “నేన్నీకు చెప్పదల్చుకొన్న దేమిటంటే... హరిదేముడా!” అతని కంఠం వణికింది. అతనికి మాటలు పెగల్లేదు.

“యిప్పుడు నంగతులు చెప్పేందుకు అవకాశంలేదు” మేరియానా అంది. “అమ్మ నాకోసం చూస్తున్నది. నువ్వు నీప్రియురాలి నగ్గిరకి పోటం మంచిది.”

అతని పట్టువదిలించుకొని ఆమె పారిపోయింది. తమ కంచెవద్దకి చేరుకొన్నాక ఆగి, ఆమె తన వైంటవచ్చిన లూకావైపు వెనక్కుతిరిగింది.

“ఆఁ. నువ్విందాక నాకు చెప్పబోయిందేమిటి రాత్రించరు డా?” నవ్వుతూ ఆమె అంది.

“దయచేసి నవ్వమాక, మేరియానా ! నాకో ప్రియురాలుంటే యేమిటంట అది ? దాన్ని గంగలో కలవనియ్యి. నువ్వురికినే ఆమాటను; నేన్నిన్ను ప్రేమించుతా. నువ్వు చెయ్యమన్న దేదైనా చేస్తా. విన పడిందా ?” తన జేబులోవున్న నాణేల్ని అతను గలగలమనిపించేడు. “మనిద్దరం హాయిగా వుండొచ్చు. అందరూ యెవరి కాలక్షేపం వాళ్ళు చేస్తున్నారు. నేనుమాత్రం యెందుకు చెయ్యగూడదు ? నన్నందుకు సుఖ పెట్టరాదు, మేరియానా ?”

తన చేతుల్లో చరచరా తన శాతాన్ని తూపులు తుంపులు చేసూ ఆ పిల్ల అతనిముందు నిశ్శబ్దంగా నుంచుంది. శ్రీ వేమన గ్రంథాలయం:

లూకా తన పల్లనీ, పిడికిళ్లనీ బిగబట్టేడు. శ్రీ లక్ష్మణుడు. (కృష్ణా జిల్లా.)

“నే నెప్పుడూ యెందుకని యింకాయింకా ఆగాతి ? నిన్ను నేను ప్రేమించటంలేదా ? నాతో నీ యిష్టమొచ్చింది చెయ్యి” ఆమె రెండు చేతులు గట్టిగా పట్టుకొంటూ, కోపంతో ముఖం చిట్టించుతూ, అతనన్నాడు.

మేరియానా ప్రశాంతంగానే నుంచుంది. ఆమె కంఠధ్వనితో మార్పులేదు.

“గొడవ చెయ్యమాక, లూకా, నేచెప్పేదివిను” తన చేతుల్ని అతని చేతుల్లోనే వుండనిచ్చి తనకి కొంచెం దూరంగా అతన్నితోసి ఆమె అనింది. “నేనింకా చిన్నదాన్నన్నది నిజం. అయినా నామాట నువ్వు వినితీరాలి. నన్ను నువ్వు ప్రేమించితే నే నిదిచెపుతా. నాచేతులు వదులు. నువ్వు పట్టుకోకుండానే నేను చెప్పేది నేనుచెపుతా. నేన్నిన్ను పెళ్లి చేసు కొంటాను. కాని, నువ్వడిగింది మాత్రం యిప్పుడు సాధ్యపడదు” అని ఆమె తన ముఖం అతనివైపు తిప్పివుంచి చెప్పటం ముగించింది.

“పెళ్ల నేది మన చేతుల్లోలేదు. ఉహూఁ. నన్ను నువ్వు యిప్పుడే ప్రేమించాలి, మేరియానా” మళ్ళీ వెంటనే చల్లబడి లొంగిపోతూ లూకా అన్నాడు. ఆమె కళ్లలోకి దగ్గరగా చూస్తూ అతను చిరునవ్వునవ్వేడు.

మేరియానా అతన్ని గట్టిగా వాటేసుకొని వుద్రేకంతో అతని పెది మలమీద ముద్దుపెట్టుకొంది. “నా బంగారం” మైకంతో వణికిపోతూ అతని కతుక్కుంటూ ఆమె మెల్లగా అంది. తర్వాత దడాలున అతన్నుంచి

విడిపడి వెనక్కి తిరిగి చూడకుండా తమ యింటి గేటువద్దకి సరుగై తిండి. ఆగి తాను చెప్పేది వినమని లూకా యెంతగా బతిమాలినా ఆమె ఆగలేదు.

“పో. లేకపోతే వాళ్లు చూస్తారు మన్ని. మా యింట్లో వున్న ఆ ఆఫీసరు భూతం పెరట్లో నడుస్తూన్నాడనుకుంటా” ఆమె అనింది.

“కార్నెట్ కూతురు!” అనుకొన్నాడు లూకా. “అయితే నన్ను పెళ్లి చేసుకుంటుందన్న మాట, చేసుకొంటుందా? పెళ్లికేం, పెళ్లి భేషేనదే. కాని, ముందు అది నన్ను ప్రేమించాలి.”

యామ్మా యింట్లో ఆతనికి నాజరు కనపడాడు. అక్కడ కొంచెం తాగినాక ఆతను దున్యాకా యింటికెళ్ళేడు. ఆమె నమ్మక ద్రోహం చేస్తున్న మనిషైనప్పటికీ ఆరాత్రి కతను ఆ యింట్లో గడిపేడు.

14

నిజంగా ఆ పెరట్లో అప్పుడు నడుస్తూన్నది ఏలేనిన్నే. “మా యింట్లో వున్న ఆ ఆఫీసరుభూతం” అని మేరియానా అన్న మాటల్ని ఆతను వినాడు.

ఆతనా సాయంకాలమంతా ఇరోస్కాలో గలిసి ఆ తలవాకిటి వసారావద గడిపేడు. ఆతను వొక మేజాబల్లా, కొవ్వొత్తి, కొంత చిభీరూ, టీపాత్రా తెప్పించి, టీ తాగుతూ, ముసలాడు తనకాళ్ళదగ్గర మెట్లమీద కూచుని కథలు చెబుతూంటే శ్రద్ధగా వినాడు.

గాలి అసలేమీ కదలిక లేకుండా వున్నప్పటికీ కొవ్వొత్తి దీపపు జ్వాల రెపరెపమని వొకసారి అటూ వొకసారి యిటూ వంగుతూ వొకసారి వసారానీ మేజాబల్లనీ పాత్ర సామాగ్రినీ, మరోసారి అంటగత్తిరించ బడిన ముసలాడి తలనీ వెలిగించుతోంది. పురుగులు ఆ జ్వాలచుట్టూ తిరుగుతూ మేజాబల్లకీ గ్లాసులకీ కొట్టుకొంటూ తమ రెక్కల పొట్టు దులుపుతున్నాయి. కొన్ని ఆ జ్వాలలోకి దూరినాయి. మరికొన్ని వెల్తురు అవతల వున్న చీకట్లోకి మాయమైనాయి.

ఓలెనిన్, ఇరోష్కాలు కలిసి పదునీసాల ఛిఫ్ ఖాళీజేసేరు. ఓలెనిన్ సారాతో గ్లాసుంపి యిచ్చినపుడల్లా ఇరోష్కా అతని ఆరోగ్యం కోసమంటూ దాన్ని గుటుక్కుమనిపించేడు. వెనకటి కాలపు కోసక్కు జీవితంను గురించి, “నెడల్పాటి వీపుగాడు” అని పిలువబడిన తన తండ్రిని గురించి, అతను మూడు వందల పౌనుల బరువుండే అడవిపంది శవాన్ని తనవీపుమీద మోయగల శక్తిని గురించి, వొక్కొక్కదఫాకీ అతనిలా రెండుబొక్కెన్ల సారా తాగగలిగిందీ, ప్లేగు వ్యాధి వ్యాపించిన రోజుల్లో తన మిత్రుడైన గిర్చిక్తో గలిసి అతనిలా యేటవతలనంచి ఉన్న వాదులు చొక్కాలు రహస్యంగా తెచ్చిందీ, ఇరోష్కా అంతలేకుండా వాగుతూ చెప్పేడు. తన వేటని గురించి, తానెలా వొక వుదయాన వొక మగదుప్పిని చంపిందీ అతను ఓలెనిన్కి చెప్పేడు. తన ప్రియురాలిని గురించి ఆమె యెలా తాను ఆ ఆఫీసువద్ద వున్నపుడు రాత్రిపూట తన వద్దకి రహస్యంగా వచ్చేదో అతను చెప్పేడు. ఇదంతా యెంత వాక్చతుర్యంతో, యెంత సజీవంగా చెప్పుబడిందంటే, ఓలెనిన్ అసలు పొద్దెలా గడిచిందో గూడా గమనించలేకపోయేడు.

“అవును బాబూ, నువ్వు చాలా ఆలస్యంగా వచ్చావు. నా బంగారపు దినాలు చూసే అవకాశం పోగొట్టుకొన్నావు. అప్పుడైతే సంగతేంటో నీకు చూపివుండేవాణ్ణి. యివాళ నన్ను “సారాపాత్ర సాకిన యిరోష్కా” అంటారు. కాని, ఆ రోజుల్లో ఇరోష్కాపేరు రెజిమెంటంతా మారుమోగింది. అందరికంటే మంచి గుర్రం యెవరికుండేది? కకేషియాలో కల్లావాటమైన గుర్దా ఖడ్గం యెవరిదగ్గకుండేది? యెప్పుడైనా వొకరికి తాగబోయించటానికి సిద్ధంగా వుండేవారు? జల్సా చెయ్యాలంటే అందరికీకీ మాంచి హుషారైన మనిషి యెవరు? ఆఫ్ఘెన్ ఖానుని చంపటానికి పర్వతాల్లో వెదర్ని పంపేది? ఇరోష్కా, అన్నిటికీ ఇరోష్కా. అడవిల్లలు యెవర్ని అందరికంటే యెక్కువగా ప్రేమించేవాళ్ళు? ఇరోష్కాని. యెందుకంటే నేను నిజమైన జిఘిత్ని గనుక. నేను పాటగాణ్ణి, తాగుబోతు, దొంగని. పర్వతాల నుంచి మందలకి మందలు గుర్రాల్ని తోలుకొచ్చేవాణ్ణి. నేను ముట్టినీ, చెయ్యలేంనీ అంటూలేదు. నా వంటి కోసక్కు లేరూ యీ రోజుల్లోలేరు. వాళ్లవంక చూస్తే నాకు అసహ్య మేస్తుంది. వాళ్ళు యింత మనుషులు (అని తనచేతిని భూమ్మీద గజమెత్తున యెత్తేడు). వాళ్ళు ఛండా

లపు బూట్లుతొడిగి వాటి నదేపనిగా పొగుడుకొంటూంటారు. జీవితంలో వాళ్ళెరిగిన ఆనందమంతా అదే. యిక అదీ ఇదీ గాకపోతే తెగతాగుతారు; మనుషులకిమల్లే మాత్రంగాదు అంతా తప్పుమగా తాగుతారు. కాని నేను, ఇరో మ్మాగి. పూళ్లోనేగాకుండా పర్వతాల్లో గూడా పేరుపడివున్నా. తార్తారు యువరాజులు, వాళ్ళు నా స్నేహితులు, నా క్యూనా క్యూ, నన్ను చూడటాని కొచ్చేవాళ్ళు. నేను ప్రతివారితోనూ క్యూనాక్ గా వుండేవాణ్ణి. వాళ్ళు తార్తారులా, ఆర్మీనియన్లూ, మామూలు సైనికులూ ఆఫీసర్లూ అనే భేదం మన కేమాత్రంలేదు. వాళ్ళు తాగుడు నేర్చివుంటే చాలు; నాకందరూ వొకటే. “యిహంతో మీకుగల సంబంధాలు తెగగొట్టుకోండి. సైనికుడితో కలిసి తాగవద్దు. తార్తారుతో కలిసి తినవద్దు” అని వాళ్ళంటారు.”

“అని యెవరంటారు ?”

“యెవరేముందీ, మన మతగురువులు. పోతే యిక ముల్లాయో, లేక తార్తారు కాజీయో చెప్పేదేంట్లోవిను. “అరే కిరస్తానీ ముండాకొడ కల్లారా, పంది మాంసం తింటారెందుకురా ?” అని అంటారు. అంటే ప్రతినాడికీ వాడి నమ్మకాలు వున్నయ్యన్నమాట. కాని, నాకన్నీవొకటే. భగవంతుడు సృష్టిలోని ప్రతిదాన్నీ మానవుడి ఆనందంకోసం వుట్టించాడు. అందులో దేనిలోనూ పాపమనేదిలేదు. మచ్చుకి వొక జంతువుని తీసుకో. అది తార్తారు రెల్లుదుబ్బుల్లోనూ వుంటుంది; మనరెల్లుదుబ్బుల్లోనూ వుంటుంది. అదెక్కడుంటే అది దాని నివాసం. భగవంతుడు దానికేదిస్తే అది దాన్ని తింటుంది. కాని, అలాంటిపనులు చేస్తే మనం సరకంలో యెక్కగా కాలిన అట్లపెనం నాలికతో నాకొల్పివుంటుం దంటారు మనజనం. కాని, నేననుకొనే దేమంటే అదంతా వర్తిమోసమని” అని కొంత విరామం తర్వాత అతను చెప్పటం ముగించేడు.

“మోసమంటే యేమిటి ?”

“మోసమంటే మతగురువులు చెప్పేది. చెర్వోలెనాలో మాకో ఆర్మీ కెపెన్ వుండేవాడు. నా స్నేహితుడు. నాకుమల్లే మంచి ముండాకొడుకు. ఛెఛెన్యాలో అతన్ని చంపేశారు. మతగురువులు యీ సంగతులన్నీ తమ బుర్రల్లోంచే వుట్టిస్తారని అత ననేనాడు. “నువ్వు చచ్చి పోతావు. నీ సమాధి

మీద పచ్చిగడ్డి పెరుగుతుంది. అంతే” అనేచాడతను. ఇరోష్కా నవ్వేడు.

“అతను పొగరుబోతు, ఆ కెప్టెన్.”

“నీ వయస్సెంత?”

“భగవంతుడికే తెలియాలా నంగతి. నాకు కనీసం డెభ్యయ్యి యేళ్లన్నావుంటయ్యి. రాణీగారు రాజ్యమేలేప్పటికి నేను చిన్నవాణ్ణిగాదు. యిక దాన్నిబట్టి నువ్వు లెక్కవెయ్యవచ్చు. డెభ్యయ్యి అవుతుంది, కాదా?”

“అవును. తప్పకుండా అంతేవుంటుంది. కాని, యింకా నువ్వు దుక్కలాగా, వుషారుగా వున్నావు.”

“అవును. నా ఆరోగ్యం బాగుంది — ఆ భగవంతుడిదయ. వొక చిల్లంగి ఆడముండ నన్ను దెబ్బ తీసిందనేది మినహాయిస్తే — ”

“యెలాగు?”

“అబ్బ, దెబ్బతీసిందన్నాగా.....”

“అయితే నువ్వు చచ్చిపోయినాక నీమీద పచ్చిగడ్డి పెరుగుతుందన్న మాట?” ఓలెనిన్ అన్నాడు.

కాని, తన ఆలోచనని యింకా స్పష్టంగా వివరించాలనే ఆదుర్దా యేమాత్రమూ ఇరోష్కా చూపలేదు.

“మరి యెలావుంటుందని నీ వూహా?” కొంత సేపైనాక అత నడిగేడు. తర్వాత వాతాత్తుగా యిలా అరిచేడు:

“వూ. రా. యింకా కొంచెం తాగు.”

అని చిరునవ్వు నవ్వుతూ మరోగ్లాసుడు ద్రాక్షసారా అతను ఓలెనిన్ కందించేడు.

15

“వుండు. నన్నాలో చించుకోనియ్యి. నేను చెబుతున్నదేమిటి?” ఇరోష్కా తిరిగి ఆశంభించేడు. “ఆ. ఆ. అవును — అలాంటి మనిషిని

నేను ! నేను వేటగాణ్ణి. యీ సైన్యం హెల్ మెంట్ లో నావంటి వేట
గాడు లేడు. యేజంతువునై నా నే న్నీకు చూపగలను. యే పక్షి నైనా సరే.
నాకంట బడకుండా యేదీ అప్పించుకుపోలేదు. నాకు కుక్కలూ, రెండు
తుపాకులూ, వొక వలా, వొక తెరా, వొక డేగా వున్నాయి. భగవం
తుడి దయవల్ల నాకన్నీ వున్నాయి. నువ్వు చెప్పేది బడాయిగాక
నువ్వు నిజంగా వేటగాడి వైతే, నీకన్నీ చూపిస్తా, రా. నే నెలాంటి
మనిషిలో యెరుగుదునా ? మొదట నేను జంతువుల జాడ కనుక్కొంటా.
ప్రతిజంతువు నాకు తెలుసు. అదెక్కడ నిద్రపోతుందో, నీళ్లు తాగటాని
కెక్కడి కొస్తోందో, యెక్కడ పడి దొరుతుందో నాకు తెలుసు. అప్పుడు
నేను యే చెట్టుమీదో, యే పరవంజామీదో యెక్కి రాత్రంతా అక్కడే
కూచుని కాపలా గాస్తా. యేమైనా, యింటికాడ వున్నందువల్ల ప్రయో
జన మేంటి ? తాగి పాపపు పనులు చేస్తావు. అంతే. కోడిపెట్లకిమలే
కేరుకొంటూ అడవాల్లోస్తారు. లేదా పిల్లలు నిన్ను చూచి పెడ బొబ్బలు
పెడతారు. లేకపోతే పొగతో వుక్కిరి బిక్కిరై చస్తాం. కాని, రాత్రిపూట
అడవిలో మరోరకంగా వుంటుంది. వొక చక్కని చోటు చూచుకొంటావు.
రెల్లుదుబ్బుల్ని తొక్కేసి సరిజేసుకొంటావు. అపర్నే అక్కడ కాపలా
గాస్తా కూచుంటావు. అడివిలో యేం జరుగుతుందో అదంతా నీకు తెలుసు.
ఆకాశంవంక చూస్తావు. చుక్కలు కూకుతాయి. వాటినిబట్టి యెంత
టైమెందో తెలుసు కొంటావు. చుట్టూ చూస్తావు. అడవి వూగుతూం
టుంది. ఫెళఫెళధ్వని వినవచ్చే వరకూ ఆగి చూస్తావు. యింతలో వొక
అడవిపంది బురదలోపడి దొర్లటానికి అటు వస్తుంది. డేగపిల్లలు అరవటం
నీకు వినిపిస్తుంది. లేకపోతే పూల్లోని కోళ్లు కూయటం మొదలెడతయ్యి.
ఆవీగాకపోతే బాతులు అరుస్తయ్యి. బాతుల అరుపు వినపడిందంటే
యికా అర్థరాత్రి కాలేదని అర్థం. అవును, ఆ సంగతులన్నీ నాకు తెలుసు.
పోతే యిక దూరాన్నెక్కడన్నా తుపాకిధ్వని వినపడిందా ఆలోచించటం
మొదలెడతా. ఆ కాల్చేదెవరా అనుకొంటా. బహుశా నాకుమల్లే యేదన్నా
జంతువుకోసం కాపలా గాచిన కోసకేమో ? వాడు బాన్ని చంపాడా,
లేక దానికి గాయం మాత్రమే తగిలిందా ? పాపం, గాయంమాత్రమే
తగిస్తే అది దుబ్బుల్లోగుండా పాకిపోతూ పాకినచోట నెత్తురు పూసు
కొంటూ పోతుంది. అంతావృధాశ్రమన్నమాట. అలాంటి పనంటే నాకు

ద్వేషం. జంతువుని పూరికినే గాయపరచటమెందుకు బుర్రలేకుండా !
లేకపోతే యే ఛోటాకోసక్కునన్నా యే అబ్బెక్కో కాల్చాడా అని
అనుకొంటా. యిదంతా నామనసులో మెదులుతుంది.”

“వొకసారి రాత్రి నేను యేటిపక్కన కూచునుంటే నాకొక
ఉయ్యాల దిగువకి పోతూ కనపడింది. పుయ్యాలంతా చక్కగావుంది;
వొకమూల మాత్రం కొంచెం విరిగిపోయింది. అప్పుడు నాకెన్ని ఆలోచ
నలు కలిగినియ్యన ! యెవరి పుయ్యాలది ? వాళ్ళు ఆ దున్నపోతులు;
మీ సైనికులు తప్పకుండా అయ్యుంటారనుకొన్నా. మీ దున్నపోతుల్లో
కొందరి మధ్య వొక తార్కారు పల్లెకెళ్లి ఆడవాళ్ళని బలవంతాన పట్టుకొని
అందులో వొక దున్నపోతు వొక పసిబిడ్డని చంపాడు. యేముందీ, పూరి
కినే ఆ బిడ్డ కాళ్ళుపుచ్చుకొని తల గోడకేసి కొట్టాడు. వాళ్ళు అలాంటి
పనులు చెయ్యరూ ? అబ్బా, మనుషులకి హృదయంలేదు ! అలాంటి
ఆలోచనలు కలిగి నాకు చాలా జాలి కలిగింది. అయితే వాళ్ళా పుయ్యాల
ని యొక్కడోపారేసి, తల్లిని బెటికి తరిమి వుంటారు; యిక ఆవిడ భర్త
వొక తుపాకి తీసుకొని, మన్ని దోచెయ్యటానికి మనవేపుకి వస్తాడన్న
మాట అని అనుకొన్నా. అవును తమ్ముడూ, కూచుని అలా అనుకొన్నా.
తర్వాత వొక పొదగుండా ఫెళ్ళఫెళ్ళమంటూ దూసుకొస్తున్న అడివిపందుల
మోత వినపడగానే నా మనసు మారిపోయింది. యిలాగండే, నా ముద్దుల
పట్టిల్లారా అని అనుకొన్నా. తర్వాత అవి నన్ను పసికడతై అనుకొన్నా.
కదలకుండా కూచున్నా. గుండె దడదడ కొట్టుకుంటున్నది. యెంతబాగా
కొట్టుకున్నదంటే అది నన్ను లేపేంతపని చేసింది. యీవసంత కాలంలో
వొకనాడు వొక మాంచి పందులమంద కనపడింది. నాకేదో నల్లగా అగ
పడింది. “భగవంతుడిపేరుతో, యేసు క్రీస్తుపేరుతో” అని కాల్చబోయే
సరికి తల్లిపంది నాననపట్టి, “జాగర్త పిల్లలారా ! అదుగో అక్కడొక
మనిషి కాచుకూచున్నాడు” అని గొణిగింది. అప్పుడు తురుమని అవి
పొదల్లోదూరి దూసుకు పోయినయ్యి. ఆ తల్లిపంది నాకు యెంతదగ్గరగా
వుందంటే దాన్ని కాల్చేవాణ్ణి.”

“తల్లిపంది తన పిల్లలకి మనిషున్న సంగతెలా చెప్పుతుందీ ?”
ఓలెనిన్ అడిగేడు.

“యేమిటనుకున్నావు మరి? అదంటే బుర్రలేని దనుకొన్నానా? ఉహూ.. అది పందని పిలువబడుతున్నప్పటికీ, అది మనిషికంటే తెలివిగలది. దాని కంతా తెలుసు. మాటవరసకోసంగతి చెపుతా విను. నువ్వు నడిచినబాటమీదకి యే మనిషన్నా రావచ్చు. కాని అతను నీ జాడే గుర్తించలేడు. పంది అలాగాక వాసనపట్టి తుర్రుమంటుంది. అది మనిషి వాసన పసిగడుతుందిగనకా నువ్వు పసిగట్టలేవుగనకా నీకంటే అదే తెలివిగలదని తేలటల్లా? అంతేగాక యింకోమాటగూడా చెప్పాలి: నువ్వు బంపాలని చూస్తావు, కాని అది బతికుండి అడిపిలో తిరగాలని చూస్తుంది. నీ కొక విధానముంటే, దానికి మరొకటుంది. అది పందే; కాని నీకంటే యేమాత్రం చెడ్డదిగాదు. భగవంతుడి సృష్టిలో అదీ వొకటి. హబ్బా! మనిషి మందమతి, వొట్టి మందమతి!” ముసలాడు యీ మాటలు చాలా సార్లు అని, తర్వాత తలవేల్చాడేసి, నిశ్శబ్దంగా పూరుకొన్నాడు.

ఓలెనిన్ ఆలోచనా నిమగ్నుడయ్యేడు. అతను లేచి; మెట్లు దిగి వెళ్లి, చేతులు వెనక్కు-పెట్టి పెరట్లో పైకి కిందకి పచారు చేయసాగేడు.

హఠాత్తుగా ఇరోష్కలో కదలిక పుట్టింది. అతను తలెత్తి, ఆ కొవ్వొత్తిజ్వాల చుట్టూ తిరిగి ఆ మంటలో పడుతున్న పురుగులవంక చూసేడు.

“చిట్టి వెర్రి ముండల్లారా!” అని అతను మృదువుగా అన్నాడు. “మీరెగిరే దెక్కడికి మందమతుల్లారా?”

అతను లేచి నుంచుని వాటిని తోలివెయ్యసాగేడు. “మంటల్లో మాడి చస్తారే, చిట్టిముండల్లారా” తన మోటువేళ్ళతో మృదువుగా వాటి రెక్కల్ని పట్టుకోటానికి ప్రయత్నించుతూ అతను నడిగేడు. “ఇదుగో, యిటు యెగరండి. యిక్కడ చాలా ఖాళీవుంది. మీయంతట మీరు చస్తున్నారే, పిచ్చి ముండల్లారా.”

లొడబిడమని వాగుతూ, నీసాల్లోంచి సారా పీల్చుతూ అత నక్కడ చాలాసేపున్నాడు.

ఓలెనిన్ పెరట్లో అటూ యిటూ పచారు చేస్తున్నాడు. ఆకస్మాత్తుగా గేటువద్ద యేవో గుసగుస స్వనులు అతనికి వినపడినాయి. అతను పూపిరి

బిగపట్టేడు. వొక స్త్రీ నవ్వా, వొక పురుషుడి కంతస్వరం, తర్వాత ముద్దుపెట్టుకొన్న ధ్వనీ. కావాలని పాదాల చప్పుడు చేస్తూ అతను పెరట్లో యెరటి భాగంవైపు వెళ్ళేడు. అప్పుడే గేటు కిరుమంది.

నల్లటి సిర్ కేషియన్ కోటూ తెల్లటి వున్నిటోపీ ధరించిన వొక కోనక్కు కంచె పక్కగా వెళ్ళేడు. తలమీద తెల్లటి రుమాలు ధరించిన వొక పొడుగాంటి స్త్రీ ఓలెనిన్ పక్కగా వెళ్ళింది.

“నీతో నాకేం పనిలేదు; నాతో నీకేం పనిలేదు” అని ఆమె గంభీర మైన నడక చెబుతూన్నట్లుంది.

ఆమె తలవాకిటి వసారావరకూ వెళ్ళేదాక ఓలెన్ ఆమెని చూ సేడు. ఆమె తన తలనున్నరుమాలు తీసేసి కూచోటాన్ని అతను కిటికీలో గుండా చూసేడు. అప్పుడు హఠాత్తుగా వొంటరితనం, యేవో ఆశలు, అస్పష్టమైన నాంధలూ, యెరరి పట్లనో యెందుకో తెలీని అసూయా అతని హృదయాన్ని అలముకొన్నాయి.

గ్రామంలో అంతవరకూ ఆర్పేయకుండా వున్న దీపాలు ఆర్పేయ బడినాయి; అంతవరకూ విననాతూన్న ధ్వనులు ఆగిపోయినాయి. కంచెలూ, దొడ్లలోవున్న పశువుల తెల్లటి ఆకారాలూ, యిళ్లకప్పులూ, యెత్తుగా అందంగావున్న పోస్టార్ చెట్లూ—ప్రతిదీ హాయిగా, ప్రశాంతంగా నిద్ర పోతూన్నట్లుంది. దూరపు చిత్తడి నేలల వెనకనుండి కప్పల అరుపులు మాత్రం వినవస్తున్నాయి. తూర్పున, పెరుగుతూన్న కాంతిలో, నక్షత్రాలు కరిగిపోతున్నట్లున్నాయి. కొని ఆకాశం మధ్యన మాత్రం అవి యింతకు ముందుకంటే గురుగుగా, స్పష్టంగా కనపడుతున్నాయి.

తన చేతిమీద తలపెట్టుకొని ఇరోష్కా నిద్రిస్తున్నాడు. రోడ్డు కవతల వొక కోడి కూసింది. ఓలెనిన్ యింకా అటూయిటూ పచారు చేస్తున్నాడు. చాలామంది మనుషులు వుల్లాసంగా వొకపాట పాడటం అతనికి వినిపించింది. కంచెవరకూ వెళ్ళి అతను చెవులు రిక్కించేడు. అన్నిగొంతులకంటే వొకరిగొంతు బాగా వినపడుతోంది.

“అతను లూకా, ఆ జిఫుత్” నిద్ర మేల్కొంటూ ముసలాడ న్నాడు. “తాను అబ్బెక్కు నొకణ్ణి చంపాడు గనక అతనికి సంతోషంగా వుంది. అయినా సంతోషించటాని కందులో యేముంది? కుర్ర వెధవ—”

“నువ్వెప్పుడైనా యెవర్నయినా చంపావా?” ఓలెనిన్ అడిగేడు.

ముసలాడు దడాలున లేచి కూచుని తన ముఖాన్ని ఓలెనిన్ ముఖానికి దగ్గరగా పెట్టేడు. “ఆరి భడవా!” అని అతనిచేడు. “అలాంటి విషయాలు నువ్వడగ్గుడదు! ఆ విషయం యెత్తడం తప్పు. వొక మనిషిని చంపడమంటే తేలిక విషయమేమీగాదు. అవును. తేలికగాదు... సరే, యిప్పటికిక శెలవు” లేస్తూ అతనిన్నాడు. “నా కడుపు నిండుగావుంది. నాకు తృప్తిగా వుంది. రేపు నిన్ను వేటకి తీసుకెళ్లనా?”

“ఆం. వచ్చి నన్ను తీసుకుపో.”

“తయారుగా వుండు సమయానికి. అధికంగా నిద్రపోతే నీకు జల్మానా పడుతుంది.”

“యేంభయంలేదు. నేను నీకంటే ముందరే లేస్తాను” అన్నాడు ఓలెనిన్.

ముసలాడు వెళ్లిపోయేడు. పాట ఆగిపోయింది. వారిపాదాలస్వరం, సరససల్లాపాలూ వినపడుతున్నాయి. కొంతసేపైనాక; కొంచెందూరాన, ఆ పాట తిరిగి ప్రారంభమైంది. తక్కిన గొంతుల్లో ఇరోష్కా పెద్ద మంద్ర స్వరం కలిసింది.

“యెటువం టిప్రజలు, యెటువంటి జీవితం!” తన మకాం యింట్లోకి వంటరిగా వెళ్ళుతూ ఓలెనిన్ ఆశతో బెంగతో అనుకొన్నాడు.

16

ఇరోష్కా చాలాకాలంకిందటే సైన్యంలో వుద్యోగంనుంచి చాలించుకొన్నాడు. ఇప్పుడతను వంటరిగా నివసిస్తున్నాడు. ఇరవై సంవత్సరాల కిందట అతని భార్య అతన్ని వదిలేసి, సనాతన క్రిష్టియన్ మతం పుచ్చుకొని; వొకరష్యన్ సార్వంట్ మేజిర్ ని పెళ్లి చేసుకొంది. అతనికి పిల్లలేరు. తన యువకత్వంలో తాను గ్రామంలో చిచ్చరపిడుగు లాగా వుండేవాణ్ణి అతను ఓలెనిన్ తో అన్నాడంటే అందులో బడాయి కొట్టుకోటం అనేదిలేదు. అతను అంతకుముందు చేసిన సాహసకృత్యాల్ని

గురించి రెజిమెంటులో ప్రతివాడికీ తెలుసు. చాలామంది ఛేఛేన్ల, రష్యన్ల, మరణం అతని హృదయాన్ని పట్టి పీకుతోంది. అతను బందిపోటుగా, దొంగగా జీవించేడు. రెండుసార్లు జైల్లో కూడా పడ్డాడు. ఇప్పుడతను తన కాలంలో చాలాభాగం ఆడివిలో గడిపేస్తున్నాడు. వొక్క రొట్టె ముక్కతో అతను రోజులకొద్దీ ఆడివిలో గడిపేడు; అప్పుడు మంచి నీళ్ళు తప్పితే మరేమీ తాగలేదు. యిక పూళ్ళోకొచ్చినాక రేయింబగళ్ళు సారా తాగుతూ ఆ లోటు భర్తీచేసేవాడు.

ఓలెనిన్ దగ్గర్నుంచి వెళ్ళినాక అతను రెండు గంటలసేపు నిద్ర పోయి, తెల్లారకముందే నిద్రలేచి, తా నా సాయంత్రం కలిసికొన్న మనిషిని గురించి ఆలోచిస్తూ మంచంమీద పడుకొన్నాడు.

ఓలెనిన్ అతనికి నచ్చేడు. అతని “నిరాడంబరత్వం” అతనికి ఆనందం కలిగించింది. ఓలెనిన్ తనకి కావాల్సినంత సారా యిప్పించటాన్ని అతడు “నిరాడంబరత్వం” అని పేరు పెట్టేడు. రష్యన్లు అంత “నిరాడంబరంగా” యెందుకుంటారా, వాళ్ళు బాగా చదువుకొన్న వాళ్ళయినప్పటికీ వాళ్ళకేమీ యెందువల్ల తెలవదా అని అతను వింతనొందేడు. వాటిని గురించి అతను దీర్ఘంగా ఆలోచించేడు. అదే సమయంలో ఓలెనిన్ నుంచి తానేమి రాబట్టుకోవచ్చునోగూడా ఆలోచించేడు.

ఇరోష్కా యిల్లు చాలా పాత యిల్లేమీగాను. అది కొంచెం పెద్ద యిల్లే. కాని, ఆడమనిషి అనేది ఆ యిల్లలో లేకపోవటం బాగా గమనార్హంగావుంది. కోసక్కులకి అలవాటైన పరిశుభ్రతా, నీటుతనాలకి భిన్నంగా అతని గది మురికిగా, నమ్మశక్యంగానంత అసహ్యగాంవుంది. తినేసిన, పిండి రొట్టెముక్కలూ, తన డేగ కోసరం ఆహారంగా తెచ్చిన వొక బొచ్చుపీకీ నజ్జనజ్జగావున్న కాకీ, పక్కన వొక నెత్తురు మరకల్తోవున్న కోటు పడివుంది. చెప్పలూ, వొక పట్టాకత్తీ, వొక తుపాకీ, వొక చిన్న సంచీ, తడిసిన బట్టలూ, గుడపేలికలూ బల్లలమీద చిక్కురొక్కురుగా పడివున్నాయి. వొక తుపాకీ వొక వేటతెరా పక్కన వొక జిత చెప్పలు నానబెటిన గబులుకంపుగొట్టే మురికినీటి తొట్టి ఒకటుంది. చచ్చిన చాలా జీవంజీవకపక్షులున్న వలొకటి నేలమీద పారేసివుంది. కాలు మేజాబల్లకి కట్టేసి వున్న వొక కోడిపెట్ట ఆ గలీజులో అటూయిటూ తిరుగుతూ

ముక్కుతో పొడిచి తింటోంది. పాలలాంటి దేదో వున్న వొక మొరికలు పడిన కుండ వెలిగించని పొయ్యిలోవుంది. పొయ్యి (Oven) దిమ్మెమీద కట్టి వేసివున్న వొక డేగ కీచురుమని అరుస్తూ తనకు కట్టినతాడు తెంచుకుపోతూ నికిచూస్తోంది. ఆ డేగపక్కన ఈకలు రాల్చుతూన్న వొకగడ్డ శాంతంగా కూచుని ఆ కోడిపెట్టవంక వోరగంట చూస్తూ తలని అటూ యిటూ వంచుతోంది.

పొయ్యికి గోడకి మధ్య తాను తయారుజేసిన వొక పొట్టి పడక మీద, చొక్కాతోడుకొని, కాళ్ళు పొయ్యి దిమ్మెమీద పడేసి, ఇరోష్కా పడుకొని వున్నాడు. తన బండవేళ్ళతో తన చేతులమీద గాయపుపొక్కుల్ని ఇరోష్కా యేరివేస్తున్నాడు. చేతి తొడుగులు లేకుండా డేగని చేతులో పట్టుకెత్తున్నందువల్ల ఆ గాయాలు యేర్పడినాయి. ఆ గదంతా, ప్రత్యేకంగా మంచంవున్నమూల, ఘాటుగావున్నా అసహ్యంగాలేని ఇరోష్కా శరీరంమీద యెప్పుడూ వుండే వాసనల్లో నిండివుంది.

“ఉయ్యేడ్మా, మామా ? (యింట్లో వున్నావా ?)” అని కిటికీలో గుండా అతనికి స్పష్టంగా వొక గొంతు వినపడింది. అది లూకా గొంతు అతను వెంటనే గుర్తించేడు.

“ఉయ్యేడ్, ఉయ్యేడ్, లోపలికిరా” అత నరిచేడు. “లోపలికిరా, మార్కావో లూకావో! యేం పనిమీ దొచ్చావ్? నాకాకి వెళ్తున్నావా?”

ఆ అరుపులకి బెదరి డేగ తన రెక్కల్ని టపటప లాడించి తాడు తెగగొట్టుకోటానికి ప్రయత్నించింది.

ఇరోష్కాకి లూకా అంటే మక్కువ. యిప్పుడున్న క్రూరకారు కోనక్కులంటే తన కున్న వ్యేషంనుంచి మినహాయించింది లూకా నొక్కణ్ణే. అంతేగాకుండా, లూకా అతని తల్లి అతనికి చాలా దగ్గరి పొరుగువాళ్ళు. ఇరోష్కాకి లేని మీగడా, చిఖిరూ యింకా తమ యింట్లో తయారుజేసినవీ ఆ యిద్దరూ అతనికి తెచ్చి యిస్తూండేనాళ్ళు తరచుగా. తన జీవితమంతా బుర్రలో యేది తట్టితే అదిచేసిన ఇరోష్కాకి తన జీవితాన్నీ యితరుల జీవితాన్నీ చేతల్నిబట్టి లెక్క గట్టటమనేది యిష్టం.

“భేష్” అని అత ననుకొంటాడు. “వాళ్ళు బాగా వున్నవాళ్ళు. వాళ్ళకి నేను పిట్టల్ని, తాజామాంసాన్నీ యిస్తే వాళ్ళు నాకు అప్పు డప్పుడూ పిండిరొట్టో, బజ్జీయో యెందుకు తెచ్చిపెట్టగూడదూ?”

“గుడ్ మార్నింగ్, మార్క్! నిన్ను చూడటం నాకొనందంగా వుందిరా” అతను పుల్లాసంగా అరిచేడు. తర్వాత వెంటనే మంచంలోంచి యెగిరి కిందకి దూకేడు. రెండుమూడు అడుగులు గరగరమనే ఆ నేలమీద నడిచి, కిందకిచూసి, బయటికి తిరిగివున్న తన బొటన వేళ్లని చూసి అక స్వాత్తుగా వేడుక గలిగి పలికిలించి, అతను తన వొటిమడమల్లో ఆ నేల మీద కాసేపు చిందులు తొక్కేడు. “బాగావుంది. కొదూ?” తన చిన్ని కళ్ళు మెరుస్తుండగా, అతనన్నాడు.

లూకా చిరునవ్వు నవ్వేడు.

“భేష్. నాకాకి వెళ్తున్నానా?” ముసలాడడిగేడు.

“ఇదుగో నే నిస్తానన్న ఛిఖిర్” అని లూకా అన్నాడు.

“బంగారమంటి వాడివిరా!” ముసలాడన్నాడు.

నేలమీదనుంచి పట్లామునీ, కోటునీ తీసికొని తొడిగి, నడుంచుట్టూ వొక పట్టీగట్టి, నొక మట్టి పాత్రలోంచి కాసిన్నీళ్ళు తనచేతులమీద పోసు కొని, తన పాతపట్లాంమీద ఆ చేతులు తుడుచుకొని, వొక చిన్నదువ్వెన్నో గడ్డందువ్వుకొని, అతను లూకాముందు తయారయ్యేడు. “తయార్!” అన్నాడతను.

లూకా వొక గిన్నె తీసుకొని తుడిచి దాంట్లో దాగ్గ్లసారా నింపి ముసలాడి కందించేడు.

“యిదుగో నీ ఆరోగ్యంకోసరం తాగుతున్నా” గంభీరంగా ఆ సారానందుకొంటూ బ్రోష్ అన్నాడు. “నీ కోర్కెలన్నీ తీరుగాక, నువ్వు మంచి కోసక్కుగా వుండుగాక, నీకు బహుమతి వచ్చుగాక! భగ వంతుడి కోసరం, యేసుక్రీస్తు కోసరం!”

లూకా ఆ ప్రార్థన పునరుచ్చరించి కొంచెం తాగి తక్కిన సారాని ఆ మేజాబల్లమీ దుంచేడు. ముసలాడు లేచి వొక యెండుచేపని తెచ్చి, అది మెత్తనవటం కోసం దాన్ని మండిగంమీద పెట్టి కర్రతో కొట్టేడు.

తర్వాత దాన్ని కాయలు గాచిన తన చేతుల్లో తీసికొని, వొక నీలిరంగు పల్కెంలో దాన్ని పెట్టి (అతనికున్న పల్కెం అదొక్కటే), దాన్ని మేజా బల్లమీదుంచేడు.

“భగవంతుడి దయవల్ల, నాకు కావల్సిన వన్నీ వున్నాయి— భోజన పదార్థాలూ అన్నీనూ” అని ఆతను సగర్వంగా అన్నాడు. “భేష్. సరేగాని, మోసీవ్ సంగతేంటి?”

దాన్ని గురించి ముసలా డేమంటాడో చూద్దామనే ఆసక్తి గలిగి, కార్పొరల్ ఆ అబ్రెక్కు తుపాకీని యెలా స్వంతం చేసుకొందో లూకా అతనికి చెప్పేడు.

“మరేం ఫర్వాలేదు” అన్నాడు ఇరోష్కా. “దాన్ని అతని దగ్గరే వుంచుకోనియ్యి; లేకపోతే నీకు బహుమతి రాదు.”

“కాని, ఆ యిచ్చే దే బహుమతని? నావంటి కుర్రకోసక్కకి యిచ్చేది పెద్దగా ఏమీ వుండదంటున్నారు. కాని, ఆ తుపాకి భల్ యమ కంగా వుంది. అది సినలైన క్రిమియన్ తుపాకి. యెనభై రూబుళ్ళు చేస్తుంది.”

“ఆఁ, పోనిద్దూ సింగినాదమూ! వొకసారి వొక కెప్టెన్ తో వొక గుర్రాన్ని గురించి యిట్లాంటి తగాదేవచ్చింది. ‘దాన్ని నాకివ్వు. నిన్ను కార్నెట్ ని చేస్తాను’ అన్నాడువాడు. నేనివ్వలేదు. కనక నాకేమీ దొరకలేదు.”

“అది నా కర్థమయ్యింది, మామా. నేనొక గుర్రాన్ని కొనాల్సింది. యాభై వెండి రూబుళ్ళకి తక్కువగాకుండా పోస్తేగాని యెటవతల గుర్రం దొరకదంటున్నారు. మరి మా అమ్మ యింకా దాక్షిణ్యసారా అమ్మనే లేదు.”

“ఆఁ. సింగినాదం. మా హయానులో మేము అలాంటి విషయాల్ని గురించి ఆసలు పట్టించుకోనే వాళ్లమేగాదు” అన్నాడు ముసలాడు. “ఇరోష్కా మామయ్యకి నీయీడు వున్నప్పుడు మందలకి మందలు గుర్రాల్ని నోగే మైదానాలనుంచి యేరుదాటించి లోలుకొచ్చేవాడు! వొక్కొక్కప్పుడు మేము వొక చొక్కాకో, గ్యాలన్లో నాలుగోవంతు సారాకో మంచి గుర్రాన్ని గూడా అమ్మేసేవాళ్లం.”

“అంత చౌకగా యెందుకనీ?”

“నువ్వు దద్దమ్మవిరా, మార్క్” ఇరోమ్మా అసహ్యంతో అన్నాడు. “అసలు దొంగతనం చేసేదే అందుకురా—పీనాసిగా వుండ కుండేందుకు. యిక మీ కుర్రాళ్ళసంగతి: వొక మంద గుర్రాల్ని తోలుకు రావట మెట్లాగో మీ రెస్పూడూ చూచి వుండరనుకొంటా, ఆ? మాట్లాడ వేమిరా?”

“యేం మాట్లాడను? మేము మీ యంటి మనుషులం గాదల్లేవుండి.”

“నువ్వు దద్దమ్మవిరా, మార్క్, అంతే నువ్వు!” “మీ యంటి మనుషులు!” ప్రహరణ: జ గా అలాంటివాళ్లుగాదు. నీవయస్సప్పడు నేను నీలాంటి కోసక్కుని కానేకాదు. నేను నిరాడంబరంగా వుండేవాణ్ణి. యెవరేదడిగినా గొణుక్కునేవాణ్ణిగాదు. అందువల్లనే నేను ఛెచ్చెన్ జనం అందరితోనూ క్యూనాక్ గా వుండేవాణ్ణి. వాల్లెవరైనా నన్ను చూడటాని కొత్తే అతనికి బాగా తాగబోయించి అతనికి సంతోషంగా వుండేట్లుచేసి నా మంచంలో పడుకోనిచ్చేవాణ్ణి. యిక నేను అతన్ని చూడటానికెళ్తే వెంబడి యేదన్నా పట్టుకెళ్ళేవాణ్ణి. అసలు, మర్యాదంటే అదీ. అంటే యీ రోజుల్లో మీరు చేస్తున్నది గాదు. యీ రోజుల్లో మీ సంబడమంతా యేమిటంటే గింజలు వొలవటం పొట్టుని పూసెయ్యటం” యీ నాడు కోసక్కులు గుమ్మడి గింజల పొట్టు నెలా పూస్తారో అనుకరించుతూ, ముసలాడు చెప్పటం ముగించేడు.

“అవును. నాకు తెలుసు” అన్నాడు లూకా.

“భేష్. నువ్వు సరైన మనిషివవ్వాలంటే జిఘిత్ వచ్చు. అంతేగాని రైతు వవ్వమాక. రైతు గుర్రాన్ని సంపాదించే దలాగే: ముందు డబ్బిచ్చి తర్వాత తీసుకొంటాడు.”

ఇద్దరూ కాసేపు నిశ్శబ్దంగా పూరుకొన్నారు.

“అవును, మామా, పూల్లోనూ ఆఫీసువద్దా యేమీ బాగుంటుంటేదు. మరికొస్త జల్నా చెయ్యాలంటే పోయే చోటేలేదు. మనవాళ్ళంతా పిరికి రకం. నాజరు సంగతే చూడుమరి. మొన్నీమధ్య గుర్రాలు కొన్నిటి తోలటానికి గిరీఖాన్ తనతోపాటు యెవర్నన్నా నోగేకి రమ్మన్నాడు. యెంత చెప్పినా నాజరు వినలా. యిక నే నొక్కణ్ణే పోయేదెలాగు?”

“అయితే నువ్వు నన్ను గురించి ఆలోచించాలా. అంతేగా? నేను ముసలాణ్ణి నీ వుద్దేశ్యం. కాదురా అబ్బాయ్, నేను ముసలాణ్ణిగాదు. నా కో గుర్రాన్నివ్వు. వొక్కదెబ్బని నోగకి పోతా.”

“పోతావు, పోతావుగదూ?” చిరునవ్వు నవ్వుతూ లూకా అన్నాడు. “గిరీఖాన్ వ్యవహారంలో నన్నేం చెయ్యమంటావో చెప్పటం మంచిది. ‘టెరెక్ వద్దకి గుర్రాలు కొన్నిటి పట్టుకురా. నే నాటిని తీసుకుంటా— వొక మంద మందని తోలుకొచ్చినాసరే’ అని అతనంటాడు. కాని, బోడిబుర్ర ఛెఛెన్ ని నమ్మేదెలాగు?”

“గిరీఖాన్ ని నువ్వు నమ్ముచు. యేంఫర్వాలా. అతని కుటుంబ మంతా మంచివాళ్ళు. అతని తండ్రి నాకు ముఖ్య స్నేహితుడు. కాని, చెప్పేది ఏను. నే నీకు చెడు అనేది చెప్పను: అతన్ని వొట్టు పెట్టుకొనేట్లు చెయ్యి. వొట్టుపెట్టుకున్నాడా యిక అంతా బాగా జరిగిపోతుంది. యిక అతన్నో కలిసి వెళ్ళేప్పుడు పిస్తోలు తయారుగా వుంచుకో. ప్రత్యేకంగా, గుర్రాల్ని పంచుకోనేప్పుడు మరీ జాగ్రత్తగా వుండాలి. వొకనాడు వొక ఛెఛెన్ గుర్రాని కొకదానికి పది రూబుల్లయ్యమంటే వాడు నన్ను చంపి నంత పనిచేశాడు. ఛోకా లేకుండా గిరీఖాన్ ని నమ్ము. కాని తుపాకి లేకుండా మాత్రం నిద్రపోమాక.”

లూకా శ్రద్ధగా వింటున్నాడు.

“యిటుచూడు, మామా” అని అతను వోక్షణం అగి అన్నాడు. “నీ దగ్గరేదో మంత్రపు మూలిక వుందంటున్నారు, నిజమేనా?”

“వొర్మిది. నా దగ్గరదేమీలేదు. కాని దాన్ని సంపాదించే దెలాగో నీకు చెప్పగలను. నువ్వు మంచి కర్మాదివి. నీ మామని మరిచిపోవు. చెప్పనా మరీ ?”

“వూఁ. చెప్పుమరీ.”

“భేష్. తాబేలంటే యేమిటో నీకు తెలుసుగాదా? అది అద్భుత మైంది, తాబేలంటే.”

“తాబేలంటే నే నెరుగుదును.”

భేష్. పోయి దాని గూడు కనుక్కొని దాని చుట్టూ చిన్నకంచె
అలు అది లోపలికి పోకుండా. అది గూడు దగ్గర కొచ్చినపుడు దానిచుట్టూ
తిరిగిచూసి, ఆ కంచెని పగలగొట్టటానికి మంత్రపు గడ్డికోసరం వెళ్ళుతుంది.
కనక మర్నాటి పొద్దున్నే వెళ్లి చుట్టూచూడు. కంచె యెక్కడ విరిగి
వుందో మంత్రపుగడ్డి అక్కడుంటుంది. దాన్ని తీసుకొని యెక్కడికెళ్ళాల
నుంటే అక్కడికెళ్ళు. యిక తాళం గీతం, తలుపు గిలుపు నిన్నేది
ఆపలేదు.”

“నువ్వెప్పుడైనా అది చేసి చూశావా?”

“వుహూం. చూడలా. కాని, ఆ సంగతి నాకు నమ్మకంగలవాళ్ళు
చెప్పారు. గుర్రమెక్కేప్పుడు ‘నమస్కారం నీకు’ అని ఆ వొక్కమంత్రం
మాత్రం వుపయోగించేవాణ్ణి. యిక చూడూ, నన్నెవరూ యెప్పుడూ చంప
లేకపోయారు.”

“ఆం. ‘నమస్కారం నీకు’ అంటే యేమిటి మామా?”

“యేమిటీ, నువ్వెరగనే యెరగవూ? యేం మనుషులంట, యేం
మనుషులు! అవును, నీమామ నడగటం మంచిపనే. భేష్. శ్రద్ధగా వింటూ
నే నన్నాక అను.

నమస్కారము నీకు సియ్యోను నివాసి
నీరాజు యిడుగోను నీవు గనవయ్య
మా గుర్రముల మేము మరి యెక్కెదాము
శోకిస్తువున్నాడు సోఫోనియస్సూ
మాటాడుతున్నాడు మరి జక్కరయ్యా

....

అని ముసలాడు పాడి, “యిప్పుడు తెలిసిందా అది నీకు? నువ్వు
కొనిమ్ యిక.” లూకా నవ్వేడు.

“అయితే మరి అందుచేతనే వాళ్ళు చంపలేదంటావా యేమిటి?”

“మీరంతా మహా తెలివిగలాళ్లయ్యారా? అబ్బాయ్. దాన్ని నేర్చు
కొని చూడు. దాని వల్ల మేలు జరక్క పోయినా కీడేమీ జరగదు.”

అని ముసలాడు తన వంతుగా తాను నవ్వేడు.

“ఆం. నీకు మరోవిషయం చెబుతారా, లూకా: గిరిఖాన్తో కలిసి పోమాక!”

“యెందుకనీ?”

“కాలవంతా వొకటిగా లేదు. మీరూ వొకటిగా లేరు. మీరు దర్బీసు మనుషులు, కోసక్కు లెంతమాత్రంగాదు. అంతేగాక, మనమీ దొచ్చి పడిన యీ రష్యాసాల్లని చూడు. నిన్ను బొక్కలో తోస్తారు. నా మాట నమ్ము, లూకా, ఆ వ్యవహారం వదులుకో. ఆ పనులిప్పుడు నువ్వు చెయ్యలేవు. ఇక గిర్చిక్కు నేనూ—మేమూ.....”

అని ముసలాడు అంతూ పంతూ లేని తన కథల్లో వొక కథని యెత్తుకో బోయేసరికి, లూకా కిటికీలోంచి చూసి అతని మాటల కడ్డు వచ్చేడు.

“బాగా తెల్లారింది, మామా, నేను వెళ్ళిపోవాలి. మమ్ముల్నొక సారొచ్చిచూడు.”

“భగవంతుడు నిన్నా శీర్వడించుగాక, మార్క్. నేను గూడా బైట వెళ్ళిపోతా. ఆ ఆఫీసర్ని వేటకి తీసికెళ్తానని మాట యిచ్చా. అతను నుంచి వాడనుకొంటా.”

17

లూకా యింటి కెళ్ళేడు. భూమి నుంచి పైకి లేచిన మంచు పొగ లాంటి ఆవిరి ఆ గ్రామాన్ని కప్పేసింది. పెరల్లలో పశువులు కదులుతూండటం వినపడుతోంది. కోళ్ళు పోనుపోను బిగ్గరగా కూస్తున్నాయి. ఆవిరి పొగ క్రమంగా విడిలిపోతోంది. గ్రామస్తులు పడకలమీద నుంచి లేస్తూన్నారు. లూకా తాను చాలా దగ్గరకొచ్చినాక గాని మంచుతో తడిసిన పేరట్నీ, తలవాకిటి వసారానీ, దడిలేని పాకనీ చూడలేక పోయేడు. గొడ్డల్లో కొయ్యని నరుకుతూన్న ధ్వని దొడ్లోంచి వినవస్తోంది.

లూకా యింట్లో కెళ్ళేడు. అతని తల్లి లేచి పొయ్యిలోకి పేళ్ళు విసురుతోంది. అతని చిట్టిచెల్లెలు యింకా మంచంమీద నిద్రపోతానేవుంది.

“ఆం. లూకా, కాలక్షేపం చేశావా?” అతని తల్లి నెమ్మదిగా అడిగింది. “రాత్రిక్కడ గడిపావ?”

“వూల్లో.” తన తుపాకీని పెట్టెలోంచి తీసి దాన్ని జాగ్రత్తగా పరీక్షిస్తూ, లూకా అయిష్టంగా జవాబిచ్చేడు.

అతని తల్లి తలవూపింది. లూకా తుపాకి చెవి పల్లంలో తుపాకి మందు కొంతపోసి, వొకచిన్న సంచిలోంచి కొన్ని తూటాల డొలపరాలు తీసి, జాగ్రత్తగా ఎక్కుక్క డొలపరలోనూ గుడపేలిక చుట్టిన గుండు వేసి, మూసేయసాగేడు. తర్వాత వాటిని తనపల్లతో పట్టించాసి సంచిని కిందబిడేసేడు.

“న చూడ బాగుచెయ్యమని చెప్పా నీకు. చేశావా?” అని అతనిడిగేడు.

“రాత్రి స్టెప్పా యేదో బాగుచేస్తూవుంది. యేం, నువ్వు సరాసరి వెళ్లిపోతున్నావా అక్కడికి? నిన్ను సరిగా చూడలేదుగండరా!”

“పనైపోయిన వెంటనే నేను వెళ్లిపోనాలి?” మందు సంచి మూతి కట్టుతూ లూకా జవాబిచ్చేడు. “స్టెప్పా యెక్కడంది? అప్పుడే బయటికి వెళ్ళిందా?”

“అది పేళ్లు పగలేస్తూ వుండుదాలి. నిన్ను చూడలేనేమోనని పాపం రోజురోజంతా దానిపని కిందిట్టు మీదిట్టుగా వుంది. యిదుగో యిట్లా చేతిని ముఖానికి పెట్టుకొని నాలిక కలుక్కుమనిపించి, యెంత పాపిష్టిదాన్ని అన్నట్టుగా రెండు చేతులూ గుండెల కదుముకొంటుంది. పోయి దాన్ని తీసుకురానా? అదిన్నూ, ఆ అబ్రెక్కు సంగతంతా అది అర్థంచేసుకొన్నది.”

“ఆం. తీసుకురా. కొవ్వగూడా కొంతపట్టుకురా, పట్టా కత్తికి పూయాలిదాన్ని.”

ఆమె బయట వెళ్లిపోయింది. కొద్ది నిమిషాల తర్వాత చెవుమా మూగతనం వున్న లూకా అక్క కిర్రు కిర్రు మనే ఆ యింటి మెట్లెక్కి లోనికొచ్చింది.

ఆమె లూకాకంటే ఆరేళ్ళు పెద్దది. ఆమె ముఖంలోవున్న మాం ద్యమూ, చెవిటి, మూగవాళ్లకి సహజమైన ముఖాన్ని అతిగా వికృతంగా

పెటటుమూ లేకపోతే ఆమె అచ్చం అతనిలాగే వుండేది. ఆమె వేసుకొనే దుస్తులన్నీ వొక అతుకువేసిన ముతకచొక్కా, తలచుట్టావున్న వొక పాత నీలిరంగు రుమాలు మాత్రం. ఆమె పాదాలు దిగంబరంగా, మురికిగా వున్నాయి. ఆమె మెడనీ, చేతుల్నీ ముఖాన్నీ మగనాడికిమల్లే నరాలున్నాయి. ఆమె రూపమంతా ఆమె యెప్పుడూ మగవాడు చేసే బండ చాకిరీ చేస్తూంటుందని తెలుపుతోంది.

ఆమె వస్తూ వస్తూ వొక వాటెడు పేళ్ళు తెచ్చింది. వాటి నామె పొయ్యిపక్కన పడేసింది. తన తమ్ముణ్ణి చూడగానే ఆమె ముఖం చిరు నవ్వుతో ముడుతలు పడింది. అతని వద్దకి పరుగెత్తి, భుజంమీద చేత్తో తట్టి, చేతులోనూ ముఖంలోనూ మొత్తం శరీరమంతటినోనూ ఆమె వడి వడిగా యేవో సైగలు చేయ నారంభించింది.

“సరేలే, సరేలే,” అని లూకా తల నాడించేడు. “సైస్కా మంచిపిల్ల. అన్నీ తెచ్చింది, అన్నీ బాగుచేసింది. చాలా మంచిపిల్ల. యిదుగో నీకో తాయం.”

తన జేబులోంచి రెండు అల్లపు మిఠాయి ముక్కలు తీసి ఆమె కిచ్చేడతను.

సైస్కా ముఖం ఆనందంతో జేవురించింది. వికారపు టరుపుతో ఆ ముక్కల్ని గట్టిగా పట్టుకొని, యెక్కువగా వొకదిక్కుకి చూపుతూ, మొద్దుపాంటి తన వేలితో ముఖానా కనుబొమలమీదా గీచుకొంటూ, మరింత వడిగా అభినయం చేయమొదలెట్టింది. ఆమె చెప్పేది లూకా, అర్థంచేసుకొని కొద్దిగా చిరునవ్వు నవ్వుతూ తల నాడించేడు.

ఆ మిఠాయిని ఆడపిల్లల కిచ్చి వుండాల్సిందనీ, ఆడపిల్ల లతన్నీ ప్రేమిస్తున్నారనీ, అందర్లోకీ అందగత్తెన మేరియానాగూడా అతన్ని ప్రేమిస్తుందనీ, ఆమె అంటోంది. విసురుగా మేరియానా యింటిదిక్కుకు చూపి, తర్వాత తన కనుబొమల్ని ముఖాన్నీ చూపి, పెదిమలు చప్పరించి తల ఆడించి, మేరియానా అన్నట్లు ఆమె సైగజేసి చెప్పింది. చేతుల్ని గుండె కదుముకొని, చేతిని ముద్దెట్టుకొని, యెవరో గట్టిగా కావలించు కొన్నట్లు చేస్తూ, “ప్రేమ” అనేదానికి సైగజేసి చెప్పింది.

తలి గదిలోకి తిరిగొచ్చి, ఆ పిల్ల యేం చెప్పటానికి ప్రయత్నిస్తూందో గమనించి చిరునవ్వు నవ్వి, తల వూపింది. పైపక్క ఆమెకి అల్ల పుమికాయ చూపి, తిరిగి ఆనందంతో బొబ్బరించింది.

“పెళ్లి కదిర్చే పెద్దల్ని పంపుతానని కార్నెట్ భార్యతో అన్నా నేను. ఆమె దాన్ని బాగానే తీసికొంది.”

లూకా మెదలకుండా ఆమెవంక చూసేడు.

“సరే. మరి సారా అమ్మేమాటేమిటి?” కొంచెంసేపైనాక అత నన్నాడు. “నేనో గుర్రాన్ని కొనాలి.”

“వీలు చిక్కగానే దాన్ని తీసికెళ్తా. ముందు పీపాలు తయారుగా వుంచుకోవాలి” సంసారపు గొడవల్లో వేలు పెడుతున్నాడనే గుర్తుతో, అతనితల్లి ముక్తసరిగా సమాధాన మిచ్చింది. “నువ్వు బయటకి పోయేప్పుడు నీ కొకసంచి కనపడుతుంది. నువ్వక్కడికి పట్టుకెళ్ళేదాకని అవీ యివీ కొన్ని పక్కింటాళ్ళనుంచి బదులు తెచ్చాలే. నువ్వు పెడతావా, లేక నేనే పోయి దాన్ని జీను సంచిలో పెట్టనా?”

“యేంఫర్వాలా. నేనే తీసుకెళ్తాలే” అని లూకా అన్నాడు. “ఆఁ. సరేగాని, గిరీఖాన్ వస్తే అక్కడికి రమ్మని చెపుతావా? అతన్నో నాకు మాట్లాడాలిసిన పనుంది. నే నిక్కడే వుంటానికి నా కింకా శలవివ్వ రిప్పుడు.”

వెళ్లిపోటానికి అతను తయారవ్వసాగేడు.

“సరే. అతన్ని పంపుతాలే” అతని తల్లి అంది. “అయితే యామక్క యింట్లో తాగుతూ కాలమంతా వెళ్ళబుచ్చావన్నమాట? రాత్రి గొడ్లకి మేతదీ సర్దటానికి బయటకెళితే పాటలు పాడతూ నీ గొంతు వినిపించింది.”

లూకా సమాధాన మేమీ యివ్వలేదు. నడవలోకెళ్ళి, సంచులు భుజాన పడేసి, కోటు పైకి మడిచి, తుపాకి తీసికొని, సందేహిస్తూ అతను మండిగంమీద ఆగిపోయేడు.

“శెలవు, అమ్మా. నాజరుకిచ్చి నాకో చిన్నపీపాడుసారా పంపు. అక్కడి కుర్రాళ్ళ కిస్తానని మాట యిచ్చా. వాడొచ్చి అడుగుతాడులే అసలు.”

“దేముడు నిన్ను చల్లని చూపు చూచుగాక లూకా! కొత్తపీపా లోడి కొంత పంపుతాతే” గేటువరకూ కొడుకుతో గలిసివెళ్తూ ఆమె జవాబిచ్చింది. “ఆఁ, యింకోసంగతి” అని, కంచెమీదకి నంగుతూ, ఆమె అంది.

లూకా ఆగేడు.

“నువ్వు జిల్సా చేస్తున్నావు: సరే—అది మంచిదే. కుక్కతనంలో జిల్సా తప్పదు. దేముడు దయచల్ల నువ్వు అదృష్టమంతుడివయ్యావు, అదీ మంచిదే. కాని, జాగ ర్తరా అబ్బాయ్. అతిగా పోమాక. అన్నిటి కంటే ముఖ్యం మీఆఫీసరు మెచ్చుకునేట్లుగా నడుచుకో. యిక నేను సారా అమ్మేసి నువ్వు గుర్రాన్ని కొనటానికి కావాల్సినడబ్బు కూడబెడతా. పెళ్లిగూడా కదున్నుతా—”

“సరేలే, సరేలే” ముఖం చిట్లస్తూ లూకా ఆమె మాటల కడు తగిలేడు.

అతని దృష్టి నాకర్షించటానికి ఆ చెవిటిపిల్ల అరిచింది. బోడిగుండుని— ఛెఛెన్ ని—చూపటం కోసం ఆమె తన తలచూపి తర్వాత తన అరచేతిని చూపింది: తర్వాత భయంకరంగా ముఖం చిట్లస్తూ తుపాకితో గురిచూస్తూ న్నట్లు నటించుతూ, కీచురుమని అరిచి, తల అటూ యిటూ వూపుతూ, ఆమె హుమ్మన సాగింది. మరో ఛెఛెన్ ని చంపమని ఆమె తన తమ్ముడికి సైగ జేస్తోంది.

లూకా చిరునవ్వు నవ్వి విసురుగా, సునాయాసంగా నడుస్తూ వెళ్ళిపోయాడు. చూస్తుండగానే అతను ఆ దట్టమైన పొగమంచులోకి అంత ర్ధాన మయ్యాడు.

అతని తల్లి ఆ గేటువద్ద కొంచెంసేపు నిలబడి, తర్వాత నిశ్శబ్దంగా యింటికి తిరిగెళ్లి, పనిచేయ మొదలెట్టింది.

18

అదేసమయంలో ఇరోష్కా-మామయ్య తన కుక్కల్ని ఈలవేసి పిలిచి, కంచె మీదగా దాటేడు. తాను వేటకెళ్ళేప్పుడు అడనాళ్ళు యెదు

రౌటమనేది అతనికి అయిష్టం. అందువల్ల యిళ్ల వెనక భాగాల పక్కగా అతను ఓలెనిన్ మకాంలోకి చేరుకొన్నాడు.

ఓలెనిన్ నిద్రపోతున్నాడు. ఐవాన్ మేలుకొనే వున్నాడు గాని యింకా మంచంలోనే వున్నాడు. ఇరోష్కా వీపువెనకాల తుపాకి వేలాడేసి, పూర్తి వేటగాడి దుస్తుల్లో సరంజాంతో తయారై తలుపు తెరిచే సరికి, ఐవాన్ మంచం దిగుదామా వద్దా అని మధన పడుతూ, చుట్టూ చూస్తున్నాడు.

“ఆయుధాలు పట్టండి!” అని ఇరోష్కా వోండ్ర పెట్టేడు. “ప్రమాదం! ఛెఛెన్లు వచ్చి పడ్డారు! ఐవాన్, మీ యజమానికి టీపాత్ర పొయ్యిమీద పడెయ్యవోయ్. యిక నువ్వు, దబ్బునిలెగువ్. ఆఖరికి ఆడ పిల్లలుగూడా యెప్పుడో లేచారుగదోయ్. కిటికీలోగుండా కాస్త అటు చూడు. అదుగో ఒక పిల్ల నీళ్ళు తేబోతుంది. మరి మీరేమో యింకా నిద్రపోతానే వున్నారు.”

ఓలెనిన్ గభీమని లేచి మంచంలోంచి కిందకు దూకేడు. ఇరోష్కా కంఠధ్వని వినగానే అతనికి హాయిగావుంది.

“త్వరగా. దబ్బున కానియ్, ఐవాన్” అత నరిచేడు.

“అయితే నువ్వు వేటకెళ్ళేది యారకంగానే నన్నమాట?” అన్నాడు ముసలాడు. “జనం అన్నాలు తింటున్నారు. మరి నువ్వేమో యింకా నిద్రపోతానే వుంటివి. లాం! యెక్కడున్నావే?” అని తన కుక్కని పిలిచేడు. “నీ తుపాకి తయారుగా వుందా?” అని అతను బిగ్గరగా అరవసాగేడు, ఆ గదిలో వొక గుంపెడు మంది వున్నట్లు.

“తప్పు నాదేనని వొప్పుకొంటా” అన్నాడు ఓలెనిన్. “తుపాకి మందూ ఆ తుక్కు కాగితా లవ్వీ మరచిపోమాక!”

“జల్సానా!” అని కేకపెట్టేడు ఇరోష్కా.

దానిమీద ఐవాన్ ఛ్రొంచి భాషలో యేదోఅంటే, “యేమిటా లొడబిడ? నువ్వు మాలో మనిషివిగాదురా భూతం!” అని గొగ్గి పళ్లతో యికిలిస్తూ ఇరోష్కా అన్నాడు.

“నన్నొదిలెయ్యవా మరి? యిని నా ప్రభువు తప్పిదంతే” బూట్లు తొడుగుతూ ఓలెనిన్ అన్నాడు.

“సరే. యీ సారికి క్షమించి విడిచిపెడుతున్నా” ఇరోష్కా అరిచేడు. “యిదే పని మళ్ళీ యింకో సారి చేశావా అంటే నొక బొక్కెన్ల సారా నీకు జల్గానా వేస్తా. చూడూ, పొద్దెక్కిందంటే యిక దుప్పలు కనపడవు.”

“ఐనా, మన కొకటి కనపడినా, అది మనకంటే తెలివి తేటలో తప్పించుకొంటుంది” కిందటి సాయంత్రం ముసలాడన్న మాటల్ని ఉదహరించుతూ ఓలెనిన్ అన్నాడు. “కనక యెలాగైనా దాన్ని మనం పట్టుకోలేం.”

“కానియ్ నవ్వు, నవ్వు నీ యిష్టమొచ్చినట్టు. ముందు నొకదాన్ని చంపు, తర్వాత కావాల్సినంత నవ్వు కుందువుగాని. కానియ్, పోదాంపద. ఆఁ. అటుచూడు. నీకు యిటు యిచ్చిన యింటి యజమాని నిన్ను చూడటాని కొస్తున్నాడు” కిటికీలో గుండా చూస్తూ, ఇరోష్కా అన్నాడు. “అతనివంక చూడు. కొత్త బిష్కెట్ గిష్కెట్ వేసుకొని యెవరో ఆఫీసరనుకొందురుగానని ఫుల్ దిరీసులో తయారయ్యేడు. ఛెత్, యేం జనం, యేం జనమంట !”

కార్నెట్ విద్యావంతుడు. కొంతకాలం అతను రష్యాలో నివసించేడు. నొకప్పుడు బడి పంతులు వుద్యోగంచేసేడు. అన్నింటికీ మించి అతను మక్కులో వూహించుకొన్నట్లు-పెద్దమనిషి! పెద్దమనిషిగా అగుపించటానికి అతను తన శాయిశక్తులా ప్రయత్నిస్తూవుంటాడు. కాని, డంబాచారంగా కనిపించటానికి అతను యెంత తంటాలు పడినప్పటికీ, నటనజేసి నప్పటికీ ఇరోష్కా మామయ్యకంటే అతనేమీ మొనగాడుగాడని అందరూ అనుకొంటారు. యెండకి నల్లబడిన అతని ముఖమూ చేతులూ, అతని యెర్రటి ముక్కు అదే చూపుతున్నాయి గూడా. ఓలెనిన్ అతన్ని కూచోమని అన్నాడు.

“గుడ్ మార్నింగ్ సార్ !” నుంచుని, ఓలెనిన్ అనుకొన్నట్లు పరిహాసంగా తల బాగావంచి, ఇరోష్కా నమస్కారం చేసేడు.

“గుడ్ మార్నింగ్, మామాయ్. అప్పుడే యిక్కడి కొచ్చాన్ !” యాదాలాపంగా తలాడించుతూ కార్నెట్ బదులు పలికేడు.

అతనికి నల్ల బై యేళ్ళుంటాయి షుమారు. కోసగా వున్న బూడిద రంగు గడ్డం. బక్కపలచగా, అందంగా వుంటాడు.

తననెక్కడ సామాన్య కోసక్క అనుకొంటారోనని కార్నెట్ భయపడటం పైకి కనపడుతూనేవుంది. అందువల్ల తన ప్రాముఖ్యతని గురించి ఓ లెనిన్ కి నచ్చజెప్పాలని ఆదుర్దాపడ్డాడు.

“ఈయన మా ఈజిప్షియన్ నింరాడ్ ఆండ్రీ” ముసలాడివంక చూపుతూ, ఆత్మ సంతుప్తితో చిరునవ్వు నవ్వుతూ అతనన్నాడు. “భగవంతుడి సమక్షాన ఘనమైన వేటగాడు. మా అందరిలోకీ, అన్ని కార్యాలందూ ముందుంటాడు. తమరింతకుముందు యాయన్ని పరిచయం చేసుకొన్నారా?”

ఇరోష్కా తడిసిపోయిన తన కాలి ఇజారువంక తేరిచూస్తూ కార్నెట్ విద్యకీ, విజ్ఞతకీ ఆశ్చర్యపడినవాడికి మల్లె సాలోచనగా తలవూపుతున్నాడు.

“జిప్షియన్ నింరాడ్! ఆ తర్వాత?” అని అతను మెల్లగా సవగేడు. “మేమిద్దరం కలసి వేటకు పోతున్నాం” అన్నాడు ఓ లెనిన్.

“అవును సార్, అంతేనండీ” అన్నాడు కార్నెట్. “కాని నేను తమరితో వొక చిన్న వ్యవహారమై మాట్లాడాలినుండండీ”

“యేమిటదీ?”

“మీరు పెద్దమనుష్యులని గృహించడంవల్ల,” అంటూ ఆరంభించేడు కార్నెట్. “నేను గూడా అద్విధంగానే ఆఫీసరు హోదాలోని వ్యక్తి నవడంచేతా, మనమిద్దరం క్రమేణా, అభివృద్ధికరంగా, వొక నిర్ణయానికి రాగలం.” (అతనిక్కడ ఆగి ఓ లెనిన్ వంక చిరునవ్వుతో చూడేడు) “నా సమ్మతితో మీరలాంటి భావంతో వుండగలిగి నప్పటికీ, మన హోదాకూ వర్గానికి చెందనట్టి అవివేకురాలైన నా భార్య మన సంభాషణవేళకు, మీ రుచ్చరించిన గత దినం యొక్క తారీఖుయొక్క అర్థమేమిటో గృహింపలేకుండావున్నది. పశువుల శాలను మినహాయిస్తే శేషించిన నా గృహాన్ని రెజిమెంటల్ ఏజంటుకి మాసమునకు ఆరురూబుల్లు చొప్పున అద్దెకుయివ్వబడవచ్చును. కాని, పెద్దమనిషినగుటవలన అద్దెతీసికొనకుండా యిచ్చేపద్ధతిని నేనాపగలను. కాని, తమరికోర్కె- అట్టిదవడంవల్లనూ, నేనుగూడా ఆఫీసరు హోదాకలవాని నవడంవల్లనూ, వ్యక్తి గతంగా తమరితో ప్రతినమన్యమీదా ప్రతివిషయముమీదా వొక వొడంబడికకు రాగలను. ఈ ప్రదేశ నివాసి నవడంవల్ల-మాప్రాంతీయకట్టుబాటులు, ఆచారవ్యవహార

ములు రీత్యాగాకుండా-సాఫ్యమైన తలప శక్యమైన ప్రతిమార్గానా నేను తమరి కోర్కెల దీర్చగలను...”

“చాలా భాగా అన్నావ్ పో” ఇరోష్కా సణిగేడు.

కార్నెట్ ఆ ధోరణిలో చాలాసేపు మాట్లాడేడు. తన గనుల్ని నెలకి ఆరు రూబుల్ల చొప్పున అద్దె కివ్వాలనుకొంటున్నాడని, చివరికి అతి కష్టం మీద ఓలెనిన్ గ్రహించగలిగేడు. సంఘోషంగా అతనందు కొప్పుకొని. వొక గ్లాసుడు టీ తన అతిథి కివ్వబోయేడు. కార్నెట్ అక్కరలేదన్నాడు.

“మా బుద్ధిహీనపు ఆచారాల ప్రకారం,” అని యెత్తుకొన్నాడు కార్నెట్. “ఐహిక సంబంధమైన గ్లాసులోనుంచి త్రాగడం అనేదిపాపము. నేను నా విద్యాజ్ఞానంవల్ల బాగానే గ్రహించగల్గి నప్పటికినీ, మానవసహజమైన బలహీనతవల్ల నా భార్య—”

“యంతకీ తమరు టీ తాగుతారా లేదా?”

“తమరి అనుమతి తీసికొని నేను నా ప్రత్యేకమైన గ్లాసుతో పుచ్చుకుంటాను” అని జవాబిచ్చి కార్నెట్ తలుపువద్ద కెళ్ళేడు. “నా గ్లాసు తీసికొనిరా” అని అత నరిచేడు.

కొద్దిక్షణాల్లో యెండకి నలుపెక్కిన వొక యువతి చేయి వాకిటి గుండా అతనికొక గ్లాసు అందించింది. కార్నెట్ అది తీసికొని తన కూతురుతో యేదో రహస్యంగా చెప్పేడు.

కార్నెట్ కి “ప్రత్యేకమైన” గ్లాసులోనూ, ముసలాదికి “ఐహికమైన” గ్లాసులోనూ ఓలెనిన్ టీ పోసేడు.

“యేది యెల్లాగైనప్పటికినీ, తమపని కొటంకం గలించడం నా అభిమతంగాదు” పెదిమలు కాలేంత హడావుడిగా ఆ టీ తాగి, కార్నెట్ అన్నాడు. “నేనున్నా చేపలు పట్టటమందు పక్షపాతినే. బడలిక తీర్చుకొనటానికి నేను శెలవుపెవున్నాను. టె.రెక్ నదియొక్క ఉదారబహుమతి నాకు లభించగలదేమో నా అదృష్టాన్ని పరీక్షించి చూడాలెనని నాకు కోర్కెగాయుంది. తమరు మా గృహానికి విచ్చేసి మా గ్రామ ఆచారమైనట్లు ద్రాక్ష సారాయములో లేక, ఛీర్ లో, పాలో పుచ్చుకొందురని నే నాశించవచ్చునా?”

కార్నెట్ వంగి నమస్కరించి, ఓలెన్తో కరస్పర్శచేసి, బయటి కెళ్ళేడు.

ఓలెన్ వేటకి తయారవుతూంటే, కార్నెట్ అధికారపూర్వకమైన కంఠస్వరంతో తన కుటుంబానికి పనులు పురమాయించటం వినపడుతోంది.

కొది నిమిషాల తర్వాత, వొక చిరుగుల కోటుతోడిగి, పట్లాంసు మోకాళ్లవరకూ మడిచి, వొకవల భుజానవేసి కార్నెట్ కిటికీ పక్కగా పోతూండటం ఓలెన్కి అగుపించి.

“యెంత మాదగ్నేదూ!” తన “ఐహికపు” గ్లాసులోని టీ పీల్చు తూ ఇరోష్కా అన్నాడు. “నువ్వు నిజంగా వాడికి ఆరు రూబుల్లిస్తావా యెమిటీ? అంతరేటు యెక్కడైనా వుందా ఆసలు? రెండు రూబుల్లిస్తే పూల్లోకల్లా ఫస్టుక్లాసైన యిల్లు దొరుకుతుంది. ఆరి మాదగ్నేదూ! అందా కాయెందుకూ, మూడు రూబుల్లకి నాయిల్లిస్తా తీసుకో.”

“వాడు శే. నే నిక్కడేవుంటా” అన్నాడు ఓలెన్.

“ఆరు నెండి రూబుళ్ళు! నిప్పుపుల్లగీసి తగలేసేంత డబ్బు నీ దగరుండి వుండాలి” ఇరోష్కా గొణిగేడు. “హే, ఐవాన్, తాగటాని కేదన్నాయివ్వు”

షుమారు యేడుగంటలకి, కొంచెం తిని కాస్త వోడ్కా సారా తాగినాక, ఓలెనినూ ఇరోష్కాకలిసి బైటకెళ్ళేరు. గేటువద్ద వారికో యెడ్ల బండి యెదురైంది. కళ్లవరకూ రుమాలు తలకిచుట్టుకొని, యెత్తుపాంటి బూట్లు తొడుక్కొని, ఎదులు చొక్కా మీద బిష్కెట్ తొడిగి, చేతితో వొక పొడుగాంటి కర్ర పుచ్చుకొని, యెడ్ల కొమ్ములకి గట్టిన తాళ్ళు పట్టుకొని, మేరియానా బండిని సాగదోలుకెళ్తుంది.

“ప్రియురాలా!” అని, తన చేతుల్తో ఆమెని వాటేసుకొన్నట్లు నటించుతూ, ముసలాడరిచేడు.

మేరియానా అతనివైపు తన కర్రయెత్తిచూపి, యిద్దరివంకా నవ్వు తూన్న కళ్లతో చూసింది.

ఓలెన్కి యెప్పటికంటేనూ వుల్లాసంగావుంది.

“సరే రా పోదాం” తుపాకిని భుజానవేస్తూ ఇరోష్కాని పిలిచే డతను. ఆ పిల్ల తననిచూస్తూండటం అతను గమనించేడు.

“ఛలో ఛలో!” అని మేరియానా అంది. బండి సాగిపోయింది, కిరకిరమంటూ.

పొగమంచులో నగం పెదిలిపోయింది. మంచుకి తడిసిన యింటికప్పులు కనపడుతున్నాయి. తక్కిననగం మంచుబిందువులుగామారి రోడ్డుమీదా కుచెలపక్కనున్న పచ్చిగడిమీద నిలిచివుంది. అన్ని పొగటాలనుండి మబ్బులు, మబ్బులుగా దట్టమైన పొగలేస్తోంది. ప్రజలు పూల్తోంచికొందరు పొలాలకీ, మరికొందరు నదికీ, రక్షణ ఆఫీసుకీ వెళ్తున్నారు.

ఓలెన్, ఇరోష్కాలు పచ్చిగడ్డి పెరిగి మంచుతో తడిసిన కాళి బాటమీదగా నడుస్తున్నారు. తోకలాడిస్తూ, తమ యజమానులవంక చూస్తూ, కుక్కలు వారి పక్కన పరుగెత్తుతున్నాయి. వేలకొద్దీ చిన్న యిాగలు వారిచుట్టూ యెగురుతూ, వారి వీపులమీదా, ముఖాన్నా, చేతులమీదా నుసురుకొంటున్నాయి. పచ్చిగడ్డి వాసనతోనూ, అడివిచెమ్మ వనం వాసనతోనూ గాలి అంతా పరిమళంగావుంది.

కార్నెట్‌ని దుయ్యబట్టటం యింకా వదలేను ఇరోష్కా.

“నువ్వంత కోపంగా వున్నావెందుకని?” ఓలెన్ అడిగేడు. “నాడొక పిసినిగొట్టు. అదంతే నాకు ద్వేషం. యేమైనా, నాడు చచ్చేప్పుడు అదంతా వొదిలేసి పోవాల్సిందేగదా. మరి యిదంతా యెరి కోసం కూడబెడుతున్నట్లు? రెండు యిళ్ళు కట్టాడు, వొక వ్యాజ్యంలో తన తమ్ముడినుంచి మరో పల్లతోట రాబట్టుకొన్నాడు. రాయట లో గూడా మహా మొనగాడు వాడు! దస్తావేజులవ్వీ రాయించుకోడానికి జనం యిశర పూల్లనుంచి వీడి దగ్గరకొస్తారు. వీడు రాసినట్లుగానే అంతా జరుగుతుంది. అదంతా వాడు సరిగానేరాస్తాడు. మరి యీ డబ్బంతా యెవరికి పోగుచేస్తున్నట్లంట? వాడి కున్నదల్లా వొక్క చిన్న పిల్లాడు. పోతే పిల్లవుందనుకో, అది పెళ్లి చేసుకొని దాని దోవన అది పోతుంది.”

“అలాఅయితే అదంతా ఆ అమ్మాయి కట్నంకోసమయ్యుండ వచ్చు” అన్నాడు ఓలెన్.

“అలాంటి రత్నమంటిపిల్ల; కట్నం యెందుకు కూలబెట్టనూ? కట్నం లేకుండానే దాన్ని కట్ల మూసుకొని చేసుకుపోతాడు. కాని, అసలు విషయం అది కానేకాదు. పావుకారి కిచ్చి దాన్ని చెయ్యాలని ఆ మాద

రేచుడు వుద్దేశ్యం. మాంచిబేరం కోసం చూస్తూన్నాడు. పూల్లో వొక కోస కుక్కన్నాడు లూకా అని. వాడు నా మేనల్లుడుతే. రత్నమంటి కుక్కాడు, మంచి బుద్ధిగలాడు. మొన్న ఆ ఛెచ్చెన్ని చంపింది వాడే. సరే, వాడు చాలాకాలంగా దానినెంట పడుతున్నాడేగాని యింతమట్టుకి దాన్ని పెళ్లి చేసుకోలేకపోయాడు. యెప్పుడూ యెదోవొక సాకుచెపుతాడు: పిల్ల చాలా చిన్నదనీ, అదనీ యిదనీనూ. కాని, ఆ మాదరేచుడు లోపలి వుద్దేశ్యమేంటో నాకు తెలుసు వినా, చివరికి లూకాయే నెగ్గుతాడు. వాడు పూగ్లో అందరి కంటే వాటమైన కోసస్కు. నిజమైన జిఘత్. బండిపోటుని చంపాడు. మెడల్ కొట్టేస్తాడు.”

“అయితే మరి దీనికేం చెబుతావ్?” అన్నాడు సీలెన్. “రాత్రి ఆ పిల్ల వొక కోసక్కుని దొడ్లో నుద్దుపెట్టుకోటం నేను చూశా.”

“పోపో!” ఆగుతూ, ముసలా డరిచేడు.

“ప్రమాణపూర్తిగా మరి!”

“ఆడ పిల్లలు మాదరేచులు” దీర్ఘలోచన చేస్తూ, ఇరోష్కా అన్నాడు. “యింతకీ యెరరంట?”

“నేను చూడలేదు.”

“వాడి టోపీ యెలావుంది? తెల్లగానా?”

“తెల్లగానే.”

“యెక్కోటు తొడగలా? వాడు నీ యంత యెత్తున్నాడా?”

“నా కంటే కొంచెం యెత్తరి.”

“మరేం ఫర్వాలా వాడు వాడే!” ఇరోష్కా పగలబడి నవ్వేడు. “వాడే, మా మార్క్. అంటే లూకా అన్నమాట. వాణ్ణి మార్క్కుని పరిహాసానికంటా. వాడే! వాడంటే నాకు ప్రేమ. చిన్నప్పుడు నేనూ వాడికి మల్లే వుండేవాణ్ణి. వాళ్ల సంగతెత్తే అవసరమేంటి? నా సంగతేదూడు. నా ప్రియురాలు తన తల్లి, వదినా పడుకొనే గదిలోనేపడుకొనేది. వినా నేను యెలాగో లోపల దూరేవాణ్ణి. వాళ్ళు పై అంతస్తులో పడుకొనేవాళ్ళు. దాని తల్లి వొక చిల్లంగిముండ—దాన్ని భూతంమింగ! దానికి నేనంటే యెంత మంటో చెప్పతరంగాదనుకో. భేష్, గిర్చిక్తో గలిసి వెళ్ళుతూండేవాణ్ణి.

నాడు నా క్లౌనాక్. కిటికీదాకా నక్కివెళ్ళేవాళ్ళం. నేను వాడి భుజాల మీదెక్కి, కిటికీ తలుపుతోసేసి, లోపలదూరి, చీకట్లో తడుములాట ఆరంభించేవాణ్ణి. అది సరిగా ఆ కిటికీ దగ్గరే వొక బల్లమీద పడుకొనేది. వొకసారి దాన్ని లెగొడుతుంటే దాదాపు పరిచినంత పని చేసింద. అది నన్ను గుర్తు పట్టక “యెవరా మనిషి?” అంది. కానిమాట్లాడేదెలా? అప్పుడే దాని తలి కదలటం మొనలెట్టింది. నా టోపీ వెంటనే తీసి దాని నోట్లోకి తోసా. ఆ టోపీ కుటు తరహానిబట్టి ఆవెవరిదో అది గురుతుంటే, నా దగ్గరకి యెగి రొచ్చిపడింది. ఆ రోజుల్లో నేను చెయ్యని పనే లేదనకో” చేతిల రీత్యా విషయాల్ని వివరించటమంటే యిష్టంకల ఇరోష్కా అది చెప్పేదు. “అది నా కప్పడు మీగడా, దాక్షిణ్యం, అన్నీ పట్టుకొచ్చింది. ఐనా, నేనుంచు కొన్నది దాన్నొక్కదాన్నేగాదు. అదీ జీవితమంటే!”

“మరి యిప్పుడు సంగతేమిటి?”

“యిప్పుడా? కుక్కపోయిన మార్గాన పోదాం. పక్షిని కొమ్మమీద కూచోనిచ్చి కాల్చి పారేద్దాం.”

“నువ్వే నేనైతే, మేరియానా వెంట పడతావా?”

“కుక్కల్ని కనిపెట్టిచూడు. యీ రాత్రి చెపుతాలే ఆ సంగతి” తనకు మక్కువగల కుక్క లాం వంక చూపుతూ, ఇరోష్కా ముక్తసరిగా అన్నాడు.

నిశ్శబ్దంగా వాళ్ళిద్దరూ వోవంద ఆడుగులు నడిచేరు. తర్వాత ముసలాడు అగి బాటకడ్డంగా పడి పున్న వొక పుల్లని చూసేడు.

“యేమనుకొంటున్నావ్? అది వట్టి పుల్లని నీ పుద్దేశ్యం. కాదు. అది చెడుగా పడివుంది.”

“చెడుగా యెందువల్ల?”

“హూ. వొక్క సంగతి గూడా నీకు తెలీదు! చెప్పేది విను. పుల్ల అనేది అలా పడివుంటే, దాన్ని చాటగూడదు. చుట్టు తిరిగన్నా పోవాలి, లేదా, దాన్ని తీసి అవతల పారేసి, “భగవంతుడికి, ఏసుక్రీస్తుకి...” అని ప్రార్థన చెయ్యాలి. తర్వాత భగవంతుడి దయవల్ల నువ్వు నీ దారిన

పోన-స్వ. యిక నీ కే ప్రమాదమూ జరుగదు. చాలా కాలం కిందట ముసలాళ్ళు నాకు నేర్పిందదీ.”

“వరి చె త!” అన్నాడు ఓలెన్. “మేరియానాని గురించి యెంత చెప్పితే అంత మంచిదింకా. అయితే ఆమె లూకాతో వ్యవహారం నడుపుతుందిన్నమాట?”

“యిష్!...యిప్పుడు మాట్లాడమాక. చెప్పేది విను” అని ఇరోష్కా చాలా మెల్లగా అన్నాడు. “అడివిలో తిరుగుదాం.”

తన మెత్తని చెప్పల్లో అడుగులేసుకొంటూ దట్టంగా, గుబురుగా పెరిగిన అరణ్యంలోకి పోయే వొక సన్నని బాటవెంట ముందు పోసా గేడు ఇరోష్కా. మధ్య మధ్య ఓలెనిన్ వొక చూడటం కోసం ఇరోష్కా ముఖం చిట్టించి వెనక్కి తిరుగుతున్నాడు. తుపాకీని నిర్లక్ష్యంగా పట్టుకొని బాట మీదకివున్న చెట్ల కొమ్మల్ని చేత్తో సరదాగా పట్టుకొంటూ, ఓలెనిన్ తన బరువుపాంటి బూట్లతో టకటకమంటూ నడుస్తున్నాడు.

“శబ్దం చెయ్యమాకవయ్యా. మెల్లగా నడుపు, సిపాయ్!” కోప గించుకొంటూ ఇరోష్కా పదేపదే రహస్యంగా చెబుతున్నాడు.

గాలి తరహానిబట్టి సూర్యుడు వుదయించాడనీ, అడివిలోకి చొరుచుకు రావటానికి చూస్తున్నాడనీ కనపడుతోంది. పొగమంచు విడిలి పోతోంది గాని అదంకా చెట్ల శిఖరాలమీద కప్పివుంది. అరణ్యం అతియెత్తుగా వున్నట్లు అగపడుతోంది. అడుగడుక్కి మార్పులు కనపడుతున్నాయి. చెట్లని అనుకొన్నది పొద అవుతోంది, రెల్లుదుబ్బు చెట్టులాగా అగపడుతోంది.

19

అరణ్యంలో అంతా ప్రశాంతంగా వుంది. పూళ్ళోని సందడేమీ ఆ వేటగాళ్ళ కిప్పు డెంతమాత్రం వినపడటంలేదు. పక్షుల కూతలూ, కుక్కలు పొదలోంచి పోతూంటే పొదచేసే చిటపటలూ మాత్రమే విన నొతున్నాయి.

అరణ్యం సురక్షితమైంది కాదని ఓలెన్‌కి తెలుసు. అటువంటి చోట్ల అపకృతుల దాక్కొంటారు. అంతేగాదు, కాలినడకతో పోయే మనిషికి తుపాకి వుంటే మంచినక్షణ అని గూడా అతనికి తెలుసు. అంటే తనకు తానే భయపడాడనిగాదు దానిర్థం; తన స్థానంలో ఎవరొంటే భయపడి వుండేవారని అతననుకొన్నాడు. పొగమంచు ఆవరించివున్న అరణ్యంలోకి అతి కష్టమీద చూస్తూ, తన చుట్టూ వింతగా అప్యగ్తగా మెల్లగా వినపడుతూన్న ధ్వనుల్ని వింటూ, వొక నూత్నోల్లాసంతో తన తుపాకి నతడు గట్టిగా పట్టుకొంటున్నాడు.

జంతువుల పాదాలజాడ కనపడుతూన్న ప్రతి బురద నీళ్ల గుంటవద్ద పరిశీలించటానికి ఆగి, చాటిని ఓలెన్‌కి చూపుతూ, ఇనోష్కా యింకో ముందు పక్కనే నడుస్తున్నాడు. చాలా అసదుగామాత్రమే అతను మాటాడుతున్నాడు మధ్యమధ్య మాత్రం మెల్లగా వొక మాట అంటున్నాడు. పారు నడుస్తూన్న బాబుని వొకప్పుడు యెడ్ల బగ్గు పోయేవి. యిప్పుడది పచ్చిగడ్డితో పెరిగివుంది. వారికి రెండు పక్కలా వున్న అరణ్యం చూడరానంత దట్టంగా వుంది. దాదాపు ప్రతిచెట్టునీ అడవి ద్రాక్షతీగలు పైనించి కిందదాకా చుట్టుకొని వున్నాయి. నల్లటి తీగ పొదలు నేలనిండా వొత్తుగా కప్పివున్నాయి. చెట్లు లేకుండా ఖాళీగా వున్న ప్రతిచోటా వొత్తుగా వాకపళ్ళ పొదలూ, బూడిదవర్ణపు తలకుచ్చులున్న రెల్లుదుబ్బులూ పెరిగివున్నాయి. అక్కడక్కడా లోతుగా దిగి వున్న పెద్దగిట్టల గుర్తులూ, జీవంజీవక పక్షుల కాలిజాడలూ కలిసి ఆ పొదల్లోకి పోయిన చిన్ని సొరంగాల్లాగా వున్నాయి. అంతకు ముందెన్నడూ యిలాంటివేమీ ఓలెన్ చూచివుండలేదు. యిప్పుడీ అంత ముట్టని అరణ్యంయొక్క విస్తారతనిచూసి అతను ఆశ్చర్య మొందేడు. దానిలో గాగివున్న ప్రమాదాలు, వింతగా గుసగుసమనే ముసలాడు, మేరియానాయొక్క అద్భుత ఆకారం, ఆ పర్వతాలు—అన్నీ అతని కొక స్వప్నంలాగా వున్నాయి.

“వొక పక్షి యిప్పుడే వచ్చి కూచుంది” ఓలెన్ వంక తిరిగి చూస్తూ, తన టోపీని ముఖమీదకి లాక్కొంటూ, ముసలాడు రహస్యంగా అన్నాడు. “వూ. త్వరగా నీ ముఖం కప్పకో. జీవంజీవక పక్షులకి మనిషి ముఖమంటే అయిష్టం.”

...వానంతో అతను చేయివూపి, కాళ్ళూ చేతుల్లో ముందుకి పాకి పోసాగెడు. మళ్ళీ అంతలోనే వాతాతుగా నిలబడి వొక చెట్టుని పరీక్షగా చూడ మొదలెట్టెడు. చెట్టుమీన కూచున్న వొక మగ జీవంజీవకపక్షి తనని చూసి కింద మొరుగుతూన్న కుక్కకేసి కొక్కు కొక్కుమని అరుస్తోంది. ఓలెనిన్ దానివంక చూస్తున్నంతలోనే ఇరోష్కా బ్రహ్మాండమైన తుపాకీ నుండి చెరుగు దిబ్బెస్సు పడపోయేంత మోత వినపడింది. ఆ పక్షి ఈకలు రాల్చి పైకి టుటటమని యెగిరి తర్వాత కింద పడిపోయింది. ఓలెనిన్ దానికోసం వెళితే మరో పక్షి యితన్నిచూసి కదిలింది. అతను గురిచూసి కాల్చేడు. అది పైకి యెగిరి కొమ్మలకి తగులుకొంటూ చివరికి నేలమీదపడింది.

“భల్ భేషుగా కొట్టావుపో!” ఇరోష్కా అరిచేడు. యెగురుతూన్న పక్షిని అతనెప్పుడూ కింద పడగొట్టలేకపోయేడు.

వాగా పట్టుల్ని తీసికొని ముందుకి సాగేరు. తన విజయానికి, ముసలాడి పొగడ్తకీ బాగా వుత్సాహం గలిగి ఓలెనిన్ అదేపనిగా మాటాడ మొదలెట్టెడు.

“భేష్, భేష్.” ఇరోష్కా అతని మాటల కడ్డు తగిలేడు. “యిక మన మిచ్చుడు యిటువెళ్తాం. యిక్కడొక దుప్పి జొడ నిన్న చూశా.”

వారు పొదల్లోకి తిరిగి తంటాలుపడి వొక మూడొందల అంగల దూరం పోయినాక చెట్టులేని వొక ఖాళీ ప్రదేశానికొచ్చేరు. అక్కడ కొంత భాగంలో నీరూ, కొంత భాగంలో రెల్లుదుబ్బులూ వున్నాయి. ఇరోష్కా ముందుకు వంగి, భావగర్భితంగా తల నాడించి తనకి చేత్తో సైగ జేసినపుడు, ఓలెనిన్ అతనికి యిరవై అంగల వెనకాల వున్నాడు. అతను ముసలాడి దగ్గరకి రాగానే, ముసలాడొక మనిషి కాలిగుర్తుని చూపేడు.

“చూశావా!”

“ఆఁ. అయితే యేమిటంట?” శాంతంగా వుండటానికి ప్రయత్నిస్తూ, ఓలెనిన్ అడిగెడు. “యిటుగా యెవరో మనిషి వెళ్ళాడు.”

కూపర్ రాసిన “మార్గశోభకుడు” అనే గ్రంథంలోని విషయాలూ, అత్రెక్కులూ ఓలెనిన్ మనస్సులో తలుక్కుమని మెరిసినాయి. కాని ఇరోష్కాయొక్క నిగూఢమైన ప్రవర్తన చూసి యేదైనా అడగటాని కతను

సందేహించేడు. అందువల్ల, యీ వింత ప్రవర్తన ప్రమాదం జరుగుతుందనే భయం వల్ల వచ్చిందా లేక వేట వుషారువల్ల వచ్చిందా అని సందేహిస్తూ అతను మెదలకుండా వూరుకొన్నాడు.

“యెబ్బే. యిది నా కాలిగుర్రే.” కొంచెమాగినాక ఇరోష్కా ప్రశాంతంగా అన్నాడు. తర్వాత వొక గడ్డికింద కనపడి కనపడకుండా వున్న వొక జంతువు పోయిన జాడని చూపేడు.

ముసలాడు ముందుకు సాగుతూంటే, ఓలెన్ అతని ననుసరించేడు. వారికి యిరవై అంగల ముందున వొక చెట్లగుంపుంది. అక్కడ నలు పక్కలకీ పెరిగి వ్యాపించుతూన్న వొక పియర్ చెట్టుంది. ఆ చెట్టు మొదట్లో గడ్డి గాదం యేమీ లేదు. అక్కడ నల్లటి నేల మీద దేనిదో పేడ స్పష్టంగా కనపడుతోంది. అడవి తీగలు చుట్టుకొని ఆ స్థలం హాయిగా, చీకటిగా, చల్లగా వున్న వొక లతాగృహంలాగా వుంది.

“అది యివాళ పొద్దున యిక్కడ కొచ్చింది” నిట్టూర్పుతూ ఇరోష్కా అన్నాడు. “చూడు అది పడుకున్న చోటింకా తడిగా, యిప్పుడే పడుకొని లేచి పోయినట్లుగా వుంది.”

హఠాత్తుగా, వారికి పది అంగలముందునే బ్రహ్మాండమైన ఫెళఫెళ శబ్దం వినబడింది. ఇదరూ వులిక్కిపడి తమ తుపాకులు గట్టిగా పట్టుకొన్నారు. కాని, వారికేమీ కనపడలేదు. చెట్ల కొమ్మలు విరగటం మాత్రం వినపడుతోంది. ధడఘడమని విసురుగా పరుగెత్తుతూన్న గిట్టలధ్వని వారికో క్షణంపాటు వినపడింది. తర్వాత ఆ శబ్దం దూరపు వురుములాంటి ధ్వనిగా మారిపోయి నిశ్శబ్దంగా వున్న ఆ అరణ్యంలో విశాల ప్రదేశంలో మారుమోగ సాగింది.

ఓలెన్ గుండెలో యేదో కళుక్కు మన్నట్లుంది. పచ్చగా వున్న ఆ కీకారణ్యంలోకి అతను కళ్లు పొడుచుకొని చూసేడు. యేమీ కనపడలేదు. తర్వాత యిటు తిరిగి ఇరోష్కావంక చూసేడు. ముసలాడు నిశ్చేష్టుడై నుంచున్నాడు. తుపాకి అతని గుండె కదుముకొని వుంది. టోపీ వెనక్కి తోయబడి వుంది. కళ్లు మహా ప్రకాశంగా వున్నాయి. తెరచి వున్న అతని నోరు భయంకరమైన అతని గారపట్టిన గొగ్గిపళ్లని చూపుతోంది.

“కొమ్ముల దుప్పి!” నిరాశతో అతను మెల్లగా అన్నాడు.

తర్వాత తుపాకీని కిందకిపారేసి, తన తెల్లటి గడ్డాన్ని పీక్తో సాగేడు.

“అది యిక్కడ నుంచుందీ! నువ్వు చుట్టూ తిరిగి రావాలనుకొంటే బాగుండేది దద్దమ్మా!” అని ముసలాడు గడ్డాన్ని తటాలున పట్టుకొన్నాడు.

“వోరి ముసలీ వెధనా, వోరి పంది వెధనా!” అని అతను గడ్డం నొప్పి పుట్టేంతగా పీక్తోంటూ అదే పనిగా అనసాగేడు.

వారిపోతూన్న ఆ దుప్పి గిట్టలన్నీ రాను రాను తగ్గిపోతూ దూరా నెక్కడో ప్రతిస్పనించసాగింది. అరణ్యంపైన కమ్మివున్న దిట్టమైన పొగ మంచుగుండా రేపేదో దొంగిరి పోతున్నట్లుగావుంది.

అప్పటికి చీకటి పడింది. ఆకలై, అలిసివున్నా, ఓలెని మాంచి వుపారుగావున్నాడు. అత నా ముసలాడితో కలసి తన మకాం కొచ్చేడు. భోజనం తయారుగావుంది. వొళ్ళు నెచ్చబడి హృదయం చల్లబడేవరకూ ఆ యిద్దరూ తిని తాగేరు. తర్వాత యిద్దరూ తలవాకిటి ఎసారాపద కెళ్ళేరు. మరోసారి పర్వతాలు ఆ మసక చీకట్లో పెకి లేచి కనపడు తున్నాయి. మరోసారి వేటని గురించి, అరణ్యమైన గురించీ, తన ప్రియు రాలిని గురించీ, నిర్లక్ష్యంగా పోకిరీగా తాను గడిపిన జీవితాన్ని గురించీ ముసలాడు అంతులేని కథలు చెప్పేడు. సన్నటి వదులు చొక్కా గుండా తన మనోహర రూపం కనపడుతుండగా, మరోసారి మేరియానా ఆ పెరట్లో అటూ యిటూ తిరిగింది.

20

మర్నాడు ఓలెనిన్ తానొక్కడే ఆ దుప్పి పారిపోయిన చోటి కెళ్ళేడు. బజారుగుండా చుట్టూ తిరిగి రాకుండా, ఆ గ్రామస్తులందరికిమలే అతను కంచెదాటి వెళ్ళేడు. తన కోటులో గుచ్చుకొన్న ముల్లని తీసివేసే అవకాశం లేకముందే, అతని కంటేముందున్న అతని కుక్క రెండు జీవం జీవక వక్షుల్ని బెదరకొట్టేసింది. అతనా చెట్ల గుంపులో కెళ్ళేసరికి అడు గడుక్కి వొకపక్షి లేచిపో సాగింది. (ఇరోస్కా నిన్న యీస్థలాన్న అతనికి

చూసలేదు యెందుకంటే తెరమాటునుంచి వాటిని కొల్చాలని ఆ స్థలాన్ని తడు విడిగా అట్టిపెట్టుకున్నాడు.)

పన్నెండు దఫాలు కాల్చి ఓలెనిన్ ఐదు పట్టుల్ని చంపేడు. ఆ ముండ్ల పొదల్లోగుండా పాకటం, చెయ్యటం మూలంగా అతను బాగా అలిసిపోయేడు. చెమట ముద్దయిపోయేడు తన కుక్కని వెనక్కిపిలిచి, తుపాకి గుర్రాన్ని తీసి, వొక బులెట్ దూర్చి, వెడల్పాంటి కోటు చేతుల్లో దోమల్ని తోలేస్తూ, నిన్న తాము వెళ్లిన స్థలంవద్దకి అతను మెల్లగా నడిచి వెళ్ళేడు. కాని, కుక్కని ఆపటం ఆసాధ్యంగావుండ. అది ఆ బాటలో జంతు పులజాడల్ని పసిగడుతోంది. ఓలెనిన్ మరో రెండు పట్టుల్ని కాలేచేడు. ఇదంతా చెయ్యటంలో చాలా ఆలస్యమైంది. తాను వెతుకుతూన్న స్థలం గుర్తుపట్టేసరికి మధ్యాహ్నం అవుతోంది.

ఆవేళ వుష్టంగానూ, ప్రశాంతంగానూ, చాలా నిర్మలంగానూవుంది. వుదయాన్నవుండే చల్లని పొగమంచు ఆఖరికి అడవి మారుమూలల్లోగుండా లేకుండా యిగిరిపోయింది. ఓలెనిన్ ముఖానా, వీపునా, చేతుల్ని వేలకొద్దీ దోమలు ముసురుకొనివున్నాయి. అవి కుక్కమీద యెంత దట్టంగా ముసురుకొని వున్నాయంటే, దాని నలుపురంగల్లా బూడిద రంగుగా అగపడుతోంది. ఓలెనిన్ కోటూ అంతే. ఆ కోటు గుండా దోమ లతన్ని కుట్టుతున్నాయి వేసంగిలో యీదేశంలో నివసించటం పూర్తిగా అసాధ్యమని ఓలెనిన్ నిరాశతో అనుకొని వెనక్కి తిరగబోతూ, తక్కిన ప్రజలు దీన్ని సహించగలుగుతున్నారు గదా అని అతను గుర్తించేడు. అక్కడేవుండి బలియై పోటానికి అతను నిశ్చయించుకొన్నాడు. వింతగా ఆ భావం అతని కానందం గలిగించింది. అతని శరీరమంతా పులకితమైంది. అతను చేత్తో ముఖాన్ని రుద్దుకొంటూంటే దోమలు తోపతోపై చెమటతో గలిసి ఆ జిగురు ముఖానికి పులుముకొంది. తన చుట్టూ దోమలతో నిండిన యీ వాతావరణం లేకపోతే యీ అరణ్యం తన సహజత్వాన్నీ, సౌగంధీని కొంత పోగొట్టుకొంటుందని అతను అనుకోసాగేడు. అతి విస్తారంగా వృద్ధి చెందుతూన్న యీ తరుగుల్నాడులకీ, యీ పశుపక్ష్యాదులకీ, నల్లగావున్న యీ ఆకుల సముదాయానికీ, వుష్టంగావున్న యీ సుగంధ సమీరానికీ, నేల గుండా ప్రవహించుతూ కిందికి వేలాడుతూన్న చెట్లకొమ్మలకింద పొంగి

లేస్తూన్న యీ చిన్ననాగులకీ, వేలకొద్దిగావున్న యీ పురుగుల వాతా
వరణం చాలా చక్కగా అతుక్కుపోయినట్లు కనపడింది. అందువల్ల మొదట
ఘోరంగానూ, దుర్భరంగానూ అగుపించినదంతా యిప్పుడు అప్లవదకరంగా
కనిపించింది.

చివరికి, నిన్న తామున్నచోటికి చేరుకొనే సరికి అతని కక్కడేమీ
అగుపించలేదు. కాస్త విశ్రాంతి తీసుకోవాలనిపించిందతనికి. సూర్యుడు
ఆ అడవి నడి నెలిన వున్నాడు. అతను చెట్టులేనిచోటకో, బాటమీదకో
వచ్చినపుడు తలమీదా వీపుమీదా చురుమంటోంది యెండ. బరువుగా
వున్న ఆ యేడు పక్షులూ అతని నడుముని దిగలాగుతున్నాయి నెప్పి
పుట్టేట్లు చివరికతను దుప్పి కాలి జూడలు కనుక్కుకొని, వాటివెంట ఆ చెట్ల
గుంపులో గుండానెళ్లి నిన్న అది పడుకొన్న చోటికి వచ్చి చాచుకు పడు
కొన్నాడు.

తన చుట్టూ వున్న ముదురు రంగు చెట్ల ఆకులవంకా, నేలమీదున్న
చెమట మరకలవంకా, యెండివున్న పేడవంకా, ఆ జీతువు మోకాలి
గురులవంకా, అది తన గిట్టలో గీరేసిన నల్లటి మట్టి సుదలవంకా అతను
చూసేడు. అతని కక్కడ చల్లగా, హాయిగావుంది. అతను దేన్నిగురించి
ఆలోచించలేదు, యేదీ కావాలని అతనికి కోర్కెగాలేదు. ఇంతలో హఠా
త్తుగా అతనికి ఆమితానందమూ, కృతజ్ఞతా భావమూ కలిగెయి; తాను
చిన్నతనంలో చేసినట్లు క్యాస్ చేసుకోసాగేడు.

అత నిలా అనుకొన్నాడు.

“నేను, డిమిటీ ఓలెన్సో, యెవరికంటేనూ చాలా దూరాన,
యెక్కడో తెలీనిచోట వంటరిగా, బహుశా మనిషి ముఖమెలాంటిదో
చూడని యే ముసలిమప్పో, సుందరమైన దుప్పో నివసించే యీ చోట,
మానవుడనేవాడనలు యెన్నడూ అడుగుపెట్టనిచోట, యిలాంటి ఆలోచ
నలు ఆలోచించనిచోట, వున్నాను. నే నిక్కడున్నాను. నా చుట్టూ
వయసుమళ్ళిన, వయసుమళ్లని చెట్లున్నాయి. అందులో వొక దానినిండా
అడివి ద్రాక్ష తీగలు చుట్టుకొని వున్నాయి. బహుశా మరణించిన తమ
సోదరుల్ని పసిగట్టి, వొక దాన్నొకటి తరుముకొంటూ, జీవంజీవక
పక్షులు నాచుట్టూ యెగురుతున్నాయి.”

తన దగ్గరున్న పక్షుల్ని తాకిచూసి రక్తపు మరకలంటుకొన్న తన చేతి నతను కోటుమీద తుడుచుకొన్నాడు.

“బహుశా నక్కలు కొన్ని యీ పక్షుల్ని వాసనపట్టి నన్ను చూసి చిరబుర లాడుతూ దొంగతనంగా జారిపోతూ వున్నాయేమో. వాటి దృష్టిలో విశాలమైన ఆకుపచ్చని దీప్తస్థలాగా కనపడుతున్న ఆకులపైన గాలిలో దోమలు బజ్జేమంటున్నాయి. నొకటి, రెండు, మూడు, నాలుగు, వొకవంద, వొకవెయ్యి, లక్షలకొద్దీ దోమలు, ప్రతిదీ తక్కినవాటికంటే వొక ప్రత్యేకమైనదిగా, నేనొక ప్రత్యేకమైన డిమిటీ) ఓరెన్జ్ ఐనటు వొక ప్రత్యేకమైనదిగా, ప్రతిదీ యేదో ప్రత్యేకంగా బజ్జే మంటోంది”

ఆ దోమలు తన మీద వాలుతూ యేమి ఆలోచిస్తూ బుర్రయ్ మంటున్నాయో అతను పూహించుకోసాగేడు.

“ఇదుగో, యిలారండే, చిట్టిపిల్లల్లారా. యిక్కడ తినటాని కొక మంచి వస్తువుంది!”

తాను జమీందారు వంశీకుణ్ణిగాననీ, మాస్కోలోనీ ఉన్నత కులీన సంఘంలో నభ్యుణ్ణిగాదనీ, ఫలానా ఫలానా వారి మిత్రుణ్ణీ బంధువునీ కాదనీ, తన చుట్టూ సజీవంగా వున్న వర్తి దోమలాంటి వాడినో, పక్షి లాంటివాడినో, దుప్పిలాంటి వాడినో అనీ, అతనికి స్పష్టమైంది.

“వాటిలాగా, ఇరోష్కాలాగా, కొంతకాలం బతికి చనిపోతాను. అంతేగాక ఇరోష్కా అన్నట్లు, ఖచ్చితంగా, నా సమాధిమీద గడ్డి పెరుగుతుంది. అంతే యిక. అంతే అయినప్పటికీ,” అంటూ అతని ఆలోచనలు పరుగెత్తసాగేయి. “నేను జీవించి తీరాలి. సుఖపడాలి. ఆదొక్కటే నాక్కావాలిసింది. నేనేది ఐనప్పటికీ—తన మీద గడ్డి తప్పితే మరేమీ పెరగని జంతువునో, సర్వవ్యాపియైన భగవానుడి బొమ్మవున్న పటానో ఐనప్పటికీ—సాధ్యమైనంత సుఖంగా నేను బతకాలి. అయితే యింతకీ యెలా బతకాలి? సుఖంగావుండే దెలాగు? యింతవరకూ నేనెందుకని సుఖంగా లేను?”

అతను తన గత జీవితాన్ని సమీక్షించుకోటం ఆరంభించి, తాను దురాశాపరుడిగా, స్వార్థపరుడిగా బతికానని అతను అసహ్యంతో అను

కొన్నాడు. నిజంగా తన కేదీ అవునగం లేదని యిప్పుడతనికి స్పష్టంగా అగుపటి ది. పైనన్న పచ్చని ఆకులవంకొ, వాటిగుండా ప్రకాశించు తూన్న యెండవంకొ, పశ్చిమ దిక్కుకి దిగిపోతున్న సూర్యుడివంకొ, నిర్మలాక శంఖంకొ చూసి అతను పరిపూర్ణానంద మొందెడు.

“నాకంత హాయి నిచ్చేదేదీ?” అని తనని ప్రశ్నించుకొన్నాడు. “ఇంతవరకూ నేను దేనికోసం జీవించాను? నేను యెంత కఠినుణ్ణి. నన్ను గురించి నే నెంత వ్యధపడ్డాను! ఐనా నేననుభవించినదంతా దుఃఖం, అవమానం తప్పితే మరేమీగాదు. సుఖంగా వుండాలంటే నాకేమీ అవసరం లేదని యిప్పుడు నాకెంత స్పష్టంగా కనపడుతూందీ!”

హఠాత్తుగా యేదో నూత్నకాంతి అతనికి అగపడినట్లయింది. “సుఖమంటే యేమిటో నాకు తెలుసు” అని అతననుకున్నాడు. “ఇతరుల కొరకు బతకటంలోనే సుఖంవుంది. ఇది పూర్తిగా స్పష్టం. సుఖంగా జీవించాలనే కోర్కె ప్రతి మానవుడికీ సహజం. కనక అది న్యాయమైంది. వినప్పటికీ, మానవుడు దాన్ని స్వార్థ బుద్ధితో నంతృప్తిపరచాలనుకొంటే—అంటే అతడు విశ్వర్యం, కీర్తి, శారీరక సుఖాలు, లేక, ప్రేమ, వీటికోసం వేట మొదలెట్టితే—బాహ్య పరిస్థితుల ప్రభావంవల్ల యీ ప్రయత్నాలు నిష్ఫలం కావచ్చు. కనక యిలాంటి ప్రయత్నాలు చేయటం అన్యాయం—కాని, సుఖించాలనే కోర్కె మంచిదే. అయితే, బాహ్య పరిస్థితు లేవైనప్పటికీ తీర్పుకో దగిన కోర్కెలేవ్వి? అవి ప్రేమ, ఆత్మార్పణ!”

తానొక నూత్న సత్యాన్ని కనుగొన్నానని అతననుకొన్నాడు. దానివల్ల అతనెంత వుద్దేశకం చెందాడంటే అతను యెగిరి నుంచుని యెవరికోసం తాను ఆత్మబలి చేద్దామా, యెవరికి సాయం చేద్దామా లేక యెవరినీ పే మించుదామా అని అతను ఆలోచించ సాగెడు.

“నాకేమీ అవునగం లేదుగనక నాజీవితాన్ని మానవసేవకి అంకితం చేస్తాను” అని తిరిగీ అత ననుకొన్నాడు.

ఇంటికి త్వరగా చేరుకొని పూర్తిగా ఆలోచించి మంచి అనేది చేసే అవకాశం చూసే వుద్దేశ్యంతో అతను తన తుపాకీ తీసుకొని ఆ చెట్ల గుంపులోంచి బైటి కొచ్చెడు. చెట్లు లేని ఖాళీస్థలాని కొచ్చినాక అతను

చుట్టూ చూసేడు. చెట్ల ఉపరిభాగాల వెనకాల సూర్యుడు దాక్కిని వున్నాడు. వాతావరణం చల్లగావుంది. ఆ గ్రామం చుట్టూవున్న ప్రదేశాని కంటే యీస్థలం కొత్తగానూ పూర్తి భిన్నంగానూ కన్పటింది. వాతావరణమూ, అరణ్యమూ—ప్రతిదీ హఠాత్తుగా మారిపోయింది.

ఆకాశం మబ్బుల్లో కప్పబడివుంది. గాలి చెట్ల ఉపరిభాగాల్లో మర్మరధ్వనులు చేస్తోంది. అతనిచుట్టూ రెలుదుగ్బులూ, పడి విరిగిపోయి కుళ్ళిపోతూన్న చెట్లూ తప్పితే అతని కేమీ కనిపించలేదు.

యేదో జంతువు వెంట పగులెత్తుకొనిపోయిన తన కుక్కని పిలిచే డతను. ఆ నిర్జన ప్రదేశమంతటా అతని కంఠస్వని తిరిగి ప్రతిధ్వనించింది. హఠాతుగా అతనికి విపరీతమైన భయంవేసింది. అబ్బెక్కుల్ని, వారి కూరకృత్యాల్ని అతను గ్యాపకం చేసుకొన్నాడు. ప్రతి పొదవెనకాలా వొక అబ్బెక్కు తన మీదకి దూకటానికి తయారైవున్నట్లు అతను హింతు కొన్నాడు. తన పూర్ణ రక్షణకై వాటితో పోరాడుతున్నట్లూ, లేక పారిపోటానికి ప్రయత్నించుతున్నట్లూ, లేక చచ్చిపోతున్నట్లూ అతను వూహించుకొన్నాడు.

శరవంతుణ్ణి గురించి, భవిష్యత్తుని గురించి, అంతకుముందెన్నడూ తలుచుకోని రీతిగా అతను తలుచుకొన్నాడు. అతన్ని బెదరించుతూ అతని చుట్టూ అదే కూరమైన ప్రకృతి వుంది.

“నిజంగా, నా కోసం నేను బతకటం తగినపనేనా?” అని అత నను కొన్నాడు. “యే క్షణంలోనైనా నేను యే మేలూ చెయ్యకుండానే చని పోవచ్చు. నేను యిక్కడ, యీ క్షణాన, చనిపోవచ్చు. యీ సంగతి యెవరికి తెలీకనూ పోవచ్చు.”

ఇక వేటాడాలనే ఆలోచన చెయ్యకుండా, తాను వూరు వుందను కొన్న దిక్కుగా పోసాగేడు. అతనికి బాగా అలసటగావుంది.

యెవరేనావచ్చి తనను చంపవచ్చునని ప్రతిక్షణానా అమితంగా భయపడుతూ, అతను ప్రతిచెట్టువంకా పొదవంకా చూడసాగేడు.

దోవ కి నపడక ఆ అరణ్యంలో కొన్నిచుట్లు తిరిగినాక వొక యేటి పాయవద్ద కొచ్చేడు. దానిలో చల్లని యిసుక నీరు ప్రవహిస్తోంది. ఆ పాయ

యొక డికి తీసికొని పోతుందో యేమో తెలియనప్పటికీ, అతను ఆ పాయ నచుసరించి పోదామని నిశ్చయించుకొన్నాడు. అకస్మాత్తుగా అతని వెనకాల రెల్లు దుబ్బుల్లోంచి కర కర కటపెటమనే ధ్వని వినపడింది. అతను చాలా శులిక్కిపడి తుపాకిని గట్టిగా పట్టుకొన్నాడు. కాని, వెనక్కితిరిగి చూసి సిగుపడ్డాడు: ఆ ధ్వని చేసింది అతని కుక్క. అది రొప్పుతూ రోజుతూ దుబ్బుల్లోంచి నీటివద్దకి విరుచుకు పడి అతి దాహంతో ఆ చల్లటి నీరు తాగుతోంది.

ఓ లెనిన్ గూడా కొంచెం నీళ్ళు తాగి, కుక్క తనని గ్రామానికి తీసుకెళ్తుందనే ఆశతో దాని వెనకాల నడవసాగేడు. తనకి కుక్కతోడుగా వున్నప్పటికీ తన చుట్టూవున్న ప్రతిదీ యెప్పటికీ అపాయకారిగానూ కన్పట్టింది.

అరణ్యంలో చీకటిగావుంది. విరిగిపోయిన ముసలి చెట్ల వుపరి భాగాలో గాలి వికృతంగా బొబ్బరించుతోంది. తమ గూళ్ల చుట్టూ యెగురుతూ పెద్ద పెద్ద పక్షులు అరుస్తున్నాయి. అతను ముందుకు పోయిన కొలదీ వృక్షజాలం పల్చబడుతోంది; రెల్లు దుబ్బుల మోడులూ, జింతువుల కాలి గుర్తులున్న ఖాళీ ఇసుక ప్రదేశాలూ అతనికి తగుల్తున్నాయి బొబ్బరించుతూన్న గాలితో గలిసి వొకవింతమూలుడు ధ్వని విననాతోంది. అతను తన వీపు వెనకాల చెయ్యివేసి చూచుకొన్నాడు. వొక పక్షి లేదు. అతని వెలులో నెత్తురు కారుతూన్నమెడా, తలా మాత్రమే వున్నాయి. హఠాత్తుగా అతనికి అమిత భయంవేసింది. అతను భగవంతుణ్ణి ప్రార్థించ సాగేడు. అన్నిటికంటే మించి, తానేమీ మేలు చెయ్యకుండానే చనిపోతా ననే భయం కలిందతనికి. తాను ఆత్మ విరక్తి నొందేవరకూ, ఆత్మాగృణం చేసేవరకూ, తనను జీవించియుండ నియ్యమని అతను భగవంతుణ్ణి పార్థించేడు.

21

అకస్మాత్తుగా అతని హృదయంలో సూర్యుడు ప్రకాశించేడు. రష్యన్ల మాటలు అతనికి వినిపించేయి. వడిగా, తాళయితంగావున్న టేరెక్ ప్రవాహం ధ్వని అతనికి వినపడింది. కొన్ని అడుగులదూరం వెళ్లినాక, గోధుమవర్ణపు

తెరెక్ నదీ ప్రవాహమూ, దాని వొడ్డు మీదున్న నల్లటి తడి యిసుకూ, నదిలోని లోతులేని ప్రదేశాలూ, దూరానవున్న గడ్డిమీదానమూ. కొపలా బురుజూ, చుండ పోవల్లో మేస్తున్న కాశ్య బుదాలేసెవున్న వొక గుర్రమూ, వీటన్నిటికీ అవతల పర్వతాలూ, అతనికి కనపడిన యి.సూర్యుని అరుణ బింబం వొక మబ్బు చాటునుంచి వొక క్షణం తొంగిచూసింద. నది నీటిమీదా, రెల్లుమీదా, కొపలా బురుజుమీదా, అజానుబాహుడైన లూకా వున్న వొక కోసక్కు గుంపుమీద తళుకు తళుకుచు వుల్లాసంగా సూర్య కిరణాలు మెరిసేయి.

తిరిగి, ఓలెన్ కి పరిపూర్ణానందం కలిగింది. అతనా కోసక్కుల్ని మర్యాదగా పలకరించేడు. తర్వాత, యెవరికీ యేమేమీ చేసే అవకాశం దొరక్క, అతను సిగరెట్ ముట్టించి అక్కడున్న గుడిసెలో దూరేడు. ఐనా, ఆ గుడిసెలో గూడా అతనికా అవకాశం దొరకలేదు.

కోసక్కు లతన్న వుదాసీనంగా పలకరించేరు: మొదటి కారణ మేమంటే అతను చుట్టపొగ తాగుతున్నాడు. యిక రెండో కారణ మేమంటే ఆ సాయంత్రం యితని కంటే ఆసక్తి గలిగించే విషయం మరో టుంది వారికి.

చచ్చిపోయిన అబ్బొయొక్క బంధువు లిద్దరు సొమ్మిచ్చి శవాన్ని విడుదల చేయించుకొని పోవటంకోసరం కొండలనుండి వచ్చేరు. వూళ్లోంచి తమ కమాండింగ్ ఆఫీసరు రాక కోసరం కోసక్కు ౧ యెదురు చూస్తున్నారు.

ఆ చనిపోయిన నాని సోదరుడు యెత్తుపాంటి మనిషి; మాంచి అవ యవ నిర్మాణంగలాడు; యెరువురంగువేసిన పొటిగడ్డముం దతనికి; చిరు గుల గుడ్డలు తొడుక్కుని, మేకపిల్ల తోటతో చేసిన వొక మురికి టోపీ పెట్టుకొన్నప్పటికీ, అతను రాజులాగా తీవిగా, గంభీరంగా వున్నాడు. అతని ముఖం చాలావరకు, చనిపోయిన అతని సోదరుడి ముఖంలాగావుంది. అతను యెవరి వంకా చూడజేదు. ఆ శవం వంక గూడా అలా వొక సారి చూడనూలేదు. ఆ గుడిసె నీడలో మడమలమీద కూచుని 'వొక పొటి చిలుము నోట్లోబెట్టి తాగుతూ నేలమీద వుమ్మువూస్తూ, చుక్క మధ్య యేదో కొదిగా గొణుగుతున్నాడు. అతనితో వున్నవాడు ఆ మాటల్ని జాగ్రత్తగా గౌరవంతో వింటున్నాడు.

విభిన్న పరిస్థితుల్లో అతను చాలాసార్లు రష్యన్లని చూసి వున్నట్లుగా అగపడుతున్నాడు అందువల్ల వారంటే అతనికి ఆశ్చర్యంగానీ, కనీసం ఆసక్తిగానీ కలగటంలేదు.

ఓలెనిన్ ఆ శవంపద్ద కెళ్లగానే, ఆ చచ్చినరాని సోదరుడు అతని వంక నరాలున అనవ్యంతో చూసి యేదో కోపంగా కరుకుగా తన మితుడితో అంటే అతను త్వర త్వరగా ఆ చచ్చిన వాడి ముఖాన్ని నొక కోటుతో కప్పివేసేడు. కర్కశంగా, గంభీరంగావున్న ఆ జిఘిత్ ముఖం చూసి ఓలెనిన్కి ఆశ్చర్యం కలిగింది. “నీ వేగ్రామం నుంచి వచ్చావు” అంటూ ఓలెనిన్ అతనితో మాట్లాడ ప్రయత్నించేడు. కాని, అతను వుమ్మేసి ముఖం తిప్పకొన్నాడు. ఆ మనిషిలో ఆసక్తి అనేది లేకపోవటం ఓలెనిన్కి చాలా ఆశ్చర్యం కలిగించింది. అందువల్ల అతను తల తిక్కమనిషో, రష్యన్ భాష తెలీనివాడో అయ్యుండాలని ఓలెనిన్ అనుకొన్నాడు; ఇక గత్యం తరం లేక దుబాషీగా పని చేస్తున్న అతని మితుడి వంక తిరిగేడు.

ఇతను గూడా చిరుగుల బట్ట లేసుకొని వున్నాడు. కాని, గడ్డం మాత్రం యెక్కగా గాక నల్లగావుంది. అతని నల్లటికళ్ళు మెరుస్తూన్నాయి. అతని పళ్ళు చాలా తెల్లగావున్నాయి. మనః పూర్వకంగా అతను సంభాషణలోకి దిగి, నొక సిగరెట్ యిమ్మని ఓలెనిన్ని అడిగేడు.

“వాళ్ళు విదుగు రన్నాదమ్ములు వుండేవాళ్ళు” అంటూ అతను వచ్చి రాని రష్యన్ భాషలో చెప్ప నారంభించేడు. “ఇతను, అఖిల్ ఖాను, రష్యన్లు కాల్చినవాళ్ళల్లో మూడోవాడు. వాళ్ళలో యిప్పు డిద్దరు మాత్రమే వుండారు. అతను జిఘిత్, గొప్ప జిఘిత్,” అంటూ తన మితుడివంక చూపుతూ అతనన్నాడు. “మొన్న రాత్రి అఖిల్ ఖాన్ని చంపినపుడు యితను అవతలి వొడ్డుమీద రెల్లుదుబ్బల్లో దాక్కుని వుండాడు. అతన్ని యెట్లా దోనెలో వుంచిందీ, యెట్లా వొడ్డుకి తీసుకొచ్చిందీ, అదంతా యితను చూశాడు. రాత్రి వరకూ యిత నక్కడే వుండాడు. కాలాచలను కొన్నాడు గాని తక్కినవాళ్ళు కాలాచినియ్యలేదు.”

లూకా వచ్చి ఓలెనిన్ పక్కన కూచున్నాడు.

“మీ రేఘానినుంచి వచ్చారు ?” అత నడిగేడు.

“పోల్లదుగో ఆ కొండల దగ్గిర్నుంచి” అని, నీలిరంగు మంచుతో కప్పబడివున్న వొక సన్నని నీటిపాయని కొండల్లో చూపుతూ, ఆ దుబాషీ అన్నాడు. “సువుక్కు యెరుగుదువా ? అక్కడి కది యెనిమిది మైళ్లుంది.”

“సువుక్కులోవున్న గిరీఖాన్ ని నువ్వెరుగుదువా?” అతనితో తనకుగల సబుధాలని గురించి సగర్వంతో, లూకా అడిగేడు. “అతను నా క్యునాక్!”

“అతను నా పొరుగుంటివాడే” దుబాషీ సమాధాన మిచ్చేడు.

“చాలా గొప్పమనిషి” అని లూకా చాలా ఆసక్తితో అన్నాడు. తర్వాత ఆ మనిషితో తార్తారు భాషలో మాటాడసాగేడు.

పెద్ద ఆలస్యం కాకుండానే, యిద్దరు కోసక్కుల్లో గలిసి, వొక కోసక్కు కెప్పెనూ, ఆ గ్రామపెద్దా గుర్రాలెక్కి వచ్చేరు.

ఆ కెప్పెన్ అక్కడి కోసక్కుల్ని మర్యాదగా పలకరించేడు. కాని, రష్యన్ సైన్యంలో ఆచామైనట్లు, “తమరు మంచి ఆరోగ్యంతో నుండురు గాక !” అని యెవరూ అరవలేదు. అక్కడక్కడా కొంత మంది సమాధానంగా తలాడించేరు. లూకాతో గూడా కొద్దిమంది అటెన్షన్ లో నిలబడ్డారు.

నాకాలలో అంతా బాగుందని కార్పొరల్ రిపోర్టుయిచ్చేడు. ఇదంతా ఓలెనిన్ కి అపహాస్యంగా కనపడింది: అక్కడికీ కోసక్కులు ఆమె కొంటున్నట్లు ! యెమైనా, మామూలు మర్యాదలు సర్యాదలు త్వరగా ముగిసేయి. తర్వాత యెప్పటికిమల్లేనేవుంది. తక్కినవారికిమల్లే వుల్లాసమూ సూక్ష్మబుద్ధిగల కెప్పెన్ తార్తారు భాషలో ఆ దుబాషీతో ధారాళంగా మాటాడ నారంభించేడు.

కాగితం ఖరామత్తులు రాసుకొన్నారు. వాటిని ఛెచ్చెన్ల కిచ్చేరు. బదులుగా డబ్బు తీసుకొన్నారు. తర్వాత వారు శవాన్ని సమీపించేరు.

“మీలో లూకా గ్రావిలోవ్ యెవరు ?” కెప్పెన్ అడిగేడు.

లూకా తనటోపీ తీసి ముందుకొచ్చి నుంచున్నాడు.

“నిన్ను గురించి కమాండరుకొక రిపోర్టు పంపాను. యేం జరుగుతుందో మాత్రం నేను చెప్పలేను. నీకు మెడల్ యిమ్మని సిఫార్సు చేశాను.

సారేయిని చేద్దామంటే నువ్వుంకా చాలా చిన్నవాడివి. నీకు చదువు చాచ్చా ?”

“రాదండి, సార్.”

“నువ్వు చక్కని కుర్రాడివి” అన్నాడు కెపెన్. “టోపీ పెట్టుకో ఫర్వాలేదు. యితను యే గావ్విల్లోవ్ లకి చెందనవాడు ? “వెడల్పు వీపు” కా ? ఆ ?”

“అతని మేనల్లుడండీ” అన్నాడు కార్పొరల్.

“తెలుసు, తెలుసు.....సరే, కానివ్వండిరా అబ్బాయిలూ. వాళ్లకి కాస్త చెయ్యి అందించండి” కోసక్కుల వంకతిరిగి అతనన్నాడు.

లూకా మంచి వుషారుగా వున్నాడు. యెప్పటికంటే అతను అందంగా కనపడ్డాడు. తలపైన టోపీ పెట్టుకొని అతను ఓలెనిన్ వద్ద కెళ్ళేడు.

శనాన్ని వాళ్ళు బోటువద్దకి తీసుకుపోయినాక, ఆ చచ్చినవాడి సోదరుడు యేటి వొడ్డు ద కెళ్ళేడు. తలవని తలంపుగా, కోసక్కులు తాము తప్పకొని అతన్ని పోనిచ్చేరు. విసురుగా కొక్క యెగురుతో అతనా బోటులోకి దూకేడు. మొదటి సారిగా అతను సరాలున ఆ కోసక్కులవంక తేరిచూసి యేదో దుబాషీతో చెప్పటం, దుబాషీ లూకాని చూపటం, ఓలెనిన్ గమనించేడు. ఆ ఛెఛెన్ లూకావంక కన్నార్పకుండా చూసేడు. అందులో ద్వేషంలేదు; అసహ్యతవుంది. తర్వాత అతను యేవో మరో రెండు మాటలని నెమ్మదిగా అవతల వొడ్డునెపుకి తిరిగేడు.

“అతనన్నదేమిటి ?” ఓలెనిన్ అడిగేడు.

“మీరు మానాళ్లనీ, మేము మీనాళ్లనీ చంపుతున్నాం. అట్లా అది సాగుతునే వుంటుంది” అతనన్న మాటలకి తన సొంతమాటల్ని చేర్చుతూ దుబాషీ అన్నాడు. తర్వాత తన తెల్లని పళ్లని కనపరుస్తూ నవ్వి అతను బోటులోకి దూకేడు.

తన చూపుని అవతలి వొడ్డుమీద నిలిపి, ఆ చచ్చినవాడి సోదరుడు కదలకుండా కూచున్నాడు. అతనికి యెంత ద్వేషమూ అసహ్యతా వుందంటే నది కీ పక్కన తాను చూడదగిందేమీ అతనికి కన్పించలేదు.

దుబాషీ విరామం లేకుండా లొడలొడమంటూ పడవ వెనక భాగాన కూచుని, వొకసారి యిటువైపు మరోసారి అటువైపు తెడ్డు వేస్తూ, చలాకీగా పడవ నడుపుతున్నాడు. ప్రవాహం వారిని ఐమూలగా తీసుకుపోతూంటే, బోటు క్రమక్రమంగా చిన్నది కాసాగింది. మాటల ధ్వని వినరావటం దాదాపు ఆగిపోయింది. ఆఖరికి వారు అవతలి వొడ్డు చేరటం యివతలి వారికి కనపడింది. వొడ్డుమీద వారి కోసరం గుర్రాలున్నాయి.

వారాశనాన్ని యెత్తుకెళ్ళి వొక గుర్రంమీద జీనుకడ్డంగా పడ వేసేరు. గుర్రం బెదిరింది. వారు గుర్రాలెక్కి మెల్లగా నడిపించుతూ వొక కుగ్రామం పక్కగా వెళ్ళేరు. అక్కడొక గుంపు వీరిని చూడటానికి వచ్చింది.

ఇక రష్యన్ల వైపున, పూర్తిగా సంతృప్తి పడి కోసకులు వుల్లాసంగా సరసమాడు కోవటం నవ్వుకోటం సాగించుతున్నారు. కెప్టెనూ, గ్రామ పెద్దా యేదైనా కొంచెం తినటంకోసం ఆ గుడిసెలో వెళ్ళేరు. కిల కిల లాడుతూన్న తన ముఖంలో గంభీరత్వం అగపడేట్లు చేయటం కోసం వృధాగా తంటాలుపడుతూ, తన మోకాళ్లమీద మోచేతులుంచి, వొక కర్రని చెక్కుతూ, లూకా ఓలెనిన్ పక్కన కూచున్నాడు.

“నువ్వు సిగరెట్ తాగుతావెందుకని ?” తెచ్చికోలు జిజ్ఞాసతో అతను దడాలున అడిగేడు.

ఓలెనిన్ యీ కోసకుల మధ్య చిరాకుతనం వొంటరితనంతో బాధపడుతున్నాడని గ్రహించి, లూకా అతన్ని సంభాషణలోకి దించాలని ప్రయత్నించుతున్నాడు.

“వూరికినే, అలవాటు” అన్నాడు ఓలెనిన్. “యెందుకలా అడిగావ్?”

“మానాల్లు తాగటం మొదలెడితే యెంత గత్తర బిత్తరగా వుంటుందోనని నేను ఆలోచిస్తున్నా. యీ పర్వతాలవంక చూడు” అని కొండలగుండా ప్రవహించుతూన్న యేటిపాయవంక చూపుతూ అతను అన్నాడు. “అవి మారానలేవు. ఐనా యెవరూ అక్కడికెళ్లలేరు. అది సరే గాని, నువ్వేంచేస్తావ్ ? వొంటరిగా యింటికిపోలేవు. చీకటి పడు

తున్నది. కావాలంటే నీతో గూడా నేనొస్తా. మరి కార్పొరేషన్ అడుగు తానా యీసంగతీ?”

“యెంతచక్కని కుర్రాడు!” అని పుల్లసంగపున్న లూకా ముఖం వంక చూస్తూ ఓలెనిన్ అనుకొన్నాడు.

మేరియానానీ, ఆనాటిరాత్రి కేటువద్ద వారు ముద్దెట్టుకోవటం తాను చాటుగా వినటాన్నీ అతను గ్యాపకం చేసుకొన్నాడు. వొక్కసారిగా, లూకా అంటే అతనికి జాలి పుట్టుకొచ్చింది.

“యెంత అవివేకం, యెంత గందరగోళం!” అని అత ననుకొన్నాడు. “యిక్క దొక మనిషి తోటి మనిషిని చంపి తానేదో అద్భుత కార్యం చేసినట్టు ఆనందిస్తున్నాడు! ఆనందించ దగిన పనేమీ తాను చెయ్యి లేదని యితను గ్రహించ డెందువల్ల? చంపటంలో ఆనందంలేదనీ ఆత్మబలి అవటంలోనే అది పుండనీ గమనించ డెందుకని?”

“వారేయ్, వాడి చేతుల్లోగిని పడేపురోయ్, లూకా!” బోటు వెళ్ళే వరకూ వొడ్డుమీదుండి వచ్చిన వొక కోసక్కు అన్నాడు. “వాడు నిన్ను గురించి అడగటం వినానవంటా?”

లూకా తలెత్తేడు.

“నా ధర్మ పుత్రుడా?” అని, చచ్చిన అబ్రెక్కు నుద్దేశించి, లూకా అన్నాడు.

“నీ ధర్మపుత్రు డిక తిరిగొచ్చేదిలేదు. కాని ఆ యెర్రగడ్డపువాడు వాడి అన్న!”

“వాడు ప్రాణాల్తో పోగలుగుతున్నందుకు సంతోషించమను” అని లూకా నవ్వుతూ అన్నాడు.

“నవ్వుతావెందుకు?” ఓలెనిన్ అన్నాడు. “నీ అన్నో తమ్ముడో చచ్చిపోతే యిలా నవ్వుతానా?”

లూకాకి ఆ ప్రశ్న వినోదం కలిగించింది. ఓలెనిన్ చెప్పదలచు కొన్న దేమిటో అతను బాగా గ్రహించినట్టే కనపడ్డాడు. కాని అలాంటి వెర్రి మొర్రి పూహలకి తాను అతీతుణ్ణి అనుకొన్నాడు.

“అవును. అలాంటిది గూడా జరుగుతుంటుంది, కాదా?” అని అతనన్నాడు. “వొక్కసారి మావాళ్ళుగూడా చచ్చిపోతుంటారు.”

22

కెప్పెనూ, గ్రామపెద్దా గుర్రాలెక్కి వెళ్లిపోయేరు. లూకాని సం తోష పెట్టటానికీ, ఆ చీకటి అడివివండా వంటరిగా పోయే అవస్థ తప్ప టానికీ, లూకాని తన వెంట పంపమని ఓలెనిన్ కార్పొరల్ని అడిగేడు. కార్పొరల్ అందు కంగీకరించేడు.

మేరియానాని చూడటానికి లూకా సంబరపడతాడని ఓలెనిన్ అను కొన్నాడు. లూకా సరదా మనిషీ, సంభాషణప్రియుడూ అవటంవల్ల అతనితో కలిసిపోవటమంటే ఓలెనిన్కి ఆనందంగావుంది. లూకా, మేరి యానాలు అతని మనసులో సహజంగానే కలిసి కనపడుతున్నారు. అడ విలో అతనితో కలిసి నడుస్తూ, ఓలెనిన్ వారిని గురించే ఆలోచించసాగేడు.

“అతను మేరియానాని ప్రేమిస్తున్నాడు. నేనూ ఆమెని ప్రేమించ వచ్చు” అపరిచితమైన మధురనాంధ్రతో అత ననుకొన్నాడు.

లూకా గూడా సంతోషంగా వున్నాడు. ప్రేమలూంటి దేదో యీ యిద్దరి విభిన్న వ్యక్తులమధ్యా పుట్టుకొస్తోంది. వారు వాకర్నొకరు చూచుకొన్నప్పుడల్లా వారికి నవ్వాల్సిపిస్తోంది.

“మీ గేటేడి?” ఓలెనిన్ అడిగేడు.

“మధ్యది. ఐనా ఆ చనిటినేల వరకే నీ వెంటి వస్తాలే. యిక అది దాటితే భయమనేదే వుండదు.”

“భయమెందుకు?” నవ్వుతూ ఓలెనిన్ అన్నాడు. “నువ్వు వెల్లిక. నే నొక్కణ్ణి పోతాలే. అభివందనాలు.”

“యెం ఫర్వాలా. నా కింకేమీ పనిలేదులే. ఐనా భయపడకుండా యెలావుండగలవు? మాకూ భయమే” లూకా వోదార్పుగా అన్నాడు.

“అయితే నా మకాంవద్దకి రా. వస్తావా? కాసేపు మాట్లాడు కొందాం. కొంచెం తాగుదాం. యిక పొద్దున్నే వెళ్లిపోదువుగాని.”

“అయితే యీ రాత్రికి నా కెక్కడా పొడుకోటానికి చోటే దొరకదనుకున్నా నా యేమిటి? ఐనా అసలు, కార్పొరల్ వెంటనే తిరిగి రమ్మన్నాడు నన్ను.”

“కిందటి రాత్రి నువ్వు పాడటం నేను విన్నా. తర్వాత... చూశాను గుడా...”

“మన మంతా మనుషులం.”

“నువ్వు పెళ్ళి చేసుకోబోయేది నిజమేనా?”

“అమ్మ చెయ్యాలంటూంది. కాని, నాకు గుర్రంలేదు.”

“నిన్ను పర్కనెంటుగా వుద్యోగంలో చేర్చుకో లేదా ?”

“యింకా పూర్తి పర్కనెంటుగాదు. మొన్న నే చేరాను. నా కింకా గుర్రంలేదు. యెలా సంపాదించాలో తెలవడంలేదు. అందుకనే పెళ్ళంపే నాకిష్టంలేదు.”

“గుర్రం యెంత ఖరీదవుతుంది ?”

“మొన్న మేము యే టవతల వొకవాన్ని బేరమాడాం. అది నోగే గుర్రమైనా, అరవై రూబుల్లయ్యిబోతే వాళ్ళు పుచ్చుకోలా.”

“నా తైనాతీగా వుండటం నీ కిష్టమేనా?” ఓలెనిన్ దడాలున అడిగేడు. “ఆ యేర్పాటు నేను చెయ్యగలను. యెది యేమైనా గుర్రం మాత్రం వొకటిస్తా నీకు. నాకు రెండున్నయ్యి. రెండు నాకు అవుసరం లేదు.”

“అవుసరం లేదనటంలో నీ వుద్దేశ్యమేంటి ?” నవ్వుతూ అన్నాడు లూకా. “నాకు బహుమతు లెందు కియ్యాలసలు ? భగవంతుడి దయ వుంటే మేమెలాగో ఆ తంటాలు పడగలం.”

“వుహం. నిజంగా, నా తైనాతీగా వుండటం నీ కిష్టంలేదా ?” లూకాకి గుర్రం యివ్వాలని అనుకొన్నందుకు చాలా ఆనందించుతూ, అతను పట్టుబట్టేడు.

అదే సమయంలో, వింతగా, అతనికి చిరాకుగావుండి సిగుపడాడు. తానెదో చేసితీరాలని అత ననుకొన్నాడుగాని అదేమిటో అతనికి తెలియ లేదు.

ముందు లూకాయే మాట్లాడేడు.

“రష్యాలో నీకు సొంత యిలుందా ?”

తనకి వొక్కయిల్లే గాదనీ, చాలా యిళ్ళున్నాయనీ ఓలెనిన్ అతనికి చెప్పకుండా వుండలేకపోయేడు.

“అవి మంచి యిళ్ళేనా? మాయిల్ల కంటే పెద్దవేనా?” లూకా నిష్కాపట్యంతో అడిగేడు.

“అబ్బో చాలా పెద్దవి! మీ యిళ్ళకి పదిరెట్లు పెద్దవి. యింకా పైన మూడేసి అంతస్తులుంటయ్యి!”

“మరి మా గుర్రాలంటి గుర్రా లున్నయ్యా నీకూ?”

“నాకు వొక వంద గుర్రాలున్నయ్యి. వొక్కొక్కటి రెండొం దలనుంచి మూడొందల వెండి రూబుళ్ళు ఖరీదు చేస్తుంది. కాని, అవి మీ గుర్రాలవంటివిగావు. అవి గులుకు నడక నడుస్తయ్యి...వినా, వాటి కంటే మీ గుర్రాలంటేనే నా కెక్కువ యిష్టం.”

“మరి యిక్కడి కొచ్చా వెందుకు? నీ యిష్టమయ్యే వచ్చావా, లేక, వాళ్ళు పంపారా?” యింకా నవ్వు గొంతుకతోనే లూకా అడిగేడు. “యిదుగోచూడు. నువ్విక్కడ దోవ తప్పావు” అని తాము దాటు తూన్న బాటని చూపుతూ లూకా అన్నాడు. “నువ్వు కుడిపక్కకి తిరి గుండాల్సింది.”

“నా యిష్టమయ్యే నే నొచ్చాను” ఓలెనిన్ అన్నాడు. “మీ దేశం చూడాలనీ, కొన్ని దండయాత్రల్లో పాల్గొనాలనీ అనుకొన్నా.”

“యెప్పుడైనా నేనూ వొక దండయాత్రలో పోతా” లూకా అన్నాడు. “నక్కల అరుపు నీకు వినపడుతున్నదా?” వింటూ, అత నన్నాడు.

“యీ మాటకి సమాధానం చెప్పు. మనిషిని చంపటమంటే నీకు భయం వుట్టరా?”

“యెదుకంట భయం?...ఆఁ. దండయాత్రలో పోవాలనుంది నాకు” లూకా తిరిగి అన్నాడు. “భగవంతుడితోడు! నా కెంత యిదిగా వుందని!”

“బహుశా నువ్వు నేను కలిసే వెళ్ళొచ్చు. మాదళం సరిగ్గా శెలవు దినం ముందే పోతున్నది. మీదీ అంతే నను కొంటా.”

“యెదియేమైనా, నువ్విక్కడకి రావటం వింతగావుంది.” లూకా అన్నాడు. “ఇళ్ళూ వాకిళ్ళూ, బానిసలు, గుర్రాలు ! అవంతా నాకుంటే యేపనీ నుట్టను. సరదా చేసేస్తా. నీ హూదాయేంటి ?”

“నే నొక చిన్న వుద్యోగినే. కాని పైకి సిఫార్సుచేశారు.”

“సరే. నువ్వు నీ యిళ్ళూ వాకిళ్ళని గురించి చెప్పింది బడాయి గాకుంటే, నేను నువ్వయితే అక్కడే వుండేవాణ్ణి. యిక నిప్పుడు యీ యిల్లు వదిలిపెట్టను. మాతో గలిసి యిక్కడుండటం నీ కిష్టమేనా ?”

“ఆఁ. చాలా యిష్టం.”

ఈ లోగా బాగా చీకటి పడింది. అరణ్యంలోని గాఢాంధకారం వారిని కమ్ముకొంది. చెట్ల తలల్లో గాలి యీలవేస్తోంది. అరుస్తూ, కులుకు నవ్వు నవ్వుతూ, వెక్కెక్కియేడుస్తూ, నక్కలు సరీగ్గా వారి కొళ్లపక్కనే వున్నట్లున్నాయి. కాని, వారి ముందున్న గ్రామంలోంచి స్త్రీల గొంతు కలూ, కుక్కల అరుపులూ వినపడుతున్నాయి. యిళ్ల ఆకారాలు వారికి కనపడుతున్నాయి. కిటికీల్లో దీపాలు నెలగుతున్నాయి. ప్రత్యేకమైన కిబ్బక్ పొగ కంపుతో గాలి నిండివుంది.

ఇక్కడ, యీ కోసక్కు గ్రామంలో, తన యిల్లూ, తన కుటుంబం, తన సుఖం వుందనీ, మరెక్కడా గూడా యిత సౌఖ్యంగా తను బతక లేననీ, యెప్పటికంటేగూడా చాలా గాఢంగా అనుకొన్నాడు ఓలెనిన్. ఆ సాయంత్రం అందరిమీదా—అందరికంటే యెక్కువగా లూకామీదా— అతనికి ప్రేమ గలిగింది.

వారు యింటికి చేరుకొన్నాక, ఓలెనిన్ పశువుల కొట్లో కెళ్లి తాను గ్రాజ్లోలో కొన్న గుర్రాన్ని బైటికి తీసుకొచ్చేడు. లూకాకి ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఆ గుర్రం తానెప్పుడూ యెక్కేడిగాడు, యింకోటి. పడుచుది కాక పోయినా పనికిరానిదేమీగాదు.

“నాకు బహుమతెందుకు ?” అన్నాడు లూకా. “నీ కింకా నేనేమీ మేలుచెయ్యలేదు.”

“నిజం చెప్పాలంటే, యిది నా కక్కర్లేదు” అన్నాడు ఓలెనిన్. “తీసుకో. యెప్పుడో. వొకప్పుడు నువ్వు గూడా నా కేదన్నా బహుమతి యిద్దువు గానిలే.”

లూకా దిగ్భ్రమచెంది తత్తర పడ్డాడు.

“అరే ! ఆర ! నిజంగా యిగేంటంట ? అదెందుకూ పనికిరాని చెత్త వినట్లు !” గుర్తించంక చూడకుండా అతనన్నాడు.

“తీసుకోమంటే ! యేం ఫర్వాలా. నువ్వు తీసుకోకపోతే నాకు బాధ కలుగుతుంది. ఐవాన్ ! యీ గుర్రాన్ని అతనింటికి తీసుకెళ్ళు.”

లూకా దాని తాళ్ళు పట్టుకొన్నాడు.

“అయితే సరే. మంచిది ! యిలా జరుగుతుందని నేను కలలోగూడా అనుకోలా. యెప్పుడూ...”

ఓలెనిన్ పసిపిల్లలానివలె ఆనందించేడు.

“యిప్పుటి కిక్కడ కట్టినెయ్యి. యిది మంచి గుర్తం. దీన్ని గార్మిజ్లోలో కొన్నా. యిది భలే అందంగా గ్యాలప్ కొడుతుంది. ఐవాన్, మాకు కొంచెం ఛిఫ్తర్ తెచ్చిపెడతానా ? లోపలి కెళ్ళాం.”

ద్రాక్షసారాయి వచ్చింది. లూకా కిందకూచుని సారాగిన్నె పుచ్చుకొన్నాడు.

“భగవంతుడు మేలుచేస్తే, నీ రుణం యేనాడైనా తీర్చుకొంటాను” గిన్నెలోని సారా ఖాళీచేస్తూ అతనన్నాడు. “నీ పేరేంటి ?”

“డిమిట్రీ ఆండ్రీ యెవిచ్.”

“ఆర. భగవంతుడు నిన్నా శీర్వదించుగాక, డిమిట్రీ ఆండ్రీ యెవిచ్ ! మనం క్యూనాక్కులుగా వుండాం. నువ్వు మా యింటికొచ్చితీరాలి. మేము వున్నవాళ్ళలాగాదు. ఐవాన్ నొక క్యూనాక్కి మర్యాదచెయ్యటమంటే మాకు సంతోషం. నీ కేది కావాలంటే అది యిమ్మని అమ్మకి చెపుతా— మీగడగానీ, ద్రాక్షపళ్లుగానీ. అక్కడ మా ఆఫీసుకొస్తే నువ్వేది చెయ్యమంటే అది చేసిపెడతా. వేటకి తీసికెళ్తా. లేకపోతే యేరు దాటించి అవతలికి తీసికెళ్తా. అదీ యిదీ గాకపోతే నీ యిష్టమొచ్చిందేదైనా సరే యిక. నువ్వు మొన్నే తెలిసుంటే నాకూ ! నేను చంపిన అడవిపందిని నువ్వు తప్పకుండా చూసుండాలిసింది ! దాన్ని నేను మావాళ్లందరికీ పంచి పెట్టా. దాన్ని నీకిచ్చి వుండేవాణ్ణి.”

“మంచిది. మరేం ఫర్వాలా. ఆఁ. వొకమాట. గుర్రాన్ని బండి కట్టమాక. దీన్నెప్పుడూ బండి కట్టాలా.”

“బండి కట్టటం! వద్దనే వద్దంట అసలు. ఆఁ. నీ కింకోవిషయం చెప్పాల్సింది” గొంతు తగ్గించుతూ లూకా చెప్పసాగేడు. “బహుశా నీకు ఆసక్తి గలగొచ్చు. గిరీఖాన్ అని నా కో క్యూనాక్ వున్నాడు. పర్వతాలనుంచి వచ్చేరోడు మీద మాటువేసి వుండమని అతను నాతో అన్నాడు. నాతో వస్తానామరీ? నీకు దోహదం చెయ్యనులే. నేను నీ కాపలాదారుగా వుంటా.”

“ఆఁ. యెప్పుడో వొకసారి తప్పకుండా వస్తా.”

తనపట్ల ఓలెనిన్ యెలా ప్రవర్తించుతున్నాడో లూకా గ్రహించి నట్లగుపించేడు. యిప్పు డతనికి చాలా హాయిగా వుంది. అతని ప్రశాంతతా, నిర్లక్ష్యం ఓలెనిన్ని ఆశ్చర్యపరచింది. కొంచెం అసహ్యం కలిగించింది గూడాను.

వారు చాలాసేపు మాటాడు కొన్నారు. లూకా వెళ్లిపోయేప్పటికి పొద్దుపోయింది. లూకా తాగి మత్తుగా లేడు. (అసలత నెప్పుడూ మత్తై క్కేట్లు తాగడు) చాలా వుషారుగా వెళ్లిపోయేడు.

లూకా యేంచేస్తాడో చూద్దామని ఓలెనిన్ కిటికీవద్దకెళ్ళేడు. తల వంచుకొని లూకా పెరటి కడ్డంగా నెమ్మదిగా నడిచి వెళ్తున్నాడు. తర్వాత, గుర్రాన్ని గేటుపైటకీ తీసికెళ్లి నాక, అకస్మాత్తుగా తలెగురవేసి, పిల్లివలె చలాకీగా యెగిరి గుర్రం వీపు మీదెక్కి, వెరిగి అరిచి, బజార్న గ్యాల్ఫ్ వదిలి వెళ్లిపోయేడు.

అతను మేరియానా వద్దకెళ్ళి యీ శుభవార్త చెబుతాడని ఓలెనిన్ అనుకొన్నాడు. అతనలా చేయనందుకు ఓలెనిన్కి ఆశాభంగంగా వున్నప్పటికీ, యెప్పటికంటే గూడా అతని హృదయం ప్రశాంతంగా వుంది. ఆ ఆనందంతో అతను యీ కథంతా చెప్పటానికని ఐవాన్ వద్ద కెళ్ళేడు. లూకాకి గుర్రాన్ని యిచ్చాననే గాకుండా యెందుకిచ్చిందీ చెప్పి, సుఖమంటే తన నూత్న సిద్ధాంత మేమిటో వివరించి చెప్పటాని కెళ్ళేడు. అది వొత్తి వెర్రితనం తప్పితే మరేమీ గాదని ఐవాన్ ఆ సిద్ధాంతాన్ని ఖండించేడు.

లూకా యింటికెళ్లి, గుర్రాన్ని తన తల్లి కప్పగించి, గ్రామ పశువుల మందతో గలిపి దాన్ని మేతకు తోలమని చెప్పేడు. అతను వెంటనే అక్కడికెళ్లి పోవాలి.

లూకా చెవిటి అక్క గుర్రాన్ని తాను తీసుకొంటానని అన్నది. ఆ గుర్రాన్ని యిచ్చిన మనిషి తనకి కనపడితే నేలమీదకి వంగి నమస్కరిస్తానని సైగులుజేసి చెప్పింది. అతని తల్లి పూరికినే లూకా చెప్పే కథకి తలూపి, అతనెక్కడో దీన్ని దొంగిలించాడని మనసులో అనుకొంది. కనక, పొద్దు పొడవకముందే దాన్ని మందకు తోలిస్తామని ఆమె కూతురుతో చెప్పింది.

వెళ్ళువెళ్ళు, ఓలెనిన్ చేసిన యీ పనిని గురించి లూకా దీరంగా ఆలోచించేడు. అతని పుద్గేష్యంలో ఆ గుర్రం పెద మంచిది గాకపోయినప్పటికీ, అది తప్పకుండా నలభై రూబుల్లన్నా చేస్తుంది గనక అది దొరికినందుకు లూకాకి చాలా ఆనందంగావుంది. కాని, దాన్ని తనకెందుకు యివ్వటం జరిగిందో అతనికి అర్థంకాలేదు. అందువల్ల కొంతసేపాడూ అతనికి కృతజ్ఞతగాలేదు. తద్బిన్నంగా, ఆ రష్యనుకి యేవైనా కుటిల ఆలోచనలు పున్నాయేమోనని అతనికి కొంచెం అనుమానంగావుంది. ఆ ఆలోచన లేమిటో అతనికి బోధపడలేదుగాని, పూర్తిగా వాక కొత్తవాడు నలభై రూబుళ్ళు చేసే గుర్రాన్ని ప్రతిఫల మేమీ కోరకుండానే వార్తి దయాధర్మంగా తనకిచ్చాడనే దానిలో అర్థంలేదు. అతను బాగా తాగివుంటే అది వేరే సంగతి. అప్పుడు ఆ మత్తులో, బడాయి కోసరం యిచ్చాడనుకొనేవాడు. కాని, అతను బాగా పున్నాడు. కనక యేదో ఛండాలపుపని తనచేత చేయించుకోటానికి తనకి, లూకాకి, యీ రూపేణా లంచం ముట్టజెపుతూవుండి వుండవచ్చు.

“యేం ఫర్వాలేదు! నేనంత దద్దమ్మునుగాదు. మాలో తెలివిగలాడేవరో తొందర్లోనే తెలిపోతుంది. అదే సమయంలో నావద్ద గుర్రముంటుంది.” తాను జాగ్రత్తగా పుండాలనుకొంటూ, ఓలెనిన్ ని గురించి అతిచెడ్డ ఆలోచనలుచేస్తూ, అత ననుకొన్నాడు.

తనకా గుర్రమెలా లభించిందో అత నెవరికీ చెప్పలేదు. కొందరితో దాన్ని కొన్నానన్నాడు. మరికొందరితో మాటలు దాటేసిచెప్పేడు.

ఐనప్పటికీ, అసలు కథేమిటో త్వరలోనే అందరికీ తెలిసిపోయింది. లూకా తల్లి, మేరియానా, ఆమె తల్లి దండ్రులూ, తక్కిన గ్రామస్తులూ అత్యాశ్చర్య మొందేరు. వారంతా ఓలెనిన్ ని అనుమానంతో చూడ సాగేరు. ఐనప్పటికీ, వారి కెన్ని భయాలూ అనుమానాలూ వున్నప్పటికీ, ఓలెనిన్ ఐశ్వర్యం సంగతి, వాళ్లన్నట్టు అతని “నిరాడంబరత్వం” సంగతి విని వారు ముక్కు-మీద వేలువేసుకోక పోలేదు.

“అట్లాంటి సంగతి యెన్నడైనా విన్నామా కన్నామా!” వొక రన్నారు.

“ఆరకంగా, యాభైరూబుళ్ళు చేసే గుర్రాన్ని యిచ్చి పారెయ్యటం చూడమంట! నిజంగా అతను డబ్బులోపడి దొర్లుతూ వుండొందాలి.”

“అదేమిటో నాకు తెలుసు.” మరొకరు సగర్వంగా అన్నారు. “లూకా అతని కేదో గొప్ప పని చేసిపెట్టుందాలి. అదృష్టవంతుడు, చూడ జరిగేవాడు!”

“యీ రష్యా వాళ్లంతా జిత్తులమారి ముండాకొడుకులనుకో” మూడోవారన్నారు. “యిక వాడు మనయిళ్లకో దేనికో నిప్పుపెట్టక మానడు!”

23

ఓలెనిన్ జీవితం సాఫీగా, వొకేరీతిగా గడిచిపోతోంది. అతని కామ్రేడ్సుతోనూ, ఆఫీసర్లతోనూ అతనికి చిన్నమెత్తు పని గూడా లేదు. ఆఫీసరు కింది వుద్యోగి అవటం, ఐశ్వర్యవంతుడై యుండటం అనేవి వొక లాభకారి సమ్మేళనం. అతను పనిగానీ, డ్రిల్లుగానీ చేయాల్సిన అవుసరం లేదు. అతడు గడచిన దండయాత్రలో చేసిన సేవను గురించి అతణ్ణి పై వుద్యోగంలోకి నిఫార్సుచేశారు. ఈలోగా వారతన్ని కడిలించలేదు. ఆఫీసర్లు అతన్ని కులీనుడుగా చూసి గౌరవించేరు. వారి పేకాటా, తాగటం తందనాలాడటం అతన్నేమీ ఆకరించలేదు. సాఫ్యమైనంతమట్టుకు అతను వారి జోక్యం పెట్టుకోకుండా వుండటానికి ప్రయత్నించేడు. వల్లెటూల్లో

మకాంవేసిన మిలిటరీ ఆఫీసర్ జీవితం మార్పులేకుండా వాకేవిధంగా వుండేది. కోటలో వుండే ప్రతి ఆఫీసరు క్రమం తప్పకుండా పోరరుసారా త్రాగి, పేకాడి, దండయాత్రలో పాల్గొన్నందుకు తన కే బహుమతులు వస్తాయోనని యెలా కలలు గంటూ వుంటాడో, అలాగే యే కోసక్కు గ్రామంలోనో మకాంవేస్తే వాళ్లు క్రమం తప్పకుండా ఛీర్ తాగటం, ఆడపిల్లలకి మిఠాయిలూ తేనీ తినబెట్టటం, వారి వెంట బడటం, వారిని ప్రేమించటం, కొన్ని సందర్భాల్లో వారిని పెళ్లిచేసికోటం చేసేవాళ్ళు. కాని, పదిమంది నడిచిన బాటని పోవటమంటే ఓలెన్కి అతనికి తెలీ కుండానే అసహ్యతవుంది. అంతేగాక అతనెప్పుడూ తన మార్గమేదో తాననుసరిస్తుంటాడు.

పొద్దు పొద్దుస్తూండగానే నిద్రలేవటం అతనికి అలవాటైంది. పొద్దుటి భోజనం అయినాక తలవాకిటి వసారాలోకూచుని వుదయ సౌందర్యాన్నీ, పర్వతాలనీ, మేరియానానీ మెచ్చుకొంటూ కొంతసేపు గడుపుతాడు. తర్వాత పేలికలైన యెద్దు చర్మపుకోటు తోడిగి, వొక జత నుతకచెప్పులు తొడుక్కుని, బెల్టుకి పట్టాక తిని తగిలించి, వొకతుపాకినీ సిగరెట్లూ భోజనంవున్న వొక సంచిని తీసుకొని, కుక్కని వెంబటేసుకొని ఐదుగంటలవ గానే అతను అరణ్యానికి పోతాడు. తర్వాత మళ్ళీ సాయంత్రం ఆరుగంటలైనాక, అలిసిపోయి, ఆకలై, వొక అరడజను పక్షులుగానీ అడపాదడపా వొక జంతువునుగానీ తన నడుంబెల్టుకి వేళ్ళాడేసి, తీసికెళ్లిన సంచిని ముట్ట కుండానే, యింటికి తిరిగొస్తాడు.

అతని సంచిలోని సిగరెట్లలాగా ఆలోచనలుగూడా కదలకుండా తలలో పడివుంటే, యీ పదమూడు గంటలకాలంలో వొక్క ఆలోచన గూడా బుర్రలో మెదలలేదని అర్థం. మాంచి వుత్సాహంతో, నైతికంగా వునరుజ్జీవనం పొంది, అతను యింటికి తిరిగొస్తాడు. అయితే ఆ దినం దేన్ని గురించి ఆలోచించావని అడిగితే అతను సమాధానం చెప్పగలిగి వుండేవాడు గాదు. యేవో భ్రమలూ, స్వప్నాలూ, వాటి మిశ్రమం మాత్రమే అతనికి అస్పష్టంగా గ్యాపకముండేది. మధ్య మధ్య యీ లోకంలో కొస్తూ అతను దడాలున తన నిలా ప్రశ్నించుకొనేవాడు.

“నేను దేన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నాను?”

అలా అనుకొని, తానొక కోసక్క వినటూ, తన కోసక్క భార్యతో గలిసి యే ద్రాక్షతోటలోనో పనిచేస్తున్నట్లో, లేక యే అబ్బెక్కో అయినట్లో, ఆఖరికి తన నుంచి పరుగెత్తుతూన్న యే అడవిపందో అయినట్లు అతని మనసులో వోక్షణం తళుక్కుమనేది. అదే సమయంలో జీవంజీవక పక్షికోసమో, దుప్పికోసమో కావలాగాస్తూ చెవులు రిక్కించి వింటూం డేవాడు.

ప్రతి సాయంత్రమూ ఇగోస్కా అక్కడుండేవాడు. ఐవాన్ నాలు గోవంతు గ్యాలను ఛార్ తెచ్చేవాడు. వారు ప్రశాంతంగా మాటాడుకొని, తాగి, యిద్దరూ సంతృప్తిపడి, తర్వాత విడిపోయేవాళ్ళు. మర్నాడు మళ్ళీ వేట యిక అదే కమ్ము ఆలసట, అదే సంభాషణ, అదే తాగుడు, అదే సంతృప్తి.

అడపా దడపా అతను విశ్రాంతి తీసుకొని దినమంతా యింటివద్దే గడిపేవాడు. యికనప్పుడు అతని ప్రధానమైన పనేమిటంటే కిటికీవద్దో తల వాకిటి వసారావద్దో కూచుని మేరియానా చేస్తున్న ప్రతిపనినీ ఆదుర్దాగా చూస్తూవుండటం. ఆకాశం యొక్క అందాన్నీ, పర్వతాల సౌందర్యాన్నీ ప్రేమించినట్లే తాను మేరియానాని గూడా ప్రేమించాలని అత నను కొన్నాడు. ఐనా, ఆమెతో యేసంబంధమూ పెట్టుకోవాలని అతనెన్నడూ అనుకోలేదు. లూకాకీ ఆమెకీ మధ్యవున్న సంబంధంలాంటిది తనకీ ఆమెకి యెన్నడూ వుండబోదని అతనికి తట్టింది. అంత కంటే గూడా తక్కువగా, ధనికుడైన ఆఫీసరుకీ రైతుయువతికీ మధ్య సామాన్యంగావుండే సంబంధం గూడా వుండదని అతనికి అగపడింది.

తన కామ్రేడ్లులాగా తాను ప్రవర్తించటం మొదలెట్టితే, తనకున్న సుఖానికి మనోశాంతికి బదులుగా అంతులేని బాధా, నిరాశా, పశ్చాత్తాపం వస్తాయని అత ననుకొన్నాడు. అంతేగాకుండా, ఆ స్త్రీ విషయంలో తాను కొంత ఆత్మ విరక్తి చెందాననీ అది తనకి చాలా ఆత్మ సంతృప్తి నిచ్చిందనీ అత ననుకొన్నాడు. ఇక అన్నిటికంటే మించి ఆమె అంటే అతనికి చాలా భీతివుంది. యేనాడు గూడా అత నామెతో సరసమాడగల శక్తి అతనికి లేదు.

వొకనాడు, కేవలం తలవని తలంపుగా, మాస్కోలో తానెరిగన్న వొక యువకుడు అతన్ని చూడటాని కొచ్చేడు.

“అరే, మాన్ ఛెర్, మెడియర్ మిత్రమా, నువ్విక్కడున్నావని విని చాలా ఆనందించానోయ్!” మాస్కో-నగరంలో ఫాషన్ అయినట్లు రష్యన్, ఫ్రెంచి భాషల మాటలు కలుపుతూ, ఆ మిత్రుడు ఆరంభించేడు. “నాకు చాలా ఆనందంగా వుందిరా! జీవితం మనిద్దర్ని తిరిగి వొక చోటికి తేవటం చూడమంట! సరే, యెలావున్నావ్? యిక్కడేం చేస్తున్నావ్? ఐనా అసలు యిక్కడి కెందుకొచ్చావురా?”

ఇక ఆ మీదట ప్రిన్స్ బెలెట్స్కి తన కథ చెప్పేడు: తాను తాత్కాలికంగా యీ రెజిమెంటులో యెలాచేరిందీ, కమాండర్ ఇన్ ఛీఫ్ తన నెలా అతని పిజ్జటంట్ గా తీసుకొంటా నన్నదీ, అదంటే తనకి యిష్టం లేక పోయినా యీ దండయాత్ర గొడవ విపోయినాక తానెలా ఆ వుద్వ్యోగం పుచ్చుకోవాలనుకొన్నదీ, అతను చెప్పేడు.

“యీ నరకంలో పడివున్నప్పుడే నేను నా జీవితం సంగతి చూసుకోవాలి: మెడలుగానీ, ప్రమోషనుగానీ కొటేయ్యాలి. అదీ యీ గాక పోతే గార్డుదళంలో కన్నా మార్పించుకోవాలి. అది నేను చేసే తీరాలి. నాకోసమనిగాదు. నా కటుంబం, నా స్నేహితుల క్షేమం కొరకు. ప్రిన్స్ నన్ను చాలాబాగా ఆహ్వానించాడు. వాడు చక్కని మనిషి,” అని బెలెట్స్కి లొడ లొడ మనసాగేడు. “నాకు సెయింట్ అన్నా క్రాస్ యివ్వమని సిఫార్సు చేశారు. మరుసటి దండయాత్ర వరకూ మాత్రమే నే నిక్కడుంటాను. ఇక్కడ భల్ బాగావుంది, కాదూ? అరే, యెలాంటి ఆడవాళ్ళురా! వాహ్! సరేగాని నీ గొడవ యెలావుందిరా? మన కెపెను, స్టార్-సేవ్, ఆ మంచి సన్నాసి, నువ్వాక వొత్తి అడివి ముండాకొడుకులాగా బతుకుతున్నావనీ, యెవర్ని కలిసికోటం లేదనీ చెప్పాడు. ఐనా, యిక్కడున్న ఆఫీసర్లతో కలిసి మెలిసి తిరగాలని నీకు లేదని నాకు బాగా తెలుసులే. యిప్పుడిక మనిద్దరం కొంచెం వొకరినొకరించి వొకరం తెలిసికొనే వీలు దొరికినందుకు నాకు చాలా ఆనందంగా వుందిరా. సార్జంటువున్న యింట్లో నా మకాం. అరే నువ్వు ఆ యింటినాడి కూతుర్ని—ఉద్బంధాని—చూసితీరాల్రా! వాహ్! చాలా ఆనందంగావుంది!”

4 ఓలెనిన్ తాను యెల్లకాలానికి వదిలేశాననుకొన్న ప్రపంచంలో నుంచి ఫ్రెంచి, రష్యన్ మాటలు ప్రవాహంలాగా దొర్లుకొచ్చినాయి.

పెద్ద పట్టింపుగల మనిషిగాదనీ, చక్కనివాడనీ బెలెట్ స్కీని గురించి లోకం అభిప్రాయం. అయితే అవ్వొచ్చు. అతను చక్కని ముఖం గలాడూ, దయగలాడూ ఐనప్పటికీ ఓలెనిన్ కి అతనంటే చాలా అసహ్యం వేసింది. ఓలెనిన్ తాను వదిలేసిన మురికిచెత్త నంతా యితను పట్టుకొచ్చి నట్లున్నాడు. ఓలెనిన్ కి ప్రత్యేకంగా ఆగ్రహం వుట్టించిన విషయమేమంటే కుక్కకాటుకి చెప్పబెబ్బలాగా యితనికి సమాధానం చెప్పాలనుకొన్నా తాను చెప్పలేక పోవటం అనేది. యేలోకంనుంచెతే తాను తప్పించుకొని వచ్చి దాన్ని గురించి మరిచిపోయాడో, ఆ లోకపు ప్రభావం యింకా తన మీద వున్నట్లునిపించిందతనికి. తనని గురించి బెలెట్ స్కీని గురించి అతను కలవరపడ్డాడు. ఇలా తనకి తెలీకుండానే అతను ఫ్రెంచి నమా సాలు వుపయోగించటం, మాస్కో మిత్రులపట్లా, కమాండర్ ఇన్ ఛీఫ్ పట్లా అతి ఆసక్తిని ప్రదర్శించటం, యిక ఫ్రెంచిభాష మాటాడిన ఫలితంగా ఆఫీసర్లని గురించి కోసక్కుల్ని గురించి లొడ బిడ మనటమూ జరిగింది.

బెలెట్ స్కీతో అతను స్నేహపూర్వకంగానే మెలిగేడు. తనని వచ్చి చూడమని ఆహ్వానించి, తానుగూడా అతనివద్ద కొస్తానని వాగ్దానమిచ్చేడు. కానీ, తన వాగ్దానం అతను నిలబెట్టు కోలేడు.

అతను సరైన పెద్దమనిషని చెబుతూ, ఐవాన్ బెలెట్ స్కీని నమ రించేడు.

ధనికుడైన ఆఫీసరు వొక కోసక్కు గ్రామంలో మకాం పెడితే యెంచేస్తాడో, బెలెట్ స్కీ గూడా అదే చేయ నారంభించేడు. వొక్క నెలరోజుల్లో అతను యెన్నాళ్లనుంచో వుంటున్న ఆ గ్రామ నివాసిలాగా బిపోయేడు. ముసలాళ్లకి తాగబోయించేడు, ఆడపిల్లలు యేర్పాటుచేసిన విందులకి వెళ్ళేడు, తానూ విందులు చేసేడు, చివరికి తన విజయాల్ని గురించి బడాయి కొట్టుకున్నాడు.

యెందువల్లనోగాని ఆడపిల్లలు అతన్ని “తాతా” అని పిలిచేవారు. ఇక స్త్రీలనీ సారానీ ప్రేమించే మనిషిని కనిపెట్టటం కోసక్కులకి పెద్దకష్ట మైనపనిగాదు. వెంటనే వాళ్లకి యితనంటే మక్కువ యేర్పడింది. ఓలెనిన్ విషయం వాళ్లకి అంతుపట్టలేదు.

24

ఉదయం, ఐదుగంటలైంది. తన బూటుతో టీ పాత్ర పొయ్యిలోని నిప్పుకి గాలి విసురుతూ, ఐనాన్ తలవాకిటి వసారాలో వున్నాడు. ఓలె నిన్ టెరెక్ నదివద్దకెళ్లి వున్నాడు. అతను యిటీవలనే వొక కొత్త కాల ట్రేపం కనిపెట్టేడు—గుర్రాన్ని నదిలో యిడించటం. ఇంటి యజమాను రాలు బయటింటోవుంది. రాజు కొంటోన్న పొయ్యిలోంచి నల్లని దట్టమైన పొగ పొగగొట్టించి లేస్తోంది. ఆవుని పాలు పిందుతూ మేరియానా ఆవులశాలలో వుంది.

“కదలకుండా నుంచోవే, నిన్ను నాశనంజేయ్య!” అని, పాలు పితుకుతూన్న ధ్వనితోకలిసి ఆమె గొంతు రింగురుమంటూ వినిపిస్తోంది.

వీధిలో టక టకమని పరుగెత్తి వస్తున్న గిట్టలధ్వని వినపడగానే, యెర్రటి రుమాలు చుట్టివున్న మేరియానా చిన్నారి శిరస్సు ఆ శాల ద్వారంవద్ద అగపడి మళ్ళీ అంతర్ధానమైంది.

జీనూ గీనూ లేకుండా వొట్టి గుర్రంమీదనే యెక్కి ఓలెనిన్ స్వారి చేసుకొంటూ గేటువరకొచ్చేడు. అందంగావున్న అతని ముదురు బూడిద రంగు గుర్రం యికా తడిగావుండి నిగ నిగలాడుతోంది.

అతను యెర్రటి సిల్కు-చొక్కా, తెల్లటి సిర్కేషియన్ కోటూ తొడిగివున్నాడు. పట్టా కత్తి బెల్టుకి తగిలించబడివుంది. పొడుగాంటి మేక చర్మపుటోపీ పెట్టుకొన్నాడు. కొంచెం డాబుసరి చూపుతో అతను ఆ గుర్రపు వెడల్పాంటి తడివీపుమీద కూచునున్నాడు. అతని జుట్టు తడిగా వుంది. అతని ముఖం యావ్వనంతో, ఆరోగ్యంతో ప్రకాశిస్తోంది.

తాను సొగసుగా, నీటుగా, జిఘిల్లాగా వున్నానని అత నను కొన్నాడు. కాని అతననుకొన్నది తప్పు. అనుభవం వున్న కోసక్కు యెవరేనా అతనివంక వోక్షణం అలాచూసి అతను వొమ్మి రష్యన్ మాత్రమే నని తెలిసికొని వుండేవాడు. ఆ యువతి తన తల బైటికి పెట్టి చూసిందని అతను గమనించగానే, తుపాకీని వీపుమీద పెట్టుకొని ప్రత్యేకమైన నీటుతో వంగేడు. తర్వాత గేటు తోసేసి, కళ్ళేలు గట్టిగా లాగిపట్టి, కొరడాని ధ్వజ మనిపించుతూ పెరట్లో ప్రవేశించేడు.

“టీ తయారైందా, సావాన్?” ఆవుల శాల వంక చూడకుండా, అతను వుషారుగా కేకపెట్టేడు. శరీరంలోని ప్రతికండరం జల జల మంటుండగా, తన పార్శ్వల్ని కింది కొత్తుతూ కళ్ళేన్నిలాగుతూ, ఆ కంచె మీదగా యెగిరి నూకటానికి తయారై, రాయిలాగా వున్న పెరటి నీలపై తన గుర్రం యెలా దుముకుతూ నడిచిందీ ఓలెనిన్ అనందంతో చూసేడు.

“తయ్యార్, సావ్” అన్నాడు సావాన్.

మేరియానా యింకా చూస్తూనే వుందని ఓలెనిన్ అనుకొన్నాడు. కానీ, అతను వెనక్కి తిరిగి చూడలేదు: తర్వాత, అతను గుర్రం దగ్గర బోతుండగా కాలికి మెలికబడింది తుపాకీ; అప్పుడు పడిపోకుండా నిలబడటానికి ప్రయత్నం అతను నికారంగా ప్రయత్నించేడు. నా మోషీ భావంతో అతను సరాలున ఆవులశాలవెపు చూసేడు. ఆ తలుపువద్ద యెవరూలేరు. లోపలినుంచి జ్వలించున పాలు పిత్తకటం వినవస్తోంది.

అతను యింట్లోకెళ్లి, వెంటనే వొక వుత్తకంలో చిలుము (పొగ గొట్టం) లో తిరిగొచ్చి యెండ తగలకుండా వున్న తలవాకిటి వసారా మూలలో కూచున్నాడు, వొక గ్లాసు టీ ముందేసుకొని.

మధ్యాహ్నంవరకూ యింటివద్దేవుండి చాలాకాలం నాయిదా వేసుకొంటూ వచ్చిన వుత్తరాలు కొన్ని రాయాలనుకొన్నాడతను. కానీ, యిప్పుడతనికొక వసారా పదిలిపెట్టి పోవాలనిలేదు. తన గది వొక జెలు పినట్లు ఆ గదిలోకి పోవటాని కతని కయిష్టంగావుంది.

ఇంటి యజమానురాలు పొయ్యి రాజేసింది. పాలు పిత్తకటం పూర్తి జేసి మేరియానా పచ్చి పిడకలు తెచ్చి దడిమీద యెండపెడుతోంది. చదవాలని ఓలెనిన్ ప్రయత్నించేడు. కానీ అందులో వొక్కమాటగూడా అతని కరంకావటంలేదు. తనముందు పెరట్లో పనిచేస్తున్న మేరియానా వంక అదే పనిగా చూడ సాగేడు. ఆమె ఆ యింటి దగ్గర చల్లటి నీడలో నుంచున్నా, పెరటిమధ్యలో కొచ్చినా, ఆమె చేసే పనుల్లో యే వొక్క పనినూ చూడకుండా పోతానేమోనని అతనికి భయంగావుంది.

జిగేల్ మంటూన్న ఉదయ సూర్యకాంతిలో నిగనిగలాడే ఆమె దుస్తులు మెరుస్తున్నాయి. సొగసుగా, చలాకీగావున్న ఆమె కదలికలు ఓలెనిన్ కానందం గలిగించేయి. ముడతలు ముడతలుగా ఆమె వక్షోజాలకి

చక్కని కాళ్ళకి అతుక్కొనిపోయిన ఆమె వాదులు చొక్కాతీరు; ఆమె నితారుగా నిలబడి నప్పుడు చొక్కాలోంచి కనపడిన ఆమె బిగివక్షోజాల ఆకారం; యెర్రటి పాతస్లిప్పర్లతో ఆ నేలమీద తీరు తప్పకుండా నడిచిన ఆమె పాదాలసౌరు, అసహనంతో, దాదాపు అగ్రహంతో, ఆమె పొర పుచ్చుకొని పనిచేసినపుడు ఆమె చేతి కండరాలు జిగిగా బీగిసినవైనం; వొక్కొక్కప్పుడు ఆమె నల్లటి నేత్రాలు అతనివైపు చూసిన విధం—అతనికి అనందం కలిగించేయి. ఆమె సన్నటి కనుబొమలు చిట్టించి పున్నప్పటికీ ఆమెకి సంతృప్తిగానే వుందనీ, తానెంత అందంగావున్నానో తనకు తెలుసనీ. ఆమె నేత్రాలు తెలుపుతున్నాయి.

“హలో ఓలెనిన్! యెంతసేపైందోయ్ లేచీ?” అకస్మాత్తుగా వొక కంఠధ్వని పలికింది. కేక్షియన్ ఆఫీసరు యూనిఫారం తొడిగి, బెల్టెడ్ స్కీ గేటులోపల కొచ్చేడు.

“అరె బెల్టెడ్ స్కీయా! యింత పెందరాడే బెల్టెడ్ రావేంటోయ్?” చేయి చాపుతూ ఓలెనిన్ అడిగేడు.

“నన్ను గంటేశారు. యీ రాత్రికొక విందు వుంది. మేరియానా ఉస్టెంకా యింటికొస్తావుగదా నువ్వు?”

మేరియానాతో అతనంత పరిచయంగా మాటాడటం ఓలెనిన్ కి ఆశ్చర్యం కలిగించింది. ఆ యువతి, తా నదేమీ విననట్లుగా, తలవంచుకొని, పొర భుజానవేసి మగవాడిలా నడుస్తూ ఆలకాలవైపు నడిచివెళ్లింది.

“ఆమెకి సిగ్గేసింది. మేరియానాకి సిగ్గేసింది” ఆమె వెనకాల పీలుస్తూ బెల్టెడ్ స్కీ అన్నాడు. “నువ్వంటే ఆమెకి సిగ్గుగా వుందోయ్, ఓలెనిన్” అని నవ్వుతూ అతనన్నాడు. తర్వాత పుషారుగా ఆ తలవాకిటి వసారా మెల్లెక్కేడు.

“విందేమిటోయ్? నిన్ను జైటకి తన్నేసిందెవరు?”

“ఉస్టెంకా—నే నున్న యింటి యజమాని కూతురు—యీ విందు చేస్తున్నది. నీకు గూడా ఆహ్వానముంది. విందంటే బజ్జీలూ ఆడపిల్లలూ అని అర్థం!”

“అక్కడ మనమేం చెయ్యాలట?”

మేరియానా వెళ్ళినవైపు తూడించుతూ, బెలెట్ స్కీ చిరునవ్వుతో కన్నుగీటేడు.

ఓలెనిన్ సిగ్గుపడి భుజా లెగురవేసేడు.

“అరేయ్, నిజంగా నువ్వు వింతమనిషివిరా, బెలెట్ స్కీ.”

“యిక ఆపరా! నాకు చెప్పమాక అదీ.....” ఓలెనిన్ ముఖం చిటింపటం చూసి బెలెట్ స్కీ అది సరిజెయ్యటానికి చిరునవ్వు నవ్వేడు. “నిజంగా చెబుతానూ, అలాంటి చక్కని పిల్లతో, అలాంటి అందమైన పిల్లతో గలిసి నాకే యింట్లో వుంటూ యిదంతా సాధ్యంగా కనపడదు మరి.....”

“ఆమె చాలా అందంగలపిల్ల. అలాంటి స్త్రీని నేనింతకు నుం దెన్నమా జూడలేదు.”

“అయితే యేమిటంటి?” అదేమిటో అర్థంగాక బెలెట్ స్కీ నవ్వులు గొట్టేడు.

“నీకు వింతగా కనపడొచ్చు గానీ, అసలు, విషయా లెలా వున్నాయో చెబుతా విను” అని ఓలెనిన్ సమాధాన మిచ్చేడు. “నేనిక్కడ వుండటం మొదలెట్టినప్పట్నుంచీ నేను ఆడవాళ్ళంటే అసలు పట్టించు కోటమేలేదు. నిజంగా అది మంచిది. అంతేగాక, అయినా అసలు యీ ఆడ పిల్లలకీ మనకీ సంబంధమేమిటి? ఇరోష్కా అంటావూ—అది వేరేసంగతి. మా యిద్దరి కొక సామాన్య సంబంధంవుంది—వేట.”

“సామాన్యసంబంధమా? చెత్తరా చెత్త! మాస్కోలో వున్న నా ఎమేలియాలో నాకున్న సామాన్య సంబంధ మేమిటని నిన్నడుగు తున్నా. సరే, యిక్కడా అంతే. నిజం నొప్పకోవాలంటే, యిక్కడి ఆడపిల్లలు అసలు మురికిగా వుంటారు. కాని చేసేచేమీ లేదు.”

“నువ్వు పేరు బెట్టినట్లు, నీ ఎమేలియాలో నే నెప్పుడూ చనువుగా లేను” అన్నాడు ఓలెనిన్. “అసలలాంటి ఆడవాళ్ళతో యెలా మెల గాలోగూడా నాకు తెలవదు. నాకు తెలిసిందంతా యేమిటంటే వాళ్ళంటే నాకు గౌరవం లేదు. కాని యీ కోసక్కు ఆడపిల్లల్ని మాత్రం గౌర విస్తాను.”

“భేష్. నీ యిష్టమొచ్చినట్లు గౌరవించుకో. అందుకు నేనేమీ అడ్డం రానులే.”

కాని, ఓలెనిన్ ఆ సంభాషణ నంతటిలో ముగిసిపోనియ్యలేదు. నారు మాటాడుతూన్న విషయం అతని హృదయానికి చాలా దగ్గరగా వుంది. తాను యెత్తుకొన్న విషయాన్ని పూర్తిగా చెప్పే సెయ్యాలని అతనికి ఆదుర్దాగా వుంది.

“నాది ప్రత్యేకమైన జీవితమని నాకు తెలుసు” అంటూ, త తర పడి, ఓలెనిన్ తిరిగి అందుకొన్నాడు. “కాని, యిక్కడ నా జీవితానికి యెంత చక్కటి రూపు రేఖ లొచ్చాయంటే; దీన్ని మార్చుకోటానికి నాకేమీ కారణం కనపడటంలేదు సరిగదా అసలు నీ జీవితంలాంటి జీవితం నేను గడపలేను. యిక యిత సుఖంగా బతకటం అనేది అసలే అసాధ్యం. అంతేగాకుండా, చారిలో నేను చూడవల్సికొన్నదీ, చూసేదీ నువ్వు చూసేదానికి పూర్తిగా భిన్నమైనట్టిది.”

బెల్ టెక్స్కీ తన చెవుల్ని తాను నమ్ములేనంత ఆశ్చర్యంతో కను బొమలెత్తేడు.

“అయినప్పటికీ నువ్వు విందుకి రావాలా? ఓలెనిన్. మేరియానా గూడా అక్కడికొస్తుంది కమ్మంటే! నీకు బాగాకపోతే అప్పుడెళ్ళిపోదువు గానిలే. వస్తావామరీ?”

“రావాలనేవుంది. కాని, వున్న దున్నట్లు చెప్పాలంటే పేరీమ గొడ వలో పడిపోతానని నాకు భయంగావుంది.”

“సీ హెూ హెూ!” బెల్ టెక్స్కీ అరిచేడు. “అయినా తప్పకుండా రావాలి. నీకోసం చూస్తుంటా. వస్తానని వాగ్దానం చెయ్యమరీ.”

“కాని నిజంగా చెప్పాలంటే మనమక్కడేం చెయ్యాలో, యే తాను నడపాలో నాకు బోధపడకుండా వుంది.”

“నామాట విని ముందురారా!”

“నరే...బహుశా...”

“అరే బాబా, లోకంలో కెల్లా అందమైన ఆడవాళ్ళ మధ్య గోసాయి ముండాకొడుక్కిమల్లే బతకటంలో అర్థమేంటో నాకర్థం గావ

టల్లా. సుఖం అనుభవించే అవకాశ మున్నపుడు సుఖమెందుకు అనుభవించగూడదురా? ఆఁ, చూడూ, మన కంపెనీ తొందర్లోనే వెళ్ళిపోతుందనే సంగతి నువ్వు విన్నావా?"

“కాదే ? ఎనిమిదో కంపెనీ పోతుందని విన్నానే ?”

“కాదు. మనవంతు ముందు. షిజిటంట్ నాకు వుత్తరం రాశాడు. ప్రిన్స్ తనంతట తానుగూడా యీ దండయాత్రలో పాల్గొంటాడని అత నంటున్నాడు. అతన్ని చూడగలగటం నా కానందం. యేమైనా, యీ ప్రదేశమంటే నాకు అసలు విసుగు వుట్టిందిలే.”

“దాడి అని విన్నానే ?”

“యేమో నేను వినలా మరి. కాని, కిందటిసారి దానికి క్రినోవ్ కి నైయింట్ అన్నా క్రాస్ యిచ్చారని విన్నా. పిచ్చి ముండాకొడుకు! తన లెఫ్టినెంట్ చేస్తారనుకొన్నాడు” అన్నాడు బెలెట్ స్కీ నవ్వుతూ.

సాయంత్రం చీకటి పడేవేళకి ఓలెనిన్ ఆలోచనలు విందు వైపుకి తిరిగేయి. తన మిత్రుడ్ని ఆహ్వానం గురించి అతనికి వ్యాకులంగావుంది. అతనికి వెళ్ళాలనుందిగాని అదంటే సిగ్గుగా, దడగావుంది. అక్కడ అడవిల్లలు తప్పితే ముసిలీ ముతకా వుండరని అతనికి తెలుసు. అసలదెలా వుంటుంది ? తానెలా ప్రవర్తించాలి ? తానెంతమాట్లాడాలి ? పహిలాపచ్చీస్ మీదుండే ఆ కోసక్ యువతుల్లో తాను వేగదెలాగు ?

బెలెట్ స్కీ వొక వింత సంబంధంగురించి తనకి చెప్పేడు. అన్నింటికీమించి, తాను బహుశా మేరియానావున్న గదిలోనే వుండబోతాననేది, ఆమెతో మాట్లాడవచ్చును గూడా ననేది అతనికి నమ్మశక్యంగాకుండా వుంది. మళ్ళీ ఆమె గంభీర స్వభావాన్ని, బెట్టుగా వుండటాన్ని, గురించి ఆలోచిస్తే అలాంటి పని అసాధ్యంగా కనపడింది. ఐనా, బెలెట్ స్కీ అక్కడి వ్యవహారమంతా చాలా సాఫీగా నడిచిపోతుందని నొక్కిచెప్పేడు. తన మామూలు ధోరణిలోనే బెలెట్ స్కీ తాను మేరియానాతో మెలగటం సాధ్యమేనా ? “అదేమిటో మొత్తానికి గమ్మత్తుగానే వుంటుంది” అని ఓలెనిన్ అనుకొన్నాడు. “ఉహూఁ నే నసలక్కడికి వెళ్లకుండా దూరంగా వుండటమే మంచిది. అసలాసంగతంతా ఛండాలుగావుంది. యెందుకూ వుపయోగించేదిగాదు.”

ఐనా, అదెలావుంటుందో అనే ప్రశ్న అతన్నింకా పట్టి వీడిపోతే వుంది. అంతేగాక వస్తానని తాను వాగ్దానం చేసాడు గూడాను.

తన మనస్సులో ఆ విషయాన్ని గురించి అమీతుమీ తేల్చుకోకుండానే ఓలెనిన్ యిల్లు వదిలి బైలుదేరి, బెలెట్ స్కీ మకాంవేసిన యింటి వరకూ వెళ్లి ఆ యింట్లో కెళ్ళేడు.

ఆ యిల్లు అచ్చం ఓలెనిన్ వుంటున్న యిల్లు మాదిరిగానేవుంది. గంజలమీద దాన్ని కట్టారు. భూమినుంచి ఆరడుగులయెత్తుంది. రెండు గదులున్నాయి. ఓలెనిన్ మెట్లెక్కి మొదటిగదిలో కొచ్చేడు. ఆ గదిలో ముందరి గోడ పక్కన వొక సోల్పు (వరస) గా పరువులూ, రగ్గులూ, బొంతలూ, తలగడ దిండ్లూ వున్నాయి. యిక పక్కగోడల్ని ఆయుధాలూ, ఇత్తడి పళ్ళెలూ వేలాడుతున్నాయి. బల్లలకింద కర్బాజాపళ్ళూ, గుమ్మడికాయలూ వున్నాయి.

బెలెట్ స్కీ మకాం వేసిన రెండోగదిలో వొక మంచం, యేవో చాలా పెట్టెలూ, ఇటుకల్లో గట్టిన వొక పెద్ద పొయ్యి, వొక మేజాబల్లా, రెండు బల్లలూ, వున్నాయి. సనాతన మతానికి సంబంధించినట్లుగా చిత్రించిన కొన్ని పటాలు గోడల నున్నాయి. బెలెట్ స్కీ ఆయుధాలు గోడ నున్న వొక చిన్న రగ్గునుండి వేళ్ళాడుతున్నాయి. ఇక యేవో చాలా రకాల టాయిలెట్ వస్తువులూ, చిత్తరువులూ, మేజా బల్లమీద అమర్చబడివున్నాయి. బల్లమీదొక సిల్కు డ్రెస్సింగ్ గౌన్ పడేసివుంది.

పరిశుభ్రంగా, చక్కగావున్న బెలెట్ స్కీ తన లోపలి దుస్తులు మాత్రం తొడుక్కుని మంచంమీద పడుకొని యేదో వుస్తకం చదువుతున్నాడు. ఓలెనిన్ ను చూసి అతను మంచంలోంచి యెగిరి దూకేడు.

“నువ్వుచ్చినందుకు నాకు చాలా ఆనందంగా వుందిరా ! నా మేడ యెలావుందంటావోయ్ ? చక్కగా లేదా ? ఆఁ. వాళ్ళు అద్భుతమైన యేర్పాట్లు చేస్తున్నారోయ్. వాళ్ళు బజ్జీల్ని దేంతో తయారు చేసారో నీకు తెలుసా ? పిండి, పండిమాంసం, ద్రాక్షపళ్ళూ. కాని అసలు విషయం అదిగాదు. అదుగో అక్కడ వాళ్ళ ఆర్భాటం చూడు !”

నిజంగానే, వారా కిటికీలోంచి చూడగానే రెండో యింట్లో పేద రభస వారికి కనపడింది. వొకసారి వొక వస్తువు పట్టుకొని, మరోసారి

మరోటి పట్టుకొని ఆడపిల్లలు యింట్లోంచి బైటికి బైటినుంచి యింట్లోకి దూసుకుపోతున్నారు.

“అదేమన్నా త్వరగా తయారౌతుందా?” అని బెలెట్ స్కీ అరిచేడు.

“వొక్క నిమిషంలో! యెందుకంట ఆ ఆరా? ఆకలిగా వుందా తాతా?” ఆ యింట్లోంచి ఆడపిల్లలు పగలబడి నవ్వుటం వినవచ్చింది.

యెర్రటి బుగ్గలుగలిగి, బొద్దుగా, చక్కగా వున్న ఉస్సెంకా తన చొక్కా చేతులు పైకి మడిచి పళ్ళెలు కొన్ని యెత్తుకొనిపోటానికి యింట్లోకి పరుగుతుకుచ్చింది.

“పక్కకి తప్పకో. లేకపోతే యివి పడిపోతయ్యి” బెలెట్ స్కీని తప్పించుకొంటూ ఆమె కీచురుమని అరిచింది. “వచ్చి కాస్త మాకు పని చేసిపెట్టరాదా?” అని ఓలెనిన్ కేసి అరిచింది, నవ్వుతూ. “ఆఁ. ఆడ పిల్లలు తినటానికి తినుబండారా లేమైనా తేవటం మరిచిపోయేవునుమా!”

(తినుబండారా లంటే అల్లపు మిఠాయి, యితర తీపివస్తువులూ అని ఆమె అర్థం.)

“మేరియానా అక్కడుందా?” బెలెట్ స్కీ అడిగేడు.

“యేమనుకొంటున్నావు మరి? పిండి తెచ్చిందిగూడాను.”

“చూచూ,” అంటూ, ఉస్సెంకా ఆ గది విడిచిపెట్టి వెళ్లిపోయినాక బెలెట్ స్కీ యెత్తుకొన్నాడు. “ఆ పిల్లకి చక్కని బట్టలిచ్చి పరిశుభ్రంగా అలంకారంచేస్తే, మన అందాలబరిచే లందరికన్నా చాలా అందంగా వుంటుంది. కర్నల్ బోర్న్ వాని పెళ్లి చేసుకొన్న పిల్లని నువ్వు చూశావంటరా? యెంత హుందాతనం! అది యీ కోసక్క స్త్రీల కెక్కణ్ణుంచి వస్తుందో?”

“బోర్న్ వాని పెళ్లాం యెవరో నేనెగనను” అన్నాడు ఓలెనిన్. “కాని, యిప్పుడు వీళ్ళు కట్టుకొంటున్న బట్టలకంటే యే బట్టలూ అందంగా వుండవని నా వుద్దేశ్యం.”

“యే జీవితానికైనా నేనెలా తేలిగా అలనాటు పడిపోగలనో చూస్తుంటే నాకు వింతగా వుందిరా!” సంతృప్తితో నిట్టూర్చుతూ

బెలెట్ స్కీ అన్నాడు. “నరే అక్కడికిపోయి వాళ్ళేం చేస్తున్నారో చూసివస్తా.”

తన డ్రస్సింగ్ గౌనుని భుజంమీద పడేసి, “నువ్వీలోపల ఆ తిను బండారాల గొడవచూడు” అంటూ అరుస్తూ, అతను బైటికి పరుగెత్తేడు.

బెలెట్ స్కీ-యొక్క తైనాతీని పిలిచి రొట్టెలూ, తేనె తెచ్చిపెట్టమని ఓరెన్జిన్ చెప్పేడు.

కాని, తానెవరికో లంచంపెడుతున్నట్లుగా ఆ తైనాతీకి డబ్బియ్యటానికి అతనెంత సిగుపడ్డాడంటే, “పెప్పరమింట్ కలిసిన రొట్టెలెన్ని, తేనె గలిసిన రొట్టెలెన్ని?” అని తైనాతీ అడిగినప్పుడు అతనేమీ సమాధాన మియ్యలేదు.

“నీ యిష్టమొచ్చినట్లు కానియ్యి.”

“యీ డబ్బంతా పెట్టి కొనుక్కురానా మరీ?” అత నడిగేడు. “పెప్పరమింట్ కలిసిందే తే ఖరీ దెక్కువ. మొన్న వొక్కోదానికి పదహారు కోపెక్కులు రీసుకొన్నారు.”

“ఆ. మొత్తం డబ్బంతా పెట్టికొను” ఓరెన్జిన్ అన్నాడు. అతను కిటికీవద్ద కూచున్నాడు. తానేదో ప్రమాదంతో కూడుకొన్న నుర్సార్గపు పని చేయబోతున్నట్లుగా అతని గుండె దడదడ కొట్టుకోటం చూసి అతనికి ఆశ్చర్యం కలిగింది.

ఆడపిల్లల గదిలోంచి అతనికి పెద్ద కోలాహలం వినపడింది. తర్వాత కొద్ది నిమిషాలకి, ఆడపిల్లలు చెవులు గింగురు మనేట్లు అరుపుల్తో నవ్వుల్తో కేరింతాలు కొడుతుండగా బెలెట్ స్కీ ఆ గదిలోంచి బైటికి దూసుకు రావటం అతను చూసేడు.

“వాళ్ళు బైటికి వెంటేశారోయ్” అన్నాడు బెలెట్ స్కీ.

తర్వాత కొంచెంసేపటికి ఉబ్బెంకా గదిలో ప్రవేశించి తన వెంట వారిని రమ్మని చాలా గంభీరతతో ఆహ్వానించింది.

వారాగదిలో ప్రవేశించేప్పటికి, గదిలో గోడపక్కన ఉబ్బెంకా బొంతల్ని, దిళ్లనీ మళ్ళీ వొక సోల్పుగా నర్దుతోంది. మేజాబల్లమీద చాలా చిన్నగుడ్డ వొకటి పరచబడివుంది. దానిమీద యెర్రటి ద్రాక్ష

సారా వున్న పాత్ర వొకటి, కొన్ని యెండు చేపలా వున్నాయి. ఆ గదంతా పిండివాసనా ద్రాక్షపళ్ళవాసనా కొడుతోంది. అందంగా వున్న అరడజను ఆడపిల్లలు చక్కని బిష్కెట్లు తొడిగి, మామూలుగా కట్టుకొనే తలరుమాళ్లు కట్టుకోకుండా, పొయ్యి వెనకాల మూలలో గుమీకూడి కూచుని, గుసగుస లాడుకొంటూ ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుకొంటున్నారు.

“నా సంరక్షకుడైన సెయింట్ని గౌరవించాల్సిందిగా మిమ్మల్ని ప్రార్థిస్తున్నాను” అన్నది ఉస్టెంకా తన అతిథుల్ని మేజాబల్లవద్ద కూచోమని ఆహ్వానించుతూ.

ఆ ఆడపిల్లలో మేరియానా గూడా వుండటం చూసి, యిలాంటి ఛందాలపు పరిస్థితుల్లో ఆమెని కలిసికొన్నందుకు ఓలెనిన్ కలవరపాటు చెందేడు. తన కిక్కడ స్థానం లేనట్టూ తన వ్యవహారం మోటుగా వున్నట్టూ అతను బాధపడ్డాడు. అందువల్ల ఔలెట్ స్కీని కనిపెట్టివుండి అతనేంచేస్తే అది చెయ్యా లనుకొన్నాడు.

ఔలెట్ స్కీ తాను బాగా హాయిగా వున్నట్లుగుపించేడు. అతను గంభీరంగా ముందుకి అడుగువేసి, ఉస్టెంకా ఆరోగ్యం కోరుతూ వొక గ్లాసుడు ద్రాక్షసారా తాగి, తక్కినవాళ్లని గూడా అదేచేయమని ఆహ్వానించేడు. ఆడవాళ్ళు సారాతాగరని ఉస్టెంకా అన్నది.

“ఐనా, తేనె గలుపుకొని తాగొచ్చులే” ఆడపిల్లల్లో వొకరన్నారు.

అప్పుడే అంగడినుంచి తిరిగొచ్చిన ఔలెట్ స్కీ తైనాతీని లోపలికి పిలిచేరు. అతను ఆ పెద్దమనుషులవంక వోరగంట చూచినపుడు అతని చూపులో అసహ్యతో, అసూయో వున్నట్లు కనిపించింది. అతి జాగ్రత్తతో అతను బూడిదరంగు కాగితంలో చుట్టిన పొట్లం వొకటి వారి కందించేడు. అందులో తేనెతుట్టె వొకటి, రొట్టెలూ వున్నాయి. తర్వాత అతను వాటి ధరని గురించి వివరంగా వర్ణించటం మొదలెట్టేసరికి, ఔలెట్ స్కీ అతన్ని ఔటకి పంపించి వేసేడు.

గ్లాసుల్లోవున్న ద్రాక్షసారాలో ఔలెట్ స్కీ కొంత తేనె కలిపి, తర్వాత దివ్యమైన పోజులో ఆ మూడుపానుల రొట్టెల్ని మేజాబల్లమీద అక్కడక్కడా పడవేసేడు. తర్వాత అతను ఆడపిల్లల్ని ఆ మూలనుంచి యీడ్చుకు రాసాగేడు.

చివరికి వారంతా మేజాబల్లవద్ద కూచోగానే అతను వారికి ఆ రొట్టెల్ని పంచేడు. మేరియానా తన చిన్నచేతుల్తో రెండు తెల్లటి రొట్టెలూ, వొక గోధుమరంగు రొట్టె పట్టుకొని వాటి నంచెయ్యూలో తోచక యెలా కూచున్నదీ ఓలెనిన్ గమనించేడు.

బెలెట్ స్కీ, ఉస్సెంకాలు ఉల్లాసంగా వున్నప్పటికీ, వారు అతిథులకి వుత్సాహం యివ్వటానికి యెంత ప్రయత్నించినప్పటికీ, వారి సంభాషణ బలవంతపు బ్రాహ్మణార్థంగా మకమక లాడుతోంది. ఓలెనిన్ కి చిరాకుగా వుంది. ఆడపిల్లల దృష్టిలో బహుశా తాను పరిహాసాస్పదంగా కనపడుతూ వుండవచ్చుననీ, తన భిడియం వారికిగూడా అంటవచ్చుననీ, అందువల్ల యేదైనా మాట్లాడటం మంచిదిగాబట్టి, యేం మాట్లాడాలా అని అతను తన బుర్రని బద్దలకొట్టుకొని ఆలోచించేడు. కాని, యేం మాట్లాడాలో అతనికి తోచలేదు. ప్రత్యేకంగా మేరియానా చిరాకుగా వున్నట్లు అతనికి అగపడింది.

“బహుశా నాళ్ళకి మేము డబ్బిస్తామని నాళ్ళు అనుకుంటున్నారేమో?” అని ఓలెనిన్ అనుకొన్నాడు. “కాని, ఆ పని చేసేదెలా? అబ్బా, అదేదో తొందరగా ముగించి యిక్కణ్నుంచి వెళ్ళిపోతే!”

25

“మేరియానా, మీ యింట్లో వున్న మనిషిని నువ్వెరక్కపోవటం మేమిటి!” బెలెట్ స్కీ అడిగేడు.

“ఆయన మమ్మల్ని చూడటానికే రాకపోతే ఆయన్ని గురించి నాకు తెలిసేదెలా?” ఓలెనిన్ వంక చూస్తూ మేరియానా అన్నది.

ఓలెనిన్ వులిక్కిపడి నిగ్గుపడ్డాడు. తర్వాత అంతకంటే ఏం చెప్పాలో తోచక యిలా అన్నాడు.

“మీ అమ్మంటే నాకు భయం. మొదటిసారి నేను యింట్లోకొచ్చినప్పుడు యెలా యెగిరిందో నీకు తెలవదా?”

“అయితే ఆసలు సంగతి అదన్నమాట!” ఆమె పగలబడి నవ్వి తలని అటు తిప్పుకొంది.

ఓలెనిన్ ఆమె ముఖాన్ని పూర్తిగా చూడటం అనేది యిదే ప్రథమం. ఇంతవరకూ ఆమె యెప్పుడూ కళ్లవరకూ వచ్చేట్లు తలకి రుమాలు చుట్టుకొనేది. ఆమె ఆ గ్రామ అందాల రాణిగా గుర్తించబడిందంటే అందులో వింత యేమీలేదు. ఉస్టెంకా చక్కనిది; కొద్దిపాటి మనిషి; బొదుగా వుంటుంది. గులాబీరంగు చెక్కిళ్ళు; గోధుమరంగు కళ్ళు; బాగా యెక్కిగా వుండే పెదములు. కాని, మేరియానా అలాగాదు. ఆమె చక్కని దనటానికి వీలేదు; ఆమె అందాలరాణి! ఆమె యెత్తుగా వుంటుంది; చక్కని శరీర సౌష్ఠవం; దివ్యమైన భుజాలు. ప్రత్యేకంగా, ఆమె చిరునవ్వు నవ్వి నవుడు మృదువుగా మధురంగా భావ ప్రకటన చేసే ఆమె నోరూ, కఠినత్వం వున్నప్పటికీ మధురమైన ఆమె నల్లని పెద్దకళ్ళూ లేక పోయినట్లయితే ఆమె రూపురేఖలు మగవాడిలాగా, దాదాపు గరుకుగా, వుండి వుండేవి.

ఆమె అరుదుగా చిరునవ్వు నవ్వుతుంది. కాని, ఆమె చిరునవ్వు చూపించనంత మధురంగా వుంటుంది. తక్కిన ఆడపిల్లలంతా చక్కని నాళ్ళే. కాని, తామూ, బెలెట్ స్కీ, లోపలికి రొట్టెలు తెచ్చినవుడు అతని తెనాతీ, మేరియానావంక చూడకుండా వుండలేకపోతున్నారు. ఆ ఆడపిల్లల్లో యెవరు మాటాడినా ఆమెలో తప్పకుండా మాటాడి తీరతారు. ఆమె వారిమధ్య ప్రకౌశించుతూన్న వొక రాణిలాగావుంది.

బెలెట్ స్కీ అతిథుల్ని సంఘోషపెట్టే ప్రియత్నంలో విరామం లేకుండా లొడలొడ మని నాగేడు; ఆడపిల్లల్లో సరసమాడేడు; అందరూ తాగేటట్లు చేసేడు; ఫ్రెంచి భాషలో మేరియానాని గురించి ఛండాలపు ఛలోక్తులు విసిరేడు; ఆడవాళ్ళతో యెలా మెల్లగాలో తననుంచి నేర్చుకోవాల్సిందని ఓలెనిన్ ని పట్టుబట్టేడు.

ఎప్పటికంటే గూడా ఓలెనిన్ కి చిరాకుగావుంది. పండగ చేసుకొంటూన్న ఉస్టెంకా తన అతిథుల్ని ప్రతివారిని ముద్దుపెట్టుకొని దాక్షిణ్యసారా అందిస్తుందని బెలెట్ స్కీ చెప్పే సమయాన, యే వంకతో బెటికి పారి పోదామా అని ఓలెనిన్ మధనపడుతున్నాడు. పెళ్లిళ్ల సందర్భాల్లోలాగా

తన పళ్ళెంలో డబ్బువుంచే పకతుమీదనే తాను అలా ముద్దెట్టుకొంటానని ఉస్టెంకో అన్నది.

“యీ ఛండాలుపు విందుకు అసలు నే నెలావచ్చానంట ?” అని ఓలెనిన్ అనుకొని లేచి నుంచున్నాడు.

“యెక్కడికోయ నువ్వు పోయేదీ ?” బెలెట్ స్కీ అడిగేడు.

“పోయి సిగరెట్లు తీసుకొస్తా” తప్పించుకు పోవటానికి ప్రియి త్నించుతూ ఓలెనిన్ అన్నాడు. కాని, బెలెట్ స్కీ అతని చేయి వట్టు కొన్నాడు.

“నావద్ద కొంత డబ్బుందిలే” అని ఫ్రెంచి భాషలో అన్నాడతను.

“డబ్బిచ్చే వరకూ పోనిచ్చేట్టు లేరా బాబూ” ఓలెనిన్ బాధగా అనుకొన్నాడు. కాని, అంతలోనే అతనికి తననీ గురించి వ్యాకులంకరిగింది. “బెలెట్ స్కీ లాగా నే నెందుకని ప్రవర్తించలేక పోతున్నాను ? సరే, అసలింతకీ నే నిక్కడికి రావాల్సిందేగాదు. యిక తీరా వచ్చినాక వారి సరదా చెడగొట్టనేనూడదు. నే నొక కోసక్కులా తాగటానికి నేను కనీసం ప్రియి త్నించితీరాలి.”

అలా అనుకొని ఛాపురా అనే నొక కొయ్యపాత్ర పట్టుకొని, దాన్ని ఛిఖర్ తో నింపేసి, దాదాపు అదంతా తాగివేసేడతను. ఆడపిల్లలిది చూచి నివ్వెరగొని పోయేరు: అది వింతగానూ, అనుచితంగానూ వుందని వాళ్లనుకొన్నారు. ఉస్టెంకో వారికి చెరో గ్లాసు తెచ్చియిచ్చి ఆ యిద్దర్నీ ముద్దు పెట్టుకొంది.

“అదీ సంగతి, అమ్మాయిల్లారా, యిక మనం జిల్సా చేసే య్యొచ్చు” వారు తనపళ్ళెంలో వేసిన నాలుగు వెండి రూబుళ్లనీ గల గల మనిపించుతూ, ఆమె అనింది.

ఓలెనిన్ కిప్పుడు చాలా హాయిగావుంది. అతను అదీ యిదీ వాగ సాగేడు.

“ఆ. మేరియానా, యిక యిప్పుడు మాకు ఛిఖర్ అందించి మమ్ముల్ని ముద్దు పెట్టుకోటం నీవంతు” అన్నాడు బెలెట్ స్కీ.

“నిన్ను ముద్దు పెట్టుకొంటా మరి!” అని మేరియానా అతన్ని కొట్టటానికా అన్నట్లు పరిహాసానికి చేయియై తింది.

“డబ్బు పుచ్చుకోకుండా తాతకి వూరికి నీ ఆ ముద్దు యిచ్చితీరాలి” అని ఆడపిల్లల్లో నొక రన్నాడు.

“అదీ మర్యాద తెలిసిన పిల్లంటే!” అని, పెనగులాడుతూన్న ఆ పిల్లని పట్టుకొని బెల్టెస్కీ ముద్దెట్టుకొన్నాడు. “నువ్వది చేసితీరాలి” అని అతను మేరియానా వంక తిరుగుతూ అన్నాడు. “కానియ్ మరి. మీ యింట్లో అద్దెకున్న మనిషికోగ్లాసివువమరి” ఆమె చేయి పుచ్చుకొని ఆమెని తీసికెళ్ళి ఓలెనిన్ కూచున్న బల్లమీద అతని పక్కన ఆమెని కూచుండబెట్టే డతను.

“అందాలరాణి గామా?” ఆమె ముఖాన్నతనికి చూపించటానికి ఆమె ముఖం తన చేత్తో తిప్పతూ బెల్టెస్కీ అన్నాడు.

మేరియానా అందు క భ్యంతరపెట్టలేదు. మెల్లగా ఆమె తన పెద్ద కళ్ళని ఓలెనిన్ వైపు తిప్పింది. “అవును, నే నందంగావున్నా” అని ఆమె చూపు చెపుతున్నట్లుగావుంది.

తాను చేస్తున్న దేమిటో తనకి తెలీకుండా ఓలెనిన్ గభాలున ఆమె నడుముని గట్టిగా పట్టుకొని ఆమెని ముద్దెట్టుకోబోతుంటే, ఆమె నొక్క వూపుతో అతన్నుంచి తప్పించుకొని పొయ్యివైపు యెగిరిదూకింది. ఆ దూకటంలో మేజాబల్ల పడిపోయింది. అందరూ నవ్వేరు. తర్వాత బెల్టెస్కీ ఆడపిల్లల్లో యేదో గుసగుస లాడేడు. హఠాత్తుగా అందరూ బెటికి పరుగెత్తి తలుపు తాళం వేసేరు. లోపల ఓలెనిన్, మేరియానాలున్నారు.

“నువ్వు బెల్టెస్కీని ముద్దుపెట్టుకొని నన్ను ముద్దుపెట్టుకోవెందు కని?” ఓలెనిన్ అడిగేడు.

“నా కిష్టంలేదు. అంతే” మూతి ముడుచుకొంటూ ఆమె అనింది. “అతను తాతలాంటినాడు” చిరునవ్వు నవ్వుతూ చెప్పింది.

తర్వాత ఆమె తలుపువద్దకెళ్ళి దాని మీద బాదింది. “తలుపు తాళంవేశారెందుకు పంది వెళ్ళవల్లారా?”

“యేం ఫర్వాలా. వాళ్ల నక్కడ వుండనియ్యి. మన మిక్కడుం దాం” ఆమె వద్ద కొస్తూ ఓలెనిన్ అన్నాడు.

కోపంతో ముఖం చిట్టించుతూ ఆమె అతన్ని దూరంగా తోసేసింది. మరోసారి ఆమెలో గంభీరత్వం, ఘనత్వం అతని కగుపించేయి. అతను తాను చేసేదేమిటో గుర్తించి సిగ్గుతో బాధపడ్డాడు. తలుపువద్దకెళ్ళి దాన్ని గురిజి సాగేడు.

“బెల్టెస్కీ! తలుపు తెరువ్! యీ వెధవసరసం ఆపరా!”

మేరియానా తిరిగి ఆనందంతో నవ్వింది. “అయితే నన్ను జాసి భయపడ్డావన్నమాట?” అన్నది.

“భయపడ్డా. నువ్వు మీ అమ్మంత గయ్యాలిదానివి.”

“విను. వొక విషయం చెపుతానుండు: నీ జీవితమంతా ఇరోష్కా మామయ్యతోటి గడిపెయ్యి. ప్రతిరోజూ మరింతగా నిన్ను ఆడపిల్లలు ప్రేమిస్తారు.”

తన ముఖాన్ని అతని ముఖం దగ్గరపెట్టి అతని కళ్లలోకి నూటిగా చూస్తూ ఆమె చిరునవ్వు నవ్వింది.

అందుకేం సమాధానం చెప్పాలో అతనికి తెలువలేదు.

“అయితే మరి అప్పు డప్పుడూ మిమ్మల్ని చూడటానికొస్తేన్?” తడబడుతూ, అతనారంభించేడు.

“అప్పటి సంగతివేరూ” తల నెగురవేస్తూ ఆమె అన్నది.

ఆ సమయాన బెల్టెస్కీ తలుపు తెరచేడు. మేరియానా హడావుడిగా పక్కకి దూకటంలో ఆమె తొడ అతని కాలికి తగిలింది.

“చత్. నే నెంత వెధవపనిచేశాను!” అనుకొన్నాడు ఓలెనిన్. “ప్రేమ... ఆత్మబలి... లూకా... నుఖం ప్రధానం. నుఖంవున్న చాడిది న్యాయం.”

తనకే ఆశ్చర్యం కలిగించినంత బలంతో సుందరి మేరియానాని గట్టిగా పట్టుకొని కణతలమీదా చెక్కిళ్లమీదా అతను ముదుపెట్టుకొన్నాడు. ఆమె పగలబడి నవ్వి బైటకి ఆడపిల్లలవద్దకు పరుగెత్తింది.

దాంతో విందు వ్యవహారం ముగిసింది. ఉద్వేగం తల్లి దాగ్గితోట లనుంచి వచ్చి వారందరినీ బైటికి గొర్రేసింది.

26

“అవును. వెంటనే తగు జాగ్రత తీసుకోవోతే నేను వెర్రిగా మోహంలో పడిపోవచ్చు” యింటికి నడిచివెళ్తూ ఓలెనిన్ అనుకొన్నాడు. అదంతా యెగిరి పోతుందనీ, మర్నాటి వుదయంనుంచీ తాను యింతకు ముందులాగా జీవించటం ఆరంభిస్తాననీ, అదే ఆలోచనతో అతను నిద్ర పోయేడు.

కాని గత జీవితం తిరిగి రాలేదు. మేరియానాకీ అతనికి మధ్యవున్న సంబంధం మారిపోయింది. వారిద్దర్నీ వేరుచేసిన అడుగోడ కుప్పగా కూలి పోయింది.

యింటి అద్దె వసూలుచేసుకోటానికి యింటి కొచ్చిన కార్నెట్ కి అతని యింట్లో అద్దెకున్నవాని సంపదని గురించీ ఔదార్యాన్ని గురించీ అతనికి పూర్ణోవాళ్ళు చెప్పేరు. అందువల్ల అతను ఓలెనిన్ ని తన యింటి కాహ్వానించటానికి త్వరపడ్డాడు.

కార్నెట్ భార్య ఓలెనిన్ ని సాదరంగా ఆహ్వానించింది. సాయం కాలంపూట ఆ కుటుంబంతో కాలక్షేపం చేయటం త్వరలోనే అతనికి అలవాడి పోయింది. ఇదివరకటిలాగానే జీవిస్తున్నట్లు తను అనుపించేడు గాని, అతనిలోన మాత్రం అంతా మారిపోయింది. మామూలుగానే వేటకు వెళ్ళేవాడు. కాని, యెనిమిదయ్యేసరికి, చీకోటి పడేవేళ, అతను కార్నెట్ యింటికివెళ్తాడు. అతని రాకపోకలకి ఆ కుటుంబం యెంత అలవాటుపడి పోయిందంటే యెనాడన్నా అతను రాకపోతే వారు ఆశ్చర్యపడేవారు. వారిచ్చే ద్రాక్షసారా కతను డబ్బు బాగా ముట్టజెప్పేవాడు. ఇంటి యజమానురాలు అతన్నేమీ పట్టించుకోక తన పని తాను చేసుకొనేది.

ఇక టీయో, ఛిఖిరో తాగుతూ వారు స్థానిక విశేషాల్ని గురించీ, యిరుగు పొరుగు వాళ్లని గురించీ, లేక రష్యాని గురించో మాటాడుకొనే వారు. ఓలెనిన్ మాటాడుతుంటే వారు ప్రశ్నలడిగేవారు. వొక్కొసారి అత నేవుస్తకమో తీసుకొచ్చి చదువుతూ కాలం గడిపేవాడు.

మేరియానా పొయ్యి దిమ్మెమీదో, యే చీకటి మూలనో కాళ్ళు మడుచుకొని అడవి జంతువుకిమల్లే వొడిగొదిగి కూచునేది. వారి సంభా

షణలో ఆమె యేమీ కల్పించుకొనేది గాదు. కాని ఓలెనిన్ కెప్పుడూ ఆమె అక్కడున్న సంగతి తెలుసు. ఆమె కదలటమో, నోటితో గుమ్మడి గింజల్ని వొలుస్తుండటమో అతనికి వినపడుతుండేది. తాను మాటాడేప్పుడు ఆమె అతి శ్రద్ధగా వింటూ వుందని గూడా అతనికి తెలుసు.

వాక్క్లొక్కప్పుడు ఆమె తన వంక చూస్తుందని అత ననుకొనేవాడు. అప్పుడతను ఆమె చూపులో తన చూపు కలిసినపుడు నిశ్శబ్దంగా పూరుకొనే వాడు. అప్పుడామె తన ముఖాన్ని పక్కకి తిప్పకొనేది. అతను తాను సం భాషణలో మునిగిపోయినట్లు నటిస్తూ ఆమె గాలి పీల్చటాన్నీ ఆమె పత్తి కదలికనీ శ్రద్ధగా వింటూ ఆమె యిటు తిరిగే వరకూ వేచివుండేవాడు. యితరులున్నపుడు ఆమె వుల్లాసంగా స్నేహభావంగా వుండేది. కాని తామిద్దరూ వొంటరిగా వున్నపుడు ఆమె సిగ్గుపడుతూండేది.

ఆమె పనిలోంచి తిరిగి రాకనుండే వాక్క్లొసారి అతను వచ్చే వాడు. అప్పుడు, ఆకస్మికంగా, నడవలో ఆమె పాదాల చప్పుడు అతనికి వినపడేది; తెరిచివున్న తలుపుగుండా ఆమె నీలీరంగుచొక్కా కొద్దిగా అతని కగుపించేది. ఆమె లోన కొచ్చేది. కనపడే కనపడని చిరునవ్వుతో ఆమె ముఖం వెలిగేది. ఓలెనిన్కి ఆనందంగా భయంగా వుండేది.

అతడేమీ అడగనూలేదు యేదో జరుగుతుందని అనుకోనూలేదు. కాని, ఆమె అతనికి కనపడుతూ వుండటం అనేది అతనికి రాను రాను చాలా అవునరం కాసాగింది.

ఓలెనిన్ తన కోసక్కు జీవితాని కెంత అలవాటుపడిపోయా డంటే తన గత జీవితం అతనికి పూర్తి అన్యంగా అగుపించింది. ఇక తన భవిష్యత్తు సంగతి—తాను జీవించుతూన్న జీవితంకాని భవిష్యత్తు—అతనికేమీ పట్టలేదు.

ఇంటివద్ద నుంచి వుత్తరా లొచ్చినపుడు, తనలాగా జీవించనివాళ్ళు చెడిపోయారని తా ననుకొంటూంటే, తన బంధువులూ మిత్రులూ తానేదో చెడిపోయినట్లు ఆ వుత్తరాల్లో యేడవటం అతనికి మహా మంటగావుండేది. తన గత జీవితాన్ని ఛేదించుకొనివచ్చి నిరాడంబరంగావున్న యీ మారు మూల ప్రాంతంలో తాను నివసించటాన్ని గురించి తానెప్పుడూ విచారించ నని అతనికి గట్టిగా తెలుసు.

దండయాత్ర సందర్భంలో కోటలో తాను గడిపిన జీవితం అప్పుడతనికి సంతృప్తిగా వుండేది. కాని యిప్పుడు మాత్రం పూరి చివర్న యీ యింట్లో వుంటూనో, లేక అడివిలో ఇరోష్కా అదుపాజ్జిలో వుంటూనో, ప్రత్యేకంగా మేరియానాని గురించీ లూకాని గురించీ తలుచుకొన్నప్పుడూ తన గత జీవితంయొక్క కపటత్వం అతనికి పూర్తిగా అర్థమైంది. అసలప్పుడే ఆ జీవితమంటే అతనికి అసహ్యంగా వుండేదిగూడా. ఇప్పుడది వర్ణింప నలవిగానంత నికృష్టంగా, నీచంగా అతనికి అగపడింది. ఇక్కడే గామంలో మరింత స్వేచ్ఛాజీవిగా, నిజమైన మానవుడుగా తాను తయారవుతున్నానని అత ననుకొన్నాడు.

తాను పూహించుకొన్నదానికంటే, చదివిన దానికంటే కకేషియా అతనికి పూర్తి భిన్నంగా అగు పట్టింది.

“గరించే నిర్బరాలూ, అద్భుతంగా వుండే చొక్కాలు తొడిగిన అమాలత్ బేగ్లూ, వీరులూ ధీరులూ, ఖిలులూ గిలులూ యిక్కడెంతమాత్రమూ లేరు” అని అత ననుకొన్నాడు. “ప్రకృతివలే యిక్కడి ప్రజలు జీవిస్తారు. మార్చరాని విధంగా ప్రకృతి సూర్యుడిమీదా గడ్డి గాదమ్మదా, చెట్టూ చేమలమీదా, జంతువులమీదా విధించిన నిర్బంధాలు తప్ప మరే నిర్బంధాలూ లేకుండా. యీ ప్రజలు చస్తారు, పుడతారు, సంభోగిస్తారు, పోరాడతారు, తాగుతారు, తింటారు, నవ్వుతారు, పేల్తారు, తిరిగి చస్తారు. అంతే. వారికి మరేవిధమైన కట్టుబాటూలేదు. వారు సుందరాకారులు. శక్తిమంతులు, స్వేచ్ఛాజీవులు.”

తనని వారితో పోల్చుకొన్నప్పుడు అతనికి సిగ్గు, విచారమూ కలిగేవి. కోసక్కుగాచేరి, నొక యింటినీ పశువుల్ని కొన్నింటినీ కొనుక్కొని, నొక కోసక్కుపిల్లని పెళ్లి చేసికొని (మేరియానాని మాత్రంగాదు; ఆమెని లూకాకి వదిలి పెడుతున్నామ గనక), ఇరోష్కాతో గలిసి వేటాడుతూ చేపలు పట్టుతూ, కోసక్కుల్లో వారి దండయాత్ర లప్పుడు కలిసివెళ్లటం అత్యుత్తమమైన పని అని అతను నొక్కొసారి చాలా లోతుగా ఆలోచించేవాడు.

“నే నదెందుకు చేయగూడదు? యెందుకింకా ఆగుతున్నాను?” అని అనుకొని, తనతో తాను తర్కించుకొని తనని ప్రోద్బలపరుచుకోటాని

కతను ప్రియత్నించేడు. “మంచిదనుకొన్నదాన్ని న్యాయమనుకొన్నదాన్ని నే నెందుకని చేయలేక పోతున్నాను ? ప్రకృతికి దగ్గరగావుండి కోసక్కులాగా జీవించటం, యెవరికీ హాని చెయ్యకుండా వుండటం, నన్ను నేను వుపయోగకారిగా చేసుకోటం—నేను మాస్కోలో వున్నప్పుడు నా కున్న కోర్కెల కంటే అదేమైనా అసంగతమైనదా ? ఉదాహరణకి కర్నల్ అవుదామనుకొన్న దానికంటేనో లేక మంత్రి అవుదామనుకొన్న దానికంటేనో ?”

అయినప్పటికీ, అంతిమ నిరణయం తీసుకొనే ముందు వేచి చూడమని యేదో కంఠస్వరం అతనికి చెవిలో చూడసాగింది అదేపనిగా. సుఖమంటే వారి అభిప్రాయంకంటే తన అభిప్రాయం భిన్నమైందిగనక తాను లూకా లాగానో ఇరోష్కలాగానో జీవించలేననే అనిశ్చితమైన భావం అతన్ని వెనక్కి లాగి పట్టుతోంది. ఆత్మ బలి అవటంతోనే అతనికి సుఖముంది.

లూకాకి తానేమిచేసింది అతను సంతృప్తితో గ్యాపకం చేసుకొన్నాడు. మరింత త్యాగం చేయటానికి అవకాశాలు వెతికేడు. కాని నిష్ఫలం. ఆ అవకాశాలు లభించలేదు.

సుఖపడటానికి తాను కొత్తగా కనిపెట్టిన మందునుగురించి వొక్కొక్కప్పుడతను మరిచిపోయి ఇరోష్క జీవితంలో తన జీవితం కలిపేసే ఆలోచనలో ఆడుకొనేవాడు. కాని, త్వరలోనే యెప్పటి మనిషై త్యాగమంటే తనకున్న ఆశయానికి మరింత గట్టిగా అంటిపెట్టుకొనేవాడు. ఆ నిర్ణయాన్ని తిరిగి స్థిరపర్చుకొంటే, తాను ప్రశాంతంగా, సగర్వంగా యితరుల సౌఖ్యాన్ని చూసి ఆనందించగలడు.

27

సర్కిగా ద్రాక్షకాయలు కోతగోసేముందు లూకా, ఓలెనిన్ చూడటాని కొచ్చేడు. అతనెక్కివచ్చిన గుర్రం కొంచెం యెరుపాంటిది. అతను యెప్పటికంటే మహాజోరుగా వున్నాడు.

“భేష్. పెళ్లి చేసికొనే దెప్పుడుమరి ?” ఓలెనిన్ వుల్లాసంగా అడిగేడు.

లూకా సూటిగా సమాధానమేమీ యివ్వలేదు.

“చూడు, నీ గుర్రానికి ఒదులు యే మొచ్చిందో నాకు!” అత నన్నాడు. “యెలాంటి గుర్రం! సిస్తలెన లోవ్ గుర్రం! చూడగానే మంచి గుర్రమేదో నేను కనిపెట్టగలను.”

(కకేషియాలో కల్లా గుర్రాల పెంపకంలో “లోవ్ స్టాఫ్ ఫారం” అత్యుత్తమంగా పరిగణించబడుతోంది.)

వారా గుర్రాన్ని పరీక్షచేసి పెరల్లో గులుకు నడక నడిచేట్లుచేసేరు. దాన్ని విత్తుకొట్టేరు. అది చాలా అందంగావుంది. వెడల్పుగా, పొడుగ్గా వుంది. నునుపుగా మెరుస్తూన్నజుట్టు, దట్టమైనతోక, సీల్కులాగావున్న చక్కని జూలూ తలకుచ్చునూ. అది యెంత పెద్దగుర్రమంటే, దాన్ని యెంతబాగా పెంచారంటే, లూకా అన్నట్లు దానివీపుమీద వొక మనిషి నిద్రపోవచ్చు పడుకొని. దాని గిట్టలూ, కళ్ళూ, పళ్ళూ చక్కగా కుదిరికగా వున్నాయి. అలాంటివి ఫక్తు స్వచ్ఛమైన గుర్రపుజాతిలో మాత్రమే కన పడతాయి. లోలోన మెచ్చుకొంటూ ఓలెనిన్ దాని వంక చూసేడు. కకేషి యాలో అతనలాంటి అందమైన గుర్రాన్ని యెన్నడూ చూడలేదు.

“యిక అది పరుగెత్తడం నువ్వు చూసితీరాలి!” అతని మెడపై చరుచుతూ లూకా అన్నాడు. “అబ్బా, యేమినడక! యేమి వయ్యారం! తెలివిగలది గూడాను—నే నెక్కడికిపోతే అక్కడి కొస్తుంది.”

“అదనంగా చాలా యిచ్చావా యేంటి?”

“నేను లెఖిపెటలా” చిరునవ్వు నవ్వుతూ లూకా అన్నాడు. “ఆ డబ్బు నా కొక స్నేహితుడిచ్చాడు.”

“నిజంగా అద్భుతమైన గుర్రం! దీని కెంత కావాలంటావో చెప్పు.”

“నూటయ్యై రూబుల్లిస్తామన్నారే దీన్నమ్మితే. కాని నువ్వు మాత్రం దాన్ని పూరికినే తీసుకోవచ్చు” లూకా వుల్లాసంగా అన్నాడు. “కావాలని అను; యిక యీ గుర్రం నీదే. దాని జీను తీసేస్తాను. నువ్వు తీసుకోయిక. కాని యేదైనా మరో గుర్రాన్ని—ముసలిదైనాసరే— యివ్వు నాకు.”

“హరి భగవంతుడా ! వద్దు. భలేవాడివే మొత్తానికి ! నాకక్కర్లా” ఓలెనిన్ అన్నాడు.

“సరే అయితే. యిదుగో నీకిది తెచ్చా” అని లూకా తన బెల్టు తీసి దాన్నుంచి వేళ్లాడుతూన్న రెండు పట్టా కత్తులను వొకదాన్ని తీసేడు. “దీన్ని యెటవతల నీ కోసమని సంపాదించా.”

“భేష్. చాలా చాలా అభివందనాలు.”

“అమ్మ నీకు ద్రాక్షపళ్లు తెస్తానని చెప్పింది.”

“అదేమీ అక్కర్లా. నువ్వు నేను యెప్పుడో వొకప్పుడు వ్యవహారం పరిష్కారం చేసుకొందాం. అంతేగాక, యీ కత్తికి బదులు నీకేమన్నా యిస్తున్నాను కనకనా ? ఆ ?”

“యివ్వనక్కర్లేదంటా నేను. మనం మిత్రులం. నేనుగూడా దాన్ని అలాగే పూరికినే సంపాదించా. గిరీఖాన్ నన్ను తన గుడిసెకి తీసి కెళ్లి నీకేం కావాలో తీసుకోమన్నాడు. అప్పుడు నేనీ కత్తిని తీసుకొన్నా. అది మా ఆచారం.”

వారు ఓలెనిన్ గదిలో కెళ్ళి కొంచెం తాగేరు.

“కొంతకాలం పూళ్ళో వుంటావా ?” ఓలెనిన్ అడిగేడు.

“వుహూం. నేను చెప్పిపోతానికొచ్చా. టెరెక్ అవతలవున్న కం పెనీకి నన్ను పంపుతున్నారు. నా మిత్రుడు నాజర్ తో గలిసి నే నివ్వారే పోవాలి.”

“మరి పెళ్ళి సంగతేంటి ?”

“లగ్నం పెట్టుకొనేనాడు యింటి కొస్తారే” అయిష్టంగా లూకా అన్నాడు. “తర్వాత మా కంపెనీకి తిరిగి పోతాను.”

“అయితే మరి యివారే నీ కుర్రదాన్ని చూసుకోవేంటి ?”

“ఆవిడవంక చూడటంవల్ల కలిగే లాభమేంటి ? సరే. శెలవ్. మీరు దండయాత్రలో వెళ్లి నపుడు మా కంపెనీలో లూకా సంగతి అడగటం మరిచిపోమాక. అడివిపండులున్నయ్యి మా కక్కడ. నువ్వు నమ్మవు చెపితే ! నేను రెంటిని చంపా. ఆ స్థలం నీకు చూపుతారే.”

“సరే. శెలవు లూకా. భగవంతుడు నిన్నా శీర్వడించుగాక !”

లూకా తన గుర్రమెక్కి, మేరియానా యింటి కెళ్ళకుండానే, నాజరువున్న చోటికి వీధిగుండా విలాసంగా స్వారీ చేస్తూ పోయేడు.

“వాక గుక్కెడు పుచ్చుకొందామా మరి ?” అని యామ్కా యింటివైపు కన్నుకొట్టుతూ నాజరు అన్నాడు.

“ఆ తర్వాతేమిటంట ?” చిరునవ్వు నవ్వుతూ లూకా అన్నాడు. “భేష్. నా గుర్రాన్నక్కడికి తీసుకుపో. నేను రావటం ఆలస్యమైతే దానికేదన్నా పెట్టు తిండి. యేమైనా నేను పొద్దున్నే మన కంపెనీ వద్ద వుంటాను.”

“ఆ రష్యావాడి నుంచి మరింకేదన్నా రా బట్టానా ?”

“జీలకర్ర మరేదన్నా ! చాక బేరంలో తిరిగొచ్చేసినందుకు అదృష్టవంతుణ్ణుకో. అతను గుర్ర మివ్వమని అడగటం మొదలెట్టాడు. కాని, అతనికి దక్కిందల్లా ఆ కత్తి” గుర్రాన్నిదిగి తాళ్ళు నాజరు కందిస్తూ లూకా అన్నాడు.

అతను వెనక్కు తిరిగి పెరట్లోకి గంతేసి, ఓలెనిన్ గది కిటికీ దాటేప్పుడు వంగి నడిచి, మేరియానా యింటివరకూ చాటు చాటుగా పోయేడు. అప్పటికే చీకటి పడింది. మేరియానా వాక వదులు చొక్కా మాత్రమే తొడుక్కొని వుంది. తల దువ్వుకొంటూ నిద్రపోవటానికి తయారవుతోంది. ఆమె ముఖం ప్రశాంతంగా గంభీరంగా వుంది.

“నేనే” అని మెల్లగా అన్నాడు లూకా.

ఆమె తులిక్కిపడింది. అంతలోనే ఆమె ముఖం ఆనందంతో వెలిగింది. త్వరగా ఆమె కిటికీ తెరిచింది.

“యేమిటది ? యేం కావాలి ?”

“వాక్క నిమిషంసేపు నన్ను గదిలోకి రానియ్యి. చూసీ చూసీ విసుగుబుట్టి చచ్చిపోతున్నా” ఆమె తలపట్టుకొని అతను ముద్దెట్టుకొన్నాడు. “దయచేసి నన్ను లోపలికి రానియ్యి.”

“నువ్వు అడగటం కేవలం దండగ. రానివ్వనని చెప్పాను. యెంత సేపైంది నువ్వొచ్చి ?”

అతను సమాధాన మియ్యకుండా, ఆమె నదేపనిగా ముద్దెట్టు కోసాగేడు. ఆమె మరే ప్రశ్నలూ అడగలేదు.

“చూడు. యీ కిటికీలోగుండా నా చెయ్యి నీ నడుంచుట్టూ సరిగా పోనియ్యటానికి గూడా వీలులేకుండావుంది” అన్నాడు లూకా.

“అక్కడ నీతో మాట్లాడే దెవరే అమ్మాయ్ ?” అంటూ ఆమె తల్లి గొంతు వినవచ్చింది.

లూకా తాను పెట్టుకొన్న పొడుగాంటిటోపీ తీసేసి కిటికీ కింద నక్కేడు.

“పో. త్వరగా పో” మేరియానా మెల్లగా అంది.

“లూకా, అమ్మా” అని ఆమె తల్లికి కేకేసి చెప్పింది. “నాన్నని చూడాలని వచ్చాడు.”

“అయితే మరి అతన్ని లోపలికి పంపలేదేం ?”

“టైం లేదంటున్నాడు.”

లూకా వంగి నడుస్తూనే పెరడు దాటి పరుగెత్తి యామ్మా యింటికి చేరేడు. అతన్ని చూసింది ఓలెనిన్ వొక్కడు మాత్రమే. యామ్మా యింటివద్ద నాజరు, లూకాలు చెరివొక ఛాపురాడు ద్రాక్షసారా తాగేసి పూరువిడిచి బైలుదేరేరు.

ఆ రాత్రి వెచ్చగా, ప్రశాంతంగావుంది. వారికి వినపడే ధ్వనిల్లా వారి గుర్రాల గిట్టల చప్పుడు మాత్రమే. లూకా వొకపాట యెత్తుకొని పాడటం మొదలెట్టి మొదటి చరణం పూర్తి గాక ముందే నాజరువైపు తిరిగేడు.

“అది నన్ను లోపలికి రానియ్యలేదురా.”

“రానివ్వదని నాకు తెలుసు” అన్నాడు నాజరు. “యామ్మా యేం చెప్పిందో తెలుసా ? ఆ రష్యావాడు వాళ్ళింటికి వెళ్లటం మొదలెట్టాడంట. మేరియానాని వాడి కప్పగించినందుకు వాడు తనకు తుపాకీ వొకటిచ్చాడని ఇరోస్కా బడాయి కొట్టుకుంటున్నాడు !”

“ఆ ముసలి తొత్తుకొడుకు వర్తి అబద్ధాలకోరు వెధవ” లూకా ఆగ్రహంతో అన్నాడు. “అది లొలాంటి పిల్లగాడు. వాడు కాస్త వళ్ళు దగ్గి

రుంచు కోటం మంచిది. లేక పోతే వాణ్ణి యెముకల్లోకి సున్నం లేకుండా
విరగొట్టేస్తా.”

అని అతను తన కింపైన పాట పాడటం మొదలెట్టేడు:

ఇజ్మేలోవ్ గ్రామం నుంచి
అక్కడి యజమాని అందాలవనం నుంచి
వొక నాడొక చక్కని డేగ
యెగిరొచ్చింది బాగ
వెంటనే గుర్రాన్నెక్కి యజమాని
వచ్చి చూశాడు దాన్ని
మరలి రమ్మని దాన్ని మరిమరీ పిలిచాడు
కుడిచేతితో నైగలెన్నిటినో జేశాడు
కాని యాడేగ
యిలా అంది బాగ
“నీ బంగారు పంజరం నన్నా పడేదోయ్
నీ దక్షిణ హస్తమ్ము నన్నడ్డ బోదోయ్
యెగిరిపోతాను ఆ సముద్రపు వైపు
తెల్లహంస వొక దాన్ని తన్ని చంపేస్తాను
కడుపార యద్దాన్ని కమ్ముగా తింటాను”

28

ప్రధానం నాడు కార్నెట్ యింట్లో వుత్సవంగా వుంది. లూకా
తాను ఓలెనిన్ వద్ద కెళ్లలేదు. కార్నెట్ ఆహ్వానించి నప్పటికీ ఓలెనిన్
విందుకి వెళ్లలేదు. ఆ గ్రామంలో నివసించటం మొదలెట్టినప్పటినుంచీ
ఆనాడున్నంత విచారం అతని కెప్పుడూలేదు. లూకా మంచి బట్టలు
తొడిగి తల్లి వెంట రాగా కార్నెట్ యింట్లో ప్రవేశించటం ఓలెనిన్ ఆ
సాయంకొలాన చూసేడు. లూకా తనపట్ల అంత నిర్లక్ష్యంగా యెందు
కున్నాడో అతని కర్థంగాలేదు. అతను తన గదిలోనే కూచుని తన డైరీలో
యిలా రాసేడు.

“నేను చాలా ఓషయాల్ని గురించి ఆలోచించాను. నాలో మార్పు వచ్చింది. కాని, వ్యవహారమంతా మళ్ళీ మొదటికే వచ్చింది. సుఖంగా వుండాలంటే వొక్కటిమాత్రం చాలు. ప్రేమించటం, ఆశ్చర్యైరాగ్యంతో ప్రేమించటం, ప్రతిదాన్నీ ప్రతివ్యక్తిని ప్రేమించటం, ప్రేమ అనేటవంటి సాలెగూడును న్యాయపింపజేసి దాని కందుబాటులో కొచ్చినవారి నల్లా అందులో పట్టే సైయ్యటం. ఈరకంగా నేను ఐవాన్, ఇరోష్కా, లూకా, మేరియానాలను పట్టివేశాను.”

ఈ వాక్యం అతను పూర్తి చేస్తుండగా, ఇరోష్కా తూలుకొంటూ యింట్లో కొచ్చి పడాడు. అతను బాగా హుషారుగా వున్నాడు. కొద్దిరోజుల క్రితం ఓలెనిన్ అతన్ని చూడటానికి అతనింటికి పోయినపుడు, ఇరోష్కా విజయోత్సాహంతో వున్న ముఖంతో పెరట్లో వొక పంది శవంమీదికి వంగి వొక చిన్న కత్తితో నేర్పుగా దాని తోలు వొలుస్తున్నాడు. అతని కెక్కువ యిష్టమైన కుక్క లాంతో సహా అతని కుక్కలు తోకలాడిస్తూ అతనివంక చూస్తున్నాయి. కొంతమంది పిల్లలు దడిమీదగా తొంగిచూస్తున్నారు. యీ వ్యవహారం వాళ్లకెంత ఆసక్తి గలిగించిందంటే యెప్పటికి మల్లే ముసలాణ్ణి వేధించకుండా వూరుకొన్నారు నాశ్చు. సామాన్యంగా అతనితో యెప్పడూ మిత్రభావంగా వుండని అతని యిరుగు పొరుగు అమ్మలక్కలు కొంచెం పిండో, వొక కూజాడు ద్రాక్ష సారాయో, వొక ముంతెడు గడ్డకట్టిన మీగడో అతనికి బహుమతులుగా తీసుకొస్తున్నారు.

మర్నాటి వుదయాన, నెత్తురు మరకలు కొట్టుకొన్న ఇరోష్కా డబ్బుగానీ సారాగానీ తీసుకొని పొనులప్రకారం ఆ పంది మాంసాన్ని అతని సరకుల గదిలో కూచుని పంచిపారేసేడు.

“భగవంతుడి దయవల్ల నా అదృష్టం పండింది. అడవిపందిని చంపాను. ఇప్పుడందరికీ ఇరోష్కా మామయ్యే కావాలి” అని అతని ముఖవైఖరి స్పష్టంగా చెబుతోంది.

ఇక దీని తర్వాత అతను తాగటం మొదలెట్టి నాలుగురోజుల వరకూ దమ్ము తిరక్కుండా తాగేసేడు. అన్నిటికీమించి ప్రధానంనాడు కార్నెట్

యింటోగూడా తాగేడు. తాగినాక అతను కార్నెట్ యిల్లు విడిచిపెట్టి ఓలెనిన్ వద్ద కొచ్చేసరికి చచ్చేంత మత్తుగా వున్నాడు.

అతనిముఖం యెర్రగావుంది. గడ్డం చిక్కుపడివుంది. అతను బంగారు జరీతో అలంకరించిన యెర్రటి బిష్కెట్ తొడుక్కొని వున్నాడు. తాను యేటవతల నుంచి సంపాదించిన బేలలైకా (Bela laika) అనే నాయిద్యం అతని చేతుల్లో వుంది. యీ నాయిద్య సంగీతం వినిపిస్తానని అతను చాలకాలంగా ఓలెనిన్ కి వాగ్దానం చేస్తూవచ్చాడు. సంగీతమంటే యిప్పుడతనికి మతి కదిరి అది తెచ్చాడు గాని ఓలెనిన్ హడావుడిగా రాస్తూండటంచూసి అతనికి ఆశాభంగం కలిగింది.

“రాయి, రాయిరా అబ్బాయ్” అని, ఆ కాగితానికి తనకీ మధ్య గాలిలో యేదో భూతం యెగురుతున్నట్లు దాన్ని బెదరగొట్టకుండా వుండటానికి తాను జాగ్రత తీసుకొంటున్నట్లుగా, అతను రహస్యంగా అన్నాడు.

తర్వాత అతను మెళకువగా, నిశ్శబ్దంగా నేలమీద కూచున్నాడు. తాగి వున్నప్పుడు నేలమీద కూచోటం అతనికి చాలా యిష్టం.

ఓలెనిన్ చుట్టూచూచి, ఛిఖర్ తెమ్మని ఇవాన్ కిచెప్పి, తిరిగి రాయటం మొదలెట్టేడు. కాని నొక్కడే తాగటం అంటే ఇరోష్కాకి వినగడగా వుంది. అతనికి వాగుడు కావాలి.

“నేనా విందుకెళ్ళా” అని అతను మెల్లగా అన్నాడు. “కాని ఆఖిడుండలేదు. వాళ్ళు పందివెధవలు. యిక్కడ నీతో కలిసి కూచుంటే షాలా బాగుంటది.”

“ఆ బేలలైకా యెక్కడ సంపాదిచ్చావ్ ?” ఓలెనిన్ అడిగి రాసుకో సాగేడు.

“నేనూ యే రవతల కెళ్ళారా అబ్బాయ్. వెళ్ళీ అక్కడ తెచ్చా యిదీ” అని ఇరోష్కా ఆ వింత గొంతుకతోనే అన్నాడు. “దీన్ని వాయింఛ టంలో నేను మొనగాణి. తార్తారు, కోషక్కు ఫాటలుగానీ, పెద్దమనుషుల పైనికుల ఫాటలుగానీ—యేఫాటైనా నేను వాయింఛగలను.”

ఓలెనిన్ తలెత్తిచూసి, కొద్దిగా చిరునవ్వునవ్వి, తిరిగి రానుకో సాగేడు.

అతని చిరునవ్వుని చూసి ముసలాడికి వుత్సాహంగలిగింది.

“అదావు, అదాపరా అబ్బాయ్” అత నన్నాడు వెంటనే వొక నిర్ణయాని కొచ్చి. “సరే. వాళ్ళు నిన్ను నొప్పించారు. అయితే యేమిటంట ? వాళ్ల ముఖాన వుమ్మేసి యిక ఆ సంగతి మరిచిపో. అంతేగాని యిలా కాగితంమీద బరకటంవల్ల వుపయోగమేంటి ?”

నేలమీద తన మొద్దువేళ్లతో గీరుతూ, అసహ్యం చూపించేందుకు ముఖం చిట్లించి, అతను ఓలెనిన్‌ని అనుకరించేడు. “ఫిర్యాదులు రాస్తే ప్రయోజన మేమీలేను. రా. బుద్ధిగలిగి కొంచెం తాగు!”

రాయటమంటే ఫిర్యాదులు రాయటం తప్ప మరోటి లేదని ఇరోష్కా అభిప్రాయం.

ఓలెనిన్ విరగబడి నవ్వేడు. ఇరోష్కాగూడా అంతే చేసేడు. తర్వాత అతను యెగిరి నుంచుని బేలలైకా వాయింబటంలోనూ తార్తారు పాటలు పాడటంలోనూ తన నైపుణ్యం చూపసాగేడు.

“రాయటం కంటే యిది మంచిది గాదురా అబ్బాయ్ ? అవకాశ ముండగానే నా పాటలు విను. చచ్చిపోయావంటే యే పాటలూ వినలేవు. వుషార్ ! విను.”

అతను మొదట తాను రాసిన పాటపాడేడు:

అబ్బా, డిడ్డీ, డిడిడి, డిడిడి
మేము చూసే సరికి మనిషెక్కడున్నాడు ?
మార్కెట్టు అంగట్టు మెదలకను కూచునీ
అందరికి పిన్నులను అమ్ముతున్నాడోయ్ !

తర్వాత అతను తన పాతన్న హితుడైన సార్జంట్-మేజర్ వద్ద వేర్చుకొన్న పాట పాడేడు:

సోమవారమునాడు చక్కగా ప్రేమించి
మంగళవారం బంత మరి బాధ పడ్డాను
బుధవారమూనాడు ప్రేమ వెలిబుచ్చాను

గురువారమంతయును కాచుకొని చూశాను
శుక్రవారమునాడు చెలియ పలికిందండి
అయ్యో ! నన్నామె వలదు పొమ్మనెనండి
శనివారమందునా చాల నిరాశతో
మరణింత మనుకొంటి మరి తప్పకుండా
కాని, నరకములోన గురితప్పకుండా
పడిపోదునను భీతి పట్టి పీడించా
ఆదివారమునాడు అది మార్చుకొంటి

ఆ తర్వాత మళ్ళీ :

అబ్బా, డిడ్డీ, డీడిడి, డిడిడి
మేము చూసే సరికి మనిషెక్కడున్నాడు

అటు తర్వాత కన్నుగీటుతూ, భుజాలు కుదుపుతూ, పాటకి
తాళంగా అడుగువేస్తూ, అతను పాడ సాగేడు:

ముదెట్టుకొంటాను మరిపెంగ జూస్తాను
యెర్రంటి రిబ్బనూ యిస్తాను నీకూ
చిట్టి ఆశని నిన్ను చక్కగా పిలుస్త
చిట్టి ఆశా నన్ను చేరి ప్రిమిస్తావ ?

అలా పాడుతూంటే అతనికెంత హుషారే తిందంటే, హఠాత్తుగా
అతను ముందుకురికి బేలలైకా నాయిస్తూనే ఆ గది చుట్టూ నృత్యం చేయ
సాగేడు.

“అబ్బా, డిడ్డీ” అనేపాటలు— “పెద్దమనుషులపాటలు” —
అతను ప్రత్యేకంగా ఓలెనిన్ కోసరం పాడేడు. కాని మరి కొన్ని గ్లాసుల
చిఖిర్ త్రాగగానే అతనికి గడిచిన దినాలు గ్యాపక మొచ్చేయి. అతను
కోసక్, తార్తారుపాటలు పాడ నారంభించేడు. తనకి బాగా యిష్టమైన
పాటల్లో వొక పాట పాడేప్పుడు హఠాత్తుగా అతని కంఠం వణికింది.
అతను పాడటం ఆపేసి బేలలైకా మాత్రమే వాయిండేడు.

“అబ్బా నా ప్రియమిత్రుడా !” అతనన్నాడు.

అతని గొంతు వింతగా వినిపించింది. ఓలెనిన్ చుట్టూ చూసేడు: ముసలాడు యేడుస్తున్నాడు. అతని కళ్ళు నీళ్లతో నిండివున్నాయి. వొక కన్నీటిబొట్టు అతని బుగ్గమీదుగా కిందకి జారుతోంది.

“నా రోజులు ఐపోయినాయి. యిక నవి తిరిగిరావు!” వెక్కిరిస్తూ అతను చెప్పేడు. హఠాత్తుగా, కన్నీళ్ళు తుమచుకోకుండా, అతను గర్జించేడు: “తాగు! తాగ వెండుకని?”

అన్నిటి కంటే అతన్ని వొక తార్తారాటపాట కదిలించినట్లుంది. ఆ పాటలో కొదిమాటలు మాత్రమే వున్నాయి. కాని, శోకతప్తమైన దాని పల్లవిలో “అయ్యో యెలాంటిరోజు, డా—లా—లే” మంత్ర శక్తి వుంది. ముసలాడా పాటని అనువదించి చెప్పేడు:

“వొకనాడొక యువకుడు తన గొర్రెల్ని మేతకై పర్వతాల్లోకి తోలుకుపోయాడు. అప్పుడు రష్యన్లువచ్చి అతని కుగ్రామాన్ని తగలబెట్టేసి మగాళ్లని చంపేసి, ఆడవాళ్లని తమతోపాటు తీసుకుపోయారు. ఆ యువకుడు పర్వతాలనుంచి తిరిగొచ్చాడు. యిది వరకి గ్రామమున్నచోట యిప్పుడు స్థూలశానంగావుంది. అతని తల్లి అక్కడలేదు; తమ్ములులేరు; యిల్లులేదు. వొక్కచెట్టు మాత్రం వంటరిగా నుంచునుంది. ఆ యువకు డా చెట్టుకింద కూచుని దుఃఖించాడు. “నీవలే నేను గూడ వంటరివాణ్ణియ్యాను. అయ్యో యెలాంటిరోజు, డా—లా—లే.”

శోకతప్తమై గుండెలు పగలగొట్టే ఆ పల్లవిని ఇరోష్కా చాలా సార్లు పాడేడు. తర్వాత హఠాత్తుగా అతను తన తుపాకీ పట్టుకొని పెరట్లోకి దూసుకుపోయి దాన్లోవున్న గుండ్రన్నీ గాలిలోకి పేల్చివేసేడు. తర్వాత మళ్ళీ యిదివరకటి కంటే శోకంతో, ఆ పల్లవి పాడేడు.

ముసలాడు బైటికిపోయేప్పుడు ఓలెనిన్ అతనివంట తలవాకిటి వసారావరకూ వెళ్లి చుక్కలు మిణుకు మిణుకుమంటూన్న ఆకాశంలోకి జిగేల్ మని గుండు దూసుకుపోవటం చూసేడు. దీపాలు వెలిగించివున్న కార్నెట్ యింటి కిటికీలనుండి మాటలధ్వని వినవచ్చింది. పెరట్లో తలవాకిటి వసారా వద్ద ఆడపిల్లలు గుమిగూడుతూ యింటికీ పాకకీ మధ్య ముందుకీ వెనక్కి పరుగెత్తుతున్నారు. చాలామంది మగవాళ్ళు యింట్లోంచి అరుస్తూ పాడుతూ బైటికి పరుగెత్తుకొచ్చి ఇరోష్కా పల్లవితో తమ గొంతు కలిపేరు.

“నువ్వక్క డుండలే చెందుకనీ?” అనడిగేడు ఓలెనిన్.

“వాళ్ళ సంగతి పట్టించుకోమాకనలు” అని ముసలాడన్నాడు. అత నెందుకో నొచ్చుకొన్నట్లున్నాడు. “వాళ్ళంటే నాకిష్టంలేదు. యేం మనుషులంట యేం మనుషులు! నీ గదిలో కెళ్ళొంపద. వాళ్ళ సంగతలా వదిలెయ్యి. నువ్వు నేనా కలిసి వుత్సవం చేసుకోగలంలే.”

ఓలెనిన్ అతని వెంట లోనకెళ్ళేడు.

“లూకా యెలావున్నాడో? అతనికి సంతోషంగావుందా? అతను నన్ను చూడటానికి రాడా?”

“లూకాయా?” ముసలాడు మెల్లగా అన్నాడు. “వాళ్ళ లూకాతో యేం చెప్పావో నీకు తెలుసా? నేనా పిల్లని నీ కప్పగించటానికి చూస్తున్నానని చెప్పారు! ఐనా, ఆవిడలో అంత ప్రత్యేకత యేమున్నదంట? కానాలంటే ఆవిడగారు మనకాళ్ళ దగ్గిరొచ్చి పడుతుంది: డబ్బివుస్తా, మన దవుతుంది. అదంతా నేనేర్పాటు చేస్తాలే, చేస్తాగా.”

“వద్దు మామా. ఆమె నన్ను ప్రేమించకపోతే డబ్బేమీ చెయ్యలేదు. యిక ఆ విషయం వదిలేద్దాం పట్టు.”

“నువ్వన్నది నిజం: వాళ్ళ మన్ని ప్రేమించరు! అసలు మన నెవరూ ప్రేమించరు” అని ఇరోష్కా మళ్ళీ యెద్దసాగేడు.

ఆ సాయంత్రం మామూలుకంటే యెక్కువగా తాగేడు ఓలెనిన్.

“అయితే నా లూకా సంతోషంగా వున్నాడన్నమాట యిప్పుడు” అని అతను అనుకొన్నాడు. కాని, అతని హృదయం బరువుగావుంది. ఇరోష్కా యెంత తాగేడంటే చివరికతను నేలమీద కుప్పగా కూలిపోయేడు; అతన్ని యింట్లోంచి బైటి కీడ్వటంకోసం ఐవాన్ సైనికుల్ని పిలిచి సహాయం తీసుకోవాల్సి వచ్చింది. ముసలాడి ప్రవర్తన అతనికెంత అసహ్యం కలిగించిందంటే అతను ఫ్రెంచి భాషలో వొక్కముక్కగూడా అనలేదు.

29

అది ఆగస్టునెల. చాలారోజులుగా ఆకాశంలో వొక్క మబ్బు గూడా అగుపించలేదు. ఉదయాన్నుంచే యెండ మండిపోవటం మొద

లేటింది. వెచ్చటి గాలి యిసుక దిబ్బలనుంచీ; రోడ్డునుంచీ యిసుక మబ్బులు
 లెగ్గొటి గిరగిర తిరుగుతూ రెల్లుదుబ్బులమీదా చెట్లమీదా దాన్ని పడే
 స్తున్నది. పచ్చిగడ్డి, ఆకులూ దుమ్ముతో కప్పబడి వున్నాయి. రోడ్లూ,
 వుప్పుసాదు భూములూ యెంతగా యెండిపోయాయంటే కాళ్ళకింద అవి
 ఖరాఖరావని మోగుతున్నాయి. చాలా కాలంనాడే టెరెక్ నది యెండి
 పోవటం మొదలైంది. అందువల్ల యిప్పుడు కాలువలూ, యేటిపాయలూ,
 యెండిపోయి వున్నాయి. గ్రామం దగ్గరున్న నీటిగుంట యెండిపోతూ,
 గొడ్డు బాగా తొక్కిన దాని బురదవొడ్లు బయట పడుతున్నాయి.
 రోజంతా పిల్ల లక్కడ అరపటం, యీదులాడటం ఆదీ వినబడుతోంది.
 గడ్డి మైదానాల్లోవున్న రెల్లుదుబ్బులు యెండి వంకరలు తిరిగేయి.
 గొడ్డు అరుస్తూ పొలాల్లోకి పోతున్నాయి. అటూ ఇటూ తిరుగుతూ, టెరెక్
 అవతల వున్న కొండల్లోకి అడవిపందులు లేచి పోతున్నాయి. చెడుగబులు
 కంపుగొట్టే ఆ గాలిలో గ్రామంమీదా మైదానాల్లోనూ గుంపులకొద్దీ
 దోమలూ యీగలూ జంతులూ యెగురుతున్నాయి. పర్వతాల తెల్లటి
 శిఖరాలు బూడిదవర్ణపు ఆవిరిపొగచాటున దాక్కున్నాయి. అగ్రైక్కులు
 నదిని చోతులేనిచోట చాటారనీ కోసక్కుప్రాంతంలో తిరుగుతున్నారనీ
 వుకొరు వుట్టింది. ప్రతి సాయంత్రమూ సూర్యబింబం యెర్రగా మండుతూ
 కూకుతోంది.

సంవత్సరంలో ఆ నెల మాంచి హడావుడిగా వుండే పనులకాలం.
 గ్రామజనాభా అంతా గూడా వుచ్చకాయలచేలల్లోనూ, ద్రాక్ష తోట
 లోనూ ముసురుకొంది.

ఆ సంవత్సరం దాక్షిణ్యపంట బాగా పండింది. కాయలు చాలా
 ఫసందుగా వున్నాయి. మెలికలు చుట్టుకొంటోన్న పచ్చని ఆకుల్తో పెరిగి
 వున్న దాక్షిణ్య తోటలు చల్లని నీడలో వున్నాయి. ఆ ఆకులమధ్య బరువుగా
 వున్న నల్లటి పళ్ళగుత్తులు అంతటా వేళ్ళాడుతున్నాయి. చొక్కాలనిండా
 దాక్షిణ్యరసం కొట్టుకొన్న పిల్లలు తమ చేతుల్లోనూ నోళ్ళలోనూ పళ్ళగుత్తులు
 పట్టుకొని తమ తల్లుల వేనకాల పరుగెత్తుతున్నారు. చిరుగులగుడ్డలు
 తొడిగిన నోగే కూలివాళ్ళు తమ భుజాలమీద బరువాంటి పళ్ళగంపలు
 మోస్తున్నారు. కళ్ళవరకూ తలచుట్టూ రుమాళ్ళు చుట్టుకొని అడవిల్లలు
 బళ్ళు పొరి పోయేట్లు నిండా పళ్ళు వేసుకొని యెడ్లని తాళ్ళు బట్టుకొని

బతు తోలుకెత్తున్నారు. రోడ్డువెంట పోతూన్న సైనికులు పళ్ళు అడుగు తూంటే ఆడపిల్లలు బండి ఆపకుండా బండిపై కెగబాకి గుప్పెళ్ళకొద్దీ పళ్ళ తీసి సైనికుల వాడుల్లో పడవేస్తున్నారు.

కొన్ని పెరళ్ళలో పళ్ళు వత్తేసి రసంతీయటం యెప్పుడో ఆరంభమైంది. ఖాళీ ద్రాక్ష తోళ్ళవాసనతో గాలి నిండివుంది. తమ పంటాములు పెకిమడిచి రసంకొట్టుకొన్న కొళ్ళతో, రక్తవర్ణంగావున్న పళ్ళరసపు తొట్టెలవద్ద నోగే కూలివాళ్ళు హడావిడిగా వున్నారు. పండులు గుర్రు గుర్రుమని అరుస్తూ ఆ ఖాళీతోళ్ళు కడుపునిండా తిని అక్కడేపడి దొర్లుతున్నాయి. చదునుగా వున్న పాకలమీదా క్షీరశాలలమీదా యెక్కటి గుత్తులు వొత్తుగా యెండ కట్ట బడివున్నాయి. కొండకాటిగాడి పక్ష్యలూ, కాకులూ నాటికప్పుల మీద మూగి గింజలు పొడుచుకొని తింటూ వొకచోటినుండి మరోచోటికి రెప రెప లాడుతు యెగురుతున్నాయి.

వొక సంవత్సరపు శ్రమ ఫలితం వుల్లాసంగా పోగుచేయబడుతోంది. ఆడవాళ్ళ గొంతుల్లో, నవ్వుల్లో, పాటల్లో నీడగావున్న ఆ తోటలు మారు మోగుతున్నాయి. ద్రాక్ష తీగల ముదురాకు పచ్చరంగు పక్కన వారి రంగుల రంగుల దుస్తులు జిగేల్మని ప్రకాశిస్తున్నాయి.

మేరియానా, మధ్యాహ్నం తమ తోటలోని వొక పీచ్ చెట్టునీడని కూచుని వొక కట్టని బండికిందనుంచి తమ కుటుంబానికి అన్నపు కుండ లవీతీస్తోంది. బడినుంచి కెలవు మీదొచ్చిన కార్నెట్ ఆమె కెదురుగా గుర్రపుజీను గడ్డమీద కూచుని వొక చిన్న కూజాలోంచి తన చేతులమీద నీళ్ళు పోసుకుంటున్నాడు. యింతకుముందే ఆఫూరి దగ్గరి నీళ్ళ గంటలో యీతలు గొట్టి వచ్చిన ఆమె చిన్న తమ్ముడు ముఖాన్ని తన చొక్కా చేతుల్లో తుడుచుకొంటూ, భారంగా గాలి పీలుస్తూ, తిండికోసమై తల్లి వంకొ అక్కవంకొ ఆదుర్దాగా చూస్తూ నుంచున్నాడు. తన బలమైన, యెండకి నల్లబడిన చేతులమీద చొక్కా చేతులు పెకి మడచి అతని తల్లి వొక పొట్టి తార్తారు మేజాబల్లమీద యెండుచేపలూ, ద్రాక్షపళ్ళూ, గడ్డ కట్టిన మీగడా వడ్డిస్తోంది.

కార్నెట్ తన చేతుల్ని పొడిగా తుడుచుకొని, టోపీ తీసేసి క్రాస్ చేసుకొని, మేజాబల్లకి దగ్గరకి జరిగేడు. తమ కాళ్ళు తమ కింద

మడుచుకొని, తల్లి కూతురూ కూచున్నారు. పిల్లనాడు ఆ చిన్న కూజా పట్టుకొని గట గట తాగేసేడు. ఆఖరికి చెట్టు నీడలో గూడా భరించ రానంత వేడిగావుంది. తోటలపై నున్న గాలి అసహ్యంగా, వాసనగావుంది. చెట్లకొమ్మలగుండా పయనించుతూన్న వెచ్చని, బలమైన గాలివల్ల చల్లదన మేమీ రావటంలేదు; తీగల మధ్యనున్న వల్లచెట్ల తలలు మాత్రం వంగుతున్నాయి.

కార్నెట్ మరోసారి క్రాస్ చేసుకొని తన వెనకాల వొక ద్రాక్ష ఆకు కప్పివున్న వొక చిన్న చిఖర్ కూజా పట్టుకొని దాన్ని నోటికి కరుచు కొని కొంతతాగి కూజాని తన భార్య కందించేడు. అతని చొక్కా మెడ వద్ద తెరిచివుంది; కండలుతేరి వెంట్రుకల్లో నిండివున్న అతని యెదురు రొమ్ము కనపడుతోంది. అతని చక్కని, జిత్తులమారి ముఖం పుల్లాసంగా వుంది. అతని చేతల్లోగానీ మాటల్లోగానీ యిప్పుడు నటన అనేదేలేదు. అతను పుషారుగా, సహజ బుద్ధితో వున్నాడు.

“ఆఁ. పాక వెనకాలున్న ఆ కాస్తా మనం యీ రాత్రికి పూర్తి చేస్తామనే నమ్మకం నీకుందా?” తన తడి రొట్టెని తుడుచుకొంటూ అత నడిగేడు.

“గాలి సరిగా వుంటే చేసేస్తామరి” అన్నాది అతని భార్య. “చూడూ, డెమ్మిన్ వాళ్ళూ యింకా సగం పనన్నా పూర్తి చెయ్యనే లేదండీ. ఉస్టెంకా వొకరేవుంది. వొక్కరే చచ్చేంన పని చేస్తూంది పాపం.”

“సరీగ్గా వాళ్ళకి మళ్లీనే” భుజాలెగరేస్తూ కార్నెట్ అన్నాడు.

“యిదుగో, చిట్టీ, కొంచెం తాగు” మేరియానాకి కూజా నందిస్తూ ఆమె అనింది. “దేముడు దయ తలిస్తే, మనం చక్కగా పెళ్లికార్యం జరపగలుగుతాం.”

“అదెందు కిప్పుడు? ముందు యీ పని సంగతేదో ఆలోచించు దాంపట్టు” అన్నాడు కార్నెట్.

మేరియానా తల వంచుకొంది.

“యేం, ఆ సంగతిని గురించి యెందుకని మాటాడగూడ దంట?” అన్నది ఆమె తల్లి. “యిక నెంతో దూరంలేదు.”

“పూరితే ముందు జరగబోయే వాటిని గురించి ఆలోచించి ప్రయోజనంలేదు” అన్నాడు కార్నెట్. “ముందు యీ పంట సంగతి తేలాలి.”

“చూడు, లూకా తెచ్చిన కొత్త గుర్రాన్ని చూశావా?” అని ఆమె అడిగింది.

“మనింటో వున్న మనిషి యిచ్చింది యిప్పుడతని దగ్గి రెంత మాత్రం లేదండోయ్. దాన్ని స్వేచీ కొత్తదాన్ని తెచ్చాడు!”

“వుహూం. నేను దాన్నింకా చూడలేదులే. కాని యివాళ ఐవాన్ తో మాట్లాడా. వాళ్లకి మరో వెయ్యి రూబుళ్ళు వచ్చినయ్యని అతనన్నాడు.”

“వాళ్ళు బంగారంకోసం దొర్లుతున్నారనుకోండి యిన్ని మాటలెందుకింకా.”

ఆ కుటుంబానికి సుఖంగా సంతృప్తిగావుంది. పని బాగా జరిగిపోతోంది. వాళ్ళు ఆనుకొన్నదానికంటే ద్రాక్షపళ్ళు మరింత యెక్కువగానూ మరింత మేలురకంగానూ వున్నాయి.

అన్నం తిన్నాక మేరియానా యెడ్లకి కొంత పచ్చిగడ్డి పడేసి తన బిష్కెట్ ని దిండుగా మడిచి పిసరు పిసరుగా నలిగున్న గడ్డిమీద, బండికింద, పడుకొంది. ఆమె వొంటి నొక నీలిరంగు పొదులు చొక్కా; నెత్తి మీదొక యెగ్రటి రుమాలు తప్పితే మరేమీలేవు. ఐనా ఆమెకి భరించరానంత వేడిగావుంది. ఆమె ముఖం భగ భగ మంటోంది. తన కాళ్ళేక్కడ పెట్టాలో ఆమెకి తోచలేదు. కళ్ళు నిద్రమత్తుతో అలసటతో బురుగుగావున్నాయి. పెదిమలు తెరుచుకు నున్నాయి. ఆమె ప్రయత్నంచేసి భారంగా గాలి పీలుస్తోంది.

నొక పక్షం రోజులుగా పంట కొంత జరిగి పోతోంది. మేరియానా అదే పనిగా చాలా కష్టపడి పనిచేస్తోంది. చీకటితో నిద్రలేచి, మంచంలోంచి సరాలునదూకి, చల్లటి నీళ్లతో ముఖం కడుక్కొని, కాళ్లకి చెప్పులు గిప్పులు లేకుండానే గొడ్డవద్దకి పరుగెత్తుతుంది. తర్వాత బూట్లుతొడిగి, బిష్కెట్ వేసుకొని, యెడ్లని బండికట్టి పనికోసరం ద్రాక్షతోటకి పోతుంది. తినటానికి కొంచెం రొట్టె మాత్రం తీసికెళ్తుంది మూటగట్టి. ఆ మీద ద్రాక్షపళ్ళు

కోసి గంపల్లోనింపి మోస్తుంది. మధ్యలో యిక వొక గంట మాత్రమే విశ్రాంతి. తర్వాత, సాయంత్రం, పుల్లానంతో, యే మాత్రం అలిసి పోకుండా, బండికట్టి యింటికి తోలుకొస్తుంది. పొద్దుగూకేవేళ, గొడ్డ పనదీ చూసినాక, గుమ్మిడిగింజలు కొన్ని తీసికొని, నలుగురూ చేరే బజారుమూల కెళ్తుంది, అక్కడి ఆడపిల్లల్లో అదీ యిదీ కబుర్లు చెప్పకోటానికీ నవ్వుటానికీ పేలటానికీనూ. చీకటి పడగానే యింటికెళ్ళి, తల్లి దండ్రుల్లోనూ తమ్ముడి తోనూ కలిసి అన్నంతిని, స్టోవ్ మీద కెక్కుతుంది. కులాసాగా దిలాసాగా నిద్రమత్తుతోనే వుంటూ ఓలెనిన్ వాల్ల సంభాషణ వింటుంది. అతను వెళ్లి పోంగానే తన మంచమెక్కి పడుకొని వుదయం అయ్యేవరకూ హాయిగా నిద్రపోతుంది. మళ్ళీ మర్నాడు మళ్ళీ అగేవరస.

పెండ్లి నిర్ణయమైనప్పట్నుంచీ ఆమె లూకొని చూడలేదు. పెండ్లి దినంకోసం ఆమె ప్రశాంతంగా యెదురుచూస్తోంది. తమ యింట్లో అదై కున్న ఓలెనిన్ తో మాట్లాడటం మొదలైన వాటికి ఆమె అలవాటు పడింది. అతని కళ్ళు తన మీద వున్నాయని ఆమెకి తెలుసు. అలావుండటం ఆమెకి ఆనందంగా గూడా వుంది.

30

వేడిగా వుక్కగా వున్నప్పటికీ, తన చుట్టూరా దోమలు జంప్ మంటూన్నప్పటికీ, పక్కన చిన్నపిల్లాడు దొర్లుతూ తనని తోస్తున్నప్పటికీ, ముఖం మీదకి జేబురుమాలు లాగి, మేరియానా నిద్ర పోబోతుంది. సరీగ్గా ఆ సమయానికే హఠాత్తుగా ఉప్పెంకా బండికిందదూరి వచ్చి ఆమె పక్కన పడుకొంది.

“యిక నిద్రపోండే అమ్మాయిలూ, నిద్రపోండి” పడుకొంటూ ఉప్పెంకా అంది. “వుహూఁ. ఆగాగు!” అంటూ ఆమె యెగిరి లేచి నుంచుంది. “యెబ్బే, యిదేమీ బాగోలా..”

కొన్ని పచ్చటి కొమ్మలు విరిచి, బండికి రెండు పక్కలా చక్కల్లో వాటిని గుచ్చి, వాటిమీద తన బిష్కెట్ పరిచింది.

“అరే. బైటికి నడవరా నువ్వు” అని ఆమె ఆ చిన్నపిల్లాడికేసి అరిచింది. “మగపిల్లాడికి ఆడాల్లాతో యేంపనిరా ? పరిగయ్ బైటికి!”

ఆ కుర్రాడు బైటికి పోగానే ఉస్టెంకా అటూ యిటూ చూసి మేరి యానాని గట్టిగా కావలించుకొని ఆమె జుగుల్ని చూ మెడమీదా ముద్దు పెట్టుకోసాగింది. “నా ప్రేయేసీ ! నా డార్లింగ్ !” గలిబిలిగా విరగబడి నవ్వుతూ మధ్య మధ్య ఆమె అనింది.

“యిదంతా నువ్వు ఆ తాత వద్దన్నంచీ నేర్చుకొన్నావు ! చాలు గాని ఆపిక !” ఆమె కాగిలినుంచి విడివడటానికి ప్రయత్నించుతూ మేరి యానా అన్నది.

వాళ్ళా విషయం మీద యెంత పక పక మని బద్దలై పోయారంటే వారి పక పకలు మేరియానా తల్లికి విసిపించగా ఆమె నోరు ముయ్యండ్డ అని కేక పెట్టింది.

“నన్ను జూసి నీకు అసూయగా వుందంటే?” అని ఉస్టెంకా మెల్లగా అడిగింది మేరియానాని.

“అబ్బ, యేం వెధవవాగుడు ! ఐనా, నువ్విక్కడి కెందుకొచ్చినట్టు? నిద్రపోదాం పట్టవే.”

కాని, ఉస్టెంకా వూరుకో లేదు.

“మేరియానా ! నే న్ని కేం చెప్పాలను కొన్నానో చెప్పకోమరి!”

మేరియానా తన మోసేతిమీద కొంచెం లేచి కేబురుమాలు సరి జేసుకొంది.

“యేమిటంట అదీ ?”

“మీ యింట్లో అద్దెకున్నవాణ్ణి గురించి నాకూ కొంచెం తెలుసేవ్ !”

“తెలుసుకోవాల్సిం నేమీలేదు” అన్నది మేరియానా.

“నువ్వు టక్కులాడి తాబేటిబుర్రవి కాదంటే ? ఆ ?” తనమోచేతో ఆమెని పొడుస్తూ అన్నది ఉస్టెంకా. “నువ్వు నాకేం చెప్పక్కర్లేదు. అయితే అతను నిన్ను చూడటంకోసరం వస్తావున్నాడన్నమాట? కదూ?”

“వస్తున్నాడనుకో. అయితే యేమిటంట ?” అన్నాది మేరియానా, సిగ్గుతో ముఖం జేవురించుతుండగా.

“యిదుగో నా సంగతే చూడవే మాటవరసకీ. నేను మామూలు పిల్లని. నా విషయం యెవీ నేను దాచుకోను. అందరికీ చెప్పేస్తాను” అన్నాది ఉస్టెంకా. పుల్లాసంగావున్న ఆమె యెర్రటి చెక్కిళ్ళుగల ముఖం సాలోచనతో గంభీరముద్ర దాల్చింది. “నే నెవ్వరికీ హాని చెయ్యటంలేదు. అతనంటే నాకు ప్రేమ, అంతే.”

“తాత సంగతా నువ్వనేది ?”

“అవును.”

“కాని, అది పాపం సుమా.”

“ఆఁ. పోదూ. మేరియానా, కాస్త స్వేచ్ఛ దొరికి నప్పుడు తప్పితే ఆడపిల్ల జిల్సాచేసే దెప్పుడే ? ఆ ? పెళ్లి జేసుకుంటే పిల్లల్ని కంటాను. యిక అక్కణ్ణించీ వుందనీ లేదనీ, అదనీ యిదనీ, నానా బాదర బందీనూ. నువ్వుగూడా అంతే. లూకాని పెళ్లి జేసుకునే దాకా ఆగమ్నాయ్ కొంచెం. యిక జిల్సా సంగతే యెత్తవు. యెప్పుడూ పనీ, పిల్లలూనూ !”

“అయితే యేమిటంట ? పెళ్లయిననాళ్ళు కొంతమంది చాలా హాయిగా బతుకుతున్నారు.”

“అదంతా ఆపేసి, మేరియానా, లూకాకీ నీకూ సమ్మంధం యెలా వుందో చెప్పు కొంచెం.”

“నీకు తెలిసినదానికంటే యితరం యేమీలేదు. అతను నన్ను పెళ్ళిచేసికోవాలను కున్నాడు. మరి నాన్నేమో వొక యేడాదికి వాయిదా వేశాడు. యిప్పుడిక ఆకులురాలు కాలంలో పెళ్లి జరగాలని నిర్ణయమైంది.”

“అది సరే. అతను నీతో యేమన్నాడూ ?”

“యేమంటాడంట ? నన్ను ప్రేమించానన్నాడు. అదీనూ మనిద్దరం కలిసి ఆ ద్రాక్షతోటల్లో కెళ్దాంపద అని అదే పనిగా అడిగాడు.”

“ఆరి వుండాకోరూ ! అయితే నువ్వు వెళ్ల లేదుగదా ? వెళ్ళానా ? కాని, యెంత చలాకీ ముండాకొడు కయ్యాడో చూడు ! మొత్తం వూళ్ళో

అందరికంటే మొనగాడి జిఘత్ ! సైన్యంలోగూడా నిజంగా సరదా చేస్తున్నాడని అంటున్నారు. మొన్న మా కిర్కా యింటి కొచ్చాడు. వచ్చీ, లూకా కొత్త గుర్రాన్ని చూడాలన్నాడు. అది మహా పనందైన దన్నాడు. యే దెలావున్నా నువ్వు లేక పోతే అతనికి బాధగానే వుండి వుండాలనుకొంటా. ఆ. యింకా యేమన్నాడూ ?”

“అయితే ప్రతిచాంటోనూ నీ వేలు దూర్చక తప్ప దన్నమాట ?” మేరియానా నవ్వుతూ అడిగింది. “సరే. వొకనాటి రాత్రి బాగా తాగినా కిటికీ దగ్గర కొచ్చి తలుపు తియ్యమన్నాడు.”

“తలుపు తీసావా మరి ?”

“వుహూ. తియ్యలా. నే నొక మాటన్నానంటే యిక చచ్చినా ఆ మాట తప్పేదిలేదు” అని మేరియానా గంభీర స్వరంతో అంది.

“కాని, యెటువంటి వాటమైన కుర్రాడు ! యీ వూళ్ళో ఆడ పిల్లల్ని అత నేదడిగినా కాదనలేరే !”

“అలా అయితే అతన్ని ఆ ఆడపిల్లల దగ్గరకే పొమ్మను.”

“అయితే నీకు జాలి లేదంటే ?”

“వుంది. కాని నా దగ్గర పిచ్చి పిచ్చి వేషాలు పనికిరావు. అది మంచి పద్ధతిగాదు.”

ఉస్టెంకా హఠాత్తుగా తనముఖాన్ని స్నేహితురాలి రొమ్ముల మధ్య దాచుకొంది. ఆమెని కాగలించుకొని వొళ్లంతా వూగిపోయేట్లు నవ్వింది. “ఆసి వెర్రిదానా !” అని రొప్పతూ అంది. “నీకు సుఖం అంటే యిష్టంలేదు,” అని మేరియానాకి చక్కలిగింతలు పెట్టసాగింది.

“ఆపవే, నన్ను వొత్తి చంపేస్తున్నావే” అంటూ మేరియానా నవ్వుతూ కీచురుమంది.

“ఆహా, ఆ కుర్రముండల కాలక్షేపం చూడమంట” అని నిద్ర మతుగా మేరియానా తల్లి అనటం వినపడింది. “మీకింకా అలుపు రాలేదంటే ?”

“నీకు సుఖమంటే యిష్టంలేదు” లేచి కూచుంటూ, ఉస్టెంకా మెల్లగా మళ్ళీ అదేమాట అనింది. “కాని నువ్వు భలే అదృష్టమంతు

రాలివి—వాళ్లంతా నువ్వంటే పడి చస్తున్నారు. మరి నిన్ను తాకితే చురుక్కుమని ముళ్ళుగుచ్చుకొంటునయ్యి. బినా వాళ్లకి నువ్వంటే ప్రేమ. నేనే నువ్వయితే మీ యింట్లో అద్దెకున్న మనిషిని ముక్కుకి తాడుగట్టి ఆడించేదాన్ని. మొన్న మా యింట్లో నేను విందు యిచ్చిన సమయంలో అతన్ని కనిపెట్టిచూశా. అతను తనకళ్లతో నిన్ను మింగేశాడనుకో. మా తాత నాకు యే మే మిచ్చాడో నువ్వు చూసి వుండాల్సింది! యిక నీ నాడు నానాడి కంటే బాగా వున్నవాడు. రష్యా అంతటాకీ ఫసికుడంట! అతనికి స్వంత బానిసలు గూడా వున్నారని అతని తైనాతీ అంటున్నాడు.”

మేరియానా లేచి కూచుని సాలోచనగా చిరునవ్వు నవ్వింది. “వాక సారి అతను నాతో యేమన్నాడో తెలుసా?” వాక గడ్డిపరకని పంటితో కొరుకుతూ ఆమె అనింది. “యే మన్నాడంటే, నేను యాకానో నీ తమ్ముడు లజుట్కానో అయిపుడితే యెంత బాగుండేది అన్నాడు. మరి అతనా మాట యెందుకన్నాడంటా?”

“పొగరెక్కి” అన్నది ఉస్సెంకా. “వాక్కోసారి మా తాత యే మంటాడో నువ్వు విని తీరాలి. వీంటే, పిచ్చెక్కిందని అనుకుంటావు.”

మేరియానా తన బిష్కెట్ మీద దడాలున పడుకొని, ఉస్సెంకా భుజాల మీద తన చేతులువేసి, కళ్ళుమూసింది.

“యివాళ యిక్కడి కొచ్చి పనిచేస్తా నన్నా డతను. నాన్న అతన్ని రమ్మని పిలిచాడు” కొంత సేపటి తర్వాత ఆమె అలా చెప్పి త్వరలోనే నిద్రపోయింది.

31

బండికి నీడనిస్తోన్న పియర్ చెట్టు వెనకాలనుంచి సూర్యుడు పెకిలేచేడు. ఉస్సెంకా బండి చక్కాల్లో అమర్చిన కొమ్మలగుండా తన కిరణాలిని బొనుపుతూ నిద్రపోతూన్న ఆ ఆడపిల్లల ముఖాల్ని చురుమని పిస్తున్నాడు.

మేరియానా లేచి, చే గుమల్ని తలకి కట్టుకో సాగింది. పియర్ చెట్టువెనకాల, భుజింమీద తుపాకి పెట్టుకొని నుంచుని తమ యింట్లో అదే కున్న మనిషి నాన్నతో మాట్లాడుతూండటం ఆమెకి హఠాత్తుగా అనుపించింది. ఆమె ఉద్వేగంగా నిశ్శబ్దంగా మోడేల్లో పొడిచి చిరునవ్వు నవ్వింది.

“నిన్న నేనక్కడి కెళ్ళానండీ. ఐనా నా కొక్కటీ కనుపించ లేదు” చుట్టూ ఆదుర్దాతో చూస్తూ ఓలెనిన్ అంటున్నాడు. కొమ్మల గుండా మేరియానా అతని కనుపించటంలేదు.

“అదుగో ఆ దిక్కుగా పోయి మీరు ప్రయత్నించి తీరాలండీ” అన్నాడు కార్నెట్. “అక్కడొక పాడుబడిన ద్రాక్షతోటాది. దాన్ని మామూలుగా బీడని పిలుస్తారు. అక్కడ కుందేళ్లు తప్పకుండా వుంటాయి.”

“యింత పనితొందరలోనా కుందేళ్లు వెంట పరుగెత్తటం! మీ రిక్కడుండి ఆడపిల్లలకి కొంచెం చెయ్యి అందిస్తే మంచిదిగాదా?” అని అతని భార్య సరసంగా అంది. “యిదుగో, పిల్లలారా, యిక లేవండమ్మా, లేవండి!” అని కేక పెట్టింది.

బండి కింద మేరియానా, ఉద్వేగం గుసగుసలాడుకొంటూ ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుకొంటున్నారు.

లూకాకి యాభై వెండిరూబుల్ల ఖరీదుచేసే గుర్రాన్ని ఓలెనిన్ యిచ్చాడని తెలిసి నవ్వున్నచీ కార్నెట్టూ, అతని భార్య ఓలెనిన్ పట్ల ప్రత్యేక శౌరవం చూపసాగారు. మేరియానాకీ ఓలెనిన్ కీ మధ్య పెరుగుతూన్న స్నేహితుని జూసి కార్నెట్ పూర్తిగా సంతృప్తి జెందినట్లు గుప్పించు తున్నాడు.

“కాని యెలా పని జెయ్యాలో నాకు తెలవదు” మేరియానా యొక్క నీలిరంగు చొక్కా, యెర్ర రుమాలు కొంచెం అలాచూసి, యిక ఆ బండివంక చూడకుండా ప్రయత్నించుతూ, ఓలెనిన్ అన్నాడు.

“మీరిక్కడాగితే మీకు కొన్ని పీప్ పళ్ళుయిస్తా,” అన్నాది మేరియానా తల్లి.

“ఆ చిలిపిదాని మాటలు మీరు లెక్కజెయ్యమాకండి” అని హడావుడిగా అందుకొన్నాడు కార్నెట్, అతన్నుంచి క్షమాపణ కోరటానికి. “పురాతన కోసక్కు ఆచారంప్రకారం ఆవిడ మర్యాదలు సర్యాదలు చేస్తూవున్నది, అంతే. రష్యాలో—పీచ్ పళ్ళేగాక అనాసపళ్ళు జాం మొదలైనవాటిని బాగా తినటానికి మీరు అలవాటుపడివున్నారనుకొంటా.”

“అయితే ఆ పాడుబడిన ద్రాక్షతోటలో కుందే ఘృంటయ్యంటారన్నమాట?” అన్నాడు ఓలెనిన్. “యిప్పు డక్క-డి కెల్లా మరి” తటాలున ఆ పచ్చటి కొమ్మలగుండా వో సారిచూసి, ద్రాక్షచెట్ల సోల్పులగుండా అతను మూయమయ్యేడు.

అతను మళ్ళీ తిరిగొచ్చేప్పటికి చేనుయొక్క కంచెకిందకి సూర్యుడు దిగిపోయేడు. నిర్మలంగావున్న ఆకులగుండా సూర్యకాంతి మెరుస్తోంది. చల్లని సాయంసమయ వాతావరణం ఆద్రాక్షతోటలమీద న్యాపించుతోంది. ఆ తోట సోల్పులమధ్య మేరియానాయొక్క నీలి చొక్కా నతడు గుర్తించేడు. ఆమెవద కెళ్ళేడు, వెళ్తూ ద్రాక్షపళ్ళు కోస్తూ. రొప్పుతూ రోజుతూన్న అతనికక్క బాగా కిందకి వేలాడుతూన్న ద్రాక్షగుత్తిని మధ్యమధ్య తన చొంగ నోటితో పట్టుకొంటోంది.

మేరియానా చొక్కాచేతులు పైకి మడిచివున్నాయి. రుమాలు గడం కిందగా తలకి కట్టబడివుంది. బరువాంటి ఆ ద్రాక్షగుత్తుల్ని ఆమె చక్కచక్కాకోసి గంపలో వేస్తోంది. ఓలెనిన్ చూడగానే ఆమె ముఖం సిగుతో జేగురించింది. అతనికేసి చిరునవ్వు నవ్వి మళ్ళీ తనపని చేసుకోసాగింది. రెండు చేతులూ స్వేచ్ఛగా వుండటం కోసరం ఓలెనిన్ తన తుపాకి వీపుమీద వేళ్ళాడేసేడు. “భగవంతుడు నీకు సాయపడుగాక! తక్కిన వాళ్ళేరీ? నువ్వొక్కదానవే వున్నావా?” అని అనాలనుకొన్నాడతను. కాని ఆ మాటలు అనలేకపోయేడు. నిశ్శబ్దంగా తన టోపీని పైకెత్తేడు. మేరియానాతో వొంటరిగా వుండటంవల్ల అతనికి యిరకాటంగావుంది. ఐనా తనని బాధించుకోటానికా అన్నట్టు అతను అక్కడే వున్నాడు పోకుండా.

“అలా నువ్వు ఆడపిల్లల్లో వొకరిని కాల్చివేసెయ్యొచ్చు.”

“వుహూ. నేనెవర్ని కాల్చను.”

కొంతసేపు యిద్దరూ నిశ్శబ్దంగా వూరుకొన్నారు. తర్వాత ఆమె యిలా అంది: “కాస్త నాకు చెయ్యండించురా?”

వెంటనే అతను తన చాకు టైటికి తీసి ద్రాక్షగుత్తులు కోయసాగేడు. అలాచేస్తూ అతను ఆకులకిందనుంచి వొక పెద్ద గుత్తి లాగేడు. అది మూడు పౌనుల బరువుంది. పళ్ళు ఒకదాని కొకటి యెంతదగ్గరగా వున్నాయంటే ఖాళీలేక వొకదాని కొకటి వొత్తుకొని మెత్తగిలిపోయి వున్నాయి. అత నా గుత్తిని మేరియానాకు చూపించేడు.

“అన్నిట్నీ కోసేస్తారా, లేక యిది మరి పచ్చిదని ఆపారా?”

“ఓది యిలా యివ్వు.”

వారి చేతులు వొకదాని కొకటి తాకినాయి. ఓలెనిన్ ఆమె చేతిని పట్టుకొన్నాడు. ఆమె చిరునవ్వుతో అతనివంక చూసింది.

“నీ పెళ్ళెప్పుడు?” అతనడిగేడు.

అతనివంక ఆమె గంభీరంగా చూసి మారు పలక్కుండా ముఖం తిప్పకొంది.

“లూకాని నువ్వు పేమించావా?”

“ఆ విషయం నీ కెందుకు?”

“అతనంటే నాకు అసూయగా వుంది.”

“అంతే మరి!”

“నిజం! నువ్వు అంత అందంగా వుండటమే కారణం.”

ఆ మాటలు మోటుగా అసహ్యంగా స్వనించినాయి. అందుకు ఓలెనిన్ సిగ్గుపడాడు. ముఖం సిగ్గుతో యెర్రబడింది. తన చేతుల్లోకి ఆమె చేతుల్ని తీసుకొన్నాడు.

“నే నెటువంటి దాన్నయినప్పటికీ, నీకూ నాకూ అతకుదరదు. కనక నన్ను వేళాకోళం పట్టించటం మానేసెయ్యి” అన్నాది మేరియానా. కాని, అత నామెని వేళాకోళం చెయ్యటం లేదనే సంగతి ఆమె కెంతబాగా తెలుసునో ఆమె ముఖవైఖరే చెబుతోంది.

“వేళాకోళమా? ఆరి భగవంతుడా! నేను నిన్నెంత.....”

యీ మాటలు యింకా మోటుగా, అసహ్యంగా కన్నట్టినాయి; ఐనా, అతను చెప్పకు పోతూనేవున్నాడు:

“నీకోసం యేదిచెయ్యమంటే అది చేస్తాను...”

“వదులు, పిచ్చాడా” అని ఆమె అంది. కాని, ఆమె ముఖమూ, మెరుస్తూన్న ఆమె కళ్ళూ, పూగుతున్న ఆమె వక్షోజాలూ మరో విషయాన్ని తెలుపుతున్నాయి.

తనమాట లెంత అసహ్యంగా వున్నాయో ఆమె అర్థంచేసుకొన్నట్లు ఓలెనిన్ కగపడింది. కాని, ఆమె వాటి కతీతురాలు. తాను ఆమెతో చెప్పదలచుకొన్నదంతా ఆమెకి కొంతకాలంగా తెలుసుననీ, కాని తానా మాటల్ని ఆమెతో యెలా చెబుతాడో ఆమెకి వినాలని వుందనీ అత సనుకొన్నాడు. “ఆమె నిజంగా యెటువంటిదో తాను చెప్పే సంగతే నవుడు ఆమెకి తెలీకుండా యెలావుంటుందీ? కాని ఆమెకి అర్థంచేసికోనాలని లేదు. అందుకు సమాధాన మియ్యాలని లేదు” అని అత ననుకొన్నాడు.

“ఓహోయ్ ! యెవ రక్కడ ?” దగ్గర్లోవున్న నొక దాగ్గర్లచెట్టు వెనకాల హఠాత్తుగా ఉస్సెంకా గొంతు రింగురుమని మోగింది. “వచ్చినాకు సహాయపడండి. నేనొక్కదాన్నే ఐపోయా” అని ఆమె ఓలెనిన్ ని పిలిచింది, కీచురుమంటూ నవ్వుతూ, తన గుండ్రటి చిలిపి ముఖాన్ని ద్రాక్ష తీగల గుండా కనపరుస్తూ.

ఓలెనిన్ యేమీ మారుమాటాడకుండా నిశ్చలంగా నుంచున్నాడు.

మేరియానా కోత మొదలెట్టింది. కాని ఓలెనిన్ వంక చూస్తోనే వుంది. అతనేదో చెప్పటం మొదలెట్టి, మధ్యలోనే ఆపేసి, భుజాలెగరేసి, తుపాకిని భుజంమీదకి లాక్కని, ఆ తోట విడిచిపెట్టి వినవిసా బైలుదేరి వెళ్ళేడు.

శ్రీ వేమన గ్రంథాలయం

లేటస్టోలు. (కృష్ణజిల్లా.)

32

మేరియానా, ఉస్సెంకాల కేకలూ వారి గింగురుమనే నవ్వు వినటానికై ఓలెనిన్ నడుస్తూ నొకటి రెండు సార్లు ఆగి తర్వాత అరణ్యంలో

ప్రవేశించేడు. యిక సాయంత్రంవరకూ వేటాడుతూ ఆక్కడే కాలం గడిపేడు. యింతసేపు వేటాడినా అతను దేన్నీ చంపనేలేదు. అతనికేదీ దొరకనేలేదు. చీకటిపడేవేళ కతను యింటికి చేరుకొన్నాడు. యింటి ఆవరణలో నడుస్తూండగా ఆవుల కొప్పయొక్క తెరిచివున్న వాకిటిగుండా నీలిచొక్కా అతనికంట బడింది. తను వెనక్కి తిరిగొచ్చేసేడనే సంగతి మేరియానాకు తెలవటం కోసరం అతను ఐవాన్‌ని చాలా బిగరగా కేకబెట్టి పిలిచేడు. తర్వాత యింటి వసారాలో తాను మామూలుగా కూచునేచోట కూచున్నాడు.

కార్నెటూ, అతని భార్యా చావిట్లోంచి యింట్లోకెళ్ళేరు గాని అతన్ని రమ్మని ఆహ్వానించలేదు. మేరియానా రెండుసార్లు గేటువద్దకెళ్లింది. ఆ సంజ వెలుగులో వొకసారి మేరియానా తనకేసి చూస్తున్నట్లగపడింది గాని ఆమెతో మాట్లాడటాని కతనికి సిగ్గేసింది. ఆమె యింట్లోకి మాయమైనాక అతను లేచివచ్చి ఆ యింటిముందు అటూయిటూ పచారు చేయనారంభించేడు. కాని ఆమె బైటికి రానేలేదు, రాత్రికి రాత్రింతా, కార్నెటూ యింట్లోంచి వస్తున్న ప్రతి ధ్వనినీ వింటూ, అతనా ఆవరణలోనే గడిపేడు. వారు సంభాషించుకోవటమూ, భోంచెయ్యటమూ, వారు తమ ఈకపరుపుల్ని లాగి మంచాలమీదేసి మంచా లెక్కటమూ అతను శ్రద్ధగా విన్నాడు. మేరియానా యెందుకో నవ్వుటంగాడా అతనికి వినపడింది. అంతే. తర్వాత మళ్ళీ అంతా నిశ్శబ్దం.

కార్నెటూ, అతని భార్యా గుసగుసలాడు కొంటున్నారు. యెవరిదో పూపిరిపీల్చటం వినవస్తోంది.

ఓలెనిన్ తన గదిలో కెళ్ళేడు. బట్టలు విడవకుండానే హాయిగా నిద్రపోతోన్న ఐవాన్‌ని చూసి అతను అసూయపడ్డాడు. దేనికోసరమో యెదురు చూస్తున్నట్లుగా, ఆ ఆవరణలో అటూ యిటూ పచారు చేయటం కోసం అతను మళ్ళీ బైటికెళ్ళేడు. కాని, యెవరూరాలేదు. యేదీ కదలేదు. అతను వినగలిగిందల్లా ముగ్గురు చక్కగా పూపిరి పీల్చుతుండటం మాత్రం. మేరియానా యెలా పూపిరి పీల్చుతుందో అతనికి తెలుసు. దాన్ని అతను శ్రద్ధగా విన్నాడు. తన గుండెకొట్టుకోటం గూడా విన్నాడు.

గారిమమంతా నిశ్శబ్దంగావుంది. చంద్రుడు పొద్దోయి పొడిచేడు. పశువులా ఆవరణలో పడుకొని రొప్పటమూ, లేవటమూ తిరిగి పడుకోటమూ యిప్పుడు కనపడసాగింది. “అసలు నాకేంకావాలంట ?” అని అతను విసగడగా అనుకొన్నాడు. కాని, అక్కణ్ణించి అతను కదలేక పోయాడు.

హఠాత్తుగా అతనికి అడుగుల చప్పుడూ, కార్నెట్ యింటి నేల కిరుకిరుమినటమూ వినపడినాయి. అతను తలుపు వద్దకి పరుగెత్తేడు. కాని, మళ్ళీ అంతా నిశ్శబ్దం. తర్వాత వొక పొడిఆపు, భారంగా గాలి పీలుస్తూ, ముందు మోకాళ్ళమీద లేచి, ఆ తర్వాత నాలుగుకొళ్ళమీదా లేచి నుంచుని, ఊక నాడించి, వోక్షణంపాటు పొడిగావున్న ఆ బంకమట్టి నేలమీద నట్టవతోక్కి, బరువుగా నిట్టూర్చి, తిరిగి పడుకొంది.

“నే నేం చెయ్యను ?” అని ఓలెనిన్ తనని ప్రశ్నించుకొని పడుకోవాలని నిశ్చయించుకొన్నాడు. కాని, అంతలోనే తనకేదోమళ్ళీ ధ్వని వినిపించిందని అతననుకొన్నాడు. వెంటనే పొగమంచుతో గూడివున్న వెన్నెల నెలుగులోకి వసూన్న మేరియానా రూపం అతని మనసులో అగుపించింది. మళ్ళీ ఆమె కిటికీవద్దకి పరుగెత్తి వేచి చూసేడు. చిట్టచివరికి, తెల్ల వారేసరికి, తలుపువద్దకెళ్ళి మృదువుగా తట్టేడు. యీ సారి అతనికి నిజంగా మేరియానా అడుగుల చప్పుడు వినిపించింది. గొల్పోం పట్టుకొని తలుపు తన్నేడు. జాగ్రత్తగా మృదువుగా తలుపు దగ్గిరికి నడుస్తూన్న పాదాల కింద నేల కిక్కిరించింది. గడిక్కిలమంది. తలుపు తెరుచుకొంది. గుమ్మడి కాయల వాసనా, కమ్మటి పూలగంధమూ వచ్చేయి. మేరియానా ఆకారం ఆ చంద్రకాంతిలో అగుపించింది. వోక్షణంపాటు మాత్రమే ఓలెనిన్ ఆమెని చూడగలిగేడు. యేదో గొణుక్కుంటూ దభీలున తలుపుమూసి తిరిగి వెనక్కి పరుగెట్టింది. దానిమీద చాలా సార్లతను మెల్లగా తలుపు తట్టేడు గాని సమాధానమేమీ రాలేదు. కిటికీవద్దకెళ్ళి శ్మశాదగా వున్నాడు. అంత అకస్మాత్తుగా రింగురుమనే వొక మగ మనిషి కంఠస్వరం విని అతను తులిక్కిపడ్డాడు.

“వహ్వా ! భలే, భలే !” అని ఓలెనిన్ దగరకొస్తూ వొక పొట్టి కోసకో యువకు డరిచేడు. అతని నెత్తిన తెల్ల మేకపిల్ల చర్మంతో చేసిన టోపీవుంది. “నే నంతా చూశాలెండి.”

ఓలెనిన్ అతన్ని గుర్తించేడు. అతను నాజరు. యేం చెప్పాలో యేం చెయ్యాలో తోచక ఓలెనిన్ మెదలకుండా పూరుకొన్నాడు.

“భేష్టైన పని ! పోయి ఆఫీసులో వాళ్లకి చెపుతా. వాళ్ల నాన్నకి గూడా చెపుతా. భలేపిల్ల, కార్నెట్ కూతురు! దానికి వొక్కడు చాలడు.”

“నీకేం కావాలా బాబూ ? యేమిటి నీగొడవ ?” అని ఓలెనిన్ సణిగేడు.

“అహఁ. యేమీలేదు. వాళ్లకి చెపుతా. అంతే.”

కావాలని, నాజరు చాలా బిగ్గరగా మాటాడేడు.

ఓలెనిన్ వాణికిపోయేడు. తెల్లబోయేడు.

“యిలారా. నాతో కావయ్యా” అతను నాజరుచేయి బట్టుకొని తన గదివైపు లాక్కెళ్ళేడు. “యేమీ జరగలేదనీ, ఆవిడ నన్ను లోపలికి రానియ్యలేదనీ, నీకు తెలుసు. నేనది...చెయ్యలేదు...ఆవిడ నీతిగల పిల్ల...”

“ఆ సంగ తెలా చెప్పగలం ? ఆ గొడవంతా వాళ్ళు విచారించరు” అన్నాడు నాజరు.

“ఐనా, నీకేదన్నా యిస్తానుండు. వొక్క నిమిషమాగు.”

నాజరేమీ అనలేదు. ఓలెనిన్ తన గదిలోకి పరుగెత్తుకెళ్లి పది రూబుళ్ళు పట్టుకొచ్చేడు.

“యిదుగో, యిదితీసికో. యేమీ జరగలేదని తెలిసికో. ఐనా, తప్పంతా నాదే. అందుకనే నీకిది యిస్తున్నా. యిదుగో బతిమాలుతున్నా. యీ సంగ తెవరికీ తెలియనియ్యమాక. అసలేమీ జరగనేలేదు...”

“శెలవ్ !” అని నాజరు నవ్వుతూ వెళ్ళిపోయేడు.

దొంగిలించిన వొక గుర్రాన్ని దాచే చోటు చూడమని లూకా చెప్పినమీదట అతనా రాత్రి పూళ్ళోకొచ్చేడు. యింటికి అటుగా వెళ్తుంటే అతనికి అడుగుల చప్పుడు వినిపించింది.

ఉదయాన తన దళం వద్దకి తిరిగెళ్లి నాక తాను యెంత తెలివి తేటలో పది రూబుళ్ళు సంపాదించిందీ అతను లూకాతో బడాయిగా చెప్పేడు.

మర్నాడు మేరియానా తల్లిదండ్రుల్ని ఓలెనిన్ చూసినపుడు యేంజరిగిందో వారికి తెలవలేదని అతననుకొన్నాడు. మేరియానాతో అతను మాటాడలేదు. అతనివంక చూచినపుడు మేరియానా పూరికే నవ్వి పూరుకొంది. ఆ ఆవరణలో ఫలితమేమీలేకుండా నిద్ర లేకుండా అతను నురోరాత్రిగూడా గడిపేడు. మర్నాడు వుద్దేశో పూర్వకంగా అతను వేటాడుతూ అరణ్యంలో కాలక్షేపం చేసేడు. సాయంత్రం, తన అంత రాత్రి వ్యధనుంచి తప్పించుకొనేందు కతను బెలెట్ స్కీ మకాంకి వెళ్ళేడు. అతనికి తనంటే తనకే భయం వేసింది. యిక సేమాత్రం తాను మేరియానా గదికి వెళ్ళగూడదని అతను నిశ్చయించుకొన్నారు.

ఆ రాత్రి అతన్నొక సార్లంట్ మేజర్ నిద్రనుంచి లేవగొట్టేడు. అతనికంపెనీ (దళం) తక్షణమే దాడి చేయబోతోంది. అదివిని అతను ఆనందించేడు. యిక నెన్నటికీ తిరిగి యీవూరు రానని అతననుకొన్నాడు.

దాడి నాలుగురోజులు జరిగింది. కమాండరు అతనిచుట్టం. తన స్టాఫులో వుంచుకొంటానని అతనన్నాడు. కాని ఓలెనిన్ నిరాకరించేడు. ఆ పూరినుంచి విడి వడి తాను జీవించలేనని యిప్పుడతను అనుకొన్నాడు. వెనక్కి తిరిగి వెళ్లటానికి తన కనుమతి యిమ్మన్నాడు. దాడిలో అతను చూపిన ప్రతిభకి అతనికి మెడల్ యిచ్చేరు. అలాంటిది కావాలని అతని కంతకుముందు చాలా కోర్కెగా వుండేది. కాని యిప్పుడతనికి అదంటే నిర్లక్ష్యం కలిగింది. అంతకంటే యెక్కువ నిర్లక్ష్యం తన ప్రమోషన్ అంటే కలిగింది. (ఆ ప్రమోషన్ యికా రాలేదనుకోండి.)

ఐవాన్ వెంటరాగా అతను గుర్తిమెక్కి బైలుదేసేడు. తన కంపెనీ కంటే చాలా గంటలనుందే అతనావూరు చేరుకొన్నాడు. ఆ సాయంత్ర మంతా వసారాలో కూచుని మేరియానా వంక చూస్తూ గడిపేసేడు. రాత్రింతా అర్థం పర్థం లేకుండా ఆవరణలో అటూ యటూ తిరుగుతూ వెళ్లబుచ్చేడు.

33

మర్నాటి ఉదయాన్న ఓలెనిన్ చాలా పొద్దెక్కిలేచేడు. మేరియానా వాళ్ళు ఆప్పటి కెప్పడో పనుల్లో కెళ్ళేరు. అతను వేట కెళ్లలేదు.

తనగదికి ఆవరణకి మళ్ళ్య వెర్రెత్తినట్లు తిరుగుతూ, పుస్తకం వొకటి తీసి మళ్ళీ దాన్ని కిందపెట్టేస్తూ, వసారాలోకెళ్ళి మళ్ళీ గదిలోకొచ్చి మంచం మీదపడుతూ, గడిపేడుకొలం. అతనికి సుస్తీ చేసిందని ఐవాన్ అనుకొన్నాడు. సాయంత్రానికి దడాలున వొక నిర్ణయానికొచ్చి, కూచుని పొద్దుపోయేవరకూ రాసుకొన్నాడు. వొక పుతరంరాసి, అది రాయటం సుగించినాక పోస్టు చెయ్యగూడదని నిశ్చయించుకొన్నాడు. యెందుకంటే తా నేడైతే చెప్పడానికి ప్రయత్నించుతున్నాడో దాన్నెవరూ అర్థంచేసికోలేరనీ, అంతేగాక ఆ విషయాన్ని తాను గాక మరెవరన్నా అర్థంచేసికొనేదీ లేదీ అనవసరమనీ అతననుకొన్నాడు. యింతకీ అతను రాసింది యిది:

“నావట్ల సానుభూతి విచారమూ తెలిపే ఉత్తరాలు నాకు వస్తున్నాయి. ఈ ఆధ్వాన్నపు అడివి ప్రదేశంలో నేను నశించిపోతానేమోనని వాళ్ళభయం. వాళ్ళనే దేమంటే, అతను మోటుమన్నై పనికిమాలినవాడవుతాడు. తాగటం నేర్చుకొంటాడు. యే కోసక్కు-పిల్లనో పెళ్ళిచేసుకోవచ్చు గూడాను? యీ సందర్భంలో వాళ్ళ జనరల్ ఎర్నోస్ట్ మాటల్ని పుదహరించుతున్నారు. “వొక అఫీసరు పది సంవత్సరాలపాటు కకేషియాలోగడిపాడంటే తాగుడు నేర్చి వెర్రి వెధవన్నా అవుతాడు లేకపోతే వ్యభిచారపు స్త్రీనన్నా పెళ్ళిచేసుకుంటాడు.” అవును, అది భయంకరంగా లేదుమనీ? యే ఫూనా యువరాణిగార్నో వినాహమాడే ఘనయోగ్యత కలిగే అవకాశంవున్నపుడో, దర్బారులో దొరయ్యే అవకాశమున్నపుడో మాజిల్లాకి మార్షల్ ఆఫ్ ది నోబిలిటీ (*Marshal of the Nobility*) ఆర్యే ఛాన్సువుంటేనో, నేను నా జీవితం నాశనం చేసుకుంటే నిజంగా మరి అది సిగ్గుచేటు పనిగాదాంట? అబ్బ మీరు యెంత నీచమైన అసహ్యమైన మనుషులుగా నాకగపడుతున్నారూ! సుఖమంటే యేమిటో మీకు తెలీదు. జీవితమంటే యేమిటో మీకు తెలీదు. జీవితాన్ని దాని సహజ సౌందర్య కోణాలన్నింటి నుంచీ మీరు వొకసారి అనుభవించినాక, నాకళ్ళ ముందర రోజూ నేను దేన్నిచూస్తున్నానో మీరు చూసి అర్థం చేసికొన్నాక—స్థిరమైన దుర్గమమైన పర్వతాలమీది తెల్లని మంచునీ, పురాతన సౌందర్యంతో ప్రకాశించుతున్న వొక స్త్రీనీ, భగవత్ సృష్టి ఆరంభంలో వెలిసిన ఆ స్త్రీ సౌందర్యాన్ని—చూసినాక, నాశనమయ్యేది మీరా నేనా అనే

నంగతీ, యెవరు సత్యంలో జీవించేదీ యెవరు అసత్యాలలో జీవించేది పూర్తిగా స్పష్టమవుతుంది.

“మీ వెర్రిభ్రమలూ మీరూ యెంత అసహ్యంగా వున్నారో మీరు తెలిసికొంటే ! నే నున్న పూరికొంపా, నా అరణ్యమూ, నా పీఠం, రాయా వీటికి బదులుగా మీ డ్రాయింగ్ రూముల్ని (అతిథుల గదుల్ని), వాసిలైరు పూసుకొన్న మీ కులీన స్త్రీలనీ, అసహజంగా కడుల్తున్న ఆ చిన్ని నోళ్లనీ, నీరసంగా వుండే ఆ కాళి సేతుల్ని, సంభాషణలాగా అగపట్టుతూ నిజంగా సంభాషణ అన దగని మీ ఫ్యాషనబుల్ వాగుడునీ నేను పూహించుకొంటే నాకు పరమ అసహ్యం కలుగుతుంది. ఆ మక మక లాడేముఖాలు, ‘నేను ధనికురాలనై నప్పటికీ నాదగ్గిరా’ అని చెప్పు తూన్నట్లుండే ఆ ఆడపిల్లలు, సిగ్గు యెక్కువేని ఆ జంటలు, ఆ కూ చోటాలూ ఆ చోట్లు మార్చటాలూ, యెడతెగని ఆ వాగుడూ ఆ పచ్చి మోసమూ, ఆ రూపులూ—వేటితో ఐతే మీరు కరస్పర్శ చేయాలో, దేనికైతే మీరు తలబూపాలో, వేటితో ఐతే మీరు సంభాషించి తీరాలో ఆ రూపులు—యిక ఆఖరికి, రక్తంలో యికిపోయి నొక తరంనుంచి మరో తరానికి అంటుకోగల లాగా వ్యాపించే ఆ సోమరిపోతుతనం, ఆ యేమీ తోచకపోవటం అదంతా నాకు అగపడుతూనేవుంది. నా మాట నమ్మండి. వొక్క నిషయం అర్థంచేసికోటానికి ప్రయత్నించండి. వొక సారిగిని మీరు యధార్థ సత్యాన్ని సౌందర్యాన్నిగిని చూసేరంటే సుఖాన్ని గురించిన మీ స్వప్నాలన్నీ మట్టిలో గలిసి పోతాయి. యధార్థ మైన సుఖమేదంటే ప్రకృతి మాతతో గలిసి జీవించటం, ఆమెని చూడటం, ఆమెతో కలిసి మాటాడటం. ‘అరె—దేవుడు నాణి రక్షించుగాక !— వాడొకవేళ మామూలు కోసక్కు పిల్లని పెళ్ళిచేసికొంటే ! యిక నాడి లోకంలో యెందుకూ పనికిరానివాడై పోతాడు !’ నిజమైన సానుభూతితో మీరలా అనటాన్ని నే నూహించుకొనగలను. కాని, నాకోర్కె అంతా యేమిటంటే మీరు “చెడిపోవటం” అని యే అర్థంలో అంటున్నారో ఖచ్చితంగా అలాగే చెడిపోవాలని ! వొక మామూలు కోసక్కు పిల్లని చేసుకోవాలని నాకుంది. కాని, దమ్ములేవు. యెందుకంటే అంత మహిమాన్నత మైన సుఖానికి నేను అనర్హుణి.

“మేరియానా ఆనే కోసక్కు పిల్లని మొదట చూసి నప్పట్నుంచీ యిప్పటికి మూడు నెలలు గడిచినాయి. నేను యింతకుముందే విసరించిన బహిక కావేషాలు నాలో యికా జీవించేవున్నాయి. ఆమెని ప్రేమించ గలనని నేను విశ్వసించలేదు. పర్వతాలనూ, ఆకాశాన్నీ ప్రస్తుతించినటుగా నే నామెను ప్రస్తుతించాను. యెందుకంటే ఆమె నాటంత సౌందర్యరాశి గనక. ఆమె సుందర విగ్రహ దృశ్యం నాకు దినమూ అపునరమని త్వర లోనే అనుకోసాగేను. నిజంగా ఆమెని నేను ప్రేమించేనా లేదా అని నన్ను నేను ప్రశ్నించుకోటం మొదలైతేను. కాని, నాలో నే చూసింది, ప్రేమంటే నే నూహించుకొన్న దానికంటే భిన్నమైనట్టిది. యేకాంతం వల్ల గలిగే బాధ కంటే, పెళ్ళాడాలనే కోర్కెకంటే అది విభిన్నమైనది. అంతకంటేనూ గూడా అంతవరకూ నే ననుభవించిన శారీరక ప్రేమకంటే వేరైనట్టిది. ఆమెని నేను చూసినంత సేపూ, ఆమె మాటల్ని విన్నంత సేపూ, ఆమె నాదగ్గరున్నదని తెలిసి కొన్నంత సేపూ, నాకు పూర్తిసుఖం లేకపోయినా, శాంతి మాత్రం వుండేది. విందు వొకటి జరిగినాక, ఆమెతో వొకనాటి సాయంకాలం కభుర్ల కాలక్షేపంచేసి ఆమెని తాకినపుడు, పెకి పొప్పకోకపోయినా మా యిద్దరి మధ్యా వృథమైన బంధన వొకటి యేర్పడి నట్లు నేను గ్రహించేను. ఆ బంధనని తెంచి వేయటం యిప్పుడు సాధ్యం కానేకాదు. ఐనా శతనా ప్రయత్నించేను. “నా బృదయాంతరాళం లోని భావాల్లో భాగం పంచుకోని స్త్రీని నేనెలా ప్రేమించగలను? కేవలం సౌందర్యం చూసే స్త్రీని ప్రేమించటం సాధ్యమా? వొక బొమ్మని ప్రేమించటం సాధ్యమా?” అని నన్ను నేను ప్రశ్నించుకొన్నాను. కాని, నా ప్రేమలో నాకే నమ్మకం లేక పోయినప్పటికీ ఆమెని నేనప్పటికే ప్రేమించేను.

“ఆ నిందు తర్వాతి సంఘటన తర్వాత నా వైఖరి మారిపోయింది. అంతవరకూ ప్రకృతిరతే మేరియానాగూడా వింతగా గంభీరంగా వుండే వస్తువు. ఆ సాయంకాలం తర్వాత ఆమె మామూలు మానవమాతృరాతై పోయింది. ఆమెతో సంభాషించేను. నొక్కోసారి ఆమె తండ్రి ద్రాక్ష తోటలో పని చెయ్యటాని కెళ్లాను. సాయం సమయాల్లో పూర్తిగా ఆమె యింటివద్దగడిపేను. ఐనా, యిప్పుడామె నాకు మరింత దగ్గరగా వున్న ప్పటికీ యెప్పటివలే నిష్కలంగా, గంభీరంగా, అందని పండుగావుంది.

ఆమె ప్రవర్తన యెప్పుడూ వొకేరీతిగా, నిర్లక్ష్యంగా, గర్వంతో గూడి వుంటోంది. వొక్కొక్కప్పుడామె సఖ్యతగా, ఉల్లాసంగా వుంటుంది. కాని మొత్తంమీద ఆమె ప్రతిచూపు, ప్రతిమాటా, ప్రతిఅభినయం నిర్లక్ష్యతని చూపుతూంటుంది—అందులో ద్వేషంలేదు; నలిబిలి చేసేట్లుగా, సమ్మోహనంగా వుంటుంది. తెచ్చికోలు చిరునవ్వు చాటున నా భావాల్ని దాచే సెయ్యడానికి ప్రయత్నించేను. పుద్రేకమూ, కోర్కె నా హృదయాన్ని చీల్చివేస్తున్నప్పటికీ ఆమెతో సరసాలాడేను. నా మోసాన్ని ఆమె గ్రహించింది. కాని, ఆమె వైఖరిమాత్రం యెప్పటిలాగా నిబ్బరంగా, ఉల్లాసంగా, సూటిగావుండింది. నే నిది నహించలేకపోయేను. రుజు వర్తనుడుగావుండాలనుకొన్నాను. నే నాలోచించేదీ; అనుభవించేదీ అంతా ఆమెకి చెప్పాలనుకొన్నాను. వొకసారి ద్రాక్షతోటలో జైటపడ్డాను. గ్యాపకం పెట్టు కోటానికి సిగ్గేసేటువంటి మాటల్లో నా ప్రేమని గురించి ఆమెకి చెప్పసాగేను. ఆ విధంగా ఆమెతో నేను చెప్పివుండాల్సింది గాదు. యెందు కంటే ఆ మాటలు ఆమెని కొలవలేవు. ఆ మాటలు వెలిబుచ్చే భావాలకి ఆమె అతీతం. యిక నేమీ నేను చెప్పలేదు. కాని, ఆ నాటి నుంచీ నాస్థితి దుర్భరమైంది. ఇది వరకటి సరసధోరణినే కొనసాగించటం ద్వారా నన్ను నేను హైన్య పరుచుకోవాలని నా కెంత మాత్రంలేదు. కానైతే సూటిగా నిరాడంబరంగా వుండే మిత్రత్వం నిభాయించటానికి నేనింకా తగిలేనని నాకు తెలుసు. నేనేం చేయాలిమరి? ఆమెను వొక క్షణంలో మిత్రురాలిగా మరోక్షణంలో నా భార్యగా పూహించుకొన్నాను. కాని, ఆ రెండు ఆలోచనలూ నాకు భీతి, అసహ్యమూ కలిగించినాయి. రెంటినీ తోసిపారేసేను. ఆమెని వ్యభిచారానికి దింపటమంటే ఖూనీ చేయటం వంటిది. ఆమెను “గౌరవనీయ స్త్రీగా, ఓలెనిన్ భార్యగా—యీ మధ్య వొక ఆఫీస రొక కోసక్కు యువతిని చేసినట్లుగా—అంతకంటే హానికరం. అవును, నేనే లూకొనై గుర్తొల్ని దొంగిలించి, పాటలు పాడి, ఖూనీబుచేసి, ఛిభిర్ తాగి, తాగినప్పుడు రాత్రిపూట జిల్కాకోసరం—నే నెవరో, యెందుకోసం జీవిస్తున్నానో ఆలోచననేదే లేకుండా—ఆమె కిటికీలోకి యెగబాకి గదిలో దూరగలిగితే అప్పుడు విషయం వేరుగా వుంటుంది. అప్పుడు మేము కలిసి జీవించవచ్చు; నొక రొక్కరు అర్థంచేసికోవచ్చు.

“అలాంటి జీవితం గడపాలని నేను ప్రయత్నించేను. కాని నా బల హీనతని గురించి నాకు బాగా తెలుస్తూ వచ్చింది. నాగరికత అనేది నన్ను చెడగొట్టింది. అసహ్యకరమైన నా గత జీవితాన్ని నేను మరచి పోలేక పోయేను. యిక నిప్పుడు నా భవిష్యత్తు మరింత నిరాశాకరంగా అనుపిస్తోంది. నాకళ్ల ముందర, దూరంగావుండే హిమనగాలూ, రాజరీవిగల ఆ స్త్రీ మూర్తీ కనిపిస్తున్నాయి. కాని, ఆమె, నాకు కావాల్సిన ఆ వాకే వాకసుఖం, నాదిగాదు. అత్యంత విషతుల్యమైనదీ, అత్యంత మధురమైనదీ యేమిటంటే ఆమెని నేను అర్థంచేసికొన్నాననే సంగతీ, కాని ఆమె మాత్రం నన్ను యెన్నటికీ అర్థంచేసికోలేదు అనే సంగతీనూ. అది ఆమె నాకంటే తక్కువ ఐనందువల్లగాదు. అందుకు భిన్నంగా ఆమె అసలు నన్ను అర్థం చేసికోనేరాదు. ఆమె సుఖంగా ఆనందంగావుంది. ఆమె, ప్రకృతిలాగా, నికరత్వమూ ప్రశాంతతా గంభీరతా గల మనిషి. అసలు నాలాంటి బలహీనుడి, నాలాంటి చెడిపోయినవాడి, బాధా అసహ్యమూ ఆమె అర్థంచేసికోవాలని యెలా అనుకోటం? ఆమె కిటికీ కింద నిద్రలేని రాత్రుల్ని గడిపేను. 18వ తేదీన మాకంపెనీ చాడికోసరం పంపబడింది.

“మూడు రోజులపాటు నేనీ పూరికి దూరంగావున్నాను. నేను ఖిన్నుణ్ణయ్యేను. ప్రతిదానిపట్లా నాకు నిర్లక్ష్యం కలిగింది. మామూలుగా పాడే పాటలూ, పేకాటలూ, తాగుదూ, ప్రమోషన్లని గురించిన వాగుడూ యెప్పటికంటేగూడా నాకు పరమ అసహ్యం కలిగి యింటికి వచ్చేను. ఆమెనీ, నాయితినీ, ఇరోష్కానీ చూసేను. వసారాలోనుంచు ఆ హిమనగాల్ని తిలకించేను. అదంతా ఆకలిచేసి కొన్నాననే మహత్తరానందం కలిగింది నాకప్పుడు. నా హృదయంలో యేముందో యిప్పుడు నాకు తెలుసు: నే నామెని ప్రేమిస్తున్నాను. నా జీవితంలో ప్రప్రథమమైన యగార్ల ప్రేమ అగే. ఆ భావనతో నన్ను నేను హైన్య పరచుకొంటాననే భయం నాకు లేదు. నేను సిగ్గు పడటంలేదు. నా ప్రేమంటే నాకు గర్వంగా వుంది.

“ఆమెని ప్రేమిస్తున్నానంటే అది నా తప్పుగాదు. అది నా యిష్టం లేకుండానే జరిగింది. నా ప్రేమనుంచి తప్పించుకొని ఆత్మ విసర్జనచేసి కోవాలని ప్రయత్నించేను. ఆమెకీ లూకాకీ మధ్యవున్న సంబంధంలో ఆనం

దం యేమీ లేదని నాకు చెప్పకో ప్రియత్నించేను. కాని, అందుమూలంగా నా ప్రేమనీ, అనూయనీ ఆగ్రహానికి ప్రేరేపించటం మాత్రమే జరిగింది. ఇది నేనంతకు ముందెరిగిన ఆదర్శప్రాయమైన, “మహాన్నతమైన” ప్రేమ కానేకాదు. అంతేగాదు. నీ ప్రేమలో నువ్వు ఆనందిస్తూ, ఆ ప్రేమకి కారణభూతం నువ్వే ననుకొనేదిగూడాగాదు. దాన్నిగూడా నే ననుభవించేను. అది శారీరక వాంఛకాదు. అది వాటన్నిటికంటే పూర్తి విభిన్నమైనట్టిది. బహుశా నేను మేరియానాలో ప్రకృతిని, ప్రకృతిలోవున్న సౌందర్య మంతటియొక్క రూపాన్ని, ప్రేమిస్తూవుండి వుండవచ్చు. నాకు మనోబలం లేదు. నాగుండా ప్రకృతిశక్తి యేదో ఆమెని ప్రేమిస్తోంది. భగవంతుని జగత్తు, సంపూర్ణ ప్రకృతి, ఆ ప్రేమని నా హృదయంలో హత్తుకొనేట్లు చేసి ఆమెని ప్రేమించమంటోంది. అలాగే నేను ప్రేమిస్తున్నాను. కాని, మనస్సులోగానీ పూహ ప్రపంచంలోగానీ కాదు; నా చూర్తి అంతటి తోనూ ప్రేమించుతున్నాను. ఆమెని ప్రేమించటంలో నేను భగవానుడి ఆనంద జగత్తులో వొక రేణువు నయ్యేను.

“నా యేకాంత జీవితం నన్నే నూత్న విశ్వాసాలకి దారి తీసిందో నేనింతకు ముందే చెప్పేను. కాని, వాటి కొక రూపం యివ్వటం యెంత దుస్సరంగావుందో, అవి నాలో యేర్పడి వొక నూత్న జీవిత శకం విప్పారుతూ కనిపించినపుడు యెంత ఆనందంతో వాటిని యెరిగి తెలీదు. అవినూత్న విశ్వాసాలకంటే నాకు ప్రియమైందేదీ లేదు...నరే; తర్వాత యేర్పడింది. అవి వెల్లిపోయినాయి. అందుకు నేను విచారించటంలేదు. ఇక అదిగాక సంకుచితమూ, రూపరహితమూ, స్థిరీవనూ విన మరొకదాన్ని యెలా ప్రేమించగలనా అనేది అర్థం చేసికోటం మరింత దుస్సరంగా వుంది. సౌందర్యం అనేది ప్రవేశించి అది వరకు యెంతో శ్రమతో నిర్మించిన కట్టడాన్ని తుక్కు తుక్కుజేసి గాలి కెగిరిపోయేట్లు చేసింది. అలాపోయిన దానికి నేనే మాత్రం విచారించటం లేదు. ఆత్మ విసర్జననేది వొత్తి చెత్తవాగుడు. అది అహంకారం; అనుభవించదగిన బాధలనుంచి పారిపోవటం; యితరుల సుఖాన్ని జూసి తమకు గల్గిన అనూయని కప్పిపెట్టుకోటానికి అవలంబించే మార్గం. “ఇతరులకొరకు జీవించటం, మేలు చేయటం!” నా హృదయంలో నా మీద నాకు మాత్రమే ప్రేమవున్నపుడు, ఆమెని ప్రేమించాలనే కోర్కె వున్నపుడు,

ఆమెతో కలిసి జీవించాలనీ ఆమె జీవితం జీవించాలనీ వున్నప్పుడు అలా యెందుకు చేయాలి? యితరులకోసంగానీ, లూకా కోసంగానీ యిప్పుడు నేను సుఖాన్ని కోరటంలేదు. ఆ యితరుల్ని నే నిప్పుడెంత మాత్రం, ప్రేమించటంలేదు. ఇంతకు ముందైతే యిలాంటివైఖరి తప్పని నన్ను బాధించుకొని పశ్చిించుకొనేవాణ్ణి: ఆమె యే మవుతుంది? నే నే మవుతాను? లూకా యే మవుతాడు? యిప్పుడు నే నలాంటి చెత్త నేమీ లక్ష్యపెట్టను. నాకు నేనే జీవించటం లేదు: నా కంటేగూడా బలవత్తరమైన శక్తి యేదో నన్ను నడిపిస్తోంది. నేను బాధ ననుభవించుతున్నాను. వాక ప్పుడు నేను మృతుణ్ణి, కానిప్పుడు సజీవుణ్ణి. యినాళ ఆమెవద్దకెళ్లి అంతా చెప్పేస్తాను.”

34

ఓలెనిన్ రాయటం ముగించేసరికి చీకటి పడింది. తర్వాత అతను 'కార్నెట్ యింట్లో' కెళ్ళేడు. మేరియానా తల్లి పొయ్యివెనకాల వాక బెంచీమీద కూచుని పట్టుదారం వదుకుతోంది. మేరియానా తలమీదేమీ లేకుండా వాక కొవ్వొత్తి దీపంవద్ద కూచుని యేదో కుట్టుతోంది. ఓలెనిన్ లోనికి రాగానే ఆమె యెగిరి నుంచుని, తన జేబురుమాలు తీసుకొని, పొయ్యి దిమ్మె మీద కెక్కింది.

“మాతో కూచోవంటే, చిట్టి?” అన్నది ఆమె తల్లి.

“వుహూ. నా తలమీదేమీ లేకపోతేను!”

పొయ్యి అరుగుమీదినుంచి వేలాడుతున్న వాక చక్కని కాల్వా వాక మోకాల్వా మాత్రమే ఓలెనిన్ చూడగలిగేడు. మేరియానా తల్లికి అతను కొంత టీ పొడుం యిచ్చేడు. దానిమీదఆమె కొంత గడ్డకట్టిన మీగడ తమ అతిథికి తెచ్చి మేరియానాని పంపింది. మేరియానా మీగడ పళ్ళెం తెచ్చి మేజాబల్లమీదపెట్టినాక వెంటనేపోయి మళ్ళీ పొయ్యి అరుగెక్కింది.

ఆమె తనవంక చూడటం ఓలెనిన్ గమనించేడు. వారు కుటుంబ వ్యవహారాల్ని గురించి మాటాడుకొన్నారు. క్రమేణా మేరియానా తల్లికి

వుల్లాసం యెక్కువైంది. కొన్ని ద్రాక్షపళ్లనూ, తన చిఖరూ, దాక్షిణిజీ తన అతిథికి తెచ్చింది. తమ చెమటతో ఆహారం సంపాదించేవారి కుండే సగర్వంతో ఆమె అతన్ని అది తినమని పట్టుబట్టింది. మొదట తన మోటుతనంతో ఓ లెనిన్ ని ఆవిడ తికమక పెట్టింది. కాని, ఆమె తన కూతురి పట్ల చూపుతున్న ప్రేమచూసి, అతని కిప్పుడు ఆమె అంటే జాలి కలుగుతోంది.

“అవును మరి. లేదులేదో అని యెడ్చి భగవంతుడికి కోపం తెప్పించటం మెందుకు? మాకు అన్నీ సరిపడా వున్నాయి, దేముడి దయవల్ల. పూరగాయలూ, చిఖరూ వున్నాయి. కావాలంటే మూడు పీపాలు గాదు యింకా పైన అమ్మగలం. ఐనా మాకు తాగటానికి సరిపడా వుంది. అప్పుడే వెళ్లమాకండి. పెళ్లి సమయాన మనమంతా కలిసి తాగుదాం.”

“పెళ్లెప్పుడూ యింతకీ?” ముఖం జేవురించుతుండగా, గుండె బాధతో టపటప కొట్టుకొంటూండగా ఓలెనిన్ అడిగేడు. పొయ్యి అరుగు మీద యేదో కదిలిన చప్పుడూ, గుమ్మడి గింజలు పల్లతో పగలగొట్టుతున్న ధ్వనీ వినవచ్చేయి.

“వచ్చేవారంలో జరిగినా మరేంఫర్వాలేదు” ఓలెనిన్ అసలు లేడా అనే ధ్వనితో ఆమె మామూలుగా అన్నది. “అంతా తయారుగా వుంచాను. మా పిల్లకి బాగా చెయ్యాలనుకొంటున్నాను. కాని, వొక చిన్న చిక్కొచ్చి పడింది. యీ మధ్య మా లూకా చెడు తిరుగుమ ఆరంభించాడు. తెగతాగుతున్నాడు. మొత్తానికేదో చిక్కుల్లో పడతాడు. మొన్న అతని కంపెనీనుంచి వొక మనిషాచ్చి లూకా నోగేకి వెళ్ళాడని చెప్పాడు.”

“అతను జాగర్ర తీసుకోటం మంచిది” అన్నాడు ఓలెనిన్.

“అదే నేనూ అంటున్నానండీ. ‘లూకా, జాగర్ర. వెరివేషాలు మానెయ్యి’ అంటున్నా. అతను కుర్రాడు. కుర్రాడంటే యేదో చెయ్యాలని వుంటుంది. కాని దేనికైనా గూడా వొక వేళాపాళా మంచి చెడూ అంటూ వుంది. ‘సరే నువ్వు గుర్రాల్లో గట్టనో దొంగతనం చేశావు. వొక అబ్బెక్కుని చంపావు—భేష్. నువ్వు ధైర్యంగల కుర్రాడివి. కాని నువ్వాపనులు మానేయటం మంచిది. లేకపోతే చిక్కుల్లో పడతావు’ అంటానండీ నేనూ.”

“అవునవును. సరిహద్దుమీద అతన్ని నేను వొకటి రెండు సార్లు చూశాను. తెగతాగుతున్నాడు” అన్నాడు ఓలెన్.

రెండు నల్లని పెద్దకళ్లు అతనివంక ఆగ్రహంతో చూసేయి. తాను చెప్పిందాని కతడు లజ్జపడ్డాడు.

“అయితే యేమిటంట అందులో? అత నెవరికీ యేకీడూ చెయ్యటం లేదు. తన డబ్బుపెట్టి తాను కొనుక్కొని తాగుతున్నాడు. లేమా?” అని మేరియానా చటాలున అన్నది. తర్వాత అరుగుదిగి బైట కెళ్లింది దళిమని తన వెనకాల తలుపుమూస్తూ.

ఓలెన్ తన కళ్లతో ఆమె ననుసరించేడు. తర్వాత, ఆమె వెళ్లి పోయినాక, తలుపువంక చూస్తూ లేచి చూసేడు. ఆ గొడవలో, ఆమె తల్లి అంటూన్న దేమిటో అతనికి వినపడలేదు. కొన్ని నిమిషాల తర్వాత కొంతమంది అతిథులు వచ్చేరు: వొక ముసలి కోసక్కూ, మేరియానా మామ, ఇరోష్కానూ. తర్వాత ఉస్టెంకా, మేరియానాతో కలిసినచ్చింది.

“యెలావున్నారయ్యా అంతానూ?” ఉస్టెంకా కీచురుమంది. “యికా శెలవమీదేనా?” అని ఆమె ఓలెన్ వంక తిరుగుతూ అడిగింది.

“ఆ... యికా శెలవమీదే” అకస్మాత్తుగా అతనికి అసహ్యమూ చిరాకూ గలిగి అన్నాడు.

అక్కణ్ణుంచి వెళ్లి పోవాలనుకొన్నాడు. కాని, వెళ్ల లేకపోయేడు. యేమీ మాటాడకుండా అక్కడ కూచోటం గూడా అనుభవంగా కన్ను పడింది. సారా అడిగి ముసలాడతన్ని రక్షించేడు. ఓలెన్ అతనితో కలిసి తాగేడు. తర్వాత ఇరోష్కాతో, ఆ తర్వాత మళ్ళీ ఆ ముసలికోసక్కతో. తాగినకొండీ అతని హృదయం బరువెక్కసాగింది. కాని, ఆ యిద్దరు ముసలాళ్లూ వుషారుగా తయారయ్యేరు. అడవిల్లలు అరుగుమీది కెక్కి తమలో తాము మాటాడుకో సాగేరు, తాగుతూన్న మగవాళ్లవంక చూస్తూ. ఓలెన్ నిశ్శబ్దంగా వున్నాడు. అతనే అందరికన్నా యెక్కువ తాగేడు. ఆ ముసలాళ్ళేదో అరుచుకొంటున్నారు. మేరియానా తల్లి వాళ్లని బైటకి గెంటెయ్యాలని ప్రయత్నించింది. యిక వాళ్లకి ఛిఫ్ యేమీ యివ్వ లేదు. అడవిల్లలు ఇరోష్కావంకచూసి నవ్వుతున్నారు.

వాళ్లు లేచేసరికి పదిగంటలయ్యింది. ఓలెనిన్ యింటివద్ద ఆ రాత్రి జల్సా చేద్దారమ్మని ముసలివాళ్ళిద్దరూ నొకళ్ల నొకళ్లు ఆహ్వానించుకొన్నారు. ఉప్పెంకా యింటికి పరుగెత్తింది. ముసలికోసమ్మా, ఇరోష్కాయిద్దరూ ఐవాన్‌ని వెతకటానికి బయటేరారు. చావడిలో పని చూడటానికి మేరియానా తల్లి బయటకెళ్ళింది. మేరియానా నొక్కరే యింట్లోవుంది.

అకస్మాత్తుగా ఓలెనిన్‌కి వుత్సాహం గలిగింది. అతనికళ్లు తెరుచుకొన్నాయి. అంతా అర్థం చేసికొన్నాడు. ముసలాళ్ళని ముందు పోనిచ్చి తర్వాత తాను మేరియానా గదికి వెళ్ళేడు. పడుకోటాని కామె పక్కనన్నకొంటోంది. ఆమె దగ్గరకెళ్ళేడు. మాటాడాలనుకొన్నాడు. కాని గొంతు పెగలేదు. ఆమె మంచం చివరిభాగాన కూచుని, కాళ్లు పైకి మడిచి, అతనివంక నిశ్శబ్దంగా చూసింది. అతన్నిచూసి ఆమె భయపడుతున్నట్లుంది. ఆమెపైన ఓలెనిన్‌కి విచారం గలిగింది. తననిజూసి లజ్జగలిగింది. కాని, ఆమెలో భావాన్నన్నా తాను కలిగించినందుకు అతనికి సంతృప్తి గలిగింది.

“మేరియానా” అని అతనన్నాడు. “నామీద యిక జూలి తలచనే తలచవా? నేను నిన్నెంత ప్రేమిస్తున్నానో వర్ణించలేను.”

ఆమె యింకా దూరంగా జరిగింది.

“తాగినమాటలు ! నానుంచి నువ్వేమీ తీసుకోలేవు !”

“వుహూం. తాగుడుగాదు. లూకాని పెళ్లి చేసుకోమాక. నేను నిన్ను పెళ్లి చేసికొంటాను.” (“నేను మాటాడేదేంటి?” అని తాను మాట్లాడుతూనే అనుకొన్నాడు. “రేపుగూడా యీ మాటలంటానా? అవును, అంటాను. యిప్పుడు మళ్ళీ అదేమాట లంటాను.”) “నన్ను పెళ్లి చేసికొంటానా?” అని అతను బిగ్గరగా అన్నాడు.

ఆమె అతనివంక గంభీరంగా చూసింది. యిక సమాత్రం అతనంటే భయపడుతున్నట్లుగుపించలేదు.

“మేరియానా ! నాకు పిచ్చెక్కుతోంది. నేను, నేనుగాదు. నువ్వేది చెయ్యమంటే అడిచేస్తా !” వాటంతటవే అర్థంలేని మాటలు అతని పెదవులమీది కొచ్చాయి.

“యేం నెరివాగుడంట!” అని, అతను తనకి సాచిన చేతి నామె గట్టిగా పట్టుకొంది. అతనిచేతిని తోసివేయలేదు. తన బలమైన మోటు చేతుల్లో దాన్ని గట్టిగా నొక్కింది. “కోసక్కుపిల్లల్ని పెద్దమనుషు లెప్ప ట్నుంచి పెళ్లి చేసుకోవటం మొదలెట్టారా? పదపద!”

“మేరియానా, నువ్వు...నేను—”

“యిందులో లూకా వ్యవహార మేముందంట?” అని ఆమె నవ్వింది.

ఆమె పట్టుకొనివున్న తన చేతిని లాక్కొని ఆమె నడుంచుట్టూ చేతులు పోనిచ్చేడు. ఆమె యెగిరి తప్పించుకొని లేడిలాగా తన వట్టి పాదాలతో బైటికి పరుగెత్తింది. ఓలెనిన్‌కి తెలివివచ్చింది. తనమీద తనకి పరమ అసహ్యం కలిగింది. ఆమెతో పోలిస్తే తాను నీచుణ్ణనేసంగతి మళ్ళీ అతనికి తట్టింది. కాని ఆమెతో అనిన మాటలపట్ల అతనికి కొంత విచారం గూడా వెయ్యలేదు. అతను యింటికెళ్లి, తనగదిలో తాగుతూన్న ముసలాల్లవంక అలా నొకసారి చూడనన్నా చూడకుండా, తన మంచంమీద పడి, చాలాకాలంగా యెప్పుడూ పోనంతగా మత్తునిదురపోయేడు.

35

మర్నాడు శలవురోజు. సాయంకాలం గ్రామస్తులంతా వీధుల్లో కొచ్చేరు. అస్తవించుతూన్న సూర్యకాంతిలో వారి కొత్తబట్టలు తళుక్కుమని మెరుస్తున్నాయి. ఆయెడు యెప్పటికంటేగూడా యెక్కువ దొడ్డ సారా తయారుచేసేరు. ప్రిజిల కిప్పుడు పనిలేక తీరికగా వుంది. నొక నెలలో మగవాళ్ళు వెళ్ళిపోతారు. అగే సమయంలో చాలా కుటుంబాలు పెళ్లి ప్రయత్నాలు చేసుకొంటున్నాయి.

చాలా గ్రామస్తులు గవర్నమెంటు ఆఫీసుముందున్న చాకులోనూ, మిఠాయిలూ గుమ్మడి గింజిలూ అమ్మే చిన్నంగడివద్దా, రుమాళ్ళూ ప్రింటు గుడ్డలూ అమ్మే చిన్నపావువద్దా చేరేరు. ఆఫీసు చుట్టూవున్న మట్టిదిబ్బమీద, యే అలంకారమూలేని బూడిదరంగుకోటో, నల్లకోటో.

తొడిగి ముసలాలు చతికిల బడారు. వారు పంటనిగురించి, పడుచువాళ్లని గురించి, పూళ్ళో వ్యవహారాల్ని గురించి, వెనకటిరోజుల్ని గురించి ప్రశ్న తంగా మాటాడుకొన్నారు. ఈ తరంవాళ్లపట్ల హుందాగా నిర్లక్ష్యత కనబరిచారు. వారి పక్కగావెళ్ళే ఆడపిల్లలూ, స్త్రీలూ సగౌరవంగా తమ తలలువంచి నమస్కరించేరు. యువకులు తమ నెత్తిమీద టోపీలనెత్తి వోక్షణంపాటు సగౌరవ సూచకంగా అలాగే యెత్తిపట్టి వుంచేరు. అప్పుడు ముసలాలు తమ సంభాషణ ఆపి, పక్కగా వెళ్తున్న వాళ్లవంక చూసి, కొందరు కరుకుగానూ మరికొందరు ప్రేమతోనూ మెల్లగా తమ టోపీలుతీసి పైకెత్తి మళ్ళీ పెట్టుకొన్నారు.

ఆడపిల్ల లింకా నాట్యం చేయటం ఆరంభించలేదు. మెరిసే రంగు గల బిష్కెట్లు తొడిగి, తెల్లని రుమాళ్లు తమ కళ్లమీదివరకూ లాగి, చిన్న చిన్న గుంపులుగా నేలమీదా యిళ్ల చుట్టూవున్న మట్టిదిబ్బలమీదా కుక్కచూచి, తమ రింగురుమనే గొంతుల్లో నవ్వుతూ పిచ్చాపాటీ చెప్పకుంటున్నారు. పిల్లలు చౌకంలో గొంతుతూ కేరుతూ నిర్మలంగా వున్న ఆకాశంలోకి యెత్తుగా బంతుల్ని విసురుతున్నారు. ఆడపిల్లల్లో పెద్దవాళ్ళు చౌకం ఆచివర్న, తమ సన్నని కీచురుగొంతుల్లో పాడుతూ, గుండ్రని ఆకారంలో నృత్యంచేస్తున్నారు. శైలపురోజు గాబట్టి యింటి కొచ్చిన యువకులూ యింకా మిలటరీలో చేరని యువకులూ బంగారు జరీ అంచుకట్టిన సిర్కేషియన్ కోటుల్ని తెల్లటినాటిలో యెర్రటి వాటిలో తొడుక్కొని, ముఖాల్లో ఆనందం తాండవిస్తూండగా, యిద్దరు ముగ్గురు ముఠాలుగా వొక గుంపు ఆడపిల్లల వద్దనుంచి మరో గుంపువద్దకి సరదాగా నడిచి వెళ్తున్నారు. బట్టలపాపువాడైన ఆర్మీనియను జాతివాడు బంగారు జరీ పనిచేసిన చక్కని నీలిరంగు కోటుతొడిగి, తన ప్రాముఖ్య మేమిటో గ్రహించిన ప్రాగ్దేశపు వ్యాపారివలే సగర్వపు దృక్పథంలో తన ఖాతాదార్లకోసం యెదురుచూస్తూ తెరిచివున్న తన అంగడివాకిటివద్ద నుంచున్నాడు. అంగట్లో బొత్తులు బొత్తులుగా పేర్చిన చక్కని రుమాళ్లు న్నాయి అమ్మకానికి సిద్ధంగా. టెరెక్ నది అనతలిప్రాంతంనుంచి యిద్దరు యెర్రగడ్డాల ఛెఛెన్లు వచ్చేరు. వాళ్లు పాదాలకేమీ తొడుక్కోలేదు. యిక్కడి వుత్సవం చూడటానికొచ్చేరు. వొక క్యూనాక్ యింటిపైట, మడమలమీదకూచూచి, సోమరిగా తమ చిలుం గొట్టాలనుంచి పొగ పీల్చుతూ,

వుమ్ములూస్తూ, వాళ్లు తమ మందస్వరాల్లో మధ్య మధ్య మాటాడుకొంటు
 న్నారు. మామూలు డ్రస్సు వేసుకొన్న వొక సైనికుడు అప్పుడప్పుడూ
 మెరిసే బట్టలు ధరించిన ఆ జనం గుంపుగుండా త్రోవచేసుకొని గబగబా
 వెళ్తున్నాడు. అక్కడక్కడా కొంతమంది కోనమ్మలు, అప్పటికే కైపు
 యెక్కి, పాట లంకించుకొంటున్నారు. ఇళ్ల తలుపులన్నీ మూసివున్నాయి.
 కిందటిరోజునే వసారాలన్నీ శుభ్రంగా అలికివేసేరు. ఆఖరికి ముసలమ్మలు
 గూడా బైటి కొచ్చేసేరు. పొడిగా, నుమ్ముగావున్న ఆ వీధుల్లో గుమ్మడి
 గింజలపొట్టూ, పుచ్చకాయలపొట్టూ యెక్కిడి తొక్కిడిగా పడివున్నాయి.
 గాలి నెచ్చగా నిశ్చలంగావుంది.

ఆకాశం నీలంగా, వినిర్మలంగావుంది. యిల్లమీదగా కనపడుతూన్న
 హిమనగ శిఖరాలు అస్తమించే అరుణ కిరణకాంతిలో యెర్రగా అవు
 పించుతూ చాలా దగ్గరగా వున్నట్లున్నాయి. మధ్య మధ్య టెరెక్ అవతలి
 నుంచి చూరపు ఫిరంగి వురుము వినవస్తూ, వుల్లాసంగా యెడా తెరిపీ
 లేకుండావున్న ఆ వీధుల్లోని రణగొణ ధ్వనితో మిళితమవుతోంది.

మేరియానాని చూసే ఆశతో ఓలెనిన్ ఆ వుదయమంతా యింటి
 ఆవరణలో గడిపేడు. కాని, ఆమె చర్చికి ప్రార్థనకెళ్లింది. తర్వాత చాలా
 భాగం మట్టి దిబ్బమీద ఆడపిల్లల్లో కలిసికూచుని గింజలు నమలటంతో
 కాలం గడిపింది. తక్కిన ఆడపిల్లల్లో గలిసి ఆమె పొద్దున్న చాలాసార్లు
 యింటికొచ్చింది. వచ్చిన ప్రతిసారీ ఓలెనిన్ వంక వుల్లాసంతో ఆనందంతో
 దృక్కులు సారించింది. కాని, ఆమెతో సరసమాడటానికిగానీ పరాయి
 వాళ్లనుండు ఆమెతో మాట్లాడటానికిగానీ అతనికి సిగ్గేసింది. క్రితం రోజున
 తాను చెప్పటం మొదలెట్టి ఆపేసిన విషయాన్ని ఆమెకి చెప్పి ఆమెనుంచి
 ఖచ్చితమైన సమాధానం రాబట్టాలనుకొన్నాడు. కిందటి సాయంత్రం దొరి
 కినటువంటి అవకాశం దొరుకుతుందేమోనని చూసేడు. కాని, అలాంటి
 అవకాశం రానేలేదు. ఇలాంటి అసందిగ్ధావస్థని తాను భరించలేనని అతను
 గ్రహించేడు. మరోదఫా ఆమె బజారుకెళ్లినప్పుడు ఆమె వెనకాల కొంత
 దూరంలో ఆమె ననుసరించేడు. ఆమె వొక వీధి మలుపువద్ద కూచుంది.
 ఆమె తొడిగిన లేత నీలిరంగు బిష్కెట్ సూర్యకాంతిలో మెరుస్తోంది. అత

నావీధిమలుపు తిరిగి వెళ్తుంటే ఆడపిల్లలు పగలబడి నవ్వుటం వినిపించింది. అతని హృదయం కళుక్మని తీపులు పెట్టింది.

బెలెట్ స్కీ యిల్లు చాకానికి యెదురుగావుంది. ఓలెనిన్ అది చాటి వెళ్తుంటే తనని పిలూస్తున్న బెలెట్ స్కీ కంఠస్వరం వినిపించింది. వెనక్కి తిరిగి ఆ యిల్లు కెళ్ళేడు.

వా రిద్దరూ కిటికీ వక్కన కూచున్నారు. కొత్త బిష్పెత్ తొడిగి, త్వరలోనే, ఇరోష్కావచ్చి వారితో కలిసేడు. అతను వారి పక్కన నేల మీద కూచున్నాడు.

“అదిగో అక్కడొక పెద్దమనుషుల గుంపుంది” వీధి మలుపువద్ద రంగుల రంగుల బట్టలు తొడిగి కూచున్న వొక గుంపు వంక తన సిగరెట్టుతో చూపిస్తూ బెలెట్ స్కీ చిరునవ్వు నవ్వుతూ అన్నాడు. “నాది గూడా అందులోనేవుంది. యెర్రబట్టలు కట్టుకునుంది. నీకు కనపడుతూందా? అది కొత్త బిష్పెత్తోయ్ ! ఒహోయ్, మిమ్మల్నే ! యింకా నృత్యం చేయటం లేదేం ?” కిటికీలోగుండా తొంగిచూస్తూ అతనరిచేడు. “చీకటి పడేదాకా ఆగుదాం” అని ఓలెనిన్ వంక తిరుగుతూ అన్నాడు. “తప్పదు మనం పోయి వాళ్లతో కలుద్దాం. ఉస్సెంకా యింటికి రమ్మందాం. వొక నృత్యం యేర్పాటు చేద్దాం తప్పకుండాను.”

“నే నొస్తా” అని ఓలెనిన్ దృఢనిశ్చయంతో అన్నాడు. “మేరి యానా గూడా వస్తుందా అక్కడికీ ?”

“ఆఁ. నువ్వు తప్పకుండావచ్చి తీరాలోయ్” యే మాత్రం ఆశ్చర్యపడకుండా బెలెట్ స్కీ అన్నాడు. “ఆ గుంపు నిజంగా చాలా చూడ ముచ్చటగా వుండే సుమా !” అని ఆ గుంపువంక చూపుతూ అన్నాడతను.

“అవును. చాలా యిదిగావుంది” తనకేమీ పట్టనట్లుగుపించటానికి ప్రయత్నించుతూ ఓలెనిన్ అన్నాడు. “యిలాంటి పండగరోజులంటే నాకు వింతగావుంది సుమా. ఫలానా రోజో ఫలానా రోజో అయినంత మాత్రంచేత—ఉదాహరణకి యివాల్కిలాగా 15వ తేదీ అయినంత మాత్రం చేత—ప్రతినాడికీ వొక్కసారిగా వున్న పాళాన అంత వుత్సాహం యొక్కణ్ణించివస్తుందో నాకు వింతగా వుంటుంది. ప్రతిదీగూడా యిది శైలపురోజిని

చెబుతుంది—ముఖాలు, కళ్ళు, గొంతులు, కదలికలు, బట్టలు, ఆఖరికి గాలి, సూర్యమూసూడాను! మరి మనకేమో యిక శైలపులేలేవు!”

“అవును” అని బెలెట్ స్కీ ను కనరిగా అన్నాడు; అతనికి వేదాంతం మాటాడటం యిష్టంలేదు. “అరే. నువ్వు తాగటం లేదేం తాతా?” ఇరోష్కావంక లిరిగి అత నడిగేడు.

“అతను పొగరుబోతు, నీ స్నేహితుడు” అన్నట్లుగా ఇరోష్కా; ఓలెనిన్ నంక కన్ను గీటేడు.

బెలెట్ స్కీ తన గ్లాసు యె తేడు. “అల్లాచిరీ!” అని దాన్ని భాళి జేస్తూ అన్నాడు. (తాగేప్పుడు కకేషియావారు “అల్లాచిరీ”—అంటే, “భగవద్భవామతి”—అని అంటారు.)

“సా బుల్! (నీ ఆరోగ్యంకోసం)” అని చిరునవ్వు నవ్వుతూ ఇరోష్కా సమాధాన మిచ్చేడు.

“దీన్ని మీరు శైలపురోజుంటున్నారు” అని అతను నుంచుని కిటి కీలోగుండా చూస్తూ అన్నాడు.” కాని, మా హయాంలో శైలపురోజంటే యెలావుండేదో మీరు చూసి వుండాలి! బంగారు జరీపనిచేసిన సార ఫాన్లు తొడిగి, బంగారపు నాణేల్ని మెడలో రెండువరుసల్లో వేసుకొని, తలమీద జరీ పని చేసిన తలగుడ్డలు వేసుకొని ఆడవాళ్ళు బైటకొద్దేవాళ్ళు. వాళ్ళు నడుస్తూంటే అవి ‘ఫ్రిష్ ఫ్రిష్’ మని భ్రమి చేసేవి. ప్రతి ఆడదీ వొక రాచకుమారిలాగా వుండేదనుకోండి. వొక మందగా బైటికొచ్చిపడి నాళ్ళు రాత్రొంతా పొటలుపొడుతూంటే గాలిమారుమోగేది. యిక మగాళ్ళు ఛీర్ పీపాల్ని యింట్లోంచి యింటిముందుకి దొర్లించుకొచ్చి పొద్దుపొడిచేదాకా తెగతాగేవాళ్ళు. లేకపోతే చెట్లపట్టాలుపట్టుకొని ప్రవాహంలాగా వీధుల్లో కొచ్చి పడేవాళ్ళు. దారిలో యెవరు కనపడితే వాళ్లని లాక్కెళ్ళేవాళ్ళు, వంతులు వారీగా వొకల్లింట్లో వొకళ్ళు తాగటాని కానుతూ. వొక్కొక్కసారి అలా మూడురోజులపాటు జల్సా జరిగేది. మానాన్న తెగతాగి ముఖం కంఠగడ్డయి, టోపీ గీపీ లేకుండా, యింటికొస్తుండేవాడు. ఆ సంగతి నాకింకా గ్యాపకముంది. ఆయనొచ్చి మంచంమీద పడుకునేవాడు. అప్పుడేం చెయ్యాలో మా అమ్మకి తెలుసు. చేపకూరా, వొక జూడీడు ఛిఛియా తెచ్చి

యిచ్చేది కుదట బడటంకోసం. తర్వాత పోయిన టోపీ వెతకటానికి బజార్లోకి పరుగెత్తేది. యికప్పుడాయన రెండురోజులపాటు నిద్రపోయేవాడు. ఆ కాలంలో అలాంటి మనుషులువాళ్లు. మరి వాళ్లతో పోలిస్తే మనమే మాత్రం!”

“సరేగాని, ఆడపిల్లలో—వాళ్లంతట వాళ్ళు జిల్సా చేసుకొనే వాళ్ళేనా” అనడిగేడు బెలెట్ స్కీ.

“ఆఁ. అవును. వొక్కోసారి మగాళ్ళొచ్చిపడి వాళ్ల నృత్యాల్ని చెడగొట్టాలని చూసేవాళ్ళు. కాని, ఆడపిల్లలు వాళ్లని దుడుకర్రలో యెదురు తిరిగి పోట్లాడేవాళ్ళు. వుత్సవ వారాన ప్రత్యేకంగా, యేడా బుసరి కుర్రాడో గుర్రమెక్కి ధూసుడుగా రావటమూ, ఆడవాళ్ళు తమ దుడుకర్రలు తీసుకొని గుర్రాన్ని వాణ్ణి గూడా బాది నొదిలిపెట్టేవాళ్ళు. యిక వాడు గిని వాళ్లలోపలకి జొరబడగలిగాడా తాను ప్రేమించిన కుర్రదాన్ని లంకించుకొని లగువు తీసేవాడు. అవును, ఆ రోజుల్లో ఆడపిల్లలంటే నిజంగా రాసకన్యలే!”

36

సరీగ్గా అదే సమయంలో యిద్దరు గుర్రపురౌతులు చౌకంలో కనిపించేరు. వారు నాజూ, లూకానూ. నులి మెరుపుగా, పుష్టిగావున్న లూకా గుర్రం, పట్టుకుచ్చల్లాగావున్న తన జూలును యెగరేసుకొంటూ, కటువుగావున్న ఆ రోడ్డుమీద నులాగా నడుస్తోంది. తొడుగులో జాగ్రత్తగా వుంచిన తుపాకీ, వీపునవేళ్ళాతున్నపిస్తోలూ, జీనువెనకాల నీటుగా మడిచిన నొడులు చొక్కా అతను ప్రశాంతంగా వుండేచోటునుంచి యేమీ రాలేదని తెలుపుతున్నాయి. బడాయిపోజులో, అతను జీనుమీద కొంచెం వొక పక్కకీ వారిగి కూచుని తన కొరడాతో నిర్లక్ష్యంగా గుర్రపు కడుపుని నిమిరుతున్నాడు. సగం మూసివున్న అతని నల్లనికళ్లు అతనుచుట్టూ చూస్తుంటే తళుక్కుమని మెరుస్తూ అతని యువశక్తిలో ఆత్మన్యాయంలో అతనికిగల విశ్వాసాన్ని చూపుతున్నాయి. “వూరికినే అలా వొకసారి

నా వంక చూడండి!” అని అంటున్న టగపడ్డాడతను. నిజంగా గూడా వెండి అలంకారాల్తోవున్న ఆ సుందరాశ్వమూ, మెరుస్తూన్న ఆ ఆయుధాలూ, ఆ చక్కని కోసకూ పగిలివారి దృష్టిని ఆకర్షించేయి. పొట్టిగా, సన్నగావున్న నాజరు అంత యిదిగానూ లేడు. తాము వొక గుంపు ముసలాళ్ల పక్కగాపోతూ, లూకా గుర్రాన్నాపి తన గొర్రెతోలుటోపీని తన నల్లని క్రొవ్వుచేసిన తలపైన యెత్తున యెత్తేడు.

“సరే. యీసారి నోగేనుంచే తోలుకొచ్చేవోయ్?” అని వొక సన్నటి చిన్నటి ముసలాడు చిర బురలాడే చూపుతో అన్నాడు.

“యేం, నువ్వే వాటి నెందుకు లెక్కవెయ్యరాదూ యెన్నో?” అని లూకా అన్నాడు తల తిప్పకొంటూ.

“వోరే, నా కుర్రాణ్ణి మాత్రం నువ్వు యిందులో కీడవకుండా వుండటం మంచిది!” అని ఆ ముసలాడు కోపంగా అన్నాడు.

“ఆ ముసలి లంబీకొడుక్కి అంతా తెలుసు!” కొంచెం కలవరపడి లూకా ముఖం చిటిస్తూ సణిగేడు వినపడకుండా. కాని అంతలోనే వొక గుంపు ఆడపిల్లల్ని పెద్ద స్త్రీలనీ చాకంలతో వోమూల వుండటంచూసి తన గుర్రాన్ని వారివైపు తిప్పేడు.

“గుడ్ యీవెనింగ్, ఆడపిల్లలూ!” అని అతను తన రింగురు మనే గొంతుతో అరిచేడు. “నేను లేకుండా మీరు పెద్దాళ్లవుతున్నారే ముండల్లారా!”

“గుడ్ యీవెనింగ్, లూకా. గుడ్ యీవెనింగ్, కొడకా!” అని చాలా గొంతు లరిచేయి. “బాగా డబ్బు తెచ్చావా? మాకు మీరాయీలుతేవూ మరీ? నిన్నుచూసి చాలా కాలమైంది...”

“నాజరూ నేనూ యీ వొక్క రాత్రీ యిక్కడ గడపటానికి ఖాదు తీసుకొచ్చాం” తన కొరడాని ఝళిపించుతూ, సూటిగా ఆడపిల్లలవద్దకి గుర్రాన్ని నడుపుతూ, లూకా అన్నాడు.

“యెంతో కాలమైంది నువ్వాచ్చి. మేరియానా నిన్ను మరిచిపోయింది,” మేరియానాని తనమోచేత్తో పొడుస్తూ, కీచురుమని నవ్వుతూ ఉబ్బెంకా అన్నాది.

వచ్చే వచ్చే గుర్రంనుంచి మేరియానా పక్కకి తొలిగి తల వెనక్కు పెట్టి మెరుస్తోన్న తన పెద్దకళ్ళతో లూకా వంక చూసింది.

“నిజంగా చాలాకాలమే అయింది. అది సరే గాని మా మీదగా తోలబోతున్నా వెందుకూ?” మేరియానా పుల్లవిరువుగా అని ముఖం తిప్పకొంది.

ఆమె నిర్లక్ష్యతచూసి లూకా ఆశ్చర్యపడ్డాడు. అతని ముఖంలోని పుల్లానం, ఆత్మ సంతృప్తి మటుమాయమైనాయి.

“రా, గుర్రమెక్కు. నిన్ను పర్వతాల్లోకి తీసుకెళ్తా!” అని, బాధ గలిగించే ఆలోచనల్ని పోద్రోలడానికా అన్నట్లు అతను కొంతసేపటి తర్వాత హఠాత్తుగా అరిచేడు. తర్వాత ఆడపిల్లలమధ్య తిరుగుతూ మేరియానా వైపుకి వంగేడు. “ఐనా నా ముద్దు మాత్రం నేను వదలను” అని అన్నాడతను.

అతని కళ్ళలోకి చూస్తూ మేరియానా సిగ్గురిల్లింది.

“అబ్బ, పోపో! నాకాళ్ళు తొక్కిస్తావిప్పుడు” వెనకడుగువేస్తూ మేరియానా అన్నాది. తర్వాత తన చక్కని నీలిరంగు మేజోళ్ళవంకా నన్నని వెండిపనిచేసిన యెర్రటి బూడ్సులవంకా చూసుకొంది.

లూకా, ఉస్టెంకావంకచూసేడు. వొడిలో చంటిపాపవున్న వొకా విడ దగ్గర మేరియానా కూచుంది. చంటిపాప తన గుండ్రని చిటిచేతులుసాచి మేరియానా మెడలో వేలాడుతూన్న నాణేలదండని గట్టిగా పట్టుకొంది. దొంగచాటుగా లూకా వంక చూస్తూ, మేరియానా ముందుకు వంగింది. అతను తన కోటులోపలకు చేయిదూర్చి తన నల్ల బిష్కెట్ జేబులోంచి వొక పొట్లాం మిఠాయిలూ గుమ్మడిగింజిలూ పైటికిలాగేడు.

“యివిగో!” ఆ పొట్లాన్ని ఉస్టెంకాకిచ్చి, మేరియానా వంకచూసి నవ్వుతూ అతనన్నాడు. “మీ కందరికీ అవి బహుమతిగా యిస్తున్నా!”

మేరియానా కలవరపడినట్లుగా అగుపించింది. తనకళ్ళమీద యేదో పొర గమ్మినట్లయింది. ఆవేశంతో తనరుమాలుని నోటికిందవరకూ లూగి చంటిపాప యెర్రటి చిన్న ముఖంవద్దకి వంగి ముద్దుల వర్షం కురిపించ సాగింది. ఆ చంటిపాప మేరియానా యొక్క యెత్తుపాంటి రొమ్ములకేసే తన ముఖం వత్తిపట్టి పళ్ళులేని తన చిన్నినోరు తెరచి కీచురుమంది.

“అవు. వాడు పూపిరాడక చచ్చి పోతాడు” అని ఆ పాప తల్లి అన్నాది బిడ్డను లాక్కొంటూ, స్తన్యం యివ్వటానికి తన రొమ్ము మీది ముసుగుతీసేస్తూ. “నువ్వు నీ చెలికాడి దగ్గరకెళ్లి మంచి చేసుకోటం వు తమం.”

“మేము అలానెళ్లి గుర్రాన్ని కట్టేసి మళ్ళీవచ్చి సరదాచేస్తాం” గుర్రాన్ని తన కొరడాతో తాకుతూ లూకా అన్నాడు.

అతనూ నాజరూ కలిసి వొక పక్కవీధిలోకి తిరిగి వొకదానిపక్క వొకటన్న రెండుయిళ్ల వద్ద కొచ్చేరు.

“వచ్చేశాం! ఆలస్యం చెయ్యమాకరా” అన్నాడు లూకా. తర్వాత గుర్రాన్ని దిగి తనయింటి గేటుగుండా దాన్ని నడుపుకొనివెళ్ళేడు.

“యెలావున్నావు, సైప్కా?” అని అతను తన మూగ చెల్లెల్లో అన్నాడు. ఆమె తనకున్న మాంచి బట్టల్ని తొడిగివుంది. అతని గుర్రాన్ని తీసుకోటానికి బజార్లోంచివస్తోంది. గుర్రానికి కొంచెం మేత పడెయ్యమనీ, జీను విప్పదీయవద్దనీ అతనామెకి సైగచేసి చెప్పేడు.

ఆ పిల్ల నోటితో మకారధ్వనిచేసి, పెదిమల్ని చప్పరించి, గుర్రం వంకచూపి అది మంచి గుర్రమనీ అదంటే తనకి ప్రేమనీ చెప్పటానికి దాని ముక్కుని ముద్దుపెట్టుకొంది.

“యెలావున్నావు, అమ్మా? యింకా నువ్వు బైటికిపోలేదే?” తుపాకిపట్టుకొని వసారా మెట్లెక్కుతూ లూకా కేక బెట్టేడు.

అతని తల్లి తలుపు తెరిచింది.

“హబ్బ! నువ్వొస్తావని నేను అనుకోనేలేదురా! నువ్వరావని కిర్కా అన్నాడు గూడాను.”

“పోయి మాకు కొంచెం ఫిఖర్ తెచ్చిపెట్టమ్మా, నాజరొస్తున్నాడు. మేము సరదా చెయ్యాలనుకొన్నాం.”

“యిప్పుడే, లూకా, యిప్పుడే తెస్తా!” అన్నదామె. తన తాళపు చెవులు తీసికొని బైటికెళ్లింది ఆపాళాన.

తన గుర్రాన్ని కట్టేసి తుపాకి తీసి దాచినాక నాజరు వెనక్కి తిరిగొచ్చేడు.

37

“నీ ఆరోగ్యం కోసం!” తల్లి చేతుల్లోంచి నిండా ఛిఖిర్ వున్న వొక గిన్నెని తీసుకొంటూ, జాగ్రత్తగా దాన్ని తన వంచిన తలవద్ద కెత్తుతూ లూకా అన్నాడు.

“అరే అది వెధవ పనిరా” అన్నాడు నాజరు. “ఆయ నన్నదే మిటో వినన్నావుగదా? యెన్ని గుర్రాల్ని దొంగతనం చేశావురా అన్నాడు. ఆయన కెలా తెలుసంట?”

“మంత్రగాదురా” అన్నాడు లూకా కటువుగా. “సరే, అయితే యేమిటంట?” అని తలెగరేస్తూ తిరిగి అన్నాడు. “యిప్పుడవి నది కవ తలవున్నయ్యి. పోయిచూడు.”

“ఐనా అది వెధవపనిలాగా వుందిరా.”

“యేమిటంట వెధవపనిలాగా వుండేది? పోయి శేపు ఆయనకి కొంచెం ఛిఖిర్ పట్టుకెళ్ళు. యిక దాంతో నోరుమూస్తాడు. యిలాంటి వ్యవహారాల్లో అలాగే జరగాలి. యిక మనం జల్నాచేద్దాంపట్టు. తాగరా!” అచ్చం ఇరోష్కా గొంతులాగావుండే గొంతుతో అత నరిచేడు. బజార్లో కెళ్లి ఆడపిల్లల్లో కొంచెం జల్నాచేద్దాం. నువ్వు పోయి కొంచెం తేనెపట్టు కురా. తెస్తావా? లేకపోతే మా మూగమ్మాయిని పంపమంటానా? యిక రాత్రింతా తెగతాగి పారేద్దాం!”

“యిక్కడ మనం యెంతసేపుంటామంటా?” చిరునవ్వుతో నాజరు అడిగేడు.

“ఆ సంగతి పట్టించుకోనేమాక. పరుగెత్తుకుపోయి వోడ్కాపట్టు కురా. యిదుగో డబ్బు.”

నాజరు విధేయత్తోలేచి యామ్మా యింటికి వినవిసానెళ్ళేడు.

ఇరోష్కా, ఇర్గుషోవులు వేటాడే పక్ష్యల్లాగా యెక్కడ తాగుతున్నారా అనే వాసనపట్టి యీ యింటోకి తూలుకొంటూ వచ్చిపడ్డారు. యిద్దరూ తాగి వున్నారు.

“మాకు యింకో అరబొక్కెన సారా తీసుకురా!” అని లూకా వారు పలకరించిన దానికి సమాధానంగా కేకపెట్టేడు.

“ఆఁ. చెప్ప. వాటిని నువ్వెక్కడ దొంగతనం చేశావో మాకు చెప్పరా వెధవాయి!” అని ఇరోష్కా వోండ్రిపెట్టేడు. “నువ్వు మంచి కుర్రాడి విరా. నువ్వంటే నాకు ప్రేమ.”

“నేనంటే నీకు ప్రేమా?” అన్నాడు లూకా నవ్వుతూ. “యిల్లలో అద్దెకున్న వాళ్ల దగ్గర్నుంచి ఆడపిల్లలకి మిత్రాయాలు తీసికెళ్లి యిస్తున్నావుగదా? ముసలితోతుకొడకా!”

అది విని ఆ ముసలాడు పగలబడి నవ్వేడు.

“అది నిజంగాదురా, మార్క్. అది నిజంగాదు! కాని ఆ వెర్రి ముండాకొడుకులు అవి తీసికెళ్లి యిమ్మని నన్నెంత దేబిరించారో నువ్వు వినితీరాల్సింది. “పో. పోయి ఆ యేర్పాటు చెయ్యి” అని వాడన్నాడు! అది చేస్తే నాకు తుపాకీ బహుమతి యిస్తానన్నాడు. కాని, వుహూ! అది నేను యేర్పాటుచేసివుండే వాణ్ణేగాని నిన్ను గురించి ఆలోచించి వూరుకొన్నా. ఆఁ. కానియ్. యెక్కడికెళ్లావో యేమిటో చెప్ప మాకు” అన్నాడు ముసలాడు తార్తారు భాషలో మాటాడుతూ.

లూకా ధారాళంగా సమాధానమిచ్చేడు. ఇరుపోవుకి తార్తారు భాష ఆటే తెలీదు. అందుకని అతను మధ్య మధ్య రెండు రష్యనుమాటలు కలిపేడు.

“నేను చెప్పేదేంటంటే నువ్వు ఆ కుర్రాల్ని తోలుకొచ్చావూ ఆ సంగతి నాకు తెలుసు అని” అని అతను అదే పనిగా అన్నాడు.

“సరే, నేను గిరీతో కలిసివెళ్లా” తాను పేరు ప్రఖ్యాతులుగల గిరీఖానుతో యెంత దోస్తీగా వుంటున్నాడో చూపేందుకని లూకా “ఖాను” అనేపదం వదిలేసి చెప్పటం మొదలెట్టేడు. “మేము నది దాటం గానే స్టెప్పీని గురించి తాను యెంతబాగా యెరిగిన్నాడో బడాయిలు చెప్పటం సాగిచ్చాడు. కాని ఆ చీకట్లో ముందుకు పోయినకొందీ దోవ తప్పి గుండ్రం గుండ్రంగా తిరగటం మొదలెట్టాం. అతనికొ శివారు కన వళ్ళేదు. అది మాత్రం ఖాయం. మేము తొందరపడి కుడిపక్కకి తిరిగా మనుకొంటా. యిక అలా అర్ధరాత్ర్యేవరకూ తిరిగాం. తర్వాత అదృష్ట వశాత్తూ కుక్క లరవటం విన్నాం.”

“మీ యిద్దరూ యిద్దరే వెర్రిముండాకొడుకులుగాదా ?” అన్నాడు ఇరోష్కా. “నాకూ అంతే జరిగింది. సెప్పీలో దోవ తెలిసి కోటమంటే తాడు తెగేంత పనవుతుందిరా. యికప్పుడేం చేస్తానంటే నగ్గున్న మిట్టయెక్కి యిదుగో యిలా తోడ్కొనిగా అరుసా” నోటివద్ద తన చేతులుపెట్టి వొక శ్మశ్రిలో అతను అరవసాగేడు వొక తోడ్కొనివుంటాగా. “అప్పుడిక కుక్కలు యెదురు అందుకుంటయ్యి...ఆఁ. భేష్. యిక కానియ్యి ! అయితే చివరికి వాటిని చూశారన్నమాట ?”

“ఆఁ. ఆఁ. వెంటనే వాటిని తోలుకెళ్లాం. కాని నాజరు మాత్రం కొంతమంది నోగే ఆడాళ్ల చేతుల్లోపడినంతవని చేశాడు.”

“భేష్. మరి నే నిక్కడున్నా. కాదా ? అయితే వాళ్లంతకీ నన్ను పట్టుకోలేదన్నమాట ?” అని నాజరు నొచ్చుకున్న ధ్వనిగా అన్నాడు.

“సరే. మేము స్వారీ చేసుకొంటూ బైలుదేరాం. గిరీ మళ్ళీ దోవ తప్పాడు. మమ్ముల్ని దాదాపు యిసుక దిబ్బల్లోకి దింపాడు తీసికెళ్ళి. యింతాచేసినా యింకా టెరెక్ నది సరీగా మా ముందర వుందంటూ అదే పనిగా చెప్పాడు. కాని మేము పోయేదేమో నది వైపు వీపుతిప్పి !”

“చుక్కల్ని నుర్తుపెట్టుకొని మీరు ప్రయాణంచేసి వుండాలింది” అన్నాడు ఇరోష్కా.

“నే నెప్పుడూ ఆమాటే అంటానయ్యా” అన్నాడు ఇర్దుహోవు.

“ఆఁ. అవునవును. చుక్కలు కనపడకపోయినా చుక్కల్ని బట్టే నడవాలి మరి ! వినండి, అన్నివిధాలా నేను ప్రయత్నించిచూశాను. ఆపర్నే ఆఖరికి ఆడ గుర్రాల్లో వొకదానికి కళ్ళేం తగిలించి నాగుర్రాన్ని వదిలిపెట్టాను, ఆది మాకు దోవచూపిచ్చవచ్చుననే ఆశతో. ఆపర్నే యెం జరిగిందనుకొన్నారు ? ఆది భేషగా దోవ చూపించింది ! గుర్రమని అరిచి ముక్కుతో నేలని వాసనచూస్తూ సూటిగా పూరికేసి పరుగెత్తింది. అందు లోనూ సరైన సమయంలో. యెందుకంటే అప్పుడే తెల్లవారుతున్నది. వాటిని అడివిలో దాయటానికి మాకు కావాల్సిన టెముదొరికింది గూడాను. తర్వాత నగీం వచ్చి వాటిని తోలుకుపోయాడు.”

“భేష్టనవని!” తల నాడిస్తూ ఇరుపోవు అన్నాడు. “నరేగాని వాటివల్ల మీకెంత వచ్చిందిరా అబ్బాయ్?”

“అంతా యిదుగో యిక్కడుంది...” అని తన జేబుమీద చేతో కొడుతూ లూకా ఆరంభించేడు. కాని అదే సమయాన అతని తల్లి గదిలోకి రాగా అతను చెప్పటం ఆపేడు. “తాగండి!” అని అరిచేడు.

“చూడూ, గిర్చిక్కు నేనూ సరేగా అదే చేసేనాళ్లమోయ్” అని మొదలెట్టేడు ఇరోష్కా. “వాక రాత్రి మేము గుర్రాలెక్కి బైలు గేరాం—”

“తగు తగు! తగరా ముసలాడా! నీ గొడవంతా వినటానికి మే మిక్కడుండకేం” అని లూకా అడు తగిలేడు. “నే పోతున్నా” గన్నలోని ఛిఛిర్ తాగేసి, బైలు బిగించి, బజార్లోకెళ్ళేడు.

38

చీకటి వడింది. ఆ ఆకులురాలుకాలపు రాత్రి నిర్మలంగా, ప్రశాంతంగావుంది. చాకం చివర్న వున్న నల్లని పోప్లారుచెట్ల వెనకాలనుంచి బంగారు పూర్ణచంద్రబింబం పైకి తేలియాడుతూ వచ్చింది. యిల్లకున్న పొగ గొట్టాలనుండి పొగ పైకిలేచి గ్రామంమీద లోతట్టున వ్యాపించుతూ మంచు పొగలో మెలికలు మెలికలు తిరుగుతోంది. కొన్ని యిల్లలో దీపాలింకా వెలుగుతూనేవున్నాయి. మాటలూ, పాటలూ, నవ్వులాటలూ, గుమ్మడి గింజల్ని పగలగొట్టటాలూ యింకా వాక డానితో వాకటి మిళితమవుతూనే వున్నాయి. కాని ఆ ధ్వనులు పగటిపూటకంటే బాగా స్పష్టంగా వినపడు తున్నాయి. ఆ చీకట్లో కంచెలవద్దా యిల్ల దగ్గిరా గుత్తులు గుత్తులుగా తెల్లటి మేకపిల్ల తోలుటోపీలూ, రుమాళ్ళూ కనపడుతున్నాయి. చాకంలో, యింకా తెరిచేవున్న అంగడి మందర, అటూ యిటూ కదుల్తున్న స్త్రీ పురుషులనల్లటి ఆకారాలు ఆ అంగడి దీపపు వెలుగులో అగుపించుతున్నాయి. ఆ దుమ్ముసేలమీద తాళయ్య క్తంగా మనోహరంగా అడుగులువేస్తూ వాక ఆడపిల్లలగుంపు గుండ్రని ఆకారంలో నాట్యంచేస్తున్నారు. వాళ్లందరికీ

నిరాడంబరంగావున్న వొక నన్నని యువతి పాట పాడటం మొదలైట్టగా
తక్కినవాళ్ళు అందుకున్నారు:

నల్లని వొక అడవినుంచి
చల్లని వొక అడవినుంచి
వొక్కనాడు యిద్దరండి
చక్కని యువకులండి
వచ్చి రండి అవినాహితుల్
నడచి నడచి నడచి రండి
గడపి రండి సంభాషణను
ఆగినారు వొక్కచోట
అంతలోనే పొట్లాట
అంతలోనే సుందరాంగి
యింకవరకు కన్యకండి
వచ్చినాది అచ్చోటికి
ముచ్చటను యిట్లన్నాడీ
“మీ యిద్దరిలోన సామి
నే నొక్కరి దాననంది”
యిద్దరిలో అందగాడె
పెద్ద అదృష్టవంతుడు
పసిడిరంగు వేషములూ
మిన మినమనె యవ్వనమూ
మనోహరమూ ముఖమునాడు
ఆ యువతీ కుడిహస్తం
ఆటెపటి పటెనేస్తం
“నాకు భార్య అవబోయే
సుందరాంగి జూడండోయ్ !”
అని తన ఘన మిత్తులకూ
చనెను చూపగా నామెను.

ముసలిస్త్రీలు పక్కన నుంచుని శ్రద్ధగా వినారు. వొకర్నొకరు
తరుముకొంటూ పిల్లలు ఆ చీకట్లో పరుగులుతీసేరు. ఆ వలయాకారం

చుట్టూ మగవాళ్ళు నిల్చుని ఆడపిల్లలు గిరుగిన తిరుగుతుండగా నారిని పట్టుకోటానికి ప్రయత్నించేరు. వొక్కసారి వారిలోకి జొరబడారు గూడాను. అందరిలాగా సిర్ కేషియన్ కోట్లూ, మేకప్ పిల్లతోలు టోప్ లూ ధరించి ఓలెనినూ, బెలెట్ స్కీ చీకట్లో నుంచున్నారు. కాని వారు ఉచ్చరించేతీరు కోసక్కుల ఉచ్చారణకంటే విభిన్నంగా వుంది. అందువల్ల తాము మెల్లగా మాటాడుకొంటున్నప్పటికీ యితరులదృష్టిని ఆకర్షించుతున్నామని వారు గ్రహించేరు. వలయాకారంలోవున్న ఆ నృత్యబృందంలో, పొట్టిగా బొద్దుగా వున్న ఉస్టెంకా యెర్రటి చొక్కాతోడిగి వుంది; నీలిరంగు బిష్కెట్ తోడిగివున్న మేరియానా చేతిని పట్టుకునుంది. ఆ వలయంలోంచి ఆ యిద్దరి యువతుల్ని బైటకి లాగటానికి మాంచి మార్గమేదా అని ఓలెనిన్, బెలెట్ స్కీలు ఆలోచించుతున్నారు. వూరికినే సరదాకోసం ఓలెనిన్ ఆ పనిచేయాలనుకొంటున్నాడని బెలెట్ స్కీ మొదట అనుకొన్నాడు. కాని ఓలెనిన్ మాత్రం తన భవిష్యత్తు తెలిపోవటంకోసం కాచుక్కుచున్నాడు. యెలాగై నాసరే అతను వంటరిగా మేరియానాను కలిసికోవాలనుకొన్నాడు. ఆమెతో అంతా చెప్పేసి తనని పెళ్లి చేసుకొంటుందేమో అడగాలనుకొన్నాడు. ఆమె చేసుకోనని సమాధానం యిస్తుందని అతనికి తెలిసినప్పటికీ, కనీసం తాననుకొనేదేమిటో ఆమెకి చెప్పే ధైర్యమన్నా వస్తుందనీ, ఆమె తనని అర్థం చేసికొంటుందనీ అత నాశించేడు.

“అరే ! యీ సంగతి యితకునుం దెందుకని నాతో చెప్పలేదోయ్ !” అన్నాడు బెలెట్ స్కీ. “అదంతా నేను ఉస్టెంకాద్వారా యేర్పాటు చేసి వుండేనాణ్ణి. నువ్వు వింత మనిషివోయ్ !”

“యెప్పుడో ఒకప్పుడు అదంతా నీకు చెబుచాలే. కాని యిప్పుడా గొడవె తకుండా ఆమెని ఉస్టెంకా యింటికి తీసుకొచ్చే మార్గమేదో చూడు.”

“అది తేలికపనే. యిప్పుడే చేస్తావుండు” పాట ఆగిపోయి నాట్యబృందం నిలబడే సమయానికి బెలెట్ స్కీ అన్నాడు. “సరే, మేరియానా, అయితే ఆ మనోహరముఖం గల కుర్రాడన్నమాట అదృష్టవంతుడు యింతకీనూ. ఆఁ ? లూకా గాదన్నమాట ?” తర్వాత జనాబు

కోసరం యెదురుచూడకుండా ఉస్సెంకొవంక తిరిగి మేరియానాను యింటికి
తీసుకురమ్మని చెప్పబోయేడు. కొని అతనది చెప్పకముందే ఆ నాట్య
బృందం నాయకురాలు మరోపాట యెత్తుకొంది. ఆమీద వొకరిచేతు లొకరు
లాగుతూ ఆడపిల్లలు చుట్టూ తిరగ సాగేరు.

పచ్చన్ని యాతోట పక్కగానేమీ
పోయెనో యువకుండు పరగషికారుకై
ఆఘారి వీధిలో అటు నిటూ తిరుగగా
అటునిటూ యిటునటూ వాహ్యళి కొరకై
తిరుగుచును తిరుగుచును దాను మూడవసారి
ఆగియును వొకచోట వీధి చాటాడు
కమ్మనీ ప్రియురాలిని కలిసికొనగాను
ప్రియురాలిని కలిసికొని పలికె నిట్లాతండు :
“నా హృదయ రాణిరో నారీమణిరో నీవు
నామాట వినియునూ నాతోటి గలిసియును
చక్కగా తోటలో షికారు చేయంగ
చానరో బైటకూ సాగిరావేలా?
నచ్చలేదా నీకు నేనేమియునుగూడ?
నీమనసు మార్చుకొని నన్ను ప్రేమించా
మనపెళ్ళి మాటకై మనుషుల్ని పంపుతా
నా భార్యగా నిన్ను నే జేసికొంటా
నావల్ల నీవు కన్నీరు గార్చెదవపుడు.”
నే చెప్పవలచినది నాకు తెలుసమ్మ
కొని యదిచెప్పంగ కరవాయె ధైర్యమ్ము
అందుకని తోటలో కెళ్ళాను నేను
అక్కడను ఆతణ్ణి ప్రియన్నే హితుణ్ణి
కలిసికొన్నానమ్మ కడుప్రేమతోటే
తీరుగా మీకిప్పుడు తలవంచుతున్నట్లు
ఆయనకు ఆనాడు వంగి వందనమిస్తే
“తెల్లన్ని చేతితో తీసికొను రుమాలు
దయయుంచి దీనినీ తీసికో ప్రియుడా

పేమించగా నీవు బాగుగా నన్నా
యింకేమి బహుమతీ యివ్వాలో నీకూ
పాలుపోకున్నాది నా పాణి ప్రియుడా
చివరియత్నముగాను యీ శాలువానూ
బహుమతిగయిస్తాను ప్రియతమా నీకూ
బదులుగా మూడు ముద్దులనివ్వు నాకూ.”

నాజరు, లూకాలు ఆ వలయంలోకి జొరబడ్డారు. తన రింగురు
మనే గొంతుతో లూకా వారితో కలిసి పాడుతూ తన చేతులూపుతూ
ఆ వలయం మళ్ళలో తాళయ్యుక్తంగా నడిచేడు. “రండి. మీలో వొక
రండి యిలా!” అని ఆతను అరిచేడు. అంత ఆ ఆడపిల్లలు మేరియానాను
ముందుకు తోయటం మొదలెట్టేరు కాని, ఆమె ముందుకురాలేదు. ఆ పాట
మధ్యగుండా పగలబడి నవ్వుటమూ, చేతుల్లో చరచటం, గుసగుసలూ విన
నౌతున్నాయి.

ఓలెనిన్ పక్కగా వెళ్తున్నపుడు లూకా ఆతనివైపు స్నేహపూర్వ
కంగా తల నాడించేడు.

“హల్లో, డిమిట్రీ ఆండ్రీ యెవిచ్! చూసిపోటాని కొచ్చావా
యేంటి?”

“ఆఁ” అన్నాడు ఓలెనిన్ బిగదీసుకొంటూ.

బెలెట్ స్కీ, ఉస్టెంకావద్దకెళ్లి ఆమె చెవిలో యేదో చెప్పేడు.
కాని ఆమె సమాధానం చెప్పకముందే వలయంతో గిరుస తిరుగుతూ
వెళ్లిపోయింది. మళ్ళీ తిరిగొచ్చినపుడు యిలాఅంది :

“సరే. వస్తాంతే”

“మేరియానా గూడానా?”

ఓలెనిన్, మేరియానావైపు వంగేడు. “నువ్వు వస్తావుగదూ? దయ
యించి తప్పకుండా రావాలి. వచ్చి నొక్క క్షణమున్నా చాలు. నీతో
మాట్లాడాల్సిన పనుంది.”

“ఆడపిల్లలంతా వస్తే, నేనూవస్తా.”

“నా ప్రశ్నకి సమాధాన మిస్తావామరీ ?” ఆమెకు మరింత దగ్గరగా జరుగుతూ అతనన్నాడు. “యివాళ కొంచెం వుషారుగా వున్నట్లున్నావు.”

ఆమె అతని పక్కగా సాగి వెళ్లింది. అతనామె ననుసరించేడు.

“సరే, నాకు సమాధాన మిస్తావా మరీ ?”

“దేనికంట సమాధానం ?”

“మొన్న నిన్నడిగిన ప్రశ్నకు సమాధానం” అని ఓలెనిన్ ఆమె చెవిలో వూదేడు. “నన్ను పెళ్లి చేసికొంటావా ?”

వోక్షణం మేరియానా నిశ్శబ్దంగా వూరుకొంది.

“ఆ సంగతి తప్పకుండా చెపుతాను” అన్నదామె. “యీరాత్రి చెపుతాను.”

ఆ చీకట్లో ఆమె కళ్ళు దయతో ప్రకాశమానంగా మెరిసేయి.

ఐనా ఓలెనిన్ యింకా ఆమెను అనుసరిస్తూనే వున్నాడు. ఆమెకి దగ్గిర సా వుండటం అతనికి హాయిగా వుంది. అంతలో హఠాత్తుగా, తన పాట ఆపకుండానే, లూకా మేరియానా చెయ్యి లంకించుకొని ఆమె నావలయం మధ్యలోకి లాగేడు. “ఉస్సైంకా యిటికిరా” అని చెప్పే అవకాశం ఓలెనిన్ కి లేక పోయింది. పాట ముగిసింది. లూకా తన పెదిమలు తుడుచుకొన్నాడు. మేరియానా గూడా అదేచేసింది. వారు ముద్దు పెట్టుకొన్నారు. “అహఁ. అదిగా. దదిగాదు ! నా రుసుం చూడు ముద్దులు !” అన్నాడు లూకా. పాడటమూ, తాళయిక్తంగా నడవటమూ ఆగిపోయింది. దాని స్థానంలో లొడ లొడ నాగుమా, తోనుకోటాలు గుంజటాలు, నవ్వులూ వచ్చిపడినయ్యి. బాగా మస్తుగా తాగి నట్లున్నాడు లూకా. అతను ఆడపిల్లలకి మితాయాలు పంచిపెట్టసాగేడు.

“మీ కందరికీ యిది నావిందు” అని అతను సగర్వంగా, సరసంగా, బడాయిగా అనసాగేడు. “కాని యెవరు సైనికుడి నెనకాల పడతారో వారు యీ వలయంలోంచి బైటికిపోతారు !” అని అతను ఓలెనిన్ వంక చూసి హఠాత్తుగా అరిచేడు.

ఆడపిల్లలు లూకా చేతుల్లోంచి మిఠాయిల్ని లాక్కొని మళ్ళీ తమలో తాము వొకరివద్దనుంచి వొకరు లాక్కొంటు మొదలు పెట్టటంతో మరింత గింజలాటా నవ్వులాటా సాగింది. ఓలెనిన్, బెలెట్ స్కీలు వొక పక్కకి తొలిగేరు. హఠాత్తుగా తన యీవిబుద్ధిమీద తనకే సిగుకలిగి నట్లుగా లూకా ఆ ఆడపిల్లలగుంపు నుంచి దూరంగా తొలిగేడు. 'టోప్ థీసేసి చొక్కా-చేతితో నుదురుమీది చెమట తుడుచుకొని అతను మేరి యానా, ఉస్టెంకాలవద్ద కెళ్ళేడు.

“నచ్చలేదా నీకు నే నేమియునుగూడ?” అని వారంతకు ముందు పాడినపాటలోనుంచి వొక చరణం పుదహరించుతూ అతనన్నాడు. “నచ్చ లేదా నేను?” అని అతను భయంకరంగా పునరుచ్చరించేడు.

“నా భార్యగా నిన్ను నే జేసికొంటా. నావల్ల నీవు కన్నీరు గార్చే దవవుడు!” మేరియానా, ఉస్టెంకాల యిద్దరి నడుముల చుట్టూ తన చేతులు పోనిస్తూ అతనన్నాడు.

ఉస్టెంకా అతని చేతుల్లోంచి గుంజుకొని బైటపడి అతని వీపుమీద బలంగా గుద్దింది. కాని ఆమె చెయ్యే నెప్పి పుట్టింది.

“ఆఁ. యిక మీరు యింకోసారి నాట్యం చేయరుమరీ?” అత నడిగేడు.

“యెవళ్ల యిష్టమొచ్చినట్లు వాళ్లని చేసుకోనియ్యి. కాని నేను మాత్రం యింటికిపోతున్నా. మేరియానా గూడా నాతోనే వస్తూంది” అన్నాది ఉస్టెంకా.

లూకా తానింకా మేరియానా నడుమును వదిలిపెట్టకుండానే ఆమె నా గుంపులోంచి వొక యింటి వెనకాల చీకట్లో వొకమూలకి తీసుకెళ్ళేడు.

“దానితో కలిసివెళ్లమాక. రా. మీ యింటికి పోదాంపద” అని అన్నాడతను.

“అక్కడ నే చేసేదేముంది? యిక్కడ కొంచెం సరదాగా కాలక్షేపం చెయ్యాలనుకొంటున్నా. శెలవు రోజంటే అందుకేగా మరీ? ఉస్టెంకా యింటికెళ్తున్నారే” అన్నాది మేరియానా.

“ఓనా, నిన్నే పెళ్లిచేసికుంటా చూడుమరీ!”

“చూద్దాంలే ఆ గడియ వచ్చినపుడు.”

“సరే—వస్తావా రానా?” అని లూకా గద్దించి అడిగేడు. తర్వాత ఆమెని తనకేసి వత్తుకొని ఆమె బుగ్గమీద ముద్దు పెట్టుకొన్నాడు.

“నన్ను పోనియ్యి! నన్నాదులు!” మేరియానా అరిచింది. అతని చేతుల్లోంచి గింజుకొని బయటపడి దూరంగా నడిచిపోయింది.

లూకా కదలేడు.

“అసె నాపిల్ల, దీనిమూలంగా మంచేమీ జరగదు” తలవూపుతూ నిందాపూర్వకంగా అతనన్నాడు. “నావల్ల కన్నీరు నీవు గాగ్నోదపూ... సరేగానీ యిక పాటలేమీ పాడరటే?” అని అతను ఆడపిల్లలవైపు తిరిగి కేక పెట్టేడు.

అతని మాటలకి మేరియానా పెరిగినట్లు గపడింది. దడాలున అగి అతనివైపు తిరిగింది.

“దేనివల్ల యేంమంచి జరగడంటా?”

“దానివల్లే!”

“దానివల్లేమిటి?”

“మీ యిట్లో అద్దెనున్న నాడెత్తో వ్యవహారం సాగించుతూ నా మాట యేమీ వినకపోవటంవల్ల.”

“నా యిష్టమొచ్చినంతకాలం నీమాట వింటాను. నువ్వు నా అమ్మ విగానీ నాన్న విగానీ కాదు! నా యిష్టమొచ్చిన వాళ్ల మాట నే వింటాను!”

“స్సరే” అని నెమ్మదిగా అన్నాడు లూకా. “కాని మరిచిపో మాక !...” తక్కిన మాటలు పూర్తి చెయ్యకుండానే అతనా అంగడి వైపు నడిచివెళ్ళేడు. “హేయ్ అమ్మాయిబా! దేనికలా నుంచున్నారు? మరోసారి నాట్యంచెయ్యండి. నాజర్! నువ్వుపోయి కొంచెం ఛిఖర్ తేరా...”

“సరేగాని వాళ్ళొస్తున్నారా లేదామరీ?” అని ఓలెనిన్ అడిగేడు బెలెట్ స్కీని.

“యిక వొక్క నిమిషంలో వచ్చేస్తారోయ్. రాపోదాం. ముందు పోయి అన్ని యేర్పాటులూ చేద్దాం” అన్నాడు బెలెట్ స్కీ.

39

బెలెట్ స్కీ యొక్క యిటు వదిలిపెట్టి ఓలెనిన్ ఆ యిద్దరు యువతుల్లో గలిసి బెలుదేరేసరికి పొద్దుపోయింది. మేరియానా తలమీది తెల్ల రుమాలు ఆ చీకట్లో మెరుస్తూంది. బంగారు చంద్రబింబం సైప్రీల వెనకాలకి దిగిపోతున్నాడు. వెండిలాంటి తెల్లని పొగమంచు ఆ గ్రామంమీద గాలిలో నిలిచివుంది. అంతా ప్రశాంతంగావుంది. కిటికీల్లో దీపాలు ఆరి పోయినాయి. ఆ యిద్దరి యువతుల పాదాలచప్పుడు తప్పితే అతనికేమీ వినరావటంలేదు. అతనిగుండె దడ దడ వేగంగా కొట్టుకొంటోంది. వేడిగా వున్న అతని ముఖానికి ఆ చల్లని పొగమంచు హాయి గలిగించింది. వెనక్కి తిరిగి బెలెట్ స్కీ యొక్క యింటివైపు చూసేడు. ఆ యింట్లోని కొవ్వొత్తి దీపం అప్పటికే ఆర్పేయబడింది. తర్వాత అతనా చీకటిగుండా ఆ యువతుల ఆకారాలవంక కళ్ళు చికిలించి చూసేడు. తెల్ల రుమాలు చూస్తూండగానే పొగమంచులోకి మటుమాయమైంది. అతనికి యెంత ఆనందంగా వుందంటే వాళ్ళు తనని వంటరిగా విడిచేసి పోతారేమోననే భీతిగలిగింది.

అతనా వసారానుంచి కిందకిదూకి ఆ యువతులకేసి పరుగెత్తేడు.

“జాగర్ర! యెవరన్నా నిన్ను చూస్తారేమో!” అన్నాది ఉస్సెంకా.

“యేం ఫర్వాలే.”

అతను మేరియానా నడుం పట్టుకొన్నాడు. ఆమె కాదనలేదు.

“మళ్ళీ ముద్దులు! పెళ్లయ్యేదాకా ఆగటం మంచిదిగాదా?” అన్నాది ఉస్సెంకా.

“గుడ్ నైట్, మేరియానా” అన్నాడు ఓలెనిన్. “రేపు మీ నాన్నని చూడటాని కొస్తాలే. ఐనా ఆయన కప్పుడే యీ సంగతి చెప్పమాక.”

“ఐనా యే సంగతైనా ఆయనతో నేనెందుకు చెప్పాలసలూ?”

ఆ యువతు లిద్దరూ పరుగెత్త సాగేరు. ఓలెనిన్ తా నొక్కడే బైలు దేరేడు అంతకుముందు జరిగిన సంగతుల్ని గురించి ఆలోచించుతూ. ఆ సాయంకాలమంతా వొక పొయ్యిదగ్గర వొక మూలని అతను మేరియా నాతో గడిపివేసేడు. ఉపైంకా ఆ గదిని విడిచిపెట్టలేదు. కాని బెల్టెస్కీ తోనూ తక్కిన ఆడపిల్లలతోనూ గలిసి గోలగోలగా ఆడుకొంది. మేరియానా, ఓలెనిన్లు గుసగుసలాడుకొన్నారు.

“నన్ను పెళ్ళిచేసికొంటావా?” అనడిగేడతను.

“నేను నీకు అందనే అందను” అన్నాదామె నవ్వుతూ.

“నన్ను ప్రేమిస్తున్నావో లేదో చెప్పు!”

“యెందుకు ప్రేమించగూడదూ? నా వొక అలా దొంగచూపు చూడమాకు!” యింకా నవ్వుతూనే తన చిన్న గట్టి చేతుల్లో అతని చేతుల్ని పిసుకుతూ అంది. “అబ్బ, నీచేతులు యెంత తెల్లగా యెంత మృదువుగా వున్నయ్యి వెన్నపూసలాగానూ!”

“మేరియానా, నేను నిజంగా అన్నాను. నన్ను పెళ్ళిచేసుకొంటా వామరీ?”

“యెందుకు చేసుకోను మానాన్న నన్ను నీకిస్తే?”

“గుర్తు పెటుకో బాగా. నన్ను మోసం చేశావా యిక నాకు విచ్చి యెక్కిందన్నమాటే! రేపు మీ నాన్నా వాళ్లతో మాట్లాడతా.”

మేరియానా మళ్ళీ నవ్వింది.

“యెంతో వింతగా వుంది!”

“యెమిటివంత? అది పూర్తిగా నిజం: నేనొక దొంగతోటా, యిల్లా కొంటాను. కోసక్కుల్లో జేరతాను.”

“అప్పుడిక నువ్వు యితర ఆడవాళ్లతో పోగూడదునుమా! నాక లాంటిది సరిపడదు.”

ఆ విషయాలన్నింటినీ గురించి ఆలోచించుతూ ఓలెనిన్కి యెంత ఆనందం కలిగిందంటే పూపిరి వీల్చుటమే అసాధ్యమైంది. కాని అతన్ని నొప్పించిన సంగతిగూడా నొకటుంది: అదేమిటంటే పూర్తిగా ప్రశాం

తంగావున్న మేరియానా వెళ్ళిరి. యీ కొత్త పరిస్థితిని గురించి ఆమె యే మాత్రమూ చలించినట్లులేదు. అదంతా యెలావుందంటే ఆమె అతన్ని నమ్మనట్లుగా, ప్రస్తుతానికి మాత్రం అతన్ని ప్రేమించినట్లు, అతనితో తాను గడపాల్సిన భవిష్యత్తుని గురించి అణుమాత్రంగాడూ ఆలోచించ నట్లువుంది.

ఐనా అతనికి ఆనందంగానేవుంది. యెందుకంటే అతన్ని పెళ్ళిచేసి కొంటానని ఆమె మాటల్లో వొప్పకొంది; ఆమె అనిన ప్రతిమాటనూ అతను విశ్వసించేడు.

“ఆం. అవును. ఆమె పూర్తిగా నాదైన తర్వాతనే మేము వొక రొక్కరం అర్థంచేసికో గలుగాం. యెందుకంటే అలాంటి ప్రేమకు మాటలు మాత్రమే గాదు కానాలిసింది-జీవితం, సంపూర్ణ జీవితం కావాలి. రేపు అంతా స్పష్టమైపోతుంది. యిక నే మాత్రం యిలా నేను జీవించలేను. రేపు ఆమె తండ్రికీ, బెల్లెట్ స్కీకీ, మొత్తం పూల్లో అందరికీ యీ సంగతి చెప్పేస్తాను” అని అతను అనుకొన్నాడు.

నిద్రలేకుండా రెండురాత్రులు గడిపినాక గూడా లూకా యింకా అదేపనిగా మస్తుగా తాగుతున్నాడు. అతని జీవితమంతటానూ అతను యెంత చచ్చేట్టు తాగాడంటే కాలుగూడా కదపలేక పోయేడు. యామూ యింట్లో నిద్రకుపడ్డాడు.

40

మర్నాడు ఓలెనిన్ మామూలుకంటే పెందరాళ్ళేలేచేడు. లేవగానే తనముందున్న పనేమిటో అతనికి గుర్తు కొచ్చింది. గత సాయంకాలం జరిగిన సంగతుల్ని అతను ఆనందంతో తల్చుకొన్నాడు: మేరియానా ముద్దులూ, ఆమె గట్టి వేళ్లస్పర్శూ, “యెంత తెల్లని చేతులు నీవీ!” అని ఆమె అన్నపుడు ఆమె గొంతుతీరూ అదంతా గూడాను.

ఆమె తల్లి దండ్రులవద్దకుపోయి వారి కూతురితో తన పెళ్ళికి అంగీకారం యిమ్మని అడిగే పుద్బేష్యంతో అతను మంచందిగేడు.

పొద్దింకా పొడవలేదు. బజార్లో యేదో విపరీతమైన గొడవ జరుగు తూన్నట్లు అతనికి తట్టింది: పరుగెత్తటం, స్వారీచేయటం, కేకలూ అరుపు లూనూ. సరాలున కోటువేసుకొని చర చరా వసారాలో కొచ్చేడు. ఏమ గురు కోసక్కులు వుద్రేకంగా యేదో చర్చించుకొంటూ గుర్రాలెక్కి పోతున్నారు. తన గుర్రంయొక్క వెడల్పాంటి వీపు మీదెక్కి లూకా తక్కిన నాశ్శకంటే ముందర పోతున్నాడు. అందరూ వొకేసారి మాటా డుతూ కేకలు పెట్టు కొంటున్నారు. ఆసలు గొడవేమిటో అర్థంచేసుకోటం అసాధ్యంగావుంది. “పై కాపలా చోటికి పదండి!” “మీ గుర్రానికి జీనువేసి యెక్కి మాతోవచ్చి కలిసికోండి. పూ. త్వరగా.” “రెండో గేటుగుండా అది దగ్గర!”

“వుహూ. కానేకాదు. మనం మధ్య గేటుగుండా పోయితీరాలి!” అని కేక పెట్టేడు లూకా.

“ఆ. అది మంచిపని. తొందరగా పనవుతుంది” అని నిండా దుమ్ము కొట్టుకొని చెమటోడుతూన్న వొక గుర్రంమీదున్న వొకరన్నారు.

కిందటిరోజున తాగిన తాగుడు మూలంగా లూకా ముఖం యెర్రగా, వుబ్బరించివుంది. అతను తలని పెట్టుకొన్న మేక పిల్ల లోలుటోపీ తలనెనక్కి తోసివేయబడివుంది. తా నొక ఆఫీసరయినట్లు అతను యిరరులకి ఆర్డరు యిస్తున్నాడు.

“విషయమేమిటి? యెక్కడికి పోతున్నారుమీరు?” కొంత ప్రయత్నంచేసి ఆ కోసక్కుల దృష్టి తన వైపు తిప్పకొన్నాక ఓలెనిన్ అడిగేడు.

“మేము అబ్రెక్కుల వెంటబడుతున్నాం. నాశ్శదుగో ఆ యిసుక డిబ్బల్లోవున్నారు. కాని వాళ్ళింకా యెక్కువమంది పోగడలా.”

గుర్రాలెక్కి మెల్లగా ఆ వీధివెంట పోతూ వాళ్లు కేకలు పెట్టేరు. తమ తమ దొడ్లలోంచి గుర్రాలెక్కి-రాను రాను చాలామంది మగవాళ్ళు వెలుదేరేరు. తాను వెనకాలుంటే బాగుండదని ఓలెనిన్ కి తట్టింది. అంతే గాక తాను త్వరగానే వెనక్కి తిరిగొచ్చేస్తానని అతను గట్టిగా విశ్వసిం చేడు. డ్రీస్సువేసుకొని, తుపాకి దట్టించి, అప్పుడే ఐవాన్ జీనువేసిన గుర్రం మీదికి యెగిరెక్కి, పూరి గేట్లవద్ద ఆ కోసక్కుల్ని కలిసికొన్నాడతను.

వాళ్ళ గుర్తాలు దిగి వలయాకారంలో నిలబడివున్నారు. తమ తోటి తీసికొచ్చిన వాక చిన్న బొక్కెనలోంచి ఛీఛర్ తీసి వాక గిన్నెలో పోసి వాకరి కొకరు అందించుకొంటూ తమ దండయాత్ర విజయం కోసం తాగుతున్నారు.

వారి మధ్య, చక్కగా దుసులు వేసుకొన్న వాక యువ కార్నెట్ వున్నాడు. ఆ రాత్రి ఆతనావూళ్ళో వుండటం తటస్థించింది. ఆ తొమ్మిది మందికి ఆతను నాయకత్వం వహించేడు. ఆతను అధికారిలాగా పోజువేసి నప్పటికీ ఆ కోసక్కులు ప్రయివేట్లు మాత్రమే అవటంవల్ల లూకా డెప్పి నదాన్నే చేస్తున్నారు. యిక ఓలెనిన్ ని గురించి వాళ్ళమీ పట్టించు కోనేలేదు.

వాళ్ళ గుర్తాలెక్కి బైలుదేరినాక ఆతను కార్నెట్ వద్దకు తన గుర్తాన్ని పోసిచ్చేడు. ఆ కార్నెట్ వస్తున్నా పూర్తిగా స్నేహితాభిలాషి. కానీ ఆ వుదయాన్న మాత్రం తన బాధ్యత్తు జూసికొని వుబ్బిపోయి ఆతన్ని కరుకుగా చూసేడు. యిక రెండు శ్రమపడిన మీదటగాని ఓలెనిన్ రెండు జరుగుతూందో ఆతన్నించి తెలిసికో లేకపోయేడు.

పూరికి ఆరుమైళ్ల దూరానున్న ఇరుక దిబ్బలమధ్య కొద్దిమంది అక్క కుల్లిని స్కాట్లు చూసినట్లుంది. వాకే గంటలో రక్షణ తీసుకొని అక్క కుల్లు లొంగిపోవటానికి నిరాకరించేరు. కాల్పులు సాగిందేరు. తనతో పాటున్న యిద్దరు కోసక్కుల్లో గలిసి ఆ స్కాట్ల నాయకుడైన కార్నెట్ రల్ వాళ్ళని కనిపెట్టి చూడటానికి వెనక దిగబడి మరొకరిని సహాయంకోసం రం వూళ్ళోకి పంపేడు.

పొద్దు పొద్దుస్తోంది. పూరికి మూడు మైళ్లవరకు పచ్చగడ్డి మైదానం పరుచుకొని వుంది. దీవురుమంటూన్న యిరుక, పశువుల ఆడుగులూ, వడిలిపోయిన పచ్చగడ్డి కుచ్చులూ, పల్లెల్లోపాటిగా పెరిగున్న కనపడి కన పడని కాలిబాటలూ తప్పితే చూడటానికి మరేమీ లేదు. దూరాన దిక్చక్రం వద్ద నోగేజాతి వారి మకాంలు కనపడటం లేదు. ఆచోటు ప్రత్యేకంగా చెట్టు చేమా లేకుండా ఖాళీగా వుంది.

పచ్చగడ్డి మైదానాల్లో వుదయించేప్పుడూ అస్తమించేప్పుడూ సూర్యుడిచుట్టూ యెర్రటి వెలుగుంటుంది. గాలి వీచటం మొదలెట్టితే పర్వ

తాలకొద్దీ యిసుకను మోసుకుపోయి గుట్టలువేస్తుంది. ఆ నాటి వుదయం లాగా ప్రళాంతంగా వుంటే యే అడ్డా ఆటంకమూ లేకుండా ఆ నిశ్శబ్దత అదో గంభీరంగా వుంటుంది.

పొదు పొడిచినా ఆనాడు మందకొడిగా, పొగమంచు పట్టివుంది. యేదో వింతైన నిశ్శబ్దం వ్యాపించివుంది చుట్టూ. గుర్రపుడెక్కల మెత్తని చప్పుడూ, అవి గుర్రమని ధ్వని చేయటం మాత్రమే వినపడుతున్నాయి. ఆ ధ్వనులైనా బలహీనంగా వున్నాయి. త్వరలోనే అవి మాయమౌతున్నాయి.

చాలాభాగం నారు పూర్తి నిశ్శబ్దంగా స్వారీచేసేరు. కోసక్కు తన ఆయుధాలైనా ధరిస్తాడంటే అవి కటకటలూ, గణగణలూచెయ్యవు. కటకటమని ధ్వనిచేస్తే యిక జది నామర్దాయే.

మరో యిద్దరు కోసక్కులు ఆ దళంతోవచ్చి కలిసి యేవో రెండు మాటలు మాటాడేరు వారితో. లూకా గుర్రం గడ్డిలో తన గిట్ట చిక్కు పడగా తూలింది. యిది అపశకునంరా అనుకొన్నారు. అంత ఆ కోసక్కులు దాన్ని గుర్తించకుండా వుండటం కోసరం చరచరా అక్కణ్ణుంచి వెదొలిగేరు. యిలాంటి సమయంలో ఆ శకునం ప్రత్యేకంగా వారికి కన పడింది.

పళ్లు బిగబట్టి లూకా కళ్ళేపుతాళ్ళు లాగి తన తలమీద కొరడాని ఛెల్ మనిపించేడు. ఆ గుర్రం వొక పాదం నుంచి మరోపాదంమీదికి యెగురుతూ, చేంతో ఆరంభించాలో తెలీక, గాలిలో కెగిరిపోవటానికి ప్రయత్నించుతూన్నట్లుగపడింది. పుష్టిగావున్న దాని పార్శ్వాలిని లూకా తన కొరడాతోకొట్టేడు. మరోసారి కొట్టేడు. మూడోసారి కొట్టేడు. ఆ గుర్రం పల్లికిలించి తోక నాడిస్తూ గుర్రమని ధ్వనిచేసి తన వెనక్కొళ్ల మీదనుంచుని తక్కినవాటినుంచి కొన్ని అడుగులు దూరంగా తూలించాకాళ్లమీద.

“వోహూ! నీకు మంచి గుర్రమే వున్నదయ్యా!” అన్నాడు కార్నేట్.

“సింహంలాంటి గుర్రం!” అన్నారు కోసక్కుల్లో వొకరు.

వొకసారి మామూలు నడక వేగంతో, యింకోసారి గులుకు నడకతో, వారు గుర్రాల్ని నడిపిస్తూ నిశ్శబ్దంగా ముందుకుసాగేరు. తాళయక్తమైన వారి కదలికల్ని యీ నడకలోవచ్చిన మార్పులు మాత్రమే చెడగొట్టుతున్నాయి.

తాము ప్రయాణించిన ఆరుమైదూరంలోనూ వాళ్లకి కనపడిందల్లా వొకబండీ దాగమీదున్న డేరానూ. వారికో మైలుదూరాన ఆ బండీ మెల్లగా ఆ మెదానాన్ని దాటిపోతోంది. అది వొక మకాంనుంచి మరో మకాంముకి పోతున్న నోగేకుటుంబం. తర్వాత వొక పల్లెడులో వారికి యిద్దరు స్త్రీలు కనిపించేరు. వారు చిరిగిన బట్టలు కట్టుకున్నారూ. ముఖాలువెడల్పుగా వున్నాయి. వారి వీపుమీద పళ్లెకలున్నాయి. ఆ పచ్చగడి మైదానం మేస్తూ తిరిగే పశువులు వేసిన పేడను వారా పళ్లికల్లో వేస్తున్నారు.

కారెన్ ట్ వాళ్లని ప్రశ్నించటానికి ప్రయత్నించేడు. కాని అతనికి వారి భాష రెండు మూడు మాటలకంటే బాగారాదు. అందువల్ల వారి ద్వారా భయంతో వొకరి ముఖం వంక వొకరు చూసుకొన్నారు. అంతేగాని బదులు చెప్పలేదు.

లూకా వారి దగ్గరకి గుర్రాన్ని పోనిచ్చి వారి ఆచారానికి తగినట్టు మామూలుగా పలకరించేడు. ఆ స్త్రీలు అతని నైపు తిరిగేరు హమ్మయ్యా అనుకొంటూ.

“ఐ-ఐ, కాప్ అప్రెక్” అని వారా దళం పోతున్న దిక్కుగా చూపుతూ విచారంగా అన్నాడు. చాలా మంది అర్రెక్కు లున్నారని వారంటున్నారని ఓలెనిన్ అర్థంచేసికొన్నాడు.

దండయాత్ర ముగిసేవరకూ అతను వారితో కలిసి వుండాలనుకొన్నాడు. యెందుకంటే అలాంటి పోరాటాన్ని అతనంతకు ముందెన్నడూ చూడలేదు. ఇరోష్కా కథలద్వారా మాత్రమే అతనికి వాటిని గురించి తెలుసు.

అతనా కోసక్కులవంక చూస్తూ వారిని మెచ్చుకుంటూ వారంటున్న ప్రతిమాటనీ వారు చేస్తున్న ప్రతి అభినయాన్నీ ఆకళింపు చేసికొంటూ

చూసేడు. తనవద్ద తుపాకీ, ఖడ్గమూ వున్నప్పటికీ ఆ కోసక్కు అతన్ని పట్టిం
చుకోనట్లు ప్రవర్తించటం చూసి అతనా పోరాటంలో తానేమీ కలుగజేసికో
గూడదని నిర్ణయించుకొన్నాడు. అంతే గాకుండా తాను గత దండయా
త్రంలో తన దైర్య సాహసాల్ని బాగా చూపేడు. కాగా అతని కిప్పుడు
చాలా హాయిగావుంది గూడాను.

అంతలో హఠాత్తుగా దూరాన తుపాకి స్వని ధన్మని మోగింది.

ఆ యువ కాన్స్టేబుల్ చాలా ఆవేశంచెందేడు. వారు యెలా చీలి
పోయి యేదిక్కు నుంచి రానాలిసిందీ అతను ఆజ్ఞాపించసాగేడు. కాని
ఆ కోసక్కులు అతని మాటలకి ఆవగింజంత విలువగూడా యివ్వలేదు.
వారు లూకా మాట మాత్రమే వింటున్నారు.

లూకా ముఖమూ, ఆకాశమూ పరిశాంతతనీ గాంభీర్యాన్నీ చూపు
తున్నాయి. యితరులు తనతో కలిసికో లేనంతగా అతను ముందుకి పరు
గెత్తి కళ్ళు చికిలించుకొని దూరంలోకి చూసేడు.

“అడుగో వొక మనిషి గుర్రమెక్కి పోతున్నాడు” గుర్రం కల్లెం
లాగిపెట్టుతూ, యితరుల్తో కలుస్తూ, అతను ఆకస్మికంగా అన్నాడు.

ఓలెనిన్ తన కళ్ళు పొడుచుకొని చూసేడుగాని అతనికేమీ అగుపిం
చలేదు. అంతలోనే వారికి యిద్దరు కాపులు కనిపించేరు. వారంతా ఆ యిద్ద
రికేసి ప్రశాంతంగా ముందుకు సాగేరు.

“వాళ్ళు అబ్బెక్కులా ?” అనడిగేడు ఓలెనిన్.

కోసక్కులు అతనికే సమాధానమూ యివ్వలేదు. వారికా ప్రశ్న
విదూరంగా అగుపించింది: గుర్రాలెక్కి నది కీవలకు రావటానికి అబ్బెక్కులు
వెరినాళ్ళేగాదు.

“చూడండి, చూడండి. అతను చెయ్యూపుతున్నాడు. అతను
రోడ్కూ అనుకొంటా” యిప్పుడు బాగా అవుపించుతూన్న ఆ రౌతుల
వంక చూపుతూ లూకా అన్నాడు. “చూడండి అతనిపే వస్తూన్నాడు!”

నిజంగా, కొన్ని నిమిషాల తర్వాత, ఆ యిద్దరు రౌతులూ కోసక్కు
స్కాట్లనీ—కార్పొరలూ, ప్రియవేటూ అని—అందరికీ తెలిసి పోయింది.

41

కార్యోరలు తన గుర్తిన్ని లూకా వద్దకు పోనిచ్చేడు.

“నాళ్ళ దూరా నున్నారా ?” అని ముక్తసరిగా అడిగేడు లూకా.

సరీగా అదే సమయంలో ముప్పయ్యి అంగల దూరంలో ధనామనే మోత వినపడింది. కార్యోరల్ చిరునవ్వు నవ్వేడు. “అది మన గుర్తా. వాళ్లని చెత్త రేగొట్టుతున్నాడు !” అన్నాడతను.

ఆ మీద వాళ్ళు కొద్దిదూరం ముందుకు పోగానే నొక యిసుక గుట్ట చాటున గొంతుకు కూచుని తుపాకి దట్టించుతూన్న గుర్తా అగుపించేడు. పూరికినే యేమీ తోచక అతను మరో యిసుక మిట్టచాటున దాగిన అబ్బెక్కులమీదికి కాల్చుతున్నాడు. వారి వెళ్ళు నుంచి నొక తుపాకిగుండు ఈలవేస్తూ యిటొచ్చింది. ఆ యువ కార్నెట్ ముఖం తెల్లబడింది. అతను ఖింగారుపడ్డాడు.

లూకా గుర్తిందిగి, కల్లెపుతాళ్లని నొక కోసక్కు చేతుల్లోకి విసిరి, గుర్తావద్దకెళ్ళేడు. ఓలెనిన్ గూడా గుర్తిందిగి వంగి అతన్ననుసరించేడు. సరీగా వాళ్ళు గుర్తావద్దకొచ్చే సరికి రెండు తుపాకిగుండ్లు వారి తలల మీదుగా ఈలవేస్తూ పోయేయి. లూకా కొంచెం వంగి నవ్వుతూ చుట్టూ చూసేడు.

“జాగ ర ! లేకపోతే వార్యు నిన్ను చంపేరయ్యోయ్, డిమిట్రీ ఆండ్రీయోవిచ్!” అన్నాడు లూకా. “యెందుకుగాని నువ్వు వెనక్కి తిరి వెళ్ళిపోటం మంచిది. యిది నీకు తగినచోటు గాదు.”

కాని ఓలెనిన్ హృదయ మంతా అబ్బెక్కుల్ని చూడాలనేదాని మీదే వుంది.

రెండు వందల అంగల దూరంలో నొక యిసుకగుట్ట వెనకాల కొన్ని తుపాకులూ, టోపీలూ అతని కగుపించేయి. హఠాత్తుగా వారి తలలపై వోచిన్న పొగమబ్బు లేచింది. మళ్ళీ యింకొక గుండు ఈలవేసుకొంటూ యిటొచ్చింది. అబ్బెక్కులు ఆ యిసుక గుట్టముందరున్న నొక బురద

గుంటలో దాక్కొని వున్నారు. వారెన్నుకొన్న స్థలంజూసి ఓలెనిన్ వహ్వ అని మెచ్చుకొన్నాడు. యధార్థంగా చాలావరకె అది తక్కిన మైదానం లాగానేవుంది. కాని వాళ్లక్కడ దాక్కొటంవల్ల అది తక్కిన దానికంటే విభిన్నంగా కనపడుతోంది. నిజంగా ఖచ్చితంగా యిలాంటిచోటునే యెన్నుకొంటారని ఓలెనిన్ కి తట్టింది.

లూకా తన గుర్రం వద్ద కెళ్ళేడు. ఓలెనిన్ అతని వెనకాల వెళ్ళేడు.

“మనమో గడ్డిబండి సంపాదించాలి. లేకపోతే వాక్కొక్కళ్లనే మనల్ని లంకిచ్చుకొంటారు. అదుగో అక్కడొక నోగేవాళ్ల గడ్డిబండి వుంది. అదుగో ఆ యిసుకదిబ్బ వెనకాల.”

ఆ యువ కార్నెటూ, కార్పొరలూ అందు కంగీకరించేరు. బండి తీసుకొని రాబడింది. దాని వెనకాల రక్షణకొని ఆ బండిని వాళ్ళు ముందుకు నెట్టసాగేరు. ఓలెనిన్ వొక చిన్న కొండవద్దకి స్వారీ చేసుకొంటూ వెళ్ళేడు. ఆ కొండమీ దెక్కితే అతని కంఠా కనపడుతుంది.

బండి ముందుకు సాగుతోంది. దానివెనకాల నక్కి కోసక్కు లా బండిని అబ్రెక్కులవైపు తోస్తున్నారు. అబ్రెక్కులు—వాళ్ళ తొమ్మిది మంది—మోకాళ్ళు ఆనించి వొక వరుసలో కూచున్నారు.

అంతా ప్రశాంతంగా వుంది. హఠాత్తుగా వింతగా విచారకరంగా వున్న వొక పాట—ఇరోష్కాపాడే “అయ్యోదినమా, డా—లా—లే!” అనే దానిలాగా వున్నట్టిది—ఆ నిశ్శబ్దాన్ని భగ్నపరిచింది. తాము తప్పించుకొని పోలేమని అబ్రెక్కులకి తెలుసు. అందువల్ల తాము పిరికిచారి పారిపోయేస్థితిరాకుండా తప్పించుకొనేందుకై తొమ్మిదిమంది మోకాళ్ళూ వొకదానితో వొకటి కట్టేసి కూచుని తమ మృత్యుగీతం ఆలాపించ సాగేరు.

బండిని తోసుకొస్తున్న కోసక్కులు దగ్గరదగ్గరౌతున్నారు. యే క్షణంలోనైనా కాల్పులు సాగవచ్చని ఓలెనిన్ అనుకొంటున్నాడు. కాని అబ్రెక్కుల దుఃఖగీతం తప్పితే మరేధ్వనీ వినరావటంలేదు. హఠాత్తుగా పాట ఆగిపోయింది. వొకగుండు రింగురుమని బండి మందరి భాగానికి తగిలింది. తారారు భాషలో బూతులూ కేకలూ రణగొణధ్వనిగా బెలుదేరి నాయి. వొకదాని తర్వా తొకటి కాల్పులు సాగినాయి. గుండు తర్వాత

గుండు వచ్చి గడ్డిలో గుచ్చుకొంటున్నాయి. కోసక్కులు కాల్పు లారంభించలేదు. యిప్పుడు ఐదంగల దూరంలో వున్నారు.

వొక క్షణం తర్వాత బొబ్బరించి కోసక్కులు హఠాత్తుగా బండి రెండు పక్కలనుండి యెగిరి ముందుకు దూకేరు. లూకా అందరికంటే ముందున్నాడు. ఓలెన్కి రెండు మూడు సార్లు కాల్పుటం విసిపించింది. తర్వాత కేకలూ, మూలులూ విసిపించినాయి. ఆ పొగగుండా తనకి రక్తం అగుపించిందని అతననుకొన్నాడు. ఆ భీభత్సం చూసి దిగ్భ్రమించింది, గుర్రాన్ని విడిచిపెట్టి, అతను కోసక్కులవైపు పరుగెత్తేడు. అతని కేమీ కనపడలేదు. కాని అంతా విపోయిందని అతననుకొన్నాడు.

లూకా తెల్లముఖం వేసివున్నాడు. గాయపడిన వొక అబ్రిక్కుని చేత్తో పట్టుకొని, “కాల్పమాకండి! వీణ్ణి నేను బతికుండగానే పట్టుకొంటాను!” అని అరుస్తున్నాడు. ఆ అబ్రిక్కు యెడలో గాదు. తన సోదరుణ్ణి ముదరాయిచ్చి విడిపించుకోవటానికి అల్లప్పుడు వచ్చిన యెర్రజుట్టువాడే. లూకా అతని చేతుల్ని మెలిక తిప్పుతున్నాడు. హఠాత్తుగా ఆ అబ్రిక్కు తప్పించుకొని తన పిస్తోలు కాల్చేడు.

లూకా కిందపడిపోయేడు. అతని కడుపులోంచి రక్తం చిమ్మి కొట్టింది. బలవంతాన లేచి మళ్ళీ కింద పడిపోయేడు రష్యను, తార్తారు భాషలో బూతులు తిడుతూ. అతని బట్టలమీదా, కిందా మరింత రక్తం అగుపించ సాగింది. చాలామంది కోసక్కులు సరఫరా అతనివద్దకెళ్లి అతని నడుం పట్టి విప్పదీసేరు. నాజరు ఉపయోగించకుండానే తన ఖడ్గంతో కొంతసేపు గడిపేడు. ఆ ఖడ్గం రక్తంతో తడిసివుంది. ఒరలో దూకటం లేదు.

యెర్రటి జుట్టూ, కత్తిరించిన మీసాలూ గల్గిన ఆ అబ్రిక్కులు ముక్కలు ముక్కలుగా నరకబడి చచ్చిపడివున్నారు. చాలాచోట్ల పెద్ద గాయాలు పడి వున్నప్పటికీ వారందరినూ బతికున్నవాడు లూకాని కాల్చిన జిఘత్తే.

దెబ్బతిన్న డేగలాగా, రక్తంతో తడిసి (అతని కుడికంటి కిందనుంచి రక్తం కారుతోంది) పళ్ళు బిగబట్టి, తన బ్రహ్మాండమైన నల్లని కళ్ళు చుట్టూచూస్తుండగా, బాకు చేత్తో పట్టుకొని కట్టకడవరకూ ఆత్మరక్షణ

చేసుకోటానికి సిద్ధంగా నక్కి కూచున్నాడతను. యేదో మామూలు చూపుతో కార్నెట్ అతని వైపు వెళ్లి పూహించకముందే సరాలున అతని చెవిలోగుండా కాలేదు. ఆ అబ్రెక్కు ముందుకు దూకేడు. కాని అప్పటికే చాలా ఆలస్యమైంది. అతను విరగదీసుకొని కిందపడిపోయేడు.

కోసక్కులు రొప్పతూ రోజుతూ ఆ శవాల్ని వొక పక్కకి యిడ్చికెళ్ళి వాటి నున్న ఆయుధాల్ని తీస్తున్నారు. ఆ యెర్రటి జట్టు అబ్రెక్కుల్లో ప్రతివాడూ వొక మానవుడు. ప్రతివాడి ముఖానా అతని ప్రత్యేక భావం అగపడుతోంది. లూకా రష్యను, తార్తారు, భాషల్లో యింకా జూతులు తిడుతూనే వున్నాడు. అతన్ని బండివద్దకి మోసికెళ్ళేరు.

“వుహూఁ. నువ్వు పోలేవురా! నా చేతులోనే నీ గొంతుపిసికి చంపుతారా! నువ్వు పారిపోలేవురా! అన్నాసెనీ!” అని అతను వాళ్ళ చేతుల్లో గింజలాడుతూ ఆరిచేడు. కాని త్వరలోనే అతని సత్తువ వుడిగి పోయింది. యిక అరవలేక పోయేడు.

ఓలెనిన్ గుర్రాన్నిక్కి యిటికెళ్ళేడు. సాయంత్రాన, లూకా మృత్యువాకిట వున్నాడనీ, కానీ నది అవతలనుంచి వచ్చిన వొక తార్తారు తన మూలికల్తో నయం చేయటానికి చూస్తున్నాడనీ అతని కొకరు చెప్పేరు.

ఆ శవాలు గ్రామ ఆఫీసుకి తీసికొని రాబడినాయి. స్త్రీలూ పిల్లలూ వాటిని చూడటం కోసరం గంపులు కూడేరు చుట్టూరా.

తాను చూసిన దానివల్ల గలిగిన దిగ్భ్రమనుంచి తేరు కొటానికి ఓలెనిన్ కి చూపేపు పట్టింది. కాని రాత్రిపూట మళ్ళీ పగటిపూట జరిగిన ఘటనలు గ్యాపకొనికొచ్చేయి. మేరియానా ఆవుల చావడినుంచి యిటికీ యిటి నుండి ఆవుల చావడికీ అటూ యిటూ తిరుగుతూండటాన్ని అతను కిటికీ లోంచి చూసేడు. ఆమె తల్లిదండ్రులు ఖైదీ కెళ్ళేరు. ఆమె తల్లి ద్రాక్ష తోటకీ, తండ్రి గ్రామ ఆఫీసుకీనూ. ఆమె పని పూర్తిచేసుకొనేవరకూ ఓలెనిన్ ఆగలేక పోయేడు. ఆమెని కలిసికొటానికి ఖైదీ కెళ్ళేడు.

తలుపువైపు వీపుతిప్పి ఆమె యిట్లో నుంచునివుంది. ఆమెకి సిగ్గుగా వుందని ఓలెనిన్ అనుకొన్నాడు.

“మేరియానా! మేరియానా, నేను లోనికిరానా?”

దడాలున ఆమె గిరుగిన తిరిగింది. ఆ కళ్లలో నీళ్ళున్న జాడలున్నాయి. విచారంలో ఆమెముఖం మనోహరంగా వుంది. ఆమె అతని నుందర నిశ్శబ్దంగా, మహూన్నత రీతిగా నుంచుంది.

“మేరియానా, నేనొచ్చా—” అని ఆరంభించేడు ఓలెన్.

“పోపో!” అన్నదామె. ఆమె ముఖంలో మార్పేమీరాలేదు. కాని, కన్నీళ్ళు మాత్రం ప్రవాహంగా కారసాగేయి ఆమె చెక్కిళ్ల మీదుగా.

“యేమిటది? యెందుకు?”

“యెందుకా?” అని ఆమె భయంకరంగా ఆ మాటని పునరుచ్చరించింది. “కోసక్కులు చచ్చిపోయారు. అందుకూ.”

“లూకా?”

“యేంకావాలి నీకు? పోపో!”

“మేరియానా!” అని అన్నాడతను ఆమె దగ్గిరగా వెళ్తూ.

“నానుంచి నీకేమీ లభ్యంకాదు!” అన్నదామె.

“దయయుంచి అలా మాటాడమాకు!” అని ప్రార్థించేడు ఓలెన్.

“బైటికినడువ్! నిన్ను చూచి నాకు రోతబుట్టింది!” అని ఆమె తన పాదాన్ని నేలమీద తాకించుతూ, అతనివైపు భీకరంగా నడుస్తూ, ఆమె అరిచింది.

ఆమె ముఖంలో యెంత అసహ్యమూ, ద్వేషమూ కనపడినాయంటే అదిచూసి యిక ఆశలేదురా అనుకొన్నాడు ఓలెన్. మొదట తాను మేరియానాని గురించి అనుకొన్నది సరైనదేనని యిప్పుడు సంపూర్తిగా స్పష్టమైంది: ఆమె అందరానిపాడు.

అతను యిక నేమీ మాటాడకుండా బైటికెళ్ళేడు.

42

గదిక రాగానే అతను మంచంమీదపడుకొని యిక కదలకుండా అలా రెండుగంటలసేపున్నాడు. తర్వాత లేచి, తన కంపెనీ కమాండరువద్దకెళ్లి, స్టాఫు (Staff) తో చేరటానికి శెలవు తీసుకొన్నాడు.

ఎవరికీ వస్తానంటూ వందనం చెయ్యకుండా యింటి 'యజమానికి యివ్వాలి'న అద్దె చెల్లించి వచ్చేందు కతను ఐవాన్‌ని పంపించి, తన రెజి మెంటువున్న కోటకు వెళ్లడానికి అన్నీ సిద్ధంచేసుకొన్నాడు.

అతను వెళ్ళేప్పుడు చూడటాని కొచ్చింది. వొక్క ఇరోష్కా మాత్రమే. నారు వొక సారి, రెండుసార్లు, మూడు సార్లు తాగేడు. వొక నాటిరాత్రి తాను మాస్కోనుంచి బైలుదేరినప్పటికిమల్లే బైట ఆతని కోస రం ట్రోయికా వొకటి నుంచునివుంది. కాని యీ సారి ఓలెనిన్ తన వ్యవహారం తాను తేల్చుకోటం లేదు. అదీ గాక తాను యిప్పటివరకూ ఆలోచించిందీ ఆచరించిందీ "సక్రిమన్డెండిగాదు" అని ఆతనిప్పుడు అను కోటం లేదు గూడాను. అంతే గాక తన కొక "నూత్న జీవితం" ఆరంభం కాబోతుందని అనుకోలేదు గూడా. అంతకు నుందుకంటే గూడా యిప్పు డతను యినుమిక్కిలిగా మేరియానాను ప్రేమిస్తున్నాడు. ఆమె తన నెన్నడూ ప్రేమించదనిగూడా అతనికి తెలుసు.

"సరే, ఆబ్బాయ్" అంటూ ఆరంభించేడు ఇరోష్కా. "యుద్ధ రంగాని కెళ్ళినపుడు, కొంచెం మంచీ చెడూ చూడు. ముసలాడి సలహాని గుర్తుపెట్టుకో. నేను ముసలితోడేలునని నీకు తెలుసు. నేను సర్వం చూశాను. కనక నువ్వు దాడికీ గీడికీ పోయినప్పుడు కాల్పు లారంభం అయినపుడు చాలామంది వున్న గుంపులోకి మాత్రం వెళ్లమాక. మీబోటాల్ల విష యంలో యెప్పుడూ అంతే: భయం పుట్టినపుడు అందరూ కటగట్టుకొని వొకచోట చేరతారు. కలిసుంటే మంచిదని మీవూహ. కాని అదే ప్రశ్నయం తెచ్చిపెట్టేది. కాల్చేనాల్లెప్పుడు గుంపుమీదకే కాలుస్తారు. నే నేంచేసే నాణ్యో తెలుసా? గుంపును వదిలిపెట్టి వంటరిగా వుండే నాణ్యో. చూడు మరి! వొక్కసారన్నా దెబ్బతినలేదు! ఐనా నా జీవితంలో నే నెంత చూడలేదు!"

"కాని నీ వీపులో మాత్రం వొక గుండు దూర్చుకొన్నావు" అని గదిని ఖాళీచేస్తూన్న ఐవాన్ అన్నాడు.

"అది మనవాళ్ల తిక్కలతనంవల్ల జరిగింది" అన్నాడు ఇరోష్కా.

"అదెలాగు?" అన్నాడు ఓలెనిన్.

“అందులో యేమీలేదు గొప్ప. మాలో వొకరు—సిట్కిన్ అనే కోసక్కు కొంచెం కైపెక్కి భరవాసా చేశాడు. యిక ధన్మని అతని పిస్తోలు పేలి గుండు నా వీపులో గుచ్చుకొంది.”

“బాధ పెట్టిందామరి?” అనిడిగేడు ఓలెనిన్. “ఐవాన్! యింకెంత ఆలస్యముంది తయారవడానికి!”

“తొందరేమిటీ! నన్ను చెప్పనియ్యి...సరే, ధన్మని పేలింది. కాని ఆ గుండు యెముకని మాత్రం పగలగొట్టాలా. పగలగొట్టక అక్కడే వుంది. “నన్ను చంపావుగందరాబాబూ! నాకు నువ్వు చేసిన పనేంటి? ఆఁ! నేను నిన్ను పూరికే పోనియ్యను!” అన్నాను. అందుకు జరిమానాగా నువ్వు నాకొక బొక్కెన సారా యిచ్చుకోవాలి!” అన్నాను.

“మరి అది బాధపెట్టిందా?” కథయేమీ వినకుండానే ఓలెనిన్ అడిగేడు మళ్ళీ.

“చెపుతానుండు. నాడు అన్నట్టుగానే బొక్కెన నిండా సారా తెచ్చాడు. మేము దాన్ని తాగేశాం. రక్తం యిక చిమ్మిక్కిరిస్తోంది. మొత్తం గదంతా రక్తంతో తడిసిపోయింది. ఆపర్వే బర్లార్కు అనే తాత యే మన్నాడంటే “ఆ పిల్లాడు చచ్చిపోతున్నాడు. నువ్వుగిని మాకొక నీసాడు లియ్యని సారా యిచ్చానా యియ్యి. లేకపోతే నిన్ను పోలీసులకి అప్పగిస్తాం” అన్నాడు. సరే, వాళ్లామీద తియ్యని ద్రాక్ష సారా తెచ్చారు. యిక మేం తాగటం మొదలెట్టాం...”

“అది బాధ పెట్టిందామరి?” అని ఓలెనిన్ మూడోసారి అడిగేడా ప్రశ్న.

“యెందుకుబాధ? మళ్ళ్యో అడ్డుతగలమాక. నాకలాంటిది యిష్టం లేదు. నన్ను చెప్పనియ్యి. సరే, మేము ఆపర్వే పొద్దుపొడిచేవరకూ తాగాం. నేనా పొయ్యి అరుగుమీద పడుకొని నిద్రపోయాను మత్తుతో. నిద్రలేచి నవుడు వంగిన నడుమును లేవలేక పోయాను.”

“అది చాలా బాధపెట్టిందా?” దాని సమాధానం చెప్పాల్సిన స్థాయికి కథ వచ్చిందని పూహించుకొని ఓలెనిన్ మళ్ళీ అడిగేడు.

“బాధని గురించి నేన్నీకేమన్నా చెప్పానా! ఆఁ! వుహూం. యేమీ బాధపెట్టలేదు. నడవలేక పోయాను అంతే.”

“మరి అది మానిపోయిందా ?” నవ్వలేక ఓలెనిన్ అడిగేడు.

“ఓ ! అది బాగానే నయమైంది కాని ఆ గుండు మాత్రం యింకా అక్కడే దిగడిపోయింది. చూడు. యిమగో యిక్కడ చూడు !” అని తన చొక్కా పైకెత్తి ఇరోష్కా తన బలమైన వీపుని చూపించేడు. యెముకదగ్గర వేల్తో కదిలిస్తే గుండు అటూ యిటూ దొర్లుతోంది.

“అది యెలా దొర్లుతూందో చూడు” అదేదో ఆట వస్తువై నట్లుగా అతనన్నాడు. “ఆఁ ! అదిప్పుడు కిందకు జారుతూంది !”

“లూకా సంగతేమయ్యింది ? కోలుకుంటాడా ?” అనడిగేడు ఓలెనిన్.

“భగవంతుడికే తెలియాలి. వైద్యుడెవరూలేరు. యెవరో పిల్చుకురావటానికని యింతకుముందే వెళ్ళారు మరి.”

“డాక్టర్లెక్కడుంటాడంట ? గార్జిజ్ నోరోనా ?”

“వుహూఁ. గార్జిజ్ నోరోనా కాదబ్బాయ్. మీ రష్యన్ డాక్టర్లని పురితియ్యటానికి తప్పితే మరెందుకూ పనికిరారు. నేను జారు చక్రవర్తినైతే వాళ్లనెప్పడో పురితీసి పుండేవాణ్ణి. వాళ్లకి తెలిసిందల్లా రోగిని కోయటం ముక్కలు ముక్కలుగా. మా కోసక్క బక్లాష్కా సంగతేచూడు. వాణ్ణెందుకూ పనికిరాకుండా చేశారు. కాలుకోసేశారు. అది చూస్తే చాలు వాళ్లెంత దద్దమ్మలో తెలుస్తుంది. కాలులేకుండా యింకా వాడెందుకు పనికొస్తాడు ? వుహూఁ. అది గాదురా అబ్బాయ్. ఆసలు డాక్టర్లంటే డాక్టర్లు పర్వతాల్లో వున్నారు. నా క్యూనాక్—గిర్చిక్—విషయంలో అంతేజరిగింది. వాడికి యెదురొమ్ములో సరీగ్గా యిక్కడ గాయం తగిలింది వొక దండయాత్ర సందర్భంలో. సరే; మీ రష్యన్ డాక్టర్లు పెదిమలు చప్పరించారు. కాని, పర్వతాలనుంచి సెబ్ అనే వాడొచ్చాడు. మందిచ్చాడు. వాడి కాళ్లమీద వాడు నిలబడేట్లు చేశాడు. వాళ్లకి మూలికల్ని గురించి అంతా తెలుసు. అదీ ఆసలు సంగతి.”

“ఆపాపు ! యిక ఆ చెత్త చెప్పమాక !” అన్నాడు ఓలెనిన్.
“నేను హెడ్ క్వార్టర్లనుండి డాక్టర్ని పంపితే మంచిది.”

“చెత్తా !” నువ్వు దద్దమ్మవి. అంతే. చెత్తంట ! తాను డాక్టర్ పంపుతాడంట ! మీ డాక్టర్లు యెన్నడన్నా వొక్కరికన్నా

శ్రీ దేవదాస్ గ్రంథాలయం

హైదరాబాద్ (తెలంగాణ)

చేసుంటే కోసక్కులూ, తార్తారులు వాళ్ల దగ్గరకే మందు కెళ్ళే వాళ్ళు. నీకు తెలీదా ? కాని విషయ మేమంటే మీ ఆఫీసర్లూ కర్నల్లూ తమకి జబ్బువేస్తే పర్వతాల్లోవున్న డాక్టర్లకి కబురంపుతారు. తెలిసిందా ? మీ వాళ్ళంతా పచ్చి మోసగాళ్ళు, అందరూనూ !”

అందుకు ఓలెనిన్ యే సమాధానమూ యివ్వలేదు. తాను విడిచి వచ్చేసి మళ్ళీ వెళ్తున్న ప్రపంచంలో అంతా మోసమేనని అతనికి బాగా తట్టింది.

“అది సరేగాని, లూకా కెలావుంది ? నువ్వు అతన్ని చూశావా?”

“వాడు శవంలాగా పడివున్నాడు. తినటం లేదు, తాగటంలేదు వాడికిష్టమైంది వోడ్కా వొక్కటే. సరే వోడ్కా వాడి కేనెరుపూ చెయ్యదు గూడాను. కాని, అసలావ్యవహారమంతా చూస్తే వర్తి సిగ్గుచేటు పనిగావుంది. వాడు చక్కని కుర్చీడు. నాలాగా జిఘిత్ ! నాకుగూడా వొక్కప్పుడు అలాగే చస్తూండటం జరిగింది. ముసలి ముండలు నామీద పడి యేడుస్తున్నారు. నాతల కాలిపోతున్నది జ్వరంతో. అంతకుముందే వాళ్ళు నిరాశ చేసుకొని నన్ను కింద పెట్టేశారు గూడాను. సరే అలా పడి వున్నానక్కడ. యికపైన పొయ్యి అరుగుమీద కొంతమంది మద్దెలవార్లు కూచుని వాయిచటం నాకగపడుతున్నది. నేను వాళ్లకేసి అరిచాను. ‘కాని వాళ్ళింకా బిగ్గరగా వాయిచసాగారు’ అని ముసలాడు తనలో తాను నవ్వుకొన్నాడు. ‘ఆడవార్లు పోయి చర్చిపెద్దను తీసుకొచ్చారు. వాళ్లు నన్ను పాతిపెట్టటానికి సిద్ధమవుతున్నారు. ‘ఆయన భగవంతునిలో నమ్మకంలేదు దుర్మార్గుల్లో కలిసి చెడిపోయాడు. ఆడవాళ్లతో లిరిగాడు. మనుషుల్ని చంపాడు. ఉపవాసాలు జేసేవాడుగాదు. బేల్లలైకా వాయిచే వాడు’ అని వాళ్లు ఆ చర్చిపెద్దతో చెప్పారు. ‘పాపాలు వాస్పకో’ అని అతను నాతో అన్నాడు. సరే, నేను అన్నీ చెప్పేశాను. నేను పాపం వున్నాను. అతనేనన్నా, నేను పాపం చేశానని మాత్రమే అన్నా. అతను బేల్లలైకా విషయం యెక్కేడు. దానితోగూడా నేను పాపం వున్నా. ఆ పాపిష్టి వస్తువేదని అతనడిగేడు. దాన్ని నాకు చూపించు ప్రాసన్నాడు. యిప్పుడు అది నా దగ్గరలేదన్నా. చూడూ. ఇంకా దాచేశా అంతకుముందు. వాళ్లకది దొరకదని నాకు

తెలుసు. సరే, యిక ఆఖరికి నాకు నీళ్లు వదలుకొన్నారు. ఐనా యికా గాలి పీలుస్తూ యిదుగో యిక్కడున్నా. యిక ఆ తర్వాత నేనా జేల లైకానిక నాయించనేలేదులే !.....”

“ఆఁ. నేను చెపుతున్నదేంటి? ఆఁ. అవునవును: గుంపునుంచి దూరంగా వుండు. లేకపోతే వెర్రిమొగం లాగా చచ్చిపోతావు! నువ్వంటే నాకు యిదిగావుంది. మనస్సారా నువ్వంటే నాకు జాలిగా వుంది. నువ్వు తాగు చక్కగా. నీ లాంటివాళ్ళకి కొండల్లో స్వారీ కెళ్లటమంటే యిషం. యిక్కడ మాతోకలిసి వొక డుండేవాడు. అతను నీలాగా రష్యానుంచే పచ్చాడు. దిబ్బలమీదకి గుర్రాన్ని నడిపేవాడు. యేదన్నా దిబ్బ చూశాడంటే యిక దానిమీదకి గుర్రాన్ని పరుగెత్తించేవాడు. అలా అత నొక నాడు గుర్రమెక్కివెళ్లి వొక కొండమీదకెక్కి వుషారుగా వున్నాడు. వొక తార్తారు అతన్నిచూసి గురిపెట్టి కాల్చాడు. అంతే. దెబ్బకు చచ్చాడు. అబ్బా, యితార్తారు తుపాకితో మహా తెలివితేటలుగా కాలుస్తారు. కొందరు నాకంటే తెలివిగలవు గూడాను.....వుహాఁ. యేదన్నా అంత వెర్రిగా వూరికినే చావటమంటే నాకిష్టంలేదు. మీ మనుషుల వంక చూసి నేను వింత పడేవాణి. యెంత వెర్రి మొఖాలూ అని! పాపం అందరూకలిసి, ఆఖరికి తమకోట్లకి యెక్కటి కాలరుగూడా తగిలించుకొని నడిచేవాళ్లు. అలాంటి వాళ్లని గురిగా కాల్చటంలో వింతేముంది? వొకడు కిందపడతాడు. వాణి దూరంగా లాగేస్తారు. మళ్ళీ యింకోడు పడతాడు. యెంత వెర్రితనం!” అని ముసలాడు తలవూపుతూ మళ్ళీ అదేమాట అన్నాడు. “కావాలిసిందల్లా యేమిటంటే విడివిడిగా దూరంగా చీలిపోయి ముందుకు సాగటం. శత్రువు నీకు గురిపెట్టలేడప్పుడు. అలాచెయ్యాలూ అబ్బాయి.”

“నమస్కారాలు, మామా. గుడ్ బై! భగవంతుడు దయ తలిస్తే మళ్ళీ మనం కలిసికోవచ్చు” అని లేస్తూ, ఓలెన్ అన్నాడు.

ముసలాడు నేలమీద నుంచి లేవలేదు.

“గుడ్ బై చెప్పేది అలాగేనా వెర్రిమొఖమా? అబ్బబ్బా కాలంలో వాళ్ళు యేమి మనుషులూ నాయనా, యేమి మన అరె, మనం యేడాదిపాటు సావాసం చేశాం. మరిషా...”

పోతూంటివి ! నువ్వంటే నాకు ప్రేమని నీకు తెలీదా ? నువ్వు వింత మని
షివి. యెప్పుడూ వొంటరితనమే నీది. యెవరూ ప్రేమించని వొక తరహా
జంతువ్వి నువ్వు. వొక్కొక్కప్పుడు నాకు నిద్ర పట్టనప్పుడు నిన్ను గురించి
ఆలోచిస్తే నాగుండె నెప్పులు పెడుతుంది. పాట వొకటుంది :

పరదేశమున నీవు బ్రతుకవలెనంటే
ప్రియ మిత్రుడా అదీ సులభమ్ముగాదోయ్ !

‘అలాగే నీ విషయంలోనూ !’

“సరే, గుడ్ బై !” అని ఓలెనిన్ మళ్ళీ అన్నాడు.

ఈ సారి ముసలాడులేచి తనచేయి సాచేడు. ఓలెనిన్ దాన్ని వొత్తి
వెళ్ళ బోయేడు.

“నీ ముట్టి ! నీ ముట్టి యిటుకల్లే తిప్పరా !” అన్నాడు ముసలాడు.

తన వెడల్పాంటి చేతుల్తో అతను ఓలెనిన్ తలపట్టుకొని, మూడు
సార్లు ముద్దుపెట్టుకొని, యెడ్వసాగేడు.

“నీమీద నాకు ప్రేమింది. గుడ్ బై.”

ఓలెనిన్ బండి యెక్కిడు.

“ఆఁ. వెళ్లటమంటే అలాగేనా ? నీ గుర్తుగా యేదన్నా దిగవిడిచి
పోవటం మంచిది. నీ తుపాకి యివ్వు. రెండు తుపాకులు నువ్వేంచేసుకుం
టావ్ ?” అని; సంపూర్ణప్రేమతో వెక్కివెక్కి యేడుస్తూ ముసలాడన్నాడు.

“అబ్బ, వాడికి యివ్వని దే ముంది గనుక !” అని సణిగేడు ఐనాన్.

“వాడికి యెంత యిచ్చినా చాలనే చాలదు, ముసలితొత్తుకొడుకు !
వాళ్లంతా అంతే” తన కోటుని కప్పకొని బండి తొట్లో కెక్కుతూ అత
నన్నాడు.

“నోర్ ముయ్ పంది వెధవా !” చిరునవ్వుతో ముసలాడు కేక
బెట్టేడు. “పిసినారి వెధవా !”

మేరియానా ఆవుల చావట్లోంచి బైటికొచ్చింది. నిర్లక్ష్యంగా బండి వంక చూసింది. తలవంచి నమస్కరించింది. యింట్లో కెళ్లిపోయింది.

“లాఫిల్!” అని కన్ను గీటుతూ ఐనాన్ అని వెర్రి నవ్వు నవ్వేడు.

“పోనియ్యవోయ్!” అన్నాడు ఓలెనిన్ చిరాకుగా.

“గుడ్ బై, అబ్బాయ్; గుడ్ బై! నేను నిన్నెప్పుడూ గ్యాపకం పెట్టు కొంటాను!” ఇరోష్కా కేక పెట్టేడు.

ఓలెనిన్ వెనక్కి తిరిగి చూసినప్పుడు ముసలాడు మేరియానాతో మాటాడుతున్నాడు తన సొంత వ్యవహారాల్ని గురించి. అతను గానీ ఆ యువతిగానీ ఓలెనిన్ వంక చూడటంలేదు.

శ్రీ వేమన గ్రంథాలయమ్
తేలవోల్లు. (కృష్ణా జిల్లా.)

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA128B157
పుస్తకం పేరు	మేరియానా
తారీఖు	30/10/24
ముందు అట్ట	NO
వెనుక అట్ట	NO
మొత్తం పేజీలు	243
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
భాగం పేజీలు	6
లేద పేజీలు	0 I TO VI
తయారు చేసినది	Munisha
పేజీలు విడదీసినది	Munisha
స్కాన్ చేసినది	Munisha
పరీక్ష చేసినది	DAVEED
పేజీలు పరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	GOOD